

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om regionutveckling och tillväxttjänster och till vissa lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att det stiftas en lag om regionutveckling och tillväxttjänster och en lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland samt en gemensam lag om införande av dem, genom vilken lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten upphävs. Landskapsförbundens regionutvecklingsuppgifter ska enligt förslaget överföras till de landskap som inrättas huvudsakligen i nuvarande form. Av närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas uppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde överförs största delen till landskapen och ordnas i form av tillväxttjänster på landskapsnivå. Huvudstadsregionens specialbehov beaktas genom lagstiftning om en samkommun som ordnar tillväxttjänsterna i Nyland.

Syftet med propositionen är att de uppgifter och tjänster som finansieras av den offentliga förvaltningen och som den offentliga förvaltningen har organiseringsansvaret för från ingången av 2020 ska ordnas inom ramen för självstyrelsen så att tjänsterna på bästa möjliga sätt svarar mot regionens behov. Genom den föreslagna lagen utfärdas bestämmelser om ordnande av tillväxttjänster på landskapsnivå, produktion av tjänster, gemensamma datasystem och plattformar för riksomfattande tillväxttjänster och tillväxttjänster på landskapsnivå samt uppföljning och övervakning av tillväxttjänster.

Genom den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster överförs det organiseringsansvar som de statliga närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna har i anslutning till åtgärder för att främja en hållbar ekonomisk tillväxt, sysselsättningen, sysselsättandet och företagets verksamhetsförutsättningar på självstyrande landskap. Propositionen har samband med den regeringsproposition som gäller inrättande av landskap (RP 15/2017 rd) och den regeringsproposition som gäller verkställigheten av landskapsreformen och omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd) som för närvarande behandlas i riksdagen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna samt arbets- och näringsbyråerna dras in genom den införandelag som ingår i den sistnämnda regeringspropositionen (RP 14/2018 rd).

Inga betydande innehållsmässiga ändringar föreslås i regleringen om regionutvecklingen. Regionutvecklingen fortsätter som ett samarbete mellan olika förvaltningsområden, regioner, den lokala nivån och andra aktörer. Landskapen och kommunerna ska svara för regionutvecklingen inom sina områden. Staten svarar för den riksomfattande regionutvecklingen. För samarbetet mellan staten och landskapen skapas ett förfarande genom vilket diskussioner om regionutveckling som hör till flera ministeriers ansvarsområden årligen förs i fråga om målen för och genomförandet av regionutvecklingen. Landskapet är regionutvecklingsmyndighet inom sitt eget område och samarbetar i synnerhet med kommunerna i området. Kommunerna sköter sådana regionutvecklingsuppgifter som omfattas av deras allmänna kompetens. Propositionen innehåller också bestämmelser om administrationen av Europeiska unionens strukturfondsprogram under programperioden 2014–2020. Bestämmelserna om strukturfondsverksamheten förblir i stort sett oförändrade under den pågående strukturfondsperioden 2014–2020. Bestämmelserna om den kommande programperioden preciseras efter det att Europeiska unionens lagstiftning blivit klar.

Landskapet ansvarar för att det inom dess område finns tillräckligt med sådana tillväxttjänster på landskapsnivå som främjar möjligheterna för arbetslösa att få arbete. Landskapet ska som tillväxttjänster ordna rekryterings- och kompetenstjänster för att trygga en fungerande arbetsmarknad och tillgången till kompetent arbetskraft. Landskapet ska även reservera anslag för beviljande av lönesubvention och kan dessutom bevilja också annan tillväxttjänstfinansiering. Närmare bestämmelser om innehållet i och finansieringen av tjänsterna utfärdas genom speciallagstiftning. Landskapet kan ordna tillväxttjänster för att främja företagsverksamhet, företagande och internationalisering samt tjänster som skapar förutsättningar för utveckling av innovationer.

Av de tjänster inom regionförvaltningen som gäller främjande av ekonomisk tillväxt, sysselsättningen, sysselsättandet och företagens verksamhetsförutsättningar och som inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde överförs till landskapen byggs det upp tillväxttjänster i landskapen med hjälp av en modell med flera producenter som främjar kundens valfrihet och konkurrens mellan producenterna. Landskapet kan producera tillväxttjänsterna självt eller skaffa tjänsterna genom att konkurrensutsätta tjänsteproducenterna eller genom att godkänna alla tjänsteproducenter som uppfyller förutsättningarna och som förbinder sig att iaktta villkoren för tjänsteproduktionen. Kommunerna och kommunernas anknutna enheter ska inte kunna vara producenter av tjänster på landskapsnivå. I den nya modellen för ordnande av tjänster beaktas varje regions särdrag i fråga om tillväxt bättre än i det nuvarande systemet. Samtidigt ändras styrningen av tjänsterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde från styrmodellen för statliga ämbetsverk till lagstiftningsstyrning av självstyrande landskap. I propositionen föreslås bestämmelser om en ny typ av interaktion mellan ministeriet och de självstyrande landskapen samt om övervakningen av ordnandet och produktionen av tillväxttjänster, vilken ska höra till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet från och med den 1 januari 2020.

Tillväxttjänsterna på landskapsnivå ska ordnas och produceras så att de är samordnade med de riksomfattande tillväxttjänster som staten ordnar, med landskapens övriga tjänster samt med kommunernas icke-lagstadgade livskraftstjänster. Den tjänst som erbjuds kunden ska bilda en ändamålsenlig helhet. Landskapet ansvarar för ordnandet av tillväxttjänster på landskapsnivå. Arbets- och näringsministeriet ansvarar i egenskap av anordnare för de tillväxttjänster som produceras på riksomfattande nivå. Bestämmelser om de riksomfattande aktörerna inom tillväxttjänsterna och om de tjänster de producerar utfärdas i fortsättningen dock separat.

I lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland föreslås bestämmelser om möjligheten för Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda att bilda en samkommun som har organiseringsansvaret för tillväxttjänster i landskapet Nyland. Om ett grundavtal för samkommunen inte ingås inom tidsfristen, dvs. före den 1 mars 2019, överförs ansvaret för att ordna tillväxttjänster i Nyland från staten till landskapet, på samma sätt som i andra landskap. Samarbetet ska förverkligas i form av en samkommun som alla kommuner i Nyland får vara medlemmar i. Samkommunens organiseringsansvar omfattar inte regionutveckling eller uppgifter som gäller Europeiska unionens strukturfonder, utan det är landskapet som i Nyland svarar för dem. På de tillväxttjänster i Nyland som samkommunen ska ordna tillämpas samma bestämmelser som på de tillväxttjänster i andra landskap som landskapen ordnar.

Lagarna avses träda i kraft den 1 januari 2020, dock så att införandelagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	3
MOTIVERING	5
ALLMÄN MOTIVERING	5
1 INLEDNING.....	5
2 NULÄGE	6
2.1 Lagstiftning och praxis.....	6
2.1.1 Regionutveckling och strukturfonder	6
2.1.2 Närings-, trafik- och miljöcentralerna	13
2.1.3 Arbets- och näringsbyråerna	22
2.1.4 NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och förvaltningsuppgifter	23
2.1.5 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice	25
2.1.6 Kommunernas uppgifter vid ordnande och produktion av service för arbetslösa.....	29
2.1.7 Invandring och främjande av integration	31
2.1.8 Upphandling av arbetskrafts- och företagsservice	34
2.1.9 Nationella producenter av företagsservice	36
2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU.....	39
2.2.1 Jämförelse av regionutvecklingssystem i Europa.....	39
2.2.2 Europeisk jämförelse av organiseringen av arbetsförvaltningen.....	44
2.2.3 Internationella exempel på resultatbaserad upphandling.....	49
2.2.4 Internationell jämförelse av företagsservicen.....	50
2.3 Nuläge.....	53
2.3.1 Regionutveckling och strukturfonder	53
2.3.2 Huvudstadsregionen	56
2.3.3 Närings-, trafik- och miljöcentralerna	56
2.3.4 Statsunderstöd för utveckling av företagsverksamhet	57
2.3.5 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice	58
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	67
3.1 Målsättning	67
3.2 Alternativ	70
3.3 De viktigaste förslagen.....	73
4 FÖRSLAGETS KONSEKVENSER.....	78
4.1 Ekonomiska konsekvenser	79
4.1.1 Konsekvenser för företagen.....	79
4.1.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin	86
4.1.3 Konsekvenser för samhällsekonomin.....	88
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	94
4.2.1 Sysselsättningsfrämjande tjänster som ordnas och produceras av kommunen	95
4.2.2 Landskapens och kommunernas alliansavtal.....	96
4.2.3 Bolag som landskapet äger.....	97
4.2.4 Kommunala och regionala utvecklingsbolag	97
4.2.5 Konsekvenser för personal	98

4.3	Samhälleliga konsekvenser	106
4.3.1	Konsekvenser för områdena, landsbygden och kommunernas livskraftsfaktorer samt miljön	106
4.3.2	Konsekvenser för tillväxttjänsternas kvalitet och genomslag	111
4.3.3	Konsekvenser för de riksomfattande tillväxttjänsterna	112
4.3.4	Konsekvenser för olika befolkningsgrupper	112
4.3.5	Språkliga rättigheter	116
4.3.6	Konsekvenser för jämställdheten mellan könen.....	117
4.3.7	Konsekvenser för informationssamhället	118
4.4	Särlösningen för Nyland	119
5	BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	120
5.1	Beredningsskeden och -material	121
5.2	Remissyttranden och hur de har beaktats.....	122
6	SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER.....	128
	DETALJMOTIVERING	131
1	LAGFÖRSLAG	131
1.1	Lag om regionutveckling och tillväxttjänster	131
1 kap.	Allmänna bestämmelser	131
2 kap.	Regionutveckling	137
3 kap.	Tillväxttjänster och ordnandet av dem.....	147
4 kap.	Produktion av tillväxttjänster	156
5 kap.	Gemensamma stödtjänster och datasystem.....	165
6 kap.	Särskilda bestämmelser.....	168
1.2	Lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland.....	175
1.3	Lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland	179
2	NÄRMARE BESTÄMMELSER OCH FÖRESKRIFTER	191
3	IKRAFTTRÄDANDE	193
4	FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	193
	LAGFÖRSLAG	206
1.	Lag om regionutveckling och tillväxttjänster	206
2.	Lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland	221
3.	Lag om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland	224

MOTIVERING

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Reformen av regionutvecklingssystemet och tillväxttjänsterna hör till de strukturpolitiska reformerna i regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering, vilka genomförs genom att man inrättar nya självstyrande landskap. Inom landskapsreformen som helhet överförs till landskapen uppgifter som hör till närings-, trafik- och miljöcentralerna (NTM-central), arbets- och näringsbyråerna, regionförvaltningsverken, landskapsförbunden och kommunerna. Landskapsreformen är bland de största reformer av förvaltningen och verksamhetssätten som gjorts i Finland. Landskapsreformen berör hundratusentals människors arbete och tjänster som används av alla medborgare. Ändringarna gäller också finansieringen, styrningen och beskattningen av social- och hälsovården.

Landskapsreformen behövs eftersom det finns skillnader i tillgången till och kvaliteten på tjänster mellan kommuner och regioner. Det blir också allt svårare att finansiera tjänsterna, eftersom befolkningen åldras och behöver mer social- och hälsovårdstjänster. Tjänsterna ses över så att de blir digitala, kundorienterade och kostnadseffektiva. Målet är att producera tjänster smidigt och att utnyttja nya verksamhetssätt.

Genom landskapsreformen skapas i Finland en modern och kostnadseffektiv offentlig förvaltning som betjänar alla invånare. Reformen tryggar de viktiga tjänsterna och gör att man kan utträtta ärenden smidigare. Medborgarna får större möjligheter till deltagande och påverkan.

Arbets- och näringsministeriets mål är att Finlands regionala utveckling och skapandet av tillväxt baserar sig på partnerskap och samverkan mellan staten, landskapen och kommunerna. Landskapen befrämjar sin tillväxt med hjälp av sina egna lösningar, och tillväxten bygger på respektive områdes egna styrkor.

Syftet med det lagförslag som gäller tillväxttjänster är att främja en hållbar ekonomisk tillväxt, regionutvecklingen, sysselsättningen, sysselsättandet och företagens verksamhetsförutsättningar genom statens och landskapens åtgärder och med hjälp av de tjänster som dessa ordnar. Tillväxt och välfärd skapas i hela Finland när arbetssökande får skräddarsydda tjänster med anknytning till jobbsökning och företagen skräddarsydda tjänster med anknytning till tillväxt och rekrytering. Reformen ger större möjligheter till serviceinnovationer och ökar kundorienteringen. Tillväxttjänster för arbetssökande och företag genomförs som ett partnerskap mellan den offentliga, privata och tredje sektorn. I framtiden förbättrar tillväxttjänsterna möjligheterna till arbete och ett gott liv i hela Finland.

Tjänsterna för arbetssökande och företag förbättras när arbete, kompetens och arbetskraft bättre hittar varandra i de framtida landskapen. Landskapen konkurrensutsätter tjänsteproducenterna, bland vilkas tjänster kunderna kan välja sysselsättnings- och företagstjänster som är skräddarsydda för deras behov. Ett enhetligt nätverk från landskapen ut i världen stöder företagen i tillväxten, vid omställningar och vid internationalisering. Tjänsterna är lättillgängliga såväl i digital form som lokalt. Landskapen svarar för att tillväxttjänsterna är tillgängliga för alla såväl i digital form som lokalt. Nätverk av internationella experter på tillväxttjänster och deras sakkunskap görs lättillgängliga för företagen.

Städerna och kommunerna får i de nya landskapen en partner för utveckling av livskraften och konkurrenskraften i regionen. I framtiden kan varje landskap bättre än tidigare påverka användningen av de medel som fås från staten. De åtgärder som anknyter till kommunernas tillväxt är alltså viktiga med tanke på regionens ekonomiska tillväxt, t.ex. vid upphandlings-samarbete av allianstyp med landskapen.

2 Nuläge

2.1 Lagstiftning och praxis

2.1.1 Regionutveckling och strukturfonder

Bestämmelser om regionutvecklingen och om den därmed starkt förknippade förvaltningen av strukturfondsverksamheten finns i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014), nedan regionutvecklingslagen, och i lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt (8/2014), nedan finansieringslagen. Två statsrådsförfordningar har utfärdats med stöd av regionutvecklingslagen. Statsrådets förfordning om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (356/2014), nedan regionutvecklingsförfordningen, innehåller huvudsakligen andra bestämmelser än sådana som gäller landskapsförbunden. De bestämmelser i förfordningen som i synnerhet gäller landskapsförbunden är 10–13 §, som gäller utarbetande av landskapsprogram, och 17–20 §, som gäller skötseln av uppgifterna som förmedlande organ för strukturfondsprogrammet. Också statsrådets förfordning om stödområden enligt lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (445/2014) har utfärdats med stöd av regionutvecklingslagen.

I regionutvecklingslagen finns bestämmelser om strategier och politik för regionutvecklingen och om centrala aktörer. Även finansieringslagen spelar en viktig roll när det gäller regionutvecklingen. I den lagen föreskrivs det om för vilka ändamål såväl nationella medel som strukturfondsmedel kan användas. Med stöd av finansieringslagen har det utfärdats två statsrådsförfordningar. I statsrådets förfordning om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt (357/2014) nämns bl.a. stödformerna uppdelade enligt myndighet, de maximala stödbeloppen och allmänna författningar om såväl det nationella programmet som strukturfondsprogrammet. Genom statsrådets förfordning om stödberättigande kostnader som medfinansieras av strukturfonderna (358/2014) har det utfärdats närmare bestämmelser om strukturfonderna.

Syftet med regionutvecklingslagen är att skapa ett system för utveckling av regionerna baserat på växelverkan, arbetsfördelning mellan olika aktörer och gemensamma mål. Syftet är dessutom att samordna genomförandet av den nationella regionalpolitiken och Europeiska unionens regional- och strukturpolitik till en fungerande helhet. Vidare är syftet att systemet ska skapa förutsättningar för regionalt inriktad tillväxt och förnyelse som baserar sig på hållbar utveckling samt förutsättningar för välfärd och social sammanhållning. Lagen tillämpas på utvecklingen av regionerna i ett brett perspektiv, för tillämpningsområdet omfattar även beredningen, förvaltningen, utvärderingen, övervakningen och samordningen av nationella och med medel från Europeiska unionens strukturfonder finansierade planer och program för utveckling av regionerna. Med strukturfonder avses Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Utöver det allmänna syftet med lagen, som fastställs i 1 §, föreskrivs det i 4 § om de närmare målen för regionutvecklingen, som har sammanställts utifrån de olika förvaltningsområdenas centrala målsättningar. Målen för regionutvecklingen är att 1) stärka en balanserad utveckling av regionerna samt deras nationella och internationella konkurrenskraft, 2) på ett hållbart sätt stärka regionernas näringsstruktur och göra den mångsidigare samt främja

den ekonomiska balansen, 3) främja en hållbar sysselsättning samt befolkningens kompetens, lika möjligheter och sociala delaktighet, 4) minska skillnaderna i utveckling mellan och inom regionerna och sporra till fullskaligt utnyttjande av tillgängliga resurser på ett hållbart sätt, 5) utveckla regionernas starka sidor och höja deras specialiseringsgrad samt främja deras kultur, och 6) förbättra livsmiljöns kvalitet och främja en hållbar region- och samhällsstruktur. Regeringen har föreslagit preciseringar såväl i lagens syfte i 1 § som i målen i 4 §, och förslaget har lämnats till riksdagen för behandling (RP 54/2016 rd).

Enligt 5 § i regionutvecklingslagen svarar kommunerna och staten för regionutvecklingen. För fullgörandet av regionutvecklingsuppgifterna i respektive landskap svarar landskapsförbundet i egenskap av regionutvecklingsmyndighet. Landskapsförbundet är en samkommun som kommunerna i landskapet ska vara medlemmar i. Bestämmelser om närings-, trafik- och miljöcentralernas roll i regionutvecklingen finns i 5 § 3 mom. i regionutvecklingslagen. Närings-, trafik- och miljöcentralerna ska främja den regionala utvecklingen genom att inom sina verksamhetsområden fullgöra de verkställighets- och utvecklingsuppgifter inom statsförvaltningen som det föreskrivs eller särskilt bestäms att de ska sköta.

I regionutvecklingslagens 6 § beskrivs planeringen av regionutvecklingen som helhet. Statsrådet beslutar enligt 6 § om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen under regeringsperioden (regionutvecklingsbeslut). Regionutvecklingsbeslutet baserar sig på regeringsprogrammet och på andra målsättningar och åtgärder som regeringen har beslutat om. Bland bakgrundsmaterialet till regionutvecklingsbeslutet finns även samlad information om landskapsprogrammen och regionernas allmänna utveckling. I regionutvecklingsbeslutet beskrivs prioriteringarna i regionutvecklingen för alla ministerier som är centrala med avseende på regionutvecklingen. Regionutvecklingsbeslutet är regeringens viktigaste dokument när det gäller regionutvecklingen, och det motsvaras i regionerna av landskapsprogrammen. För att precisera och genomföra prioriteringarna kan man starta särskilda program som gäller flera förvaltningsområden än ett. Under denna regeringsperiod har det inte utarbetats något sådant särskilt program för regionutvecklingen. Planeringen på landskapsnivå omfattar en landskapsöversikt som avses i 25 § i markanvändnings- och bygglagen (132/1999), en landskapsplan som styr annan områdesplanering och ett landskapsprogram som anger målen för landskapets utveckling under de närmaste åren. Bestämmelser om landskapsplanen utfärdas särskilt. Dessutom utarbetas Europeiska unionens strukturfondsprogram. Genomförandet av planerna och programmen får finansieras inom ramen för statsbudgeten.

I 2 kap. i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om myndigheterna för regionutveckling och för förvaltning av strukturfondsverksamheten och om dessa myndigheters uppgifter. Enligt lagens 7 § svarar arbets- och näringsministeriet för utvecklingen av regionerna och för den tillhörande planeringen. Eftersom regionutvecklingen till sin natur innebär samarbete mellan ministerierna, landskapsförbunden, statens regionförvaltning och andra aktörer som är centrala med tanke på regionutvecklingen, såsom organisationer, framhävs ministeriets samordnande uppgift. Arbets- och näringsministeriet svarar även för uppgifter i egenskap av förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för det operativa programmet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 (strukturfondsprogrammet). En del av dessa uppgifter kan överföras på sådana förmedlande organ som avses i lagens 11 §. Arbets- och näringsministeriet svarar dessutom för samordningen av beredningen och genomförandet av landskapsprogrammen och andra program och planer enligt regionutvecklingslagen. Uppgiften som revisionsmyndighet för strukturfondsprogrammet sköts i enlighet med 10 § i regionutvecklingslagen i anslutning till finanscontrollerfunktionen vid finansministeriet.

Enligt 11 § 3 mom. i regionutvecklingslagen är arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, landskapsförbunden, närings-, trafik- och miljöcentralerna och Innovationsfinansieringsverket Tekes förmedlande organ. Genom regionutvecklingsförordningen och statsrådets förordning om närings-, trafik och miljöcentralerna (1392/2014), nedan NTM-förordningen, som utfärdats med stöd av lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna (897/2009), har de förmedlande organens uppgifter koncentrerats till en del av landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Förmedlande organ svarar för uppgifter i anslutning till beviljande, utbetalning, övervakning och kontroll av Europeiska unionens strukturfonders stöd i enlighet med regionutvecklingslagen enligt det som särskilt föreskrivs om uppgifterna i lag. Närings-, trafik- och miljöcentralerna i Norra Österbotten, Södra Savolax, Mellersta Finland och Tavastland svarar för uppgifterna som förmedlande organ enligt 11 § i regionutvecklingsförordningen. Landskapsförbundens alla uppgifter som förmedlande organ enligt 11 § i regionutvecklingsförordningen har i Södra Finland koncentrerats till Nylands förbund och i Västra Finland till Birkalands förbund. I Norra och Östra Finland har endast en del av uppgifterna som förmedlande organ enligt 11 § i regionutvecklingsförordningen koncentrerats till Lapplands förbund och Norra Karelen landskapsförbund genom regionutvecklingsförordningen.

I 12 § i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Enligt paragrafen svarar arbets- och näringsministeriet för sådana uppgifter i anslutning till fonden som medlemsstaterna ska fullgöra. Uppgifterna omfattar bl.a. utarbetandet av ett program. För uppgifterna som förvaltningsmyndighet för programmet svarar Landsbygdsverket, som sedan tidigare har erfarenhet av att dela ut Europeiska unionens livsmedelsbistånd. Arbets- och näringsministeriet svarar för uppgifter som programmets attesterande myndighet. Revisionsmyndigheten verkar i anslutning till finanscontrollerfunktionen vid finansministeriet. För det samarbete som är typiskt för regionutvecklingen och för det partnerskap som förutsätts i artikel 5 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006, nedan förordningen om allmänna bestämmelser, har delegationen för regional- och strukturpolitik i enlighet med 13 § i regionutvecklingslagen inrättats. En ändring av bestämmelserna om delegationen är under behandling i riksdagen (RP 54/2016 rd). I 14 § i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om övervakningskommittén för strukturfondsprogrammet. Det föreslås inga ändringar i bestämmelserna om övervakningskommittén och övervakningskommitténs sekretariat, utan avsikten är att genom övergångsbestämmelser förlänga övervakningskommitténs verksamhet till utgången av programperioden 2014–2020. Inom regionutvecklingen finns det även andra samarbetsgrupper, såsom stadspolitiska samarbetsgruppen, som har tillsatts i enlighet med 16 § i regionutvecklingslagen och i vilken en företrädare för arbets- och näringsministeriet är ordförande.

I 17 § i regionutvecklingslagen listas landskapsförbundens centrala uppgifter i anslutning till regionutvecklingen och till rollen som regionutvecklingsmyndighet. I paragrafens 1 mom. nämns landskapsförbundens primära uppgift, nämligen att svara för den strategiska regionutvecklingen som helhet. Uppgifterna i samband med detta gäller landskapsförbundens roll som regionutvecklingsmyndighet och räknas upp i 1 mom. Landskapsförbunden ska enligt 17 § 1 mom. 1) svara för landskapets allmänna utveckling och då samarbeta med statliga myndigheter, regionens centralstäder och andra kommuner, högskolor samt andra parter som deltar i regionutvecklingen samt i landskapet Lappland med sametinget, 2) utveckla verksamhetsföret-

sättningarna för näringslivet i sin region med beaktande av kommunernas olika utgångslägen och därmed olika behov och starka sidor, 3) delta i upprättandet av närings-, trafik- och miljöcentralernas och till behövliga delar regionförvaltningsverkens strategiska styrdokument och delta i närings-, trafik- och miljöcentralernas förhandlingar om resultatavtal i syfte att målen för utvecklingen av regionen ska beaktas, 4) svara för samordningen av den regionala prognostiseringen av utbildningsbehoven på lång och medellång sikt och för beredningen av de regionala utbildningsmålen som ett led i utvecklingsplaneringen för utbildning och forskning, 5) svara för samordningen av planer och utvecklingsåtgärder som gäller kultur, som ett led i genomförandet av landskapsprogrammet, 6) i andra regioner än i Helsingforsregionen svara för inledandet av planeringsprocessen för landskapets trafiksystemplan, ledningen av det anknytande samarbetet och samordningen av den planeringen med den övriga planeringen på landskapsnivå, 7) svara för inledandet av planeringsprocessen för omfattande regionala planer för naturresurser och miljö, ledningen av det anknytande samarbetet och samordningen av den planeringen med den övriga planeringen på landskapsnivå, 8) utarbeta en prioritetsordning för kommunernas och andra utbildningsanordnares projektförslag för finansieringsplanen för de följande fyra åren, med undantag för idrottsutbildningscentrens projekt, 9) tillsätta de regionala idrottsråden, 10) främja samservice i sin region enligt lagen om samservice inom den offentliga förvaltningen (223/2007, nedan samservicelagen), 11) svara för samordningen av prognostiseringen i landskapet och utvärdera och följa utvecklingen av landskapet och dess olika delar samt effekterna av utvecklingsverksamheten, 12) främja samarbetet mellan kommunerna och landskapen och sköta internationella ärenden och kontakter i anslutning till sina uppgifter, och 13) fullgöra sina övriga uppgifter enligt regionutvecklingslagen. Dessa övriga uppgifter omfattar t.ex. uppgifterna som förmedlande organ. Landskapsförbunden kan enligt 17 § 2 mom. också fullgöra andra uppgifter som medlemskommunerna anvisar dem.

I anslutning till regionutvecklingen har landskapsförbunden ett brett verksamhetsfält som omfattar uppgifter inom olika förvaltningsområdens substansområden. I 18–22 § i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om landskapens samarbete och samarbetsområden. Utöver detta lagstadgade samarbete kan landskapsförbunden i enlighet med 23 § avtala om annat samarbete. I 24 § föreskrivs det om landskapets samarbetsgrupp och om dess sammansättning. I varje landskap ska det finnas en samarbetsgrupp för samordning av genomförandet av planer och fullföljandet av avtal som påverkar utvecklingen av regionen och för samordning av genomförandet av de nationella programmen och de program som medfinansieras av Europeiska unionen. I nuläget har landskapets samarbetsgrupp utöver uppgifter i anslutning till förvaltningen av strukturfondsprogrammen även uppgifter inom den nationella regionutvecklingen. Bestämmelser om ställningen för medlemmarna av samarbetsgruppen och om arvoden till medlemmarna av samarbetsgruppen finns i 25 § i regionutvecklingslagen. Bestämmelser om samarbetsgruppens sekretariat finns i 26 §. Sekretariatet sköter beredningen, föredragningen och verkställigheten av samarbetsgruppens ärenden. Bestämmelser om beslutsfattandet och förvaltningsförfarandet i samarbetsgruppen finns i 27 §. Enligt paragrafen får den myndighet som finansierar ett projekt inte bevilja projektet finansiering förrän samarbetsgruppen har förordat projektet. Den finansierande myndigheten kan avvika från samarbetsgruppens utlåtande enligt vilket finansieringen förordas endast om beviljandet av stöd skulle strida mot lagstiftningen eller om projektet inte svarar mot programmet. Samarbetsgruppen ska huvudsakligen endast besluta om betydelsefulla projekt och projekt som är betydande med tanke på finansieringen. I 28 § listas samarbetsgruppens uppgifter. Uppgifterna omfattar olika ärenden i anslutning till den nationella regionutvecklingen och strukturfonderna. Avsikten är att bestämmelserna om landskapets samarbetsgrupp huvudsakligen ska förbli oförändrade till slutet av strukturfondsprogrammets pågående programperiod.

I 3 kap. i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om programarbete. Enligt 29 § beslutar statsrådet för regeringsperioden om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen (regionutvecklingsbeslut). Regionutvecklingsbeslutet styr regionutvecklingen inom de olika förvaltningsområdena och landskapen och samordningen av åtgärderna. Beslutet bereds tillsammans med de ministerier som är centrala med avseende på regionutvecklingen, och de ska, som ett led i regionutvecklingsbeslutet, för sina respektive förvaltningsområden ange målen och de viktigaste åtgärderna för regionutvecklingen. I regionutvecklingsbeslutet kan det bestämmas om inledande av statsrådets särskilda program. I strukturfondsprogrammet finns sådana åtgärder för hållbar stadsutveckling för vilka förfarandet avviker från det normala beslutsfattandet. EU-lagstiftningen förutsätter att de projekt i städernas planer för stadsutveckling som ska finansieras med medel ur Europeiska regionala utvecklingsfonden ska finansieras i enlighet med stadens förslag, om de överensstämmer med den lagstiftning som ärendet gäller, med strukturfondsprogrammet och med städernas program. I 32 § finns grundläggande bestämmelser om utarbetandet av landskapsprogrammet, om dess innehåll och om godkännandet av det. Landskapsprogrammet godkänns av landskapsförbundets högsta beslutande organ. Bestämmelser om landskapsprogrammets ställning finns i 34 §. I 35 § finns bestämmelser om den regionala och nationella beredningen av Europeiska unionens strukturfondsprogram. Vid beredningen av programmen ska Europeiska unionens lagstiftning och de riktlinjer som anges i regionutvecklingsbeslutet beaktas.

I 4 kap. i regionutvecklingslagen finns särskilda bestämmelser om förvaltning av strukturfondsprogram mellan medlemsstaterna. Arbets- och näringsministeriet svarar enligt 36 § för sådana uppgifter som inom dessa program för europeiskt territoriellt samarbete ska skötas av medlemsstaterna. Bestämmelser om hur de finländska medlemmarna i övervakningskommittéerna för samarbetsprogrammen utses finns i 37 §. I 38 § finns bestämmelser om den finländska förvaltningsmyndigheten och den finländska attesterande myndigheten för programmen. Bestämmelser om revisionsmyndigheten finns i 39 §. Förvaltningsmyndighet, attesterande myndighet och revisionsmyndighet är de myndigheter som nämns i programdokumentet, och deras uppgifter utgår från Europeiska unionens lagstiftning. Bestämmelser om revisorsgrupperna för programmen finns i 40 §. Revisorsgrupperna finns till för att underlätta revisionsmyndighetens arbete i program där många medlemsstater deltar. För varje projekt inom programmen ska det även utses en kontrollant som kontrollerar projektets bokföring och genomförandet av projektet och som rapporterar om detta arbete till programmyndigheterna. Bestämmelser om kontrollanten och om kontrollantens uppgifter finns i 41–42 § i regionutvecklingslagen. Arbets- och näringsministeriet utser kontrollanter och svarar för systemets funktion. I 44 § konstateras det att staten är skyldig att betala ut stödet från strukturfonderna till programmets förvaltningsmyndighet, om inte den samordnande stödmottagaren har lyckats återkräva det. Detta utgår från Europeiska unionens lagstiftning.

I 45 § i de särskilda bestämmelserna i 5 kap. i regionutvecklingslagen finns bestämmelser om samarbetsavtal. Avtalen utarbetas för genomförandet av program eller planer som hänför sig till regionutveckling. Avtal enligt regionutvecklingslagen är bl.a. tillväxtavtal med vissa städer. I 46 § finns bestämmelser om övervakning och utvärdering av program.

Skärgårdssystemet är Finlands äldsta regionalpolitiska system. Skärgårdens utveckling regleras genom lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) och genom statsrådets förordning om skärgårdskommuner och de skärgårdsdelar i andra kommuner på vilka bestämmelserna om skärgårdskommuner tillämpas (1089/2016), som utfärdats med stöd av den lagen. Skärgårdsutvecklingen, landsbygdsutvecklingen och stadsutvecklingen är delar av den omfattande helhet som regionutvecklingen utgör.

Landskapsutvecklingspengar

Landskapsutvecklingspengarna (32.50.43) var fram till och med 2014 det nationella anslaget för regionutveckling. Bestämmelser om dem fanns i finansieringslagen. Landskapsutvecklingspengar användes av landskapsförbunden och av arbets- och näringsministeriet. Beloppet av landskapsutvecklingspengarna sjönk under början av 2010-talet: 2011 var beloppet 32 miljoner euro och 2014 6 miljoner euro. Nedskärningarna vid regeringens ramförhandlingar 2014 innebar bl.a. att landskapsutvecklingspengarna slopades.

År 2014 uppgick anslaget till 6 066 000 euro, varav 5,7 miljoner euro genom statsrådets beslut tilldelades landskapsförbunden och 366 000 euro tilldelades arbets- och näringsministeriet för nationellt regionutvecklingsarbete.

Landskapsutvecklingspengarna användes till självständigt utvecklande av näringsverksamheten i regionerna. Landskapsförbunden använde dem till projekt i enlighet med landskapsprogrammet och genomförandeplanen för landskapsprogrammet. Anslaget var ett flexibelt finansieringsinstrument t.ex. i multilaterala utrednings- och utvecklingsprojekt. Det användes som såddfinansiering i projekthelheter som gynnade näringslivet i hela landskapet.

År 2014–2016 hade arbets- och näringsministeriet tillgång till ett treårigt reservationsanslag med vilket stads- och skärgårdspolitiken och regionförvaltningsreformen understöddes. Med anslaget genomfördes även bl.a. prognostiserings-, forsknings- och utvärderingsprojekt till stöd för regionutvecklingen.

Regionala innovationer och försök (AIKO) är en åtgärd som ingår i regeringens spetsprojekt Konkurrenskraften stärks genom förbättrade förutsättningar för näringsliv och företagande. För finansieringen av AIKO har det reserverats 30 miljoner euro för 2016–2018, vilket innebär i medeltal 10 miljoner euro per år. Åtgärder som ingår i AIKO-helheten är åtgärder för förutsedd strukturomvandling, tillväxtavtal mellan staten och städer samt uppbyggnad av tillväxtzoner.

Tabell. Landskapsutvecklingspengar och finansieringen av AIKO-programmet i statsbudgeten 2014–2019 (euro)

		Budget 2014	Budget 2015	Budget 2016	Budget 2017	Budget 2018	Budget 2019
32.50.43	Landskaps- utvecklings- pengar	6 066 000					
32.50.40	Införande av regionala innovationer och försök AIKO *)			9 000 000	11 000 000	10 000 000	

*) AIKO 2016 omfattar inte finansieringen till Kimola kanal, 6 miljoner euro.

Europeiska unionens strukturfondsprogram

Det operativa programmet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 samt Finlands garantiprogram för att förbättra tillgången till finansiering för tillväxtföretag, som inleddes 2016, finansieras med medel ur Europeiska unionens strukturfonder, Europeiska regionala utvecklingsfonden och Europeiska socialfonden. Den offentliga budgetramen för Finlands strukturfondsprogram Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 är under programperioden sammanlagt 2,6 miljarder euro, varav EU:s finansieringsandel uppgår till hälften, dvs. 1,3 miljarder euro. Den nationella finansieringsandelen består av finansiering från staten, kommunerna och andra offentliga organisationer. I strukturfondsprogrammet ingår sju prioriterade områden som stöder konkurrenskraften och sysselsättningen för i synnerhet små och medelstora företag. Strukturfondsprogrammet genomför målen för Europa 2020-strategin. Genom åtgärderna inom programmet strävar man efter att skapa ny affärsverksamhet, främja företagens tillväxt och internationalisering, bredda innovations- och kompetensbasen, utöka utnyttjandet av förnybar energi, öka energi- och materialeffektiviteten, främja sysselsättningen bland ungdomar och personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden, förbättra produktiviteten och arbetshälsan, förbättra utbildningen och utbildningstjänsterna samt förebygga utslagning. Programmet genomförs i hela Fastlandsfinland. Landskapet Åland har ett eget program. Den offentliga budgetramen för garantiprogrammet är 40 miljoner euro, med vilken en finansiering på sammanlagt upp till 400 miljoner euro för små och medelstora företag eftersträvas.

Program för europeiskt territoriellt samarbete

Utöver det nationella strukturfondsprogrammet deltar Finland i program för europeiskt territoriellt samarbete. Målet europeiskt territoriellt samarbete stöder gränsöverskridande samarbete mellan medlemsstaterna och regionerna i Europeiska unionen. Målet europeiskt territoriellt samarbete har under strukturfondsperioden 2014–2020 anvisats 10,1 miljarder euro ur Europeiska regionala utvecklingsfonden, ca 3 procent av strukturfondsmedlen. Dessutom finansierar Europeiska unionen samarbetet över de yttre gränserna ur finansieringsinstrumentet ENI CBC. Finland deltar under strukturfondsperioden 2014–2020 i nio program för europeiskt territoriellt samarbete. Av dessa är sex s.k. Interreg-program: De gränsöverskridande programmen Nord, Botnia-Atlantica och Mellersta Östersjön vid landets norra, västra och södra gräns, de territoriellt sett mer omfattande programmen Östersjön samt Norra periferin och Arktis samt programmet Interreg Europe som omfattar hela EU.

Dessutom deltar Finland tillsammans med alla andra EU-länder i programmet Interact III till stöd för Interreg-programmen, i programmet Urbact III till stöd för samarbete mellan städer och i forskningsprogrammet ESPON 2020.

Centrala prioriteringar i programmen Interreg och Urbact är innovationsverksamhet, företagande och näringsverksamhet (i synnerhet små och medelstora företag), miljö och naturresurser samt i vissa program dessutom trafik, koldioxidsnålhet och arbetsmarknaden. Europeiska regionala utvecklingsfondens sammanlagda finansiering till ovannämnda program uppgår till ungefär en miljard euro. Finansieringen är inte kvoterad mellan de länder som deltar i programmen. Finansieringen till Finland är således beroende av att finländska aktörer deltar i de samprojekt som finansieras.

Varje program har en egen förvaltningsmyndighet. Alla förvaltningsmyndigheter finns någon annanstans än i Finland, utom för ett program. Förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för programmet Mellersta Östersjön är Egentliga Finlands förbund.

Arbets- och näringsministeriet fungerar som nationell ansvarig myndighet för programmen inom ramen för det europeiska territoriella samarbetet. Ministeriet är representerat i övervakningskommittéerna för alla program, och det informerar om programmen och om genomförandet av dem i Finland.

ESPON (European Observation Network for Territorial Development and Cohesion) är ett forskningsprogram vars syfte är att förbättra kunskapsbasen för regionplaneringen och regionutvecklingen och att stödja EU-ländernas samarbete inom nämnda områden. I programmet deltar samtliga EU-medlemsländer samt partnerländerna Norge, Island, Liechtenstein och Schweiz. Programmet genomförs med hjälp av projekt i vilka forskningsinstitut från olika håll av Europa deltar. Forskningen består till största delen av tillämpad forskning där tyngdpunkten ligger på den europeiska regionutvecklingen och regionplaneringen, regionstrukturen, utvecklingsutsikterna och politikens effekter. Genomförarna av projekten väljs årligen på basis av en öppen anbudstävling. Programperiodens första projekt startade under 2015.

Utöver tillämpad forskning görs också riktade analyser som baserar sig på behoven hos dem som använder informationen. Teman kan föreslås av lokala, regionala eller riksomfattande aktörer från hela programområdet. Förslagsförfarandet är kontinuerligt och sker genom en blankett som finns på programmets webbplats. ESPON 2020 är ett av de strukturfondsprogram som genomförs inom ramen för det europeiska territoriella samarbetet. Programmet producerar data som ska stödja beslutsfattandet på både EU-nivå, nationell nivå och regional nivå. Programmet har genomförts sedan början av 2000-talet.

Det gränsöverskridande samarbetet stöder den sociala och ekonomiska utvecklingen i gränsområdena, svarar på gemensamma utmaningar i fråga om t.ex. miljö, hälsa och brottslighet och bidrar till smidigare rörlighet för personer, varor och kapital. Med hjälp av utbyte av erfarenheter och spridande av god praxis stöder det gränsöverskridande samarbetet gränsområdenas konkurrenskraft, uppkomsten av internationella nätverk och den ekonomiska utvecklingen.

Vid gränsen mellan Finland och Ryssland genomförs 2014–2020 tre ENI CBC-program för gränsöverskridande samarbete vid EU:s yttre gränser: Kolarctic, Karelia och Sydöstra Finland-Ryssland. Programmen är en fortsättning på de program som genomfördes 2007–2013.

Temana för ENI CBC-programmen varierar från program till program, men gemensamma prioriteringar för dem alla är utveckling av näringslivet, miljöskydd samt gränsförvaltning och gränssäkerhet. De regioner som deltar i programmen har det huvudsakliga ansvaret för innehållet och genomförandet.

ENI CBC-programmen är samfinansierade och baserar sig på likvärdigt partnerskap. Finansieringen av de program som genomförs vid gränsen mellan Finland och Ryssland utgörs till 50 procent av EU-finansiering och till 50 procent av nationell finansiering från de deltagande länderna.

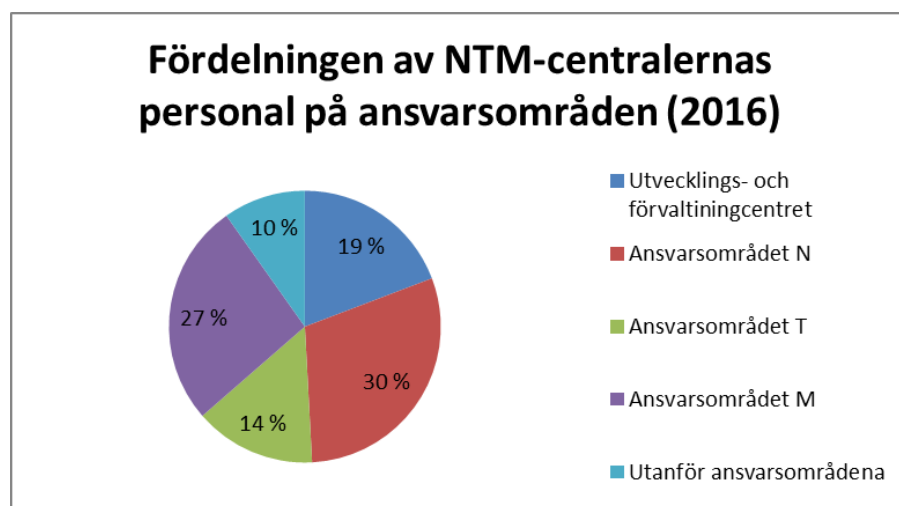
2.1.2 Närings-, trafik- och miljöcentralerna

I Fastlandsfinland finns 15 närings-, trafik- och miljöcentraler (NTM-centraler). Nio av NTM-centralerna har tre ansvarsområden: ansvarsområdet näringar, arbetskraft och kompetens (N), ansvarsområdet trafik och infrastruktur (T) och ansvarsområdet miljö och naturresurser (M). NTM-centralerna med tre ansvarsområden är NTM-centralerna i Nyland, Egentliga Finland, Birkaland, Sydöstra Finland, Norra Savolax, Mellersta Finland, Södra Österbotten, Norra Ös-

terbotten och Lappland. NTM-centraler med två ansvarsområden, N och M, är NTM-centralerna i Tavastland, Södra Savolax, Norra Karelen och Kajanaland. NTM-centraler med det enda ansvarsområdet N är NTM-centralerna i Satakunta och Österbotten. Bestämmelser om skötseln av de uppgifter som hör till de ansvarsområden som vissa NTM-centraler saknar finns i 3 § i NTM-förordningen.

NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas stödtjänster och merparten av tjänsterna i anslutning till utbetalning av statsunderstöd och ersättningar har koncentrerats till närings-, trafik- och miljöcentralernas samt arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (KEHA). Utvecklings- och förvaltningscentret inledde sin verksamhet den 1 januari 2015. Centret sköter de 15 NTM-centralernas och de 15 arbets- och näringsbyråernas alla ekonomi- och personalförvaltningsuppgifter, informationsförvaltningsuppgifter och branschspecifika informationsförvaltningsuppgifter (till skillnad från Valtoris branschberoende tjänster) samt gemensamma kommunikationstjänster och utvecklingsuppgifter. Utöver dessa stödtjänster sköter centret för arbets- och näringsbyråernas del uppgifter som gäller utbetalning, avbrytande av utbetalning, återkrav och jämkning av återkrav av alla stöd och ersättningar, en stor del av de uppgifter som gäller utbetalning och återkrav av stöd som NTM-centralerna beviljat samt, vid sidan av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna, tillsynsuppgifter i fråga om statsunderstöd och ersättningar.

Baserat på utfallet för 2016 beräknas resurserna vid NTM-centralerna uppgå till sammanlagt 3 080 årsverken, inklusive 508 årsverken vid utvecklings- och förvaltningscentret. Personal mängden vid NTM-centralerna varierar mellan 44 och 308 årsverken. Personalresursen inom de 15 N-ansvarsområdena är sammanlagt 922 årsverken, inom de 13 M-ansvarsområdena 819 årsverken och inom de 9 T-ansvarsområdena 445 årsverken. Inom NTM-centralernas enheter som inte hör till något ansvarsområde finns resurser om 302 årsverken. Vid NTM-centralernas riksomfattande enheter (arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter) finns sammanlagt 592 årsverken.

Tabell. Tillväxttjänstuppger som finansieras med omkostnadsanslag och som ska överföras till landskapen, enligt utfallet för 2015 (miljoner euro)

	Tillväxttjänster och främjande av integration	Strukturfondsverksamhet: uppgifter som förmedlande organ	TOTALT
Nyland	566,6	6,0	572,6
Egentliga Finland	177,5	0,2	177,6
Satakunta	112,8	0,7	113,6
Tavastland	176,8	18,8	195,7
Birkaland	179,5	1,7	181,5
Sydöstra Finland	148,0	0,4	148,4
Södra Savolax	61,2	10,8	72,0
Norra Savolax	109,0	1,7	110,7
Norra Karelen	82,6	0,5	83,1
Mellersta Finland	114,6	25,9	140,4
Södra Österbotten	78,5	0,1	78,6
Österbotten	88,3	2,4	90,7
Norra Österbotten	165,6	18,6	184,2
Kajanaland	56,1	0,5	56,6
Lappland	96,2	1,3	97,5
Totalt	2210,7	89,4	2303,1

Uppgifter

NTM-centralerna främjar den regionala utvecklingen genom att sköta statsförvaltningens verkställighets- och utvecklingsuppger i regionerna. Enligt 3 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter NTM-centralerna inom följande verksamhetsområden de uppgifter som särskilt föreskrivits för dem: 1) främjande av företagsamhet och näringsverksamhet, 2) innovationer och affärsverksamhet under internationalisering, 3) fungerande arbetsmarknader, tillgången på arbetskraft och sysselsättningen, 4) utbildning, kunnande och kultur, 5) invandring, integration och goda etniska relationer, 6) gårdsbruket, fiskerinäringen och landsbygdsutvecklingen, systemet för identifiering av djur samt säkerheten hos produktionsförnödenheterna och växthälsan inom jord- och skogsbruket, 7) energi och energiproduktion, 8) trafiksystemets funktion, trafiksäkerheten, väg- och trafikförhållandena, landsväghållningen och ordnandet av kollektivtrafiken, 9) miljövard, markanvändning, styrning av byggandet, vård av kulturmiljön, skydd och ett hållbart nyttjande av naturens mångfald samt nyttjande och vård av vattentillgångarna, 10) lönegarantiärenden, och 11) vissa strukturfonds- och regionutvecklingsuppger som hänför sig till ovan nämnda uppgifter. NTM-centralerna ska dessutom 1) styra och övervaka de arbets- och näringsbyråer som avses i 3 kap., 2) bereda en utvärdering av den regionala tillgången till basservice inom trafiken, och 3) bevaka allmänt intresse i miljö- och vattenärenden, producera och distribuera miljöinformation och förbättra miljömedvetenheten, förebygga och bekämpa miljöskador och miljöolägenheter, sköta statens vattenrättsliga tillstånd och privaträttsliga avtal och sörja för genomförandet av miljö-, vattenförsörjnings- och vattendragsarbeten. I fråga om NTM-centralernas övriga uppgifter föreskrivs särskilt.

NTM-centralernas företagsservice

Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde kan företag genom NTM-centralerna få service för utveckling av företag och finansiella tjänster. Utöver arbets- och näringsministeriet styr jord- och skogsbruksministeriet inom statsförvaltningen den företagsservice som tillhandahålls av NTM-centralerna. En stor del av den finansiering av åtgärder som är avsedd för företagsutveckling inom båda förvaltningsområdena kommer från olika EU-fonder.

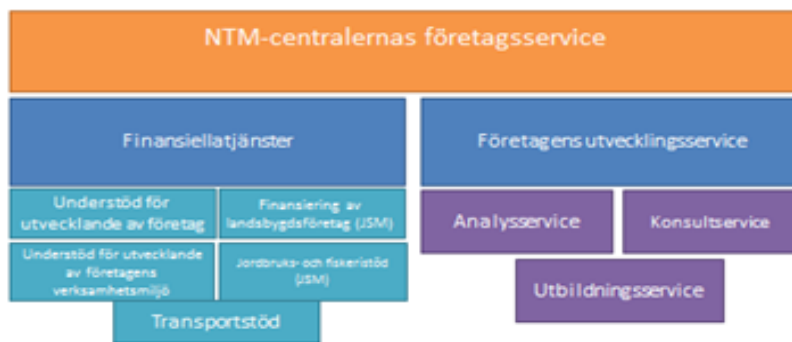
Företagens utvecklingsservice omfattar analys-, konsult- och utbildningsservice. Genom analys servicen får små och medelstora företag en helhetsbild av hur deras affärsverksamhet ser ut just då och en utvecklingsplan. Företag som vill utvecklas kan med hjälp av konsultservicen utveckla sin affärsverksamhet – med målsättningen att växa, förnyas och förbättra effektiviteten. Utbildningsservicen är avsedd för utveckling av företagsledningens eller andra nyckelpersoners kompetens.

De mest betydande finansiella tjänsterna, dvs. företagsstöden som beviljas av NTM-centralerna, är understöd för utvecklande av företag, finansiering av landsbygdsföretag (jord- och skogsbruksministeriet) och understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö. Dessutom beviljar NTM-centralerna transportstöd och olika jordbruks- och fiskeristöd.

Understöd för utvecklande av företag beviljas för små och medelstora företags utvecklingsåtgärder och investeringar, för nystartade företags verksamhet eller för förnyelse. Tyngdpunkten ligger i synnerhet på företagets internationalisering. Understöd för utvecklande av företagets verksamhetsmiljö kan beviljas icke-vinstsyftande offentliga och privata sammanslutningar samt stiftelser för projekt som genomförs i syfte att åstadkomma direkta effekter på verksamhetsmiljön för små och medelstora företag eller på förutsättningarna för utveckling av företagsverksamheten.

Utöver ovannämnda service kan man av sakkunniga vid NTM-centralerna få hjälp med att utnyttja de finansiella tjänsterna, utvecklingsservicen och övrig offentlig företagsservice.

Bild. NTM-centralernas företagsservice

Organisation

I fråga om antalet NTM-centraler och deras verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen och om utvecklings- och förvaltningscentrets verksamhetsställe föreskrivs enligt 4 § 1 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna genom förordning av statsrådet.

I 1 § i NTM-förordningen finns bestämmelser om antalet NTM-centraler och deras verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen. I 3 § i NTM-förordningen föreskrivs det om fördelningen av ansvarsområdena mellan NTM-centralerna.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Nyland omfattar landskapet Nyland. Dess verksamhetsställe är i Helsingfors. NTM-centralen i Nyland sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena för näringarna, arbetskraften och kompetensen (N) samt miljön och naturresurserna (M) inom ämbetsverkets ansvarsområde och de uppgifter som hör till ansvarsområdet för trafiken och infrastrukturen (T) förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Tavastland.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Egentliga Finland omfattar landskapen Egentliga Finland och Åland (i fråga om ärenden som inte omfattas av självstyrelsen). Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Åbo och en filial i Björneborg. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde och, i fråga om de uppgifter som inte faller inom landskapet Ålands behörighet, även på Åland, och de uppgifter som hör till ansvarsområdena T och M förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Satakunta.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Satakunta omfattar landskapet Satakunta. Dess verksamhetsställe är i Björneborg. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Tavastland omfattar landskapen Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Lahtis och en filial i Tavastehus. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Birkaland omfattar landskapet Birkaland. Dess verksamhetsställe är i Tammerfors. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Sydöstra Finland omfattar landskapen Kymmene-dalen och Södra Karelen. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Kouvola och en filial i Villmanstrand. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Södra Savolax omfattar landskapet Södra Savolax. Dess verksamhetsställe är i S:t Michel. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Norra Savolax omfattar landskapet Norra Savolax. Dess verksamhetsställe är i Kuopio. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde och de uppgifter som hör till ansvarsområdet T förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralerna i Norra Karelen och Södra Savolax.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Norra Karelen omfattar landskapet Norra Karelen. Dess verksamhetsställe är i Joensuu. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Mellersta Finland omfattar landskapet Mellersta Finland. Dess verksamhetsställe är i Jyväskylä. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Södra Österbotten omfattar landskapet Södra Österbotten. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Seinäjoki och filialer i Vasa och i Karleby. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde och de uppgifter som hör till ansvarsområdena T och M förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Österbotten.

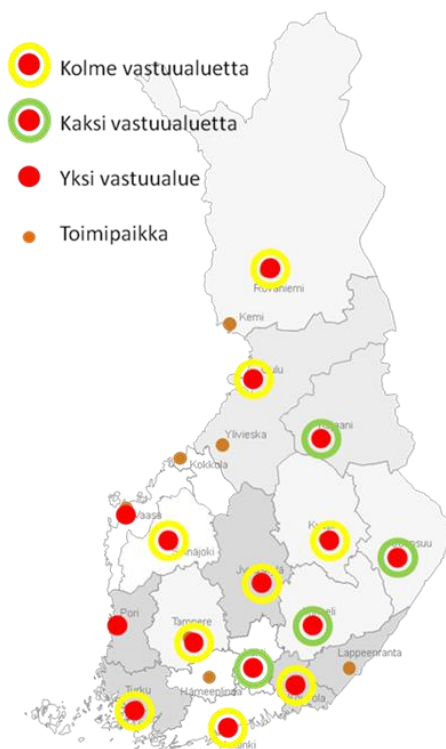
Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Österbotten omfattar landskapen Österbotten och Mellersta Österbotten. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Vasa och en filial i Karleby. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdet N inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Norra Österbotten omfattar landskapet Norra Österbotten. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Uleåborg och en filial i Ylivieska. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde och de uppgifter som hör till ansvarsområdet T förutom inom ämbetsverkets eget verksamhetsområde även inom verksamhetsområdet för NTM-centralen i Kajanaland.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Kajanaland omfattar landskapet Kajanaland. Dess verksamhetsställe är i Kajana. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N och M inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Verksamhetsområdet för NTM-centralen i Lappland omfattar landskapet Lappland. Ämbetsverket har sitt huvudsakliga verksamhetsställe i Rovaniemi och en filial i Kemi. NTM-centralen sköter de uppgifter som hör till ansvarsområdena N, M och T inom ämbetsverkets verksamhetsområde.

Karta. NTM-centralernas verksamhetsställen och ansvarsområden (endast på finska)

Samlade uppgifter

De uppgifter som centraliserats regionalt har från första början varit uppgifter i fråga om invandring inom ansvarsområdet N. Detta avser sådana uppgifter i anslutning till regional samordning, planering, styrning och uppföljning av invandranes integration och av massinvandring som avses i lagen om främjande av integration (1386/2010) och i lagen om mottagande av personer som söker internationellt skydd och om identifiering av och hjälp till offer för människohandel (746/2011). Uppgifterna har ända sedan NTM-centralernas verksamhet inleddes sköts vid sju NTM-centraler, nämligen NTM-centralerna i Nyland (Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland och Sydöstra Finland), Egentliga Finland (Satakunta), Birkaland (Mellersta Finland), Norra Savolax (Södra Savolax och Norra Karelen), Österbotten (Mellersta Österbotten och Södra Österbotten), Norra Österbotten (Kajanaland) och Lappland. Utöver uppgifterna

inom sitt eget verksamhetsområde sköter dessa centraler också uppgifterna inom områdena för de centraler som nämns inom parentes.

Likaså har viss anskaffning av arbetskraftsutbildning alltsedan starten skötts så att den centraliserats regionalt eller nationellt inom vissa utbildningsområden. Anskaffning av utbildning inom markbyggnads- och transportbranschen sköts med stöd av NTM-förordningen av fem NTM-centraler, nämligen NTM-centralerna i Egentliga Finland, Sydöstra Finland, Norra Karelen, Österbotten och Norra Österbotten.

Vid ingången av 2014 bildades fyra NTM-centraler som specialiserar sig på strukturfondsverksamhet, nämligen NTM-centralerna i Tavastland, Södra Savolax, Mellersta Finland och Norra Österbotten. Dessa fyra NTM-centraler har sedan den 1 juli 2014 skött de företagsstöd som betalas ur Europeiska regionala utvecklingsfonden. NTM-centralen i Tavastland sköter uppgifterna som förmedlande organ, utöver inom sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen, inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Nyland och Sydöstra Finland. NTM-centralen i Södra Savolax sköter uppgifterna som förmedlande organ, utöver inom sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen, inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Norra Savolax och Norra Karelen. NTM-centralen i Mellersta Finland sköter uppgifterna som förmedlande organ, utöver inom sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen, inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Egentliga Finland, Satakunta, Birkaland, Södra Österbotten och Österbotten. NTM-centralen i Norra Österbotten sköter uppgifterna som förmedlande organ, utöver inom sitt verksamhetsområde enligt 1 § i NTM-förordningen, inom verksamhetsområdena för NTM-centralerna i Kajaland och Lappland.

Rent nationella företagsstöd, som NTM-centralerna beviljar med stöd av företagsstödslagarna (1068/2000), (1336/2006) och (9/2014), är fr.o.m. den 15 september 2014 koncentrerade till de fyra NTM-centraler som specialiserar sig på strukturfondsverksamhet. Uppgifter som förmedlande organ för strukturfondsverksamheten samt stödtjänster och utvecklingsservice för företagsverksamhet sköts av sammanlagt 141 årsverken vid olika NTM-centraler. Av årsverken finns 69 under NTM-centralernas omkostnadsmoment.

Nationellt samlade substansuppgifter vid NTM-centralerna

Vid NTM-centralerna omfattar ca 300 årsverken skötsel av uppgifter som nationellt har koncentrerats till en enda NTM-central. En stor del av dessa uppgifter är sådana som inte förorsakar mycket arbete, i synnerhet i de regioner från vilka uppgifterna har flyttats till den NTM-central som sköter uppgifterna centraliserat.

Efter att verksamheten vid NTM-centralerna inleddes har följande arbets- och näringsuppgifter koncentrerats till en enda NTM-central:

- Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, 87 årsverken vid NTM-centralen i Södra Savolax
- Uppgifter i anslutning till genomförandet av lönegarantilagen (866/1998) och i anslutning till lagen om lönegaranti för sjömän (1108/2000), 31 årsverken vid NTM-centralen i Nyland
- Det rättsliga stöd som arbets- och näringsbyråerna, NTM-centralerna, NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter erbjuder i anslutning till lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012) (inkl. anskaffning av arbetskrafts- och företagsservice) och lagen om altemneringsledighet (1305/2002), 3 årsverken vid NTM-centralen i Nyland.

Styrning

Styrningen av NTM-centralerna är indelad i allmän administrativ styrning, strategisk planering och resultatstyrning samt sektorstyrning.

Enligt 6 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ankommer den allmänna administrativa styrningen av NTM-centralerna och av utvecklings- och förvaltningscentret på arbets- och näringsministeriet. Med allmän administrativ styrning avses att NTM-centralerna hör till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde i den bemärkelse som avses i fråga om fördelningen av ansvarsområden mellan ministerierna i lagen om statsrådet (175/2003) och i reglementet för statsrådet (262/2003), som utfärdats med stöd av den lagen. Detta gäller t.ex. förvaltningen av ämbetsverket och normstyrningen i anslutning till organiseringen av förvaltningen. Den allmänna administrativa styrningen omfattar även att arbets- och näringsministeriet svarar för samordningen av NTM-centralernas strategiska planering och resultatstyrning och för sektorstyrningen av ämbetsverkens gemensamma funktioner. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas förvaltnings- och utvecklingsuppgifter och uppgifter i anslutning till utbetalning. Centret hör till NTM-centralernas myndighetsnätverk och är en självständig arbetsgivarmyndighet (arbetsgivarmyndighet för sin egen personal). NTM-centralerna och utvecklings- och förvaltningscentret utgör dock ett enda räkenskapsverk. I statsbudgeten finns deras omkostnader under samma moment, 32.01.02, från vilket arbets- och näringsministeriet fördelar omkostnaderna på vardera NTM-central och utvecklings- och förvaltningscentret.

Bestämmelser om sektorstyrningen av NTM-centralerna finns i 8 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna. Inrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, arbets- och näringsministeriet och miljöministeriet, eller en myndighet inom centralförvaltningen som särskilt har ålagts att sköta styrningen, styr NTM-centralernas verksamhet inom sina egna ansvarsområden (sektorstyrning). Arbets- och näringsministeriet sörjer för sektorstyrningen när det gäller NTM-centralens gemensamma funktioner och övriga åtgärder som behövs med tanke på en enhetlig verksamhet inom NTM-centralen. Bestämmelser om förfarandena för sektorstyrning av NTM-centralerna får utfärdas genom förordning av statsrådet.

Finansiering av verksamheten och avgiftsbelagd verksamhet

Finansieringen av NTM-centralernas nuvarande tjänster som motsvarar tillväxttjänsterna utgörs av anslag som beviljas i statsbudgeten, anslag som överförs från föregående år samt intäkter av avgiftsbelagd gemensam verksamhet och samfinansierad verksamhet.

De nuvarande tjänster som motsvarar tillväxttjänsterna finansieras med knappt 600 miljoner euro från budgetkontona. Tillgängliga anslag är förslagsanslag och två- och treåriga reservationsanslag. I fråga om vissa anslag finns det även fullmakter. Genom utfallskalkylen för budgeten ska det, när det gäller anslag och fullmakter, minst en gång om året rapporteras om användningen av anslag och fullmakter. NTM-centralernas budgetanslag för 2017 var i bokföringsenhetens bokföring sammanlagt 1 460 miljoner euro. Inte alla anslag syns i utvecklings- och förvaltningscentrets bokföringsenhetens bokföring, trots att den egentliga verksamheten finns vid NTM-centralerna. I fråga om ansvarsområdet T syns information om användningen av anslagen också i Trafikverkets bokföring och i fråga om Landsbygdsverkets uppgifter i Landsbygdsverkets bokföring, dit posterna överförs. Löner betalas med anslag under ca 15 olika moment.

NTM-centralernas omkostnader budgeteras under moment 32.01.02, Närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader (reservationsanslag 2 år), under arbets- och näringsministeriets huvudtitel. Med anslag under momentet betalas också utgifter för utvecklings- och förvaltningscentrets egen verksamhet. I budgeten för 2018 uppgår anslaget under momentet till 169 255 000 euro.

Intäkterna av den avgiftsbelagda verksamheten beräknas uppgå till 10 miljoner euro och intäkterna av den samfinansierade verksamheten till 6 miljoner euro. Intäkterna av den avgiftsbelagda verksamheten inom ansvarsområdet N är små, endast ca 1 procent av de totala intäkterna 2017. Intäkterna av de offentligrättsliga prestationerna inom ansvarsområdet N bestod till största delen av beslut och tillstånd enligt lagen och förordningen om fiske och av omprövningsbeslut i fråga om jordbruksstöd. Intäkterna av den samfinansierade verksamheten omfattar huvudsakligen finansieringsandelar för sådana projekt i samband med strukturfonderna som NTM-centralerna själva genomfört.

Enligt bokslutet för 2017 bestod största delen, 10,2 miljoner euro (98 procent), av den avgiftsbelagda verksamheten av offentligrättsliga prestationer enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Av intäkterna var ca 31 000 euro i den lagen avsedda prestationer som prissatts enligt företagsekonomiska grunder. Intäkterna av avgifter som fastställs och prestationer som prissatts enligt speciallagar var ännu lägre (360 euro).

Arbets- och näringsministeriet anvisar årligen omkostnadsanslag till vardera NTM-central i en enda post. Omkostnadsanslaget anvisas NTM-centralerna utgående från fördelningskriterier som styrande instanser gemensamt har kommit överens om. NTM-centralerna gör årligen upp en plan för användning av omkostnadsanslaget samt en personalplan per ansvarsområde. Förfarandet ger mer flexibel resursallokering och användning över ansvarsområdena och förvaltningsområdena. Planen för användning av anslagen och personalplanen grundar sig på NTM-centralens strategiska resultatmål och resultatmål för verksamheten. Planerna för de enskilda ansvarsområdena bifogas till de strategiska resultatavtalen och till de årliga översikterna över dem i enlighet med 18 § i NTM-förordningen.

2.1.3 Arbets- och näringsbyråerna

Enligt 13 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna är arbets- och näringsbyråerna lokalförvaltningsmyndigheter som lyder under NTM-centralerna. Enligt paragrafen inrättar och lägger NTM-centralerna ner arbets- och näringsbyråer och direktörstjänster inom dem och fattar beslut om arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen. Vid ingången av 2013 genomförde arbets- och näringsministeriet dock en reform av nätverket av arbets- och näringsbyråer och fastslog att det inom varje NTM-centrals verksamhetsområde skulle inrättas en administrativt självständig arbets- och näringsbyrå och att alla tidigare arbets- och näringsbyråer, som då var över 70 till antalet, skulle stängas. I Finland har det sedan ingången av 2013 således funnits 15 arbets- och näringsbyråer med exakt samma verksamhetsområden som de NTM-centraler som styr dem. Var och en av de administrativa byråerna har flera verksamhetsställen. Dessutom tillhandahålls arbets- och näringsbyråernas tjänster vid samservicekontor enligt samservicelagen och inom de nätverk som avses i lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen (1369/2014).

De 15 NTM-centralerna förfogar över personalresurser om sammanlagt 2 903 årsverken utifrån utfallet för 2017. Av resurserna finansieras 2 642 årsverken med omkostnader under moment 32.30.01, och 261 årsverken finansieras med sysselsättningsanslag.

Uppgifter

Enligt 14 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska arbets- och näringsbyråerna 1) arbeta för att trygga tillgången på arbetskraft och förbättra sysselsättningen, 2) verkställa den offentliga arbetskraftsservicen, 3) främja invandrares integration, 4) tillhandahålla rådgivning i fråga om företagstjänster, 5) sköta övriga uppgifter som föreskrivits för byrån eller som närings-, trafik- och miljöcentralen har ålagt dem.

Organisation och ledning

Enligt 13 § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna inrättar och lägger NTM-centralerna ner arbets- och näringsbyråer och direktörstjänster inom dem och fattar beslut om arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, namn och verksamhetsställen. I praktiken har arbets- och näringsministeriet i samband med reformen av nätverket av arbets- och näringsbyråer och av arbets- och näringsstjänsterna dragit upp riktlinjer så att NTM-centralerna inte längre har prövningsrätt i fråga om inrättande av nya självständiga arbets- och näringsbyråer (ämbetsverk), och inte heller i fråga om ändring av den nuvarande byråstrukturen.

I samband med reformen av arbets- och näringsstjänsterna tog arbets- och näringsbyråerna i bruk en enhetlig lednings- och styrningsmodell, och ansvaret för produktionen av arbets- och näringsbyråernas förvaltningstjänster överfördes till NTM-centralerna. Sedan ingången av 2015, i och med inrättandet av NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter, har arbets- och näringsbyråernas alla ekonomi- och personaltjänster och andra stödtjänster samt uppgifterna i samband med utbetalningen av de stöd, understöd och ersättningar som beviljas av arbets- och näringsbyråerna skötts vid utvecklings- och förvaltningscentret.

Styrning

Enligt 3 § 2 mom. 1 punkten i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna ska NTM-centralerna styra och övervaka arbets- och näringsbyråerna.

Finansiering

Arbets- och näringsbyråernas omkostnader budgeteras under moment 32.30.01, Arbets- och näringsbyråernas omkostnader (reservationsanslag 2 år), under arbets- och näringsministeriets huvudtitel. I budgeten för 2018 uppgår anslaget under momentet till 162 576 000 euro. Arbets- och näringsbyråerna har i praktiken inga intäkter. Arbets- och näringsministeriet anvisar årligen omkostnadsanslag till vardera av de 15 arbets- och näringsbyråerna.

2.1.4 NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och förvaltningsuppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter av stödtjänsttyp

Enligt 3 a § i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter utvecklings- och förvaltningscentret NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma personalförvaltnings- och ekonomiförvaltningsuppgifter och andra motsvarande serviceuppgifter och allmänna förvaltningsuppgifter samt ger allmänna administrativa anvisningar och styr tillämpningen av dem vid NTM-centralerna samt arbets- och näringsbyråerna.

I 30 § i NTM-förordningen finns bestämmelser om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter. Enligt paragrafen sköter utvecklings- och förvaltningscentret NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas 1) bokföringsenhets- och ekonomisystemuppgifter, 2) personalförvaltningsuppgifter, 3) styrudduppgifter, tjänster och anskaffning av tjänster inom informationsförvaltningen, 4) gemensamma kommunikationstjänster och anskaffning av kommunikationstjänster, 5) gemensamma beredskapstjänster, 6) allmänna förvaltningstjänster, 7) gemensamma interna utbildnings- och utvecklingsuppgifter samt anskaffning av dem, samt 8) uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av stöd och understöd, som det föreskrivs särskilt om.

Enligt 31 § sköter utvecklings- och förvaltningscentret dessutom NTM-centralernas, arbets- och näringsbyråernas, regionförvaltningsverkens och magistraternas informationsförvaltnings-tjänster. I form av informationsförvaltningstjänster utvecklar, producerar och skaffar utvecklings- och förvaltningscentret elektroniska tjänster och datasystem samt sköter andra motsvarande uppgifter som föreskrivs eller åläggs centret. Dessa informationsförvaltningsuppgifter är branschspecifika, till skillnad från de branschoberoende grundläggande informationsteknik-tjänster som servicecentret Valtori sköter med stöd av 5 § i lagen om anordnande av statens gemensamma informations- och kommunikationstekniska tjänster (1226/2013).

I 3 a § 3 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna föreskrivs det om behörigheten för tjänstemän vid utvecklings- och förvaltningscentret vid föredragning av förvaltningsärenden för NTM-centralen och arbets- och näringsbyrå. Genom NTM-förordningen föreskrivs det närmare om följande förvaltningsärenden som en tjänsteman vid utvecklings- och förvaltningscentret föredrar för avgörande: 1) dispositionsplan för omkostnadsanlagen för varje NTM-central samt arbets- och näringsbyrå, 2) tjänsteutnämningar och beslut om anställning i arbetsavtalsförhållande, beslut i anslutning till ett anställningsförhållande för den NTM-central eller den arbets- och näringsbyrå där en person utnämns till tjänst eller anställs i arbetsavtalsförhållande, 3) sådana beslut i anslutning till ett anställningsförhållande som gäller tjänstledighet och inte är lagstadgade eller baserar sig på tjänstekollektivavtal för den NTM-central eller den arbets- och näringsbyrå till vilken den person som är föremål för beslutet står i anställningsförhållande, i fråga om arbets- och näringsbyråns direktör dock för den NTM-central som styr arbets- och näringsbyrå i fråga, 4) svar på klagan för den eller de NTM-centraler samt arbets- och näringsbyråer som klagan gäller, om inte annat föreskrivs om dem någon annanstans i lagstiftningen.

Utvecklings- och förvaltningscentrets utbetalningsuppgifter

Dessutom ger utvecklings- och förvaltningscentret de anvisningar som behövs för en likvärdig behandling av NTM-centralernas samt arbets- och näringsbyråernas personal, en likvärdig behandling av kunderna och en enhetlig skötsel av uppgifterna i hela landet i de utvecklings- och förvaltningsärenden som föreskrivits för centret samt i uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av understöd.

Vidare sköter utvecklings- och förvaltningscentret utbetalningsuppgifter som hör till utövande av offentlig makt. Enligt 3 a § 2 mom. i lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna sköter utvecklings- och förvaltningscentret sådana uppgifter i enlighet med 12, 19, 21 och 22 § i statsunderstödslagen (688/2001) som gäller utbetalning och återkrav av statsunderstöd som NTM-centralen beviljat direkt med stöd av statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter utöver NTM-centralen även tillsynsuppgifter i enlighet med 15 § i statsunderstödslagen. Utvecklings- och förvaltningscentret kan dessutom sköta uppgifter som gäller utbetalning, övervakning av användningen och återkrav av understöd som beviljats av NTM-

centralerna och arbets- och näringsbyråerna med stöd av speciallagstiftning samt uppgifter som gäller statliga ersättningar på det sätt som särskilt föreskrivs om uppgifterna.

Med stöd av speciallagstiftning sköter utvecklings- och förvaltningscentret följande utbetalningsuppgifter. Enligt 12 kap. 8 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice betalar utvecklings- och förvaltningscentret ut stöd och ersättningar som med stöd av den lagen beviljats av arbets- och näringsbyrån samt kontrollerar användningen av anslag som anvisats statliga ämbetsverk eller inrättningar. Dessa stöd och ersättningar omfattar lönesubventioner, startpeng, tilläggsstöd och understöd för service för utveckling av företagsverksamhet. Utvecklings- och förvaltningscentret sköter även uppgifter i anslutning till återkrav av dessa understöd.

Utvecklings- och förvaltningscentret betalar med stöd av speciallagstiftning vissa statliga ersättningar. Inom ramen för statsbudgeten betalar utvecklings- och förvaltningscentret ersättningar till kommunerna för åtgärder enligt lagen om främjande av integration och för anordnande av verksamhet enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) samt till rederierna för sjömäns resekostnader, som betalas med stöd av lagen om ersättning av statsmedel för sjömäns resekostnader (1068/2013). Ersättningsbeslut fattas på grundval av de kostnader som uppstått, utan att processerna för beviljande och utbetalning av ersättningen skiljs åt. Andra uppgifter i anslutning till utbetalning av statlig ersättning som utvecklings- och förvaltningscentret har är att betala ut i landsvägslagen (503/2005) avsedda ersättningar som väghållningsmyndigheten ålagts att betala vid landsvägsförrättning och i den lagen avsedda ersättningar för ägoreglering samt i banlagen (110/2007) avsedda ersättningar som banhållaren ålagts att betala vid banförrättning och vägförrättning för en enskild väg och i den lagen avsedda ersättningar för ägoreglering. I uppgifter enligt landsvägslagen och banlagen utövar utvecklings- och förvaltningscentret inte offentlig makt, utan sköter statliga betalningstransaktioner.

Utvecklings- och förvaltningscentrets övriga uppgifter

Utvecklings- och förvaltningscentret är dessutom i enlighet med 7 § 3 mom. i civiltjänstlagen (1446/2007) verksamt som civiltjänstcentral. Enligt 30 § 3 mom. i NTM-förordningen är civiltjänstcentralen en fristående enhet vid utvecklings- och förvaltningscentret.

2.1.5 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Enligt 1 kap. 2 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice erbjuder arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Genom den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen främjas arbetsmarknadens funktion genom att tillgången på kunnig arbetskraft tryggas och de som söker arbete erbjuds möjligheter att få arbete, och dessutom främjas uppkomsten av ny företagsverksamhet och utvecklas företagens verksamhetsförutsättningar och arbetslivets kvalitet. Som offentlig arbetskrafts- och företagsservice erbjuds arbetsförmedling, information och rådgivning, kompetensutveckling och service för att starta och utveckla företagsverksamhet. Till den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen hör också sakkunnigbedömningar som gäller enskilda kunders serviceprocess samt stöd och ersättningar enligt lagen i fråga, t.ex. lönesubvention och startpeng.

Offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska tillhandahållas utifrån näringslivets och arbetsmarknadens behov och bygga på prognostisering av förändringar. Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen ska bedöma

kundernas behov av service tillsammans med kunderna. Utifrån servicebehovet ska sådan offentlig arbetskrafts- och företagsservice tillhandahållas som på bästa sätt tryggar tillgången på kunnig arbetskraft och främjar enskilda kunders placering på den öppna arbetsmarknaden samt främjar inledning och utveckling av företagsverksamhet. Offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska tillhandahållas i form av service som kunderna på egen hand kan använda och i form av personlig service.

Servicekanaler är webbtjänsten Mina e-tjänster, telefonservice och personliga besök på arbets- och näringsbyrån. Ungefär 53 procent av dem som var i kontakt med arbets- och näringsbyrån 2015–2016 använde webbtjänsten minst en gång. År 2015 registrerades i arbets- och näringsbyråns kundinformationssystem att kunder tagit kontakt ca 6,7 miljoner gånger, varav ca 21 procent via webbtjänsten. Via telefonsamtal och videosamtal sker en aning fler kontakter än via webbtjänsten, och övriga skriftliga kontakter (e-post, brev och textmeddelande) är en aning mer sällsynta än kontakterna via webbtjänsten. Antalet besök på byråerna har minskat sedan 2015, i synnerhet när det gäller besök som man inte har kommit överens om på förhand. De personliga besöken utgjorde ca 11 procent av alla de gånger kunder varit i kontakt med arbets- och näringsbyrån 2015.

År 2010 inleddes 25 procent av alla jobbsökningsperioder i hela landet via webbtjänsten. I januari–augusti 2016 var motsvarande andel ca 80 procent. Andelen som använde webbtjänsten för att inleda jobbsökningen ökade under denna tid varje år. Det är dock ovanligare att jobbsökningar ändras och avslutas på webben. I januari–november 2016 meddelades 35 procent av alla ändringar i jobbsökningar och 42 procent av alla avslutade jobbsökningar via webbtjänsten. Hur mycket webbtjänsten används varierar också mellan olika typer av arbetskraftsservice. I januari–november 2016 lämnades t.ex. 98 procent av alla ansökningar om utbetalning av startpeng in på webben, medan bara 42 procent av alla ansökningar om utbetalning av lönesubvention lämnades in på webben. Användningen av webbtjänsten varierar vanligen även regionalt. Till exempel för att inleda jobbsökningen används webbtjänsten mest i Birkaland och i Norra Österbotten (ca 85 procent av arbetssökandena) och minst i Sydöstra Finland (ca 70 procent av arbetssökandena).

Arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen kan producera service enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice själva eller skaffa den delvis eller helt av serviceproducenter med de anslag som i statsbudgeten anvisats för anskaffning av service. Det anslag i statsbudgeten under huvudtiteln för arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som är avsett att främja sysselsättningen och bekämpa arbetslösheten (sysselsättningsanslag) ska användas till att särskilt stödja sysselsättningen för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Service som köps av serviceproducenter är sakkunnigbedömning, träning, utbildningsprövning, arbetskraftsutbildning och service för utveckling av företag.

Enligt 1 kap. 6 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice är den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen avgiftsfri för enskilda kunder. I 12 kap. 5 § föreskrivs det om förbud att ta ut avgifter för arbetsförmedling. Den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen är avgiftsfri för arbetsgivare med undantag av den gemensamt anskaffade utbildningen. Den service för utveckling av företagsverksamhet som erbjuds företag är avgiftsbelagd.

Arbets- och näringsbyrån registrerar på begäran av en enskild kund jobbsökningen i kundinformationssystemet, intervjuar kunden, utarbetar tillsammans med kunden en sysselsättningsplan för en arbetslös arbetssökande eller för en arbetssökande som omfattas av omställningsskydd och erbjuder anställningar och utbildning som lämpar sig för arbetssökanden samt an-

nan service i enlighet med servicebehovet och sysselsättningsplanen eller den ersättande planen.

Arbetssökanden intervjuas första gången två veckor efter jobbsökningens början. Senare intervjuer ordnas enligt arbetssökandens servicebehov, dock alltid när arbetslösheten har fortgått oavbrutet i tre månader. I samband med intervjun ska sysselsättningsplanen eller den plan som ersätter sysselsättningsplanen utarbetas eller revideras, och arbetssökanden ska erbjudas anställningar, utbildning eller annan service i enlighet med servicebehovet.

Som arbetsförmedlingsservice ska arbets- och näringsmyndigheterna publicera och förmedla information om ledigförklarade arbeten enligt arbetsgivarens uppdrag. Arbets- och näringsbyrån söker på avtalat sätt upp arbetssökande som är lämpliga för det lediga arbetet och presenterar dem för arbetsgivaren. Arbets- och näringsbyrån söker upp och erbjuder arbetssökandena lämpliga arbeten och bedömer arbetets lämplighet för den arbetssökande.

Som information och rådgivning ger arbets- och näringsbyrån, arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter och NTM-centralen information och råd om lediga arbeten och jobbsökning, tillgången på och anskaffning av arbetskraft, utbildningsmöjligheter och andra möjligheter till kompetensutveckling, arbetsmarknaden, branscher och yrken, inledandet av företagsverksamhet och möjligheter att utveckla verksamheten samt service, stöd och ersättningar som står till buds för genomförande av omställningsskyddet.

Arbets- och näringsbyrån och NTM-centralen kan skaffa sakkunnigbedömningar för att utreda en enskild kunds kompetens, yrkesskicklighet, lämplighet och alternativ i fråga om arbete, företagsverksamhet och utbildning samt erbjuda vägledning för karriären för att stödja enskilda kunder i yrkesvalet, den yrkesmässiga utvecklingen, placeringen i arbetslivet och det livslånga lärandet. Dessutom kan arbets- och näringsbyrån erbjuda enskilda kunder träning i form av jobbsökarträning, karriärträning och arbetsträning samt anvisa enskilda kunder utbildningsprovning eller arbetsprovning.

Arbets- och näringsbyrån erbjuder även arbetskraftsutbildning. Arbetskraftsutbildningen genomförs genom konkurrensutsättning av serviceproducenterna. I 1 § i statsrådets förordning om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (1073/2012) föreskrivs det om den myndighet som anskaffar offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Enligt paragrafen är det NTM-centralerna som ansvarar för anskaffningarna av offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Arbets- och näringsbyråerna kan göra anskaffningar av offentlig arbetskrafts- och företagsservice inom de gränser som NTM-centralerna fastställer. NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna kan även sköta anskaffningarna gemensamt. Arbetskraftsutbildning kan enligt 5 kap. 7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice genomföras tillsammans med arbetsgivaren, en uppdragsgivare till den som ämnar bli företagare eller ett företag som överlåter företagarrättigheterna (s.k. gemensamt anskaffad utbildning).

Arbets- och näringsbyrån kan i sysselsättningsplanen eller i den plan som ersätter sysselsättningsplanen ta in en överenskommelse om arbetssökandens frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån. Stödet för arbetssökandes frivilliga studier ska förbättra den vuxna befolkningens yrkesskicklighet och möjligheter att få arbete eller behålla sitt arbete och trygga tillgången på yrkeskunnig arbetskraft. Bestämmelser om förutsättningarna för stödet för frivilliga studier finns i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice.

Enligt 7 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice kan arbets- och näringsbyrån för att främja sysselsättningen av arbetslösa arbetssökande bevilja arbetsgivare lönesub-

vention för lönekostnader. Syftet med lönesubventionerat arbete är att förbättra arbetslösa arbetssökandes yrkeskompetens och främja deras sysselsättning på den öppna arbetsmarknaden. Lönesubvention beviljas visserligen arbetsgivaren, men den beviljas alltid utifrån den arbetslösa arbetssökandes behov. Arbets- och näringsbyrån kan anvisa statliga ämbetsverk eller inrättningar anslag för lönekostnader som föranleds av att arbetslösa arbetssökande anställs.

Enligt 8 kap. kan arbets- och näringsbyrån som service för inledning och utveckling av företagsverksamhet bevilja enskilda kunder som blir företagare startpeng för att trygga försörjningen i det skede när företagsverksamheten startas och etableras. NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån kan som service för utveckling av företagsverksamhet för små och medelstora företag producera eller anskaffa utbildning samt sakkunnigservice för att bedöma de små och medelstora företagens utvecklingsbehov, göra upp en utvecklingsplan, stödja genomförandet av planen och stödja nätverksbildningen mellan de små och medelstora företagen.

I 10 kap. finns bestämmelser om de förmåner som arbets- och näringsbyrån kan bevilja enligt prövning. En arbetslös arbetssökande som söker arbete och en arbetslös enskild kund som söker sig till arbetskraftsutbildning, träning eller prövning eller deltar i en sakkunnigbedömning som NTM-centralen eller arbets- och näringsbyrån har skaffat kan beviljas ersättning för rese- och logikostnader.

Arbets- och näringsbyrån kan bevilja arbetsgivare stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen, om en person som ska anställas eller som är anställd har en skada eller sjukdom som förutsätter anskaffning av arbetsredskap eller sådana ändringar på arbetsplatsen som är betydande med beaktande av arbetsgivarens ekonomiska situation. Stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen kan också beviljas som ersättning för den hjälp en annan arbetstagare ger. Närmare bestämmelser om grunderna för ersättningen av förmåner enligt prövning utfärdas genom förordning av statsrådet.

Med stöd av 11 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ska en arbetslös arbetssökande tryggas möjlighet till sysselsättningsfrämjande rehabilitering eller arbetskraftsutbildning, om hans eller hennes rätt till arbetslöshetsdagpenning för löntagare till följd av maximitidens utgång upphör när han eller hon fyllt 57 år, men innan han eller hon fyller 60 år. En sådan arbetslös arbetssökandes hemkommun är skyldig att på anvisning av arbets- och näringsbyrån ordna möjligheter till arbete för den arbetssökande, om arbetssökanden inte sysselsätts på den öppna arbetsmarknaden och lämplig sysselsättningsfrämjande service enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa, rehabilitering eller lönesubventionerat arbete inte kan ordnas för honom eller henne. Kommunen har då rätt att få lönesubvention för den arbetslösa arbetssökande som kommunen sysselsätter på grundval av sysselsättningsskyldigheten. Kommunen betalas även tilläggsstöd utifrån den andel av områdets arbetskraft som den i genomsnitt under en månad har anställt med lönesubvention.

I 12 kap. finns bestämmelser om arbets- och näringsbyråns och NTM-centralens uppgifter för genomförande av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och tillhörande samarbete. Bestämmelser om myndigheternas och intressegruppernas samarbete i delegationen för arbetskrafts- och företagsservice finns i 12 kap. 1 §, och bestämmelser om kartläggning av arbets- och näringsbyråns servicebehov, om bistånd och om reserverande av resurser för uppgifter i anslutning till omställningsskydd vid uppsägning finns i 12 kap. 3 §.

Utvecklings- och förvaltningscentret betalar ut ovannämnda stöd och ersättningar som beviljats av arbets- och näringsbyrån samt kontrollerar användningen av anslag som anvisats stat-

liga ämbetsverk eller inrättningar. Utvecklings- och förvaltningscentret är statsbidragsmyndighet enligt statsunderstödslagen när stöd eller ersättning återkrävs.

Lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden

Enligt 1 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa ger arbets- och näringsbyrån eller arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna bindande utlåtanden enligt 11 kap. 4 § om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för erhållande av arbetslöshetsförmåner. Arbets- och näringsbyrån ger arbetskraftspolitiska utlåtanden bl.a. om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningar för erhållande av förmåner som det föreskrivs om i 2 kap., om de förfaranden som är arbetskraftspolitiskt klandervärda som avses i 2 a kap. och om de förmåner som betalas under tiden för sysselsättningsfrämjande service som avses i 10 kap. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa samt om stödjandet av arbetssökandes frivilliga studier med arbetslöshetsförmån som det föreskrivs om i 6 kap. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och i 24–25 § i lagen om främjande av integration.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter kan bl.a. ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande om de allmänna arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmåner utan en arbetskraftspolitisk prövning, ändra ett utlåtande om arbetsmarknadsstöd till att gälla rätten till arbetslöshetsdagpenning, föra över ett arbetskraftspolitiskt utlåtande från arbets- och näringsbyrån till någon annan inrättning som betalar ut förmåner eller rätta uppenbara skriv- eller räknefel i arbets- och näringsbyråns utlåtande.

Enligt lagen om altherneringsledighet betalar Folkpensionsanstalten eller arbetslöshetskassan ut altherneringsersättning. Arbets- och näringsbyrån lämnar ett för Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassan bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om förutsättningarna för altherneringsersättning. Enligt 17 § i lagen om altherneringsledighet lämnas ett bindande arbetskraftspolitiskt utlåtande om tid i arbetet som villkor för altherneringsledighet, om övre åldersgräns för den altherneringslediga, om altherneringsledighetens längd, om lämnande av altherneringsavtal och av utredning om att en vikarie har anställts samt om uppfyllande av villkoren för vikarier. Dessutom lämnas ett bindande utlåtande om den altherneringsledigas företagsverksamhet och om förutsättningar för återkrav av altherneringsersättning.

Ordmandet av de uppgifter som arbets- och näringsbyråerna och arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter för närvarande har i anslutning till verkställigheten av systemen med utkomstskydd för arbetslösa och altherneringsledighet inom ramen för landskaps- och tillväxttjänstreformen bereds separat.

2.1.6 Kommunernas uppgifter vid ordnande och produktion av service för arbetslösa

Kommunerna har ingen lagstadgad skyldighet att ordna eller producera offentlig arbetskrafts- och företagsservice, med undantag för sysselsättningsskyldigheten i fråga om äldre som varit arbetslösa länge, som det föreskrivs om i 11 kap. 1 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Kommunerna deltar i produktionen av offentlig arbetskrafts- och företagsservice genom att erbjuda arbetslösa lönesubventionerat arbete och möjligheter till arbetsprövning. Kommunerna producerar också frivilligt service för arbetslösa med stöd av kommunernas allmänna kompetens.

Kommunerna och samkommunerna erbjöd 2014 lönesubventionerat arbete till ca 19 000 arbetslösa och 2015 till ca 16 000 arbetslösa, vilket årligen har utgjort ca 30 procent av allt löne-

subventionerat arbete. Åren 2014 och 2015 ordnade kommunerna och samkommunerna arbetsprövning för ca 12 000 arbetslösa (25 procent av alla arbetsprövningsplatser).

Kommunerna har ansvar för att ordna social- och hälsovårdstjänster. Som en del av socialservicen är kommunerna skyldiga att för långtidsarbetslösa ordna arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte eller att i enlighet med speciallagar ordna socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster och rehabiliteringstjänster som förbättrar personens arbetsförmåga, om arbets- och näringsbyrån, kommunen och personen själv tillsammans bedömer att personen till följd av begränsningar i arbets- och funktionsförmågan inte kan delta i offentlig arbetskraftsservice eller arbete. Enligt hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010) ansvarar kommunerna för hälsoundersökningar för arbetslösa. Enligt lagen ska kommunen se till att sådana hälsoundersökningar genomförs som är nödvändiga för att bevaka och främja kommuninvånarnas hälsa och välfärd. Hälsoundersökningar och hälsorådgivning ska också ordnas för unga personer och personer i arbetsför ålder som faller utanför studerande- eller företagshälsovården.

Kommunerna och samkommunerna ordnar också verksamhet i sysselsättningssyfte för handikappade och arbetsverksamhet för handikappade enligt socialvårdslagen (710/1982) och arbetsterapi och arbetsträning enligt lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda (519/1977).

Kommunernas sysselsättningsfrämjande service och organiseringen av servicen i kommunerna

Utöver den service som grundar sig på lag producerar kommunerna också på eget initiativ service till stöd för sysselsättningen. Kommunerna erbjuder arbetsgivare service med anknytning till rekrytering (bl.a. rådgivning, presentation av potentiella arbetstagare, hjälp med att skriva arbetsavtal och ansökan om lönesubvention, anordnande av eller deltagande i rekryteringsevenemang och tillhandahållande av jobbcoacher till stöd för dem som anställts med subvention). Kommunerna söker upp s.k. dolda jobb, arbetsprövningsplatser och möjligheter till lönesubventionerat arbete. Dessutom söker kommunerna upp fortsatta möjligheter i kommunen för dem som är anställda med lönesubvention eller deltar i arbetsprövning eller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte. Kommunerna vägleder också arbetslösa till utbildning och erbjuder korta utbildningar eller hjälper till att utreda förutsättningarna för pension.

En arbetsgrupp som utredde överföringen av ansvaret för att ordna den arbetskraftsservice som riktas till de mest svårsysselsatta genomförde hösten 2015 en enkät om organiseringen av och resursfördelningen till uppgifter i anslutning till skötseln av sysselsättningen samt om servicestrukturen. Enkäten skickades till kommunerna i Fastlandsfinland och besvarades av 207 kommuner, så svarsprocenten var ca 70. Nära hälften av de kommuner som svarade, ungefär hundra kommuner, uppgav att de till arbetsgivare betalade kommuntillägg för lönekostnader. Betalningen av kommuntillägg är oftast bunden till den lönesubvention som arbets- och näringsbyrån beviljat arbetsgivaren. Kommuntillägg betalades oftast till aktörer inom den tredje sektorn, men de flesta kommuner som betalade kommuntillägg beviljade också tillägg till företag. Dessutom ger kommunerna ekonomisk hjälp till föreningar för arbetslösa och andra föreningar som producerar service för arbetslösa. Oftast beviljas understöd för hyror för föreningarnas lokaler, men också för lönekostnader.

I ungefär hälften av de kommuner som besvarade enkäten hösten 2015 fanns en enhet som centraliserat svarade för skötseln av sysselsättningen. Enheterna var oftast placerade i kommunens central- eller koncernförvaltning, grundtryggheten, socialväsendet eller välfärdstjänsterna. Om det i kommunen inte fanns en separat enhet för skötsel av sysselsättningen, var de

tjänsteinnehavare som ansvarade för skötseln av sysselsättningen oftast placerade inom ovan nämnda förvaltningar.

I de kommuner som besvarade enkäten arbetade i januari–september 2015 sammanlagt ca 2 300 personer i uppgifter med anknytning till produktion av offentlig arbetskrafts- och företagsservice (s.k. uppgifter som arbetsplanerare) och ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte samt i icke-lagstadgade uppgifter som kommunen producerade på eget initiativ. Av dem arbetade ca 45 procent (ca 1 000 personer) i uppgifter som hänförde sig till ordnande av arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte, ca 30 procent (ca 700 personer) i uppgifter som hänförde sig till produktion av offentlig arbetskrafts- och företagsservice och ca 25 procent (ca 600 personer) i uppgifter som hänförde sig till kommunens frivilliga serviceproduktion. Av personalen hade ca 1 250 anställts helt med kommunens egen finansiering, ca 700 delvis med sysselsättningsanslag och ca 350 med projektfinansiering.

Av de kommuner som besvarade enkäten ägde ca 140 en arbetsverkstad eller annan enhet för produktion av sysselsätningsservice. Största delen av enheterna var ungdomsverkstäder. Ungefär en tredjedel av kommunerna hade en underställd stiftelse eller förening som producerade sysselsätningsservice, och ca 80 kommuner hade när enkäten gjordes ett partnerskaps- eller samarbetsavtal med producenter av sysselsättningsfrämjande service.

Kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet

Kommunerna har sedan 2006 finansierat en del av arbetsmarknadsstödet under tiden för arbetslöshet. Enligt 14 kap. 3 a § i den gällande lagen om utkomstskydd för arbetslösa finansieras arbetsmarknadsstödet och den därtill anslutna barnförhöjningen med statens medel till utgången av den betalningsperiod under vilken det till personen på grundval av arbetslöshet har betalats arbetsmarknadsstöd för sammanlagt 300 dagar. För arbetslöshetstid efter den ovan nämnda tiden finansieras arbetsmarknadsstödet till hälften med statens medel och till hälften med medel från hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd, till utgången av den betalningsperiod under vilken arbetsmarknadsstöd har betalats till personen på grundval av arbetslöshet för sammanlagt 1 000 dagar. För arbetslöshetstid efter detta fördelas finansieringsansvaret så att hemkommunen för den som får arbetsmarknadsstöd svarar för 70 procent och staten för 30 procent av finansieringen av den arbetslöses arbetsmarknadsstöd under arbetslöshetstiden. Staten betalar arbetsmarknadsstödet helt under tiden för deltagande i sysselsättningsfrämjande service enligt 1 kap. 5 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Åren 2006–2014 finansierades arbetsmarknadsstödet vid arbetslöshet till hälften av statens medel och medel av hemkommunen för mottagaren av arbetsmarknadsstöd efter att personen fått arbetsmarknadsstöd på grundval av arbetslöshet för minst 500 dagar.

År 2016 var kommunernas andel av sådant arbetsmarknadsstöd som betalades på grundval av arbetslöshet i genomsnitt ca 36 miljoner euro per månad.

2.1.7 Invandring och främjande av integration

Översikt av invandringen

Vid utgången av 2016 var enligt Statistikcentralen ca 240 000 utländska medborgare och 350 000 personer födda utomlands stadigvarande bosatta i Finland. Invandringen av utländska medborgare per år fördubblades från ungefär 10 000 år 2000 till 20 000 år 2010, varefter ökningen har planat ut. År 2015 flyttade 21 400 utländska medborgare till Finland.

Jämfört med många andra EU-länder utgör européerna en ovanligt stor andel av dem som invandrar till Finland. Mer än hälften (56 procent) av dem som flyttar till Finland kommer från Europa, och EU-medborgare utgör 39 procent av invandrarna. Medborgare i asiatiska länder utgjorde 2015 en dryg fjärdedel (28 procent) och medborgare i afrikanska länder en tiondel (10 procent) av invandrarna.

Enligt Migrationsverkets tillståndsstatisik kommer de som flyttar till Finland från länder utanför EU främst av familjeskäl och på grund av studier och arbete. Ungefär en tiondel av uppehållstillstånden har vanligen beviljats på grund av internationellt skydd. I och med den ökade mängden asylansökningar 2015 ökade andelen uppehållstillstånd som beviljats på grund av internationellt skydd (ca 8 000 uppehållstillstånd) till en knapp tredjedel (29 procent) av alla beviljade uppehållstillstånd 2016. Efter 2015 har antalet asylsökande igen sjunkit till samma nivå som tidigare år.

Liksom i resten av Västeuropa koncentreras invandrarna också i Finland till de största städerna. För tillfället bor nästan hälften av den del av befolkningen som har ett främmande språk som modersmål i huvudstadsregionen, som tillsammans med Åboregionen och Tammerforsregionen hyser 80 procent av Finlands invandrarbefolkning. År 2016 bodde 26 procent av dem med ett främmande språk som modersmål i Helsingfors och 49 procent inom huvudstadsregionen. År 2015 utgjorde de med ett främmande språk som modersmål 13 procent av befolkningen i Esbo och ca 14 procent av befolkningen i Helsingfors och Vanda. I resten av Finland utgjorde de med ett främmande språk som modersmål ca 4 procent av befolkningen år 2016. År 2030 kommer det enligt Helsingfors befolkningsprognos att bo ca 350 000 personer med ett främmande språk som modersmål i Helsingforsregionen.

Myndighetsuppgifter vid främjandet av integration

NTM-centralens uppgifter i anslutning till främjandet av integration

Enligt 37 § i lagen om främjande av integration svarar NTM-centralen för följande uppgifter i anslutning till främjandet av invandrarers integration och av goda etniska relationer inom sitt verksamhetsområde: 1) den regionala utvecklingen av integrationsfrämjandet, samarbetet, samordningen och uppföljningen, 2) stödet till kommunerna och rådgivningen i frågor som gäller främjande av integrationen, 3) styrningen, rådgivningen och stödet till arbets- och näringsbyråerna och utvecklingen av deras kompetens i arbetet med att främja integrationen och sysselsättningen, 4) planeringen, upphandlingen och tillsynen i fråga om den integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning, 5) uppgörandet och genomförandet av en regional strategi för anvisande av sådana personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner, 6) avtal om inrättandet av familjegrupphem och andra bostadsenheter för barn och unga personer som bor i landet utan vårdnadshavare och tillsynen över deras verksamhet, 7) främjandet av goda etniska relationer och en dialog mellan olika kulturer, 8) andra uppgifter som bestäms särskilt för den i lagen om främjande av integration.

NTM-centralen stöder uppgörandet av programmen för integrationsfrämjande i kommunerna inom sitt verksamhetsområde och följer genomförandet av programmen. NTM-centralen lämnar årligen uppgifter till arbets- och näringsministeriet om programmen för integrationsfrämjande inom sitt område och genomförandet av dem.

NTM-centralen anvisar personer som har flyktingstatus eller får internationellt skydd och personernas familjemedlemmar till en kommun med vilken NTM-centralen har ingått avtal om anvisande till kommuner och främjande av integration.

Enligt 60 § i lagen om främjande av integration för NTM-centralen ett kommunanvisningsregister, som är ett personregister som används vid anvisande av de personer som avses i 2 § 2 och 3 mom. till kommuner.

Arbets- och näringsbyråns uppgifter i anslutning till främjandet av integration

Enligt 40 § i lagen om främjande av integration svarar arbets- och näringsbyrån för att arbetskraftstjänster och andra åtgärder som främjar och stöder invandrades sysselsättning och integration ordnas för invandrare som är arbetssökande samt sköter de övriga uppgifter som anvisas den i den lagen.

Enligt 8 § ska kommunen, arbets- och näringsbyrån och andra myndigheter ge invandrare lämplig vägledning och rådgivning om integrationsfrämjande åtgärder och tjänster samt om arbetslivet. Enligt 10 § ska arbets- och näringsbyrån inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som är arbetslös arbetssökande enligt lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Kommunen ska inleda den inledande kartläggningen för en invandrare som annat än tillfälligt får utkomststöd i enlighet med lagen om utkomststöd (1412/1997). Arbets- och näringsbyrån eller kommunen kan inleda en inledande kartläggning även för en annan invandrare, om han eller hon begär det och anses vara i behov av det. Den inledande kartläggningen ska påbörjas inom två månader från det att klientrelationen inleddes eller begäran om inledande kartläggning lämnades. Den arbets- och näringsbyrå eller kommun som har ordnat den inledande kartläggningen ska vid behov hänvisa invandraren till tjänster som ordnas av någon annan myndighet eller anordnare av tjänster. Hänvisande ska ske i samarbete med den som anordnar tjänsterna.

Utifrån den inledande kartläggningen bedömer arbets- och näringsbyrån eller kommunen om invandraren behöver en sådan integrationsplan som avses i 11 §. Vid bedömningen av behovet av integrationsplan ska uppmärksamhet fästas vid om invandraren behöver integrationsutbildning, frivilliga studier eller andra åtgärder till stöd för sin integration.

Integrationsplanen är en personlig plan för invandraren i fråga om de åtgärder och den service vars syfte är att stödja invandrans möjligheter att inhämta tillräckliga kunskaper i finska eller svenska och andra kunskaper och färdigheter som behövs i samhället och arbetslivet samt att främja invandrans möjligheter att delta som en likvärdig medlem i samhällsverksamheten.

Utöver studier i finska eller svenska kan man i integrationsplanen komma överens om undervisning i invandrans eget modersmål, samhällsorienterad undervisning, läs- och skrivundervisning samt undervisning som kompletterar den grundläggande utbildningen, integrationsutbildning och andra individuella åtgärder som främjar integration.

Enligt 14 § i lagen om främjande av integration ska arbets- och näringsbyrån i integrationsplanen tillsammans med invandraren komma överens om utbildning, jobbsökning och dess mål samt om åtgärder och tjänster som stöder jobbsökningen och främjar sysselsättningen. Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som tillsammans med invandraren utarbetar en integrationsplan ska enligt 17 § skriftligen, och på invandrans begäran muntligen, redogöra för vilka rättigheter och skyldigheter som följer av planen och de anknyttande åtgärderna. Redogörelsen ska ges så att invandraren förstår vilka rättigheter och skyldigheter han eller hon har.

Den kommun eller arbets- och näringsbyrå som utarbetat integrationsplanen ska aktivt tillhandahålla invandraren de åtgärder och tjänster som ingår i hans eller hennes integrationsplan

inom ramen för anvisade anslag. I 18 § åläggs kommunen och arbets- och näringsbyrån att följa genomförandet av integrationsplanen. Arbets- och näringsbyrån ska se över integrationsplanen på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice eller om parterna begär detta särskilt.

2.1.8 Upphandling av arbetskrafts- och företagsservice

Arbetskrafts- och företagsservice anskaffades 2015 för uppskattningsvis 280 miljoner euro, varav drygt 269 miljoner euro gick till träning och utbildning, 7–9 miljoner euro till företags- och utvecklingsservice och 3–5 miljoner euro till startpengsutredningar och övriga åtgärder. Vid ingången av 2018 överfördes ca 90 miljoner euro från den examensinriktade arbetskrafts-politiska utbildningen till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Anskaffningar gjordes till högst belopp vid NTM-centralen i Nyland (drygt 50 miljoner euro) och till lägst belopp vid NTM-centralen i Kajanaland (ungefär en halv miljon euro). Från serviceproducenter anskaffas bl.a. jobbsökarträning, FEC- och rekryteringsutbildning och företagsträning.

Tabell. Anskaffning av arbetskrafts- och företagsservice 2015 (miljoner euro)

	Träning och utbildning	Företags- och utvecklingsservice	Startpeng och övrigt	Totalt
År 2015	269 miljoner euro	7–9 miljoner euro	3–5 miljoner euro	280 miljoner euro

År 2015 köpte arbetskraftsförvaltningen arbetskrafts- och företagsservice för över fem miljoner euro av 18 serviceproducenter. Av dessa serviceproducenter var 14 i offentlig ägo. Nationellt sett köptes arbetskrafts- och företagsservice av sammanlagt drygt 500 olika serviceproducenter, varav ca 340 var företag och 130 offentligt ägda organisationer. I medeltal köptes service för ca 530 000 euro per serviceproducent. Av alla anslag som användes till anskaffning av arbetskrafts- och företagsservice 2015 gick uppskattningsvis 59 procent till offentligt ägda serviceproducenter, 39 procent till företag och 2 procent till aktörer inom den tredje sektorn. Ungefär 65 procent av serviceproducenterna var företag, och 25 procent var offentligt ägda. Det typiska är alltså att man köper service för större summor av offentligt ägda än av privata serviceproducenter. Utvecklingsservice anskaffas nästan enbart hos företag medan de offentligt ägda serviceproducenterna har koncentrerat sig på utbildning och träning, vilket delvis förklarar varför de offentligt ägda aktörerna får en så stor andel av anslagen. Också många av de privata aktörerna, nästan 60 procent, producerar utbildningar.

Bland de serviceproducenter vars omsättning man känner till var omsättningen i medeltal ca 2,1 miljoner euro. Omsättningen inom branschen koncentreras till stora företag. Ungefär 16 procent av aktörerna hade en större omsättning än ovannämnda medeltal, medan andelen företag med en omsättning på under 200 000 euro var ca 40 procent. Arbetskraftsförvaltningens anskaffningar utgjorde uppskattningsvis 13 procent av ovannämnda aktörers omsättning. Det beräknas att ungefär en femtedel av serviceproducenterna har en omsättning som till mer än hälften utgörs av arbetskraftsförvaltningens anskaffningar.

En del av de offentligt ägda serviceproducenterna är sannolikt anknutna enheter enligt lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016), nedan upphandlingslagen. Den upphandlande enheten är en offentlig aktör som är skyldig att följa upphandlingslagen när den anskaffar service. Varje upphandlare är en upphandlande enhet enligt upphandlingslagen, om upphandlaren för upphandlingen har fått understöd av en offentlig upphandlande enhet till ett

belopp som överstiger hälften av upphandlingens värde. Upphandlande enheter har konkurrensutsättningsskyldighet. Upphandlingslagen tillämpas dock inte på upphandlingar som en upphandlande enhet gör hos en egen anknuten enhet. Servicen kan köpas direkt utan konkurrensutsättning. Enligt definitionen i upphandlingslagen avses med in house-enheter, dvs. anknutna enheter, enheter som är formellt fristående från den upphandlande enheten, vanligen aktiebolag. Anknutna enheter ska även vara självständiga med tanke på beslutsfattandet. En anknuten enhet ska i sin helhet ägas av den upphandlande enheten, och det får alltså inte finnas något privat ägande i enheten. Dessutom ska en anknuten enhet bedriva största delen av sin näringsverksamhet för den upphandlande enhetens räkning. Från och med 2019 är denna andel 95 procent av omsättningen.

Integrationsutbildning och upphandling av den

I lagen om främjande av integration föreskrivs det om integrationsutbildning. Integrationsutbildningen är en viktig integrationsfrämjande tjänst som syftar till att främja förutsättningarna för integration: kunskaper i finska eller svenska samt möjligheter att delta i arbetslivet, vidareutbildning och samhällsverksamheten. I integrationsutbildningen följer man Grunderna för läroplanen för integrationsutbildning av vuxna invandrare och Grunderna för läroplanen för utbildning i läs- och skrivfärdigheter för vuxna invandrare, som utfärdats av Utbildningsstyrelsen.

Under åren 2006–2015 har årligen ca 10 000 utländska arbetslösa arbetssökande påbörjat integrationsutbildning. I och med det stora antalet asylsökande 2015 var det 2016 drygt 13 000 som påbörjade integrationsutbildning, varav ungefär en tredjedel i Nyland. Andelen kvinnor har vanligen varit ca 60 procent av deltagarna i integrationsutbildningen. År 2016 var andelen kvinnor lite lägre, 55 procent, vilket beror på könsfördelningen bland de asylsökande som anlände 2015.

Resurserna till integrationsutbildningen har under de senaste åren ökat för att bättre motsvara antalet invandrare, till följd av vilket utbildningen har kunnat påbörjas snabbare än under tidigare år. Efter den inledande kartläggningen fick man 2016 vänta i genomsnitt ca 2,5 månader innan man kunde påbörja integrationsutbildningen. Av anslaget under moment 32.30.51 i budgeten för 2016 riktades 90,48 miljoner euro till integrationsutbildning.

Priset för integrationsutbildning var i medeltal 40,05 euro per studerandearbetsdag 2016. I anbudsförfaranden på marknaden fastställs anskaffningspriset separat för varje utbildningsupphandling. Integrationsutbildningen är högst 60 studieveckor lång. Sedan 2016 har också mervärdesskattens andel (24 procent) ingått i anskaffningspriset för integrationsutbildning. År 2016 anskaffades integrationsutbildning i en omfattning av sammanlagt drygt 1,84 miljoner studerandearbetsdagar, varav utbildningen i läs- och skrivfärdigheter för vuxna invandrare utgjorde 9,7 procent.

Enligt uppgifter ur systemet för studeranderespons på arbetskraftsutbildningen (OPAL) ansåg 88,1 procent av dem som deltog i integrationsutbildning 2016 att utbildningen hade lyckats utmärkt eller bra.

I integrationsutbildningen deltar såväl icke läs- och skrivkunniga som också högt utbildade invandrare. NTM-centralerna svarar för upphandlingen av den integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning, vilket gör det möjligt att skaffa integrationsutbildning på ett mångsidigt sätt som motsvarar behoven hos invandrarbefolkningen i området. Inom vissa

NTM-områden började man 2016 ordna integrationsutbildning också i form av nätutbildningar.

Anslagen för integrationsutbildning har under de senaste åren ökat för att bättre svara mot behovet, och 2016 kunde integrationsutbildning påbörjas utan betydande dröjsmål. I och med landskapsreformen överförs anslagen under moment 32.30.51, Offentlig arbetskrafts- och företagsservice (reservationsanslag 2 år), som omfattar anslagen till integrationsutbildning som genomförs som arbetskraftsutbildning, till landskapens allmänna finansiering med icke-öronmärkta medel. Det bedöms att ca 58,2 miljoner euro av anslaget under moment 32.30.51 riktas till integrationsutbildning 2019. Kriterier vid fördelningen av den s.k. tillväxttjänstfinansieringen, som riktas till landskapens allmänna finansiering, är arbetslösa arbetssökande, arbetslöshetsgrad och företagets verksamhetsställen. Landskapet beslutar med stöd av sin självstyrelse hur den statliga finansieringen ska användas för skötseln av uppgifterna.

2.1.9 Nationella producenter av företagsservice

Betydande nationella producenter av företagsservice inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde är Finnvera, Tesi och Business Finland.

Innovationsfinansieringsverket Business Finland finansierar krävande forsknings- och utvecklingsprojekt och innovationsverksamhet vid företag, högskolor och forskningsinstitut. Business Finland har till uppgift att främja utvecklingen av innovationer och ny teknik samt affärsverksamhet, produktiva innovations- och försöksmiljöer samt innovationsförmåga, forsknings- och innovationsverksamhet och utnyttjande av dess resultat, internationalisering av finländska företag och finländsk forskning och ökad export, utländska investeringar i Finland, tillväxt av turismen till Finland samt utveckling av kapitalplaceringsmarknaden för företagens tidiga fas. Business Finlands verksamhet regleras i lagen om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland (1146/2017) och statsrådets förordning om Innovationsfinansieringsverket Business Finland och aktiebolaget Business Finland (1147/2017).

Business Finland finansierar forsknings-, utvecklings- och innovationsverksamhet (FoUI-verksamhet) genom understöd och lån. Understöd beviljas små och medelstora företag och stora företag för forskningsprojekt samt forskningsinstitut och högskolor för forskningsprojekt som gynnar näringslivet. Lån beviljas för FoUI-verksamhet för utveckling av produkter och metoder och för pilotprojekt. Målet är att bidra till snabbare förnyelse och ny kunskap inom näringslivet, att uppmuntra riskfylld FoUI-verksamhet och att stärka företagens konkurrenskraft på den internationella marknaden. Målet för verksamheten på lång sikt är en förnyad samhällsekonomi och ökad produktivitet.

FoUI-finansiering beviljas i enlighet med kommissionens förordning (EU) nr 651/2014 genom vilken vissa kategorier av stöd förklaras förenliga med den inre marknaden enligt artiklarna 107 och 108 i fördraget, statsrådets förordning om finansiering av forsknings-, utvecklings-, och innovationsverksamhet (1444/2014) och kommissionens förordning (EU) nr 1407/2013 om tillämpningen av artiklarna 107 och 108 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt på stöd av mindre betydelse (den s.k. de minimis-förordningen). Stödnivån beror på projektets vetenskaplighet och risknivå, på under en hurdan tidsperiod resultaten utnyttjas och på företagets storlek och finansieringsläge.

År 2016 hade Tekes (nuvarande Business Finland) fullmakt att bevilja understöd på 271 miljoner euro (inkl. statsminister Sipiläs regerings spetsprojektfinansiering), varav ca 174 miljo-

ner euro riktades till företag och 81 miljoner euro till forskning. Företag kunde beviljas lånefullmakter på 147 miljoner euro som riskfinansiering.

Business Finland har årligen ca 3 000 företag och 50 högskolor och forskningsinstitut som finansieringskunder. År 2016 fanns det ca 450 miljoner euro att tillgå för projektfinansiering, och tack vare det kunde uppskattningsvis ca 2 000 forsknings- och utvecklingsprojekt genomföras.

Business Finland Ab

Business Finland Ab (tidigare Finpro Oy) är ett aktiebolag som sköter statliga specialuppgifter och vars uppgift är att skapa internationell tillväxt. Business Finland Ab har bl.a. till uppgift att främja företagens innovationsverksamhet, forsknings- och utvecklingsarbete som stöder förnyelse av näringslivet, samarbetet mellan företag och forskningsorganisationer, internationalisering, turismen från utlandet till Finland och utländska investeringar i Finland.

Business Finland Ab:s tjänster produceras inom ett globalt nätverk av verksamhetsställen i Finland och utomlands, som en central del av samarbetet och nätverket Team Finland. Business Finland Ab:s 280 sakkunniga finns vid 37 exportcentraler i 31 länder och vid 16 kontor i Finland. Business Finland Ab:s (tidigare Finpro Oy) rådgivningsverksamhet omfattade 2015 ca 3 000 företag, varav de små och medelstora företagen utgjorde 75 procent. Team Finland-företagsdelegationer gjorde 24 resor till olika delar av världen. Dessutom upptäckte nätverket många marknadsmöjligheter för företagen och skapade nya utländska turistströmmar till Finland.

Funktionen Business Finland Export Finland ger företagen råd om internationalisering, identifierar och sprider information om internationella affärsmöjligheter samt förenar företag i nätverk både inom Finland och i utlandet. Visit Finland svarar för främjandet av bilden av Finland som turistland, för marknadsföringen av produkter tillsammans med företagen, för samordningen av produktutvecklingen och för anskaffandet av marknadsinformation. Invest in Finland producerar information om Finland som investeringsobjekt, utvecklar och samordnar det nationella arbetet med att skaffa utländska investeringar genom att nätverka med regionala och internationella aktörer och samlar och upprätthåller information om företag i utländsk ägo i Finland.

Finnvera Abp

Finnvera Abp är ett statsägt specialfinansieringsbolag. Bolagets syfte är att genom att bjuda ut finansiella tjänster främja och utveckla särskilt små och medelstora företags verksamhet samt företags internationalisering och exportverksamhet. Bolagets verksamhet är inriktad på att korrigera de brister som förekommer i utbudet på finansiella tjänster. Finnvera-koncernen erbjuder sina kunder lån, borgen, kapitalplaceringar och exportfinansieringstjänster. Kapitalplaceringarna sköts genom dotterbolagen Veraventure Oy och Aloitusrahasto Vera Oy. Dessutom är Finlands Exportkredit Ab:s exportfinansieringstjänster en del av Finnveras verksamhet. I tjänsterna ingår finansiering av exportkrediter och ränteutjämning. Finlands Exportkredit Ab lämnar företag och kreditinstitut ränteutjämnings- och exportgarantianbud som hänför sig till export- och fartygskrediter på OECD-villkor.

Finnveras inhemska verksamhet styrs av den speciallagstiftning som gäller den och av de närings- och ägarpolitiska mål som staten har ställt upp. Bestämmelser om Finnveras uppgift och syfte finns i lagen om statens specialfinansieringsbolag (443/1998).

Lån och borgen som Finnvera beviljar ger i synnerhet små och medelstora företag bättre och mångsidigare möjligheter att få finansiering. Kunder hos Finnvera är främst sådana företag som genomgår förändringar och som har förutsättningar att bli framgångsrika. Bolaget erbjuder kompletta finansieringslösningar som omfattar Finnvera-koncernens egna produkter och service som tillhandahålls av andra offentliga och privata finansiärer.

Bolaget har till uppgift att korrigera brister i utbudet av finansiella tjänster, och därför är huvudregeln att risken delas med andra finansiärer. Lån och borgen beviljas nästan alltid utan säkerheter, och finansieringen grundar sig på en bedömning av riskerna och företagens möjligheter till framgång och på den effekt som kan uppnås med hjälp av finansieringen. Målet för Finnveras verksamhet är att den ska vara självbärande, vilket betyder att Finnvera på lång sikt ska täcka kostnaderna för sin verksamhet och de kredit- och borgensförluster som bolaget svarar för med intäkterna från sin affärsverksamhet.

Finnvera fungerar i sista hand på statens ansvar och kan ta större kreditrisker än privata finansinstitut. Staten ersätter ungefär hälften av Finnveras slutliga kreditförluster som uppkommit i finansieringen till små och medelstora företag. Förlust som uppstår av denna verksamhet efter kreditförlustersättningar täcks ur fonden för den inhemska verksamheten i balansräkningen. Enligt statsrådets gällande förbindelse ersätter staten beträffande nya krediter 75 procent av kreditförlusterna som uppstår av den beviljade finansieringen om företaget är nystartat eller ett tillväxtföretag och 55 procent om företaget är av annat slag.

Finlands Industriinvestering Ab

Finlands Industriinvestering Ab (Tesi) är ett specialfinansieringsbolag som helt ägs av staten. Ändamålet med bolagets verksamhet är att främja i synnerhet finska små och medelstora företags verksamhet samt på särskilda grunder den finska industrins strukturella förnyelse. Tesi verkar tillsammans med inhemska och utländska investerare för att öka risktagningsförmågan och utbudet av kapitalinvesteringsskunskap, nätverk och finansiering. Investeringarna riktas i synnerhet till bolag som eftersträvar internationell tillväxt och export och till fonder som investerar i sådana bolag. Bolagets verksamhet regleras genom lagen om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab (1352/1999) och statsrådets förordning om statsbolaget Finlands Industriinvestering Ab (54/2014).

Tesi fungerar huvudsakligen som en s.k. fond-i-fond. Bolagets kapitalinvesteringsverksamhet är avsedd att korrigera brister som förekommer i utbudet av finansiering inom kapitalinvesteringsbranschen. Tesi strävar genom sin verksamhet även efter att utveckla Finlands kapitalinvesteringssmarknad och efter att kanalisera privat inhemskt och utländskt kapital till finländska kapitalfonder (bl.a. Europeiska investeringsfonden). Ungefär $\frac{3}{4}$ av det belopp som Tesi investerar riktas till kapitalfonder, och det ingås i medeltal 4–6 nya fondinvesteringsåtaganden per år.

Dessutom gör Tekes direkta kapitalplaceringar, huvudsakligen inom tidsbundna investeringsprogram, och bolaget kan även göra direkta placeringar i projekt som är betydande av vissa industripolitiska orsaker. Bolaget har gjort i medeltal ca 6–12 direkta placeringar i finländska tillväxtföretag per år.

Tesi fattar alla finansieringsbeslut på marknadsvillkor och på samma villkor som de andra medfinansiärerna (i finansieringen ingår alltså inte statligt stöd). I alla finansieringsbeslut utgör den privata finansieringen minst 50 procent. Bolagets verksamhet ska vara företagsekonomiskt lönsam på lång sikt. Tesi förvaltar ca 1 miljard euro och har 34 anställda. Bolagets

investeringsportfölj innehöll 92 fondinvesteringar, 48 direkta placeringar och sammanlagt ca 600 bolag (december 2016).

Team Finland-samarbete

Samarbetet mellan de offentliga aktörer som deltar i främjandet av de finländska företagens export och av utländska investeringar och turism i Finland har redan under flera år ökat tack vare nätverket Team Finland. Nätverket sammanför en mängd statsfinansierade aktörer och tjänster som ska främja företagens internationalisering, utländska investeringar i Finland och Finlandsbilden. Syftet med det nätverksbaserade verksamhetssättet är att förbättra kvaliteten på de tjänster som företagen erbjuds, men samtidigt också att effektivisera användningen av de offentliga resurser som riktas till främjande av export och investeringar.

Till Team Finland-nätverket hör arbets- och näringsministeriet, utrikesministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt offentligt finansierade organisationer och utländska verksamhetsställen som styrs av ministerierna (Business Finland Ab, Innovationsfinansieringsverket Business Finland, Finnvera Abp, NTM-centralerna, Finnfund, Finnpartnership, Finlands Industriinvestering Ab, Teknologiska forskningscentralen VTT Ab, Patent- och registerstyrelsen, Finlands kultur- och vetenskapsinstitut, Finsk-ryska handelskammaren och Finsk-svenska handelskammaren).

Nätverkets kärna utgörs av de nationella tjänsteproducenterna Innovationsfinansieringsverket Business Finland, Business Finland Ab och Finnvera. Ett centralt mål med samarbetet är att bygga en gemensam Team Finland-programhelhet och kundbetjäningsmodell och att sammanföra stödtjänsterna. Team Finland-nätverket representeras av ca 80 lokala team i hela världen. De lokala teamen sammanför finländska myndigheter, offentligt finansierade organisationer och andra viktiga finländska aktörer i respektive område.

Vid varje NTM-central finns en för landskapet utsedd Team Finland-tillväxt- och internationaliseringskoordinator som har till uppgift att samla tjänster på landskapsnivå och att sköta upphandlingen tillsammans med de offentliga och privata Team Finland-parterna i landskapet. Utomlands utgörs kärnan i Team Finland-nätverket av utrikesministeriets beskickningar och Business Finlands nätverk.

2.2 Den internationella utvecklingen samt lagstiftningen i utlandet och i EU

2.2.1 Jämförelse av regionutvecklingssystem i Europa

Följande granskning av regionutvecklingssystemen i olika länder är huvudsakligen hämtad ur rapporten ”Omfördelning av makt och ansvar. Landskapsreformens effekter på NTM-centralernas och TE-byråernas uppgifter och regionutvecklingssystemet”¹ (på finska).

¹ Antikainen ym.: Vallan ja vastuun uusjako. Maakuntauudistuksen vaikutukset ELY-keskusten ja TE-toimistojen tehtäviin sekä aluekehittämisjärjestelmään. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 10/2017

Nederländerna

Förvaltningen i Nederländerna är rätt långt centraliserad. Kommunerna (390 st.) och provinserna (12 st.) är i princip självstyrande, men staten reglerar och leder beslutsfattandet i dem på olika sätt. Kommunerna och provinserna har en rätt begränsad beskattningsrätt, och en stor del av deras resurser utgörs av öronmärkta statliga anslag. Staten utövar betydande finansieringsstyrning i fråga om regionutvecklingen. Provinserna utarbetar planer som liknar landskapsplanerna i Finland, men i praktiken saknas en egentlig planhierarki, eller också kan man säga att hierarkin är väldigt diffus. Den statliga planeringen är ”mjuk”, men den styr ändå provinsernas planeringspraxis.

Konstitutionellt är provinsernas ställning alltså stark, men i praktiken är deras ställning begränsad i förhållande till den starka staten och till de starka kommunerna och förbunden mellan dem. Provinserna spelar ändå en väsentlig roll i regionutvecklingssystemet när det gäller att utarbeta visioner för regionutvecklingen och strukturella planer samt när det gäller styrningen av kommunerna, som står för de konkreta utvecklingsåtgärderna. Provinserna kontrollerar kommunernas budget och fungerar som viktiga förmedlande aktörer mellan staten och de områden de representerar. Trots detta är provinserna alltså svaga aktörer, eftersom de trots sina styr- och kontrolluppgifter inte har några faktiska möjligheter att bestämma vad kommunerna ska göra.

Nätverksbaserad regionutveckling är viktigt i det tätbebyggda Nederländerna. Alla förvaltningsnivåer har en uppgift i nätverket. Kommunerna och samkommunerna verkar inom sina egna områden. Provinsernas uppgift är att facilitera samarbetet mellan kommunerna och att hjälpa till vid bildandet av samkommuner. Dessutom gör provinserna alltså upp sina territoriella regionplaner och utövar svag makt jämfört med kommunerna. Staten lyfter upp vissa väsentliga och viktiga objekt i utvecklingsnätverket och tryggar utvecklingen av dem genom sin finansiering. Staten hjälper också till att skapa samarbete inom stora områden genom s.k. regionala ambassadörer.

I Nederländerna har provinserna beskattningsrätt. En stor del av de övriga intäkterna är noggrant öronmärkta av statsmakten. Provinsernas budgetar är anspråkslösa i jämförelse med kommunernas. Knappt tre fjärdedelar av kommunernas och provinsernas alla intäkter kanaliseras från staten. Den statliga finansieringen gynnar stora stadsregioner. EU:s medel för regionutveckling kanaliseras via provinserna.

Storbritannien (England)

I England är makten väldigt starkt centraliserad, men det finns betydande regionala skillnader. De stora metropolområdena har med staten förhandlat fram avtal om decentralisering. Avtalen ger metropolområdena mycket mer beslutanderätt än andra områden.

Kommunerna (lokal nivå) och grevskapen (regional nivå) är inte självständiga aktörer inom regionutvecklingen. De gör upp egna regionplaner som staten kontrollerar och godkänner. Den viktigaste handlingsramen för regionutvecklingen är de s.k. Local enterprise partnership-områdena, där de regionala myndigheterna deltar tillsammans med representanter för företagen i regionen. Dessa LEP-områden är ett slag av regionala tillväxtforum som bildades 2011 för att svara för utvecklingen av de regionala näringarna och ekonomiska förutsättningarna. Företagen är med stöd av lag den starkare parten i LEP-områdena. LEP-områdena får resurser av staten och ansvarar delvis för att fördela medel ur EU:s strukturfonder. LEP-områdena har bildats så att de motsvarar funktionella områden, och områdenas gränser följer därmed inte de

administrativa indelningarna. Grevskapen hör ofta till två LEP-områden, vilket i praktiken bryter den strikt territoriella strukturen. I England utarbetar LEP-områdena snarast näringspolitiska planer. Både grevskapen och kommunerna utarbetar egentliga regionutvecklingsplaner, där LEP-aktörerna konsulteras. Planerna fastställs av statsmakten.

Parterna i LEP-områdena (kommunerna, representanter för näringslivet, grevskapen i tillämpliga delar) planerar den regionala ekonomiska utvecklingen och utvecklingen av näringslivet samt behandlar arbetskraftsfrågor. Samarbetet omfattar dessutom också andra frågor än de som officiellt ska skötas av LEP-områdena. Företagen inom LEP-områdena förbinder sig t.ex. till att finansiera infrastruktur- och stadsutvecklingsprojekt enligt regionförvaltningens planer, i utbyte mot att företagens egna intressen beaktas i planerna. Således märks LEP-samarbetet egentligen inom alla aspekter av regionutvecklingen. I förhållande till staten har LEP-samarbetet ändå en rätt svag ställning, för det är långt beroende av statlig finansiering, trots att verksamheten också utgår från privat finansiering.

Kommunerna och grevskapen har rätt att ta ut skatt. På motsvarande sätt som i Nederländerna kommer en stor del av dessa aktörers finansiering från staten. LEP-områdena delar ut EU-medel. Metropolområdena har en särställning i regionutvecklingssystemet i England. De samordnar och verkställer planeringen av markanvändningen och trafiken. Metropolområdena har egna former av medelanskaffning som grundar sig på skatter och avgifter. London utgör ett särskilt specialfall bland metropolområdena. Metropolområdet London har en förvaltningsmodell som skiljer sig från de andra metropolområdena. Modellen utgår från ett slags omfattande regionalt privilegium (devolution deals). Det finns stora variationer mellan de andra metropolområdena i fråga om kompetens och behörighet, men de är alla mer självständiga aktörer än resten av landet.

Tyskland

Regionförvaltningssystemet i Tyskland är inte helt enhetligt, men nästan samma grundkomponenter återfinns i alla delstater. De tre s.k. stadsdelstaterna har ingen separat regionförvaltning. I de andra delstaterna utgörs den tudelade regionförvaltningen av kommuner och kretsar. På samma sätt som i England har man också i Tyskland en regionförvaltning med en enda nivå i urbana områden. Delstaterna och förbundsstaten utarbetar omfattande regionutvecklingsprogram som är förenade med finansieringskomponenter. I fråga om regionutvecklingsstrategier, planer och-program hör delstaterna till de viktigaste aktörerna i det tyska systemet. Till exempel är strukturplanerna för metropolområdena underordnade planerna på delstatsnivå. I en del av delstaterna finns sådana aktörer inom regionutvecklingen som motsvarar de nuvarande regionförvaltningsverken i Finland och som också fördelar ekonomiska resurser. I Tyskland är planeringen i kretsarna svag. Den regionala självstyrelsen är i praktiken väldigt smal.

Den regionala och lokala förvaltningen har i princip självbestämmanderätt, och särskilt kommunerna är relativt självständiga i fråga om utvecklingen inom det egna området. Kommunerna och kretsarna har dock i viss mån en dubbel roll. Lokalförvaltningens ställning är inte tryggt grundlagad. Samtidigt som det heter att lokalförvaltningen har självstyrelse, fungerar den som verkställande regionförvaltning i delstaten. Ett antal delstater har fortfarande separata svaga regionförvaltningsmyndigheter, men det vanliga är att kommunerna och kretsarna är skyldiga att genomföra delstaternas beslut. I många fall bildar lokalförvaltningen olika samförvaltningsområden som sköter uppgifter som anvisats dem, såsom planering av trafik och markanvändning.

Det är i allmänhet delstaterna som ansvarar för planeringen av regionutvecklingen. Lokalförvaltningen och olika samkommuner utarbetar egna visioner och strukturella planer, men de är underordnade delstaternas planer. Vissa delstater ger utrymme för samkommunernas egna planer, men sådana arrangemang finns av väldigt varierande slag. De större dragen i regionutvecklingen stakas ut vid förhandlingar mellan delstaterna och förbundsstaten. I synnerhet i de större stadsregionerna bildar lokalförvaltningen starka sammanslutningar. En del av dessa sammanslutningar har av delstaterna fått status som officiella metropolförvaltningar, och deras uppgifter varierar mycket i förhållande till varandra. I många fall ansvarar lokalförvaltningens planeringssammanslutningar t.ex. för markanvändningen, medan det oftast är särskilda trafikföreningar som ansvarar för trafikplaneringen.

Danmark

I Danmarks förvaltningssystem i tre nivåer är det regionförvaltningen (fem regioner) som ansvarar för regionutvecklingen. Regionerna har dock en mycket svag ställning, och de svarar närmast för att organisera regionutvecklingen. De tidigare sexton landskapen slogs i regionreformen 2007 samman till fem regioner som huvudsakligen ansvarar för hälso- och sjukvården. Kommunerna i Danmark är mycket starka, och de har stark regionutvecklingskompetens trots att det i princip är regionerna som ansvarar för utvecklingen.

De danska regionerna utarbetar långsiktiga regionutvecklingsvisioner men är i praktiken inte själva med om att verkställa planerna. Regionernas huvudsakliga uppgift i anslutning till regionutvecklingen är i stället att organisera s.k. regionala tillväxtforum. I tillväxtforumen utarbetar kommuner, företag, forskningsinstitut och andra centrala intressentgrupper i regionen strategiska och verkställande planer utifrån de regionala utvecklingsvisionerna. Staten ingår finansieringsavtal med tillväxtforumen, så också staten spelar en viktig roll i utvecklingen. Samordningen mellan regionerna främjas i ett statligt övergripande forum. De starka kommunerna verkställer de regionala tillväxtforumens planer vid sidan av sin egen regionutveckling. Regionförvaltningen har i princip ansvar i anslutning till samordningen av kommunernas regionutveckling, men i praktiken har detta ingen stor inverkan. De svaga regionerna har, trots att det ordnas regionval, ingen beskattningsrätt och inte heller någon allmän kompetens.

I samband med regionreformen 2007 avskaffades specialarrangemanget för Köpenhamn. Tillväxtforumet och regionförvaltningen i området kring huvudstaden representerar i teorin metropolområdet, men de spelar ingen betydande roll. Staten styr den strukturella utvecklingen av huvudstaden, bl.a. genom den s.k. Fingerplanen.

Finansieringen i de danska regionerna, som har ersatt Danmarks tidigare amt, grundar sig helt på statlig finansiering. En stor del av regionernas medel går till hälso- och sjukvården, och regionerna får också finansiering av kommunerna för detta ändamål. Kommunerna har beskattningsrätt, och skattesatsen fastställs av staten. Kommunerna är dock i betydande utsträckning självständiga när det gäller användningen av finansieringen. I Danmark är det de regionala tillväxtforumen som fördelar medel ur EU:s strukturfonder.

Sverige

Förvaltningen i Sverige har traditionellt sett varit ”timglasformad”. Kommunerna är starka och har ansvarat för en stor del av basservicen, medan landstingen främst har ansvarat för hälso- och sjukvården. De båda förvaltningsnivåerna har ändå länge haft rätt stark självstyrelse. Beskrivande för detta är t.ex. att staten egentligen inte har rätt till annan granskning av lokalförvaltningen än av lagenligheten. Timglasmodellen har genomgått förändringar i och med att

landstingen har fått mera ansvar inom regionutvecklingen. Ett typiskt drag för systemet i Sverige är också den asymmetriska decentraliseringen av förvaltningen. Med asymmetri avses att olika områden har olika uppgifter beroende bl.a. på bärkraften.

Fram till 1997 ansvarade den statliga regionförvaltningen, länsstyrelserna, för regionutvecklingen. Länsstyrelserna är fortfarande regionala tillståndsmyndigheter, och dessutom har de vissa andra uppgifter som är vagt förknippade med regionutveckling. År 1997 slogs små, men till folkmängden sett stora, landsting i söder samman till pilotområden (Skåne och Västra Götaland), som övertog hela ansvaret för regionutvecklingen. I Kalmar läns landsting genomfördes samtidigt en försöksverksamhet med ändrad regional ansvarsfördelning i fråga om regionutvecklingen. Till en början föredrog regeringen en modell med kommunala samverkansorgan, och den togs i bruk i flera landsting. Sedan dess har åsikterna om regionutvecklingsförsöken förändrats, och man har beslutat att understöda en modell med s.k. regioner. Försöken i pilotområdena blev permanenta. Staten har gett allt fler landsting behörighet att ansvara för regionutvecklingen, och dessa landsting får därmed kallas regioner. Det är alltså inte staten som har bestämt att landstingen ska övergå till regionmodellen, utan utvecklingen har drivits framåt av landstingen själva. Delvis på grund av det här har förändringen skett långsamt, och vissa landsting har valt att förbli just landsting. I vissa landsting som inte klarat sig så bra har länsstyrelsen varit viktigare inom regionutvecklingen.

Kommunerna utarbetar främst näringspolitiska program för sina egna områden. Landstingen ansvarar mera allmänt för regionplaneringen och utarbetar landstingsplaner. Övergången till regionmodellen gör regionutvecklingssystemet tydligare, men det svenska systemet är trots allt fortfarande mycket splittrat, eftersom det finns ett flertal olika statliga aktörer på regional nivå som delvis sköter samma uppgifter som regionerna. Det att regionerna ansvarar för regionutvecklingen innebär i praktiken i stor utsträckning att de sammanför och samordnar de många statliga aktörerna och kommunala instanserna.

Regionförvaltningsmodellen i Sverige fungerar i stora drag bra. OECD² har i sina bedömningar rekommenderat att Sverige stärker landstingsförvaltningen genom ökad decentralisering av regionutvecklingsuppgifter till landstingen, men varnat för att riskera Sveriges nuvarande asymmetriska och innovativa modell för decentralisering. Enligt OECD:s bedömning har Sveriges situationsbundna modell tillåtit en lyckad anpassning av förvaltningsstrukturerna utifrån varje landstings specifika situation.

I Sverige beredde man en reform som skulle ha inneburit att länen och landstingen skulle ha slagits samman i sex s.k. storregioner. De tre första storregionerna skulle ha inlett sin verksamhet redan 2019. De tre övriga storregionerna skulle ha bildats 2023. Planerna på en övergång till storregioner slopades dock i slutet av 2016.

Ungefär tre fjärdedelar av den svenska lokalförvaltningens (kommunernas, landstingens och regionernas) finansiering består av skatt som aktörerna själva tar ut. Resten av finansieringen består av öronmärkta statsanslag i synnerhet till hälso- och sjukvården. Trots att landstingen och regionerna i övrigt har ett avsevärt inflytande inom regionutvecklingen, kanaliseras EU:s strukturfondsmedel i Sverige via länsstyrelserna.

² OECD (2017), "OECD Territorial Reviews: Sweden 2017"

Sammanfattning av den internationella jämförelsen

Utifrån den internationella jämförelsen kan man göra vissa allmänna iakttagelser om regionutvecklingssystemen. I följande tabell presenteras en sammanfattning av hur den regionala självstyrelsen förverkligas på det som motsvarar landskapsnivå.

Tabell. Regional självstyrelse på landskapsnivå

	Danmark	England (LEP-områdena)	Sverige	Nederländerna	Landskapsförbunden i Finland
Val	Ja	Nej	Ja	Ja	Nej
Beskattningsrätt	Nej	Nej	Ja	Begränsad	Nej
Finansieringsprincipen	Förverkligas inte	Förverkligas inte	Förverkligas inte	Förverkligas inte	Förverkligas inte
Allmän kompetens	Nej	Nej	Ja	Ja	Nej
Övervakas	Även annat än lagenlighet	Även annat än lagenlighet	Lagenlighet	Även annat än lagenlighet	Även annat än lagenlighet
Specialarrangemang	Metropolstatus avskaffat	Separata för alla metropoler	Nej	Metropolfullmäktige avskaffat	

2.2.2 Europeisk jämförelse av organiseringen av arbetsförvaltningen

Under de senaste årtiondena har det i EU- och OECD-länderna varit en tydlig trend att funktionerna och makten inom den offentliga arbetskraftsservicen decentraliseras. Arbetskraftspolitikerna eller verkställigheten av den har i allt större utsträckning överförts från nationell till regional eller lokal nivå. Utvecklingen följer den allmänna trenden inom organiseringen av den offentliga förvaltningen.

Decentraliseringen av den offentliga arbetskraftsservicen har i EU- och OECD-länderna genomförts på två olika sätt. (Mosley, H. (2011). "Decentralisation of Public Employment Services", Analytical Paper, DG Employment, Social Affairs and Inclusion). Det ena sättet innebär administrativ decentralisering, vilket betyder att regionala eller lokala arbetskraftsbyråer ges allt mera handlingsutrymme vid förverkligandet av de nationella politiska målen. Det andra sättet innebär politisk decentralisering, som i allmänhet betyder att makten och ansvaret i större utsträckning ges till delstater, regionalförvaltningar eller lokalförvaltningar. Dessa två sätt utesluter inte varandra utan kan förekomma samtidigt i ett och samma land.

Politisk decentralisering kan förekomma i tre olika former. I det federala systemet har delstaterna ett stort ansvar för inrikespolitiken, inklusive arbetskraftsservicen. Regionalisering handlar om att stater där makten tidigare varit väldigt centraliserad har gett makt till starka regionförvaltningar. I vissa fall är regionerna mycket autonoma i förhållande till staten. Kommunalisering av arbetskraftsservicen innebär att servicen har överförts till kommunernas ansvar, antingen helt (som i exempelvis Danmark) eller i fråga om dem som får utkomststöd (som i Nederländerna).

Tabell. Decentraliseringen av arbetskraftsservice i vissa länder

Politisk decentralisering			Administrativ decentralisering	
<i>Federalism</i>	<i>Regionalisering</i>	<i>Kommunalisering</i>	<i>Nationell arbetskraftsservice</i>	
Kanada	Belgien	Danmark	Österrike	Rumänien
Förenta staterna	Spanien	Norge	Tyskland	Grekland
Schweiz	Italien	Polen	Nederländerna	Ungern
		Tyskland (delvis)	Frankrike	Lettland
		Nederländerna (delvis)	Sverige	Slovenien
			Estland	Bulgarien
			Tjeckien	Portugal
			Storbritannien	Irland
				Slovakien

Källa: Mosley (2011). I tabellen beaktas inte eventuella nyare reformer.

Följande beskrivningar av situationen i olika länder baserar sig till stor del på Olli Oosis utredning ”Internationell peer review av servicestrukturerna inom arbetspolitiken” (Arbets- och näringsministeriets publikationer, arbete och företagsamhet 42/2014, på finska).

Nederländerna

I Nederländerna har verkställigheten av arbetskraftspolitiken fördelats på två olika instanser. Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekering (UWV), dvs. försäkringskassan för arbetslösa, är den som nationellt ordnar arbetskraftsservice till försäkrade arbetslösa arbetssökande. UWV lyder under social- och arbetsministeriet och ansvarar för utdelningen av utkomstskydd för arbetslösa, för arbetsförmedlingen, för insamlandet av arbetslöshetsstatistik och för verkställandet av arbetskraftspolitiken. På det praktiska planet har serviceutbudet koncentrerats till 30 regionala arbetscenter (Werkpleinen). Kommunerna ansvarar för verkställigheten av utkomststödet och för ordnandet av arbetskraftsservice för dem som får utkomststöd.

I Nederländerna har man haft en verksamhetsmodell där arbetskraftsservicen huvudsakligen anskaffas hos privata aktörer. Under den första tiden som modellen var i bruk fick kommunerna och UWV en budget som endast kunde användas till att köpa service. De pengar som eventuellt blev över skulle betalas tillbaka till staten. Den fria prissättningen ledde till en priskonkurrens som i sin tur ledde till att det lades mindre vikt vid kvaliteten. Finansieringsstrukturen gjorde dessutom att de som tillhandahöll service koncentrerade sig på sådana arbetslösa som var lätta att sysselsätta, för att få ersättning för serviceproduktionen. Också kostnaderna för anbudsförfarandena och övervakningen av serviceproducenterna medförde utmaningar i systemet. I samband med ett sparprogram 2012 försvann den köpta servicen för arbetslösa nästan helt. Numera omfattar den köpta servicen främst de kunder som man anser att är minst sannolika att sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden.

I Nederländerna finns ca 400 kommuner, varav de flesta är relativt små. De större kommunerna har kunnat utnyttja friheten att utveckla nya, innovativa lösningar och tjänster, medan de mindre kommunerna inte har kunnat göra det på grund av brist på resurser. Samarbetet mellan kommunerna och samarbetet mellan kommunerna och UWV har inte varit särskilt aktivt. (Mosley, H. (2012). "Accountability in Decentralised Employment Service Regimes", OECD Local Economic and Employment Development (LEED) Working Papers.)

Under 2010-talet har man i Nederländerna satsat mycket på e-tjänster för de kunder som söker jobb. Huvudprincipen är att servicen tillhandahålls elektroniskt alltid då det är möjligt. Kunderna har personlig kontakt med Arbetskraftsservicen först efter att de varit arbetslösa i tre månader eller om det är absolut nödvändigt. Kundbeteendet följs upp med hjälp av data som samlas in i e-tjänsterna. Informationen används bl.a. för att utveckla servicen och för att kontrollera hur aktiva arbetssökandena är. I e-tjänsten kan arbetsgivare söka arbetstagares meritförteckningar, där kan arbetssökande få förslag på arbetsplatser och där finns olika videor och interaktiva program till stöd för jobbsökningen. Målet är att 90 procent av all interaktion mellan kunden och Arbetskraftsförvaltningen ska ske på webben.

Storbritannien

I Storbritannien är byrån för arbets- och pensionsfrågor, Department for Work and Pension (DWP), nationell aktör inom den offentliga Arbetskraftsmedlingen. Ett nätverk av lokala byråer verkar under DWP. Hälften av nätverkets budget går till finansiering av stöd och hälften till aktiverande verksamhet. Finansieringen består av skattemedel som nätverket får via DWP. Uppskattningsvis 60 procent av all Arbetskraftsservice tillhandahålls av den offentliga sektorn och ca 40 procent av den privata sektorn och tredje sektorn.

Både Skottland, Wales och Nordirland har egna lokala regeringar, men bara Nordirland har en egen Arbetskraftsmyndighet och i viss mån självbestämmanderätt vid ordnandet av Arbetskraftsservicen.

DWP väljer ut serviceproducenterna inom Storbritanniens Work Programme på basis av konkurrensutsättning. Kunder som har varit arbetslösa i 6–12 månader hänvisas till servicen. Serviceproducenten får en grundavgift när servicen inleds och en avgift baserad på sysselsättningsresultatet om personen har varit anställd under en viss tid efter servicen. Avgifter baserade på anställningstiden kan betalas ut flera gånger allt efter som anställningen fortgår. Serviceproducenterna är fria att själva besluta vad servicen innehåller. Inom varje pendlingsregion finns det minst två serviceproducenter, och inom varje pendlingsregion överförs årligen 5 procent av marknadsandelen till den mest framgångsrika aktören. Det finns minimikvalitetskrav som alla serviceproducenter måste uppfylla.

Styrkor hos den privata serviceproduktionen har ansetts vara bl.a. att det för långtidsarbetslösa produceras bra service som ger goda resultat, att problemen med utläggning på entreprenad är få på grund av strikt kontroll och professionell avtalskontroll samt att resultatorienteringen ökat inom Arbetskraftsservicen. Svagheter med systemet har ansetts vara bl.a. att systemet utvecklas långsamt, att avgiftssystemen missbrukas, att avtalen är förenade med stora administrativa utgifter för serviceproducenterna och statsförvaltningen och att specialiserade och små aktörer möter ekonomiska utmaningar när inte tillräckligt många kunder hänvisas till dem. Dessutom har OECD i en utvärdering (2014) rekommenderat en höjning av finansieringsnivåerna för att man ska kunna trygga servicen till de kunder som är mest svårssysselsatta, utveckling av marknadssystemet för att öka konkurrensen, ökade incitament för att utveckla bättre profilering samt utveckling av mätningen av kapaciteten.

Tyskland³

I Tyskland är det Bundesagentur für Arbeit (BA) som ansvarar för den offentliga arbetskraftsservicen på nationell nivå. BA lyder under arbets- och socialministeriet och bedriver sin verksamhet självständigt. Till BA:s centrala uppgifter hör att tillhandahålla arbetsförmedlingsservice, att stödja svårssysselsatta personer och att dela ut arbetslöshetsförmåner och social trygghet. Under BA lyder tio regionala direktioner och under direktionerna ca 160 regionala arbetskraftsbyråer med sammanlagt ca 600 filialer. Tyskland består av 16 delstater, och varje direktion är ansvarig för 1–3 delstater.

I Tyskland ansvarar arbetskraftsmyndigheten för utbetalningen av arbetslöshetsförmånerna. Arbetslöshetsförmånerna betalas som förmåner baserade på försäkring (UB1) och förmåner baserade på beskattning (UB2). UB2-kunder ska registreras vid ett arbetscenter (Jobcenter). Våren 2016 fanns det 408 arbetscenter i Tyskland, varav 105 var helt på kommunens ansvar och 303 delvis på kommunens eller kretsens och delvis på den lokala arbetskraftsbyråns ansvar. Arbetscentren ansvarar även för sina kunders arbetskraftsservice inom det egna området.

Arbetscentren verkar i regel inom en krets eller en kommun. De regionala arbetskraftsbyråerna däremot kan ansvara för flera kretsar eller kommuner. BA gör upp strategiska riktlinjer och övervakar direktionerna, medan direktionerna verkställer den regionala arbetsmarknadspolitiken och håller kontakt med delstatsregeringen i politiska frågor som gäller sysselsättningen. De regionala arbetskraftsbyråerna sköter uppgifter och service lokalt. De kan vara delaktiga i flera arbetscenter som de upprätthåller i samarbete med kretsen eller kommunen. Parterna är då jämnt representerade i arbetscentrets styrelse.

Tysklands arbetskraftsförvaltning är en blandning av centralstyre och lokal autonomi. Budgeten, operativa strukturer och förfaranden samt prestationsmätare styrs centralt. De lokala arbetskraftsbyråerna beslutar ganska självständigt om budgeten och strategin för den aktiverande verksamheten. Den lokala autonomin har ökat under de senaste åren.

De tillgängliga tjänsterna definieras nationellt. De lokala byråerna kan fritt välja vilka tjänster de använder. Byråerna kan även inleda tidsbundna pilotprojekt, som visserligen måste godkännas av centralförvaltningen. Operationella strukturer och kundprocessen definieras nationellt. (Weishaupt, J.T. (2014). "Central Steering and Local Autonomy in Public Employment Services". Analytical Paper, European Commission.)

Danmark

I Danmark är det kommunerna som bär det huvudsakliga ansvaret för arbetskraftsservicen. Kommunerna styrs av politiker som väljs genom val. Före 2007 ansvarade en nationell aktör för arbetskraftsservicen till de kunder som hade rätt till arbetslöshetsförsäkring medan kommunerna ansvarade för de personer som inte omfattades av försäkringen. Numera sköts arbetskraftsservicen till alla medborgare och företag på kommunnivå. På nationell nivå ställer regeringen upp arbetskraftspolitiska mål, och kommunerna kan dessutom självständigt ställa upp egna mindre mål.

³ Källa: Europeiska kommissionens rapport "Benchlearning Initiative External Assessment Germany 2016"

Den offentliga arbetskraftsservicen spelar en viktig roll i den danska flexicurity-modellen. De lokala arbetskraftsbyråerna, som administreras av kommunerna, har rätt fria händer vid planeringen av tjänsterna och de operationella processerna, inom de ramar som fastställts på nationell nivå. Danmark hör till de OECD-länder där den lokala nivån har störst autonomi.

Aktörer inom arbetskraftspolitiken på nationell nivå är arbetsministeriet och Arbejdsmarkedsstyrelsen (AMS), som är den arbetsmarknadsmyndighet som ansvarar för genomförandet av ministeriets uppgifter. I Danmark finns fyra arbetsmarknadsområden som ansvarar för övervakningen av de lokala arbetskraftsbyråerna. Det finns ungefär 90 byråer. Byråerna använder ett webbaserat verktyg med hjälp av vilket de kan jämföra hur de presterar i förhållande till andra byråer som verkar i liknande förhållanden. Genom det decentraliserade förvaltningssystemet har man velat skapa samarbete mellan de arbetskraftspolitiska funktionerna och kommunernas övriga uppgifter samt närmare samarbete mellan arbetskraftsförvaltningen och de lokala företagen och utbildningsanordnarna.

Ur kundernas synvinkel har ansvarsfördelningen förenklats i och med att arbetskraftsservicen överförs till enbart kommunerna. På grund av den växande arbetslösheten har kommunerna dock haft ekonomiska utmaningar med att producera servicen, och de begränsade resurserna har ofta riktats till utbildning och hälso- och sjukvård i stället för till arbetskraftsservice. Även det stora antalet små lokala byråer har setts som en utmaning, liksom det faktum att den nationella politiska planeringen fjärras från den praktiska arbetskraftspolitiken.

Sverige

Fram till 2008 var det den nationella Arbetsmarknadsstyrelsen samt länsarbetsnämnderna, som sorterade under Arbetsmarknadsstyrelsen, och lokala arbetsförmedlingar som ansvarade för insatserna i arbetsmarknadspolitiken i Sverige. Den offentliga myndighet för arbetskraftsservice som numera ansvarar för arbetsmarknadspolitiken på nationell nivå i Sverige heter Arbetsförmedlingen. Det är Arbetsmarknadsdepartementet som ansvarar för arbetsmarknadspolitiken och Arbetsförmedlingens budget. Arbetsmarknadsdepartementets och Finansdepartementets årliga målsättningar utgör den ram inom vilken Arbetsförmedlingen kan planera och förverkliga sina tjänster.

Dessutom bedriver kommunerna i Sverige också själva aktivt arbetskraftspolitik. Kommuner-
na ansvarar för försörjningsstödet, dvs. utkomststöd som beviljas i sista hand, och deras tjänster riktar sig huvudsakligen till unga, mottagare av försörjningsstöd och långtidsarbetslösa.

Arbetsförmedlingens viktigaste uppgifter är att sammanföra arbetsgivare med arbetssökande och att ansvara för arbetsmarknadspolitiska insatser och för arbetslöshetsersättningen till de kunder som omfattas av arbetslöshetsförsäkringen. Dessutom hör till Arbetsförmedlingens viktigaste uppgifter att koncentrera sig på de grupper av arbetssökande som är mest svår-
satta och att bidra till att den totala sysselsättningen ökar på lång sikt (Europeiska kommissionens rapport "Benchlearning Initiative External Assessment Sweden 2016"). Arbetsförmedlingen har ca 320 lokalkontor. De är fördelade inom elva marknadsområden, varav tio är regionala och ett är nationellt. I regleringsbrevet, som utfärdas i slutet av året, ställer regeringen upp mål för Arbetsförmedlingens verksamhet. Arbetsförmedlingen ställer sedan upp interna mål för varje nivå inom organisationen.

Följande jämförelse av organiseringen av arbetskraftsförvaltningen i olika länder är hämtad ur Olli Oosis rapport "Internationell peer review av servicestrukturerna inom arbetskraftspolitiken"

(Arbets- och näringsministeriets publikationer, arbete och företagsamhet 42/2014, på finska). Samma länder har valts som de som granskas ovan i fråga om regionutvecklingen.

2.2.3 Internationella exempel på resultatbaserad upphandling

I de modeller som används i Storbritannien och Australien lägger den offentliga aktören vikt vid sysselsättningsresultat och belönar dem. Serviceproducenterna har frihet att producera resultat på det sätt som de inom lagens gränser anser vara bäst och att komma med innovativa nya lösningar. Det här kallas black box-tänkande och innebär att serviceproduktionsprocessen angår bara producenten. Modellen har dock inte fungerat som sådan. För att öka genomslagskraften är det motiverat att sprida välfungerande och resultatrik praxis till så många som möjligt. Serviceproducenterna är därför skyldiga att berätta om sina förfaranden, dvs. om serviceprocessen. Betoningen på kvalitet har också ökat. Om man köper en tjänst finns det orsak att vara väl medveten om vad man köper (Robert Arkill, 2017).

Storbritannien

Det land i Europa som i störst utsträckning har använt privat service är Storbritannien. Alla tjänster till personer som har varit arbetslösa i över ett år köps på resultatbasis. Personerna deltar i programmet i två år. Ju mera svårssysselsatt en kund är, desto mera betalar man för att kunden ska sysselsättas.

Programmet var ursprungligen tänkt att pågå åren 2011–2017. Arbetsmarknadsläget i Storbritannien har återhämtat sig medan programmet pågått, men samtidigt har det, trots att ekonomin återhämtat sig, alltjämt varit en utmaning att anpassa den offentliga ekonomin. De kunder som deltog i programmet stod allt längre från arbetsmarknaden och krävde allt mer specialiserad service och kompetens av serviceproducenterna. Antalet deltagare i programmet minskade avsevärt under de sista åren. Grundläggande utmaningar för programmet blev i den förändrade ekonomiska situationen i synnerhet servicen till de mera svårssysselsatta personerna och tryggheten av tillräckliga volymer för serviceproducenterna.

På grund av dessa utmaningar ersattes programmet med det nya programmet Work & Health. Sedan april 2017 har resurserna riktats till service som tillhandahålls av de lokala arbetskraftsmyndigheterna och till omfokusering av stödtjänsterna för sysselsättningen, bl.a. så att antalet kunder minskats. Alla kunder som har varit arbetslösa i över två år styrs till programmet. I programmet förenas samarbetet mellan producenter av hälsovårdstjänster och sysselsättningsfrämjande aktörer (Olli Oosi, Owl Group, 2017).

Australien

I Australien köps produktionen av arbetsförmedlingsservice i sin helhet av privata serviceproducenter. Det australiska systemet har utvecklats genom två pilotprojekt och tre omfattande ramavtal. Servicen konkurrensutsätts som separata program, varav det mest omfattande gäller arbetsförmedling. Ersättningarna baserar sig på sysselsättningsresultatet. Resultaten har varit lovande: enligt uppskattningar producerades sysselsättningsresultat på samma nivå som tidigare till hälften av priset. Det visade sig dock att det fanns problem med systemet, i synnerhet att producenterna så att säga plockade russinen ur kakan och koncentrerade sig på dem som det var lättast att sysselsätta medan mera svårssysselsatta arbetssökande fick klara sig med mindre service. Den australiska modellen har numera korrigerats utifrån erfarenheterna. I synnerhet kundernas multipla problem och de många olika hinder som förlänger arbetslösheten har utgjort utmaningar för de privata serviceproducenterna.

2.2.4 Internationell jämförelse av företagsservicen

De utredningar som har gjorts under den senaste tiden har främst koncentrerat sig på utvecklingen av servicen till vissa företagsgrupper i jämförelseländer som är intressanta för Finland. På sista tiden har det inte gjorts några sådana övergripande utredningar om all offentlig företagsservice där man också skulle ha beskrivit rollerna för de olika förvaltningsnivåerna (statlig, regional och lokal). Eftersom uppstartsföretag och tillväxtorienterade, internationellt inriktade företag är av central betydelse för förnyelsen inom näringslivet, skapandet av arbetsplatser och den ekonomiska tillväxten, följer här en jämförelse av vissa EU-länders åtgärder för att främja uppstartsföretagande och tillväxtföretag. Som källa används följande rapporter ur publikationsserien för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet (på finska): ”Pådrivande faktorer och flaskhalsar som påverkar uppstartsföretagens tillväxt” (VN TUSE 30/2016) och ”Jämförelse av verksamhetsmodeller för att främja export och internationalisering” (VN TUSE 8/2017).

Uppstartsföretag och företagande

I utredningen ”Pådrivande faktorer och flaskhalsar som påverkar uppstartsföretagens tillväxt” granskas vilka åtgärder man i för Finland centrala jämförelseländer – Nederländerna, Sverige, Tyskland och Danmark – har vidtagit för att förbättra företagens verksamhetsförutsättningar och hur uppstartsföretag och tillväxtföretag i dessa länder har beaktats i politiska åtgärder.

När det gäller stödet till uppstartsföretag och tillväxtföretagande skiljer sig Finland och jämförelseländerna nästan inte alls från varandra i fråga om strategier och politiska åtgärder. Företagens verksamhetsmiljö har förbättrats genom små åtgärder i jämförelseländerna, och i jämförelseländerna pågår inga nya stora projekt likt den föreslagna reform som avser tillväxttjänster i landskapen. Den offentliga förvaltningen vidkänner i alla länder behovet att stödja företagande och i synnerhet tillväxtföretagande, som tros skapa arbete och välfärd även i framtiden.

En central faktor som förenar jämförelseländerna är att företagens verksamhetsmiljö utvecklas enligt bottom-up-strategin och genom att göra företagarna delaktiga. I jämförelseländerna har man koncentrerat sig på att skapa förutsättningar, dvs. utveckla ekosystem, genom att minska den administrativa bördan, övergå till elektroniska tjänster, öka tillgången till kapitalfinansiering för nya företag, uppmuntra utländska och multinationella aktörer att investera i företag i det egna landet och erbjuda traditionella skattelättnader. Motsvarande åtgärder vidtas och har vidtagits även i Finland.

Enligt utredningen är förutsättningarna att starta och öka företagsverksamheten inte avsevärt sämre i Finland än i jämförelseländerna. Nederländerna, Sverige och Danmark verkar ligga före Finland när det gäller att skapa ett samhällsklimat som uppmuntrar till företagande. I dessa länder har man tagit in företagande som en viktig del av utbildningen, och eleverna är i allmänhet relativt unga när de får en första inblick i företagsverksamhet. Tyskland och Finland ligger närmare varandra i och med att det traditionella lönearbetet i båda länderna fortfarande är ett mer lockande alternativ än företagandet.

Med stöd av utredningen föreslås det att närings- och innovationspolitiken på nationell nivå ska utvecklas så att det blir mera spelrum i genomförandet på regional och lokal nivå. Exempelvis styrs det nederländska initiativet StartupDelta av ministerierna över förvaltningsgränserna, men genomförs i praktiken till stora delar regionalt. På regional nivå känner man särdragen hos de lokala ekosystemen och kan dra nytta av dem på bästa möjliga sätt. Enligt utredningen har lokala initiativ och åtgärder större betydelse för uppbyggnaden av ekosystemen

än åtgärder på nationell nivå. Trots att ekosystemen (samarbetet och interaktionen mellan olika aktörer) i praktiken byggs upp på lokal och regional nivå, finns det också ett behov av åtgärder på nationell nivå.

Främjande av företagens export och internationalisering

När det gäller främjande av export och internationalisering har den finländska Team Finland-modellen jämförts med motsvarande modeller i Nederländerna, Sverige och Danmark, främst med betoning på ledarskap, samordning och servicemodeller. I utredningen "Jämförelse av verksamhetsmodeller för att främja export och internationalisering" (VN TUSE 8/2017) framhävs betydelsen av arbetsfördelningen mellan den nationella och den regionala nivån som en del av främjandet av export och internationalisering.

Tjänsteutbudet är relativt brokigt i alla jämförelseländer. Bland de viktigaste tjänsteleverantörerna inom den offentliga sektorn i Nederländerna finns Netherlands Enterprise Agency RVO, som motsvarar Business Finland i Finland, handelskamrarna samt banker och andra finansinstitut. Tjänster som RVO erbjuder är bl.a. handelsfrämjande resor, mässor och programverksamhet till stöd för exporten, och dessutom hjälper RVO till med att hitta en partner för internationell affärsverksamhet samt sparrar exportstrategier. Servicesedlar är en central del av RVO:s verksamhet. Företagare kan använda sedlarna för att hos andra aktörer inom den privata sektorn skaffa kunskap för att främja exportverksamheten och internationaliseringen. Handelskamrarna ger råd, ordnar sporadiskt utbildningar och kurser, sammanför olika aktörer och beviljar tillstånd och certifikat för export till länder utanför Europeiska unionen.

En betydande aktör när det gäller att locka investeringar är Netherlands Foreign Investment Agency (NFIA) som erbjuder kostnadsfria, konfidentiella tjänster såsom besök (fact-finding missions), organisering av möten samt rådgivning om beskattning, förvaltning, tillståndsförfaranden, alternativa lägen och affärsverksamhet. NFIA är en del av nätverket Invest in Holland som har som mål att öka utländska företags direkta investeringar i Nederländerna.

Sveriges mest betydande offentliga aktör för produktion av tjänster för exportfrämjande och internationalisering är Business Sweden, som erbjuder både kostnadsfria och avgiftsbelagda tjänster för exportfrämjande. Till de kostnadsfria tjänsterna hör rådgivning (regional exportrådgivning, grundläggande marknadsinformation samt rådgivning i exporttekniska frågor, såsom tullar, frihandelsavtal osv.), möjliggörande av möten (mässor, seminarier, näringslivsdelegationer), utbildningar till stöd för exportverksamheten, stöd till i synnerhet små och medelstora företag (programmet Steps to export, hjälp med att välja marknad, marknadsmöjligheter), programmet Born Globals samt internationellt upphandlade affärer. Även urvalet av avgiftsbelagda tjänster är omfattande.

Business Sweden är den viktigaste länken mellan den nationella och den regionala nivån. De regionala exportrådgivare som arbetar för Business Sweden sitter i samma utrymmen som andra regionala aktörer inom den offentliga sektorn, såsom Almi Företagspartner. I Sverige har man dock märkt att det finns ett behov av att förtydliga verksamheten på regional nivå, för det finns betydande regionala skillnaderna inom fältet för exportfrämjande och internationalisering. Starka organisationer som främjar export och internationalisering och som har bildat nätverk med andra centrala aktörer är verksamma t.ex. i Skåne och i Göteborgsområdet. Situationen är däremot sämre i norra Sverige. En åtgärd inom ramen för exportstrategin är att inrätta regionala exportcentra, som Tillväxtverket ansvarar för. En viktig del av främjandet av export och internationalisering är att systematiskt utveckla verksamheten på regional nivå.

Tillväxtverket hör vid sidan av Business Sweden till de centrala aktörer som betjänar företagen. Skillnaden är att Tillväxtverket främst erbjuder information via digitala kanaler. Tillväxtverkets tjänsteutbud omfattar även servicesedlar som kan användas för att utveckla företagens affärsverksamhet och som tillhandahålls i samarbete med regionala samarbetspartner enligt en decentraliserad modell. På regional nivå tillhandahålls tjänster även av regionala företagsutvecklingsföretag och av Almi Företagspartner, som ansvarar för finansieringen av små och medelstora företags internationalisering och av utvecklingen av deras affärsverksamhet genom lån samt för rådgivningstjänster som varierar enligt företagens regionala behov.

I Danmark bottenar den offentliga sektorns tjänster för exportfrämjande och internationalisering i tanken att de inte ska konkurrera med den privata sektorn. Den offentliga sektorn koncentrerar sig på att skapa endast sådan internationalisering och tillväxt som inte annars skulle finnas. Den främsta serviceproducenten är Trade Council, via vilken företagen kan skaffa exportcoachning, tjänster som främjar inträdet på nya marknader, såsom marknadsrapporter, tjänster som stärker företagets ställning på marknaden, såsom främjande av affärsrelationer via beskickningar, samt rådgivning om lagstiftning och juridiska frågor som gäller export och utrikeshandel. Dessutom kan Trade Council ge en rabatt på 50 procent på de gemensamma resor där man kan bekanta sig med marknaden och samla information. Tjänsterna skräddarsys i enlighet med kundföretagens behov, och företagen betalar också för dem. I Danmark eftersträvar man en tydlig arbetsfördelning och tydliga ansvarsområden i den regionala och nationella verksamheten: lokala och regionala aktörer gör företagen redo för export, och först därefter kan företagen bli kunder hos Trade Council.

En aspekt som prioriteras i Danmarks exportstrategi har att göra med effektivisering av samordningen av verksamheten på nationell och regional nivå. En konkret åtgärd är Trade Councils samarbete med regionala utvecklingsbolag. I praktiken syns detta genom att det i varje region finns en representant för Trade Council som försnabbar samarbetet. Utvecklingsbolagen, som verkar inom Danmarks fem regioner, samarbetar med privata rådgivare och konsulter, vars tjänster och kunnande företag som är intresserade av exportfrämjande och internationalisering kan utnyttja.

I jämförelse med de övriga länderna i utredningen framträder aktiveringen av företagen och ordnandet av tjänsterna i form av servicekedjor i den finländska servicemodellen. I jämförelseländerna används flera olika sätt för att ordna tjänsterna och rådgivningen som kedjor. I Nederländerna håller man t.ex. på att i allt högre grad övergå till elektroniska kanaler. I Sverige strävar Business Sweden efter att svara på de mest grundläggande frågorna på sin webbsida, så att man vid den egentliga rådgivningen kan koncentrera sig på att lösa svårare frågor. Sveriges regionala exportcentra kommer dessutom troligen i fortsättningen att spela en större roll vid rådgivningen av företagen i regionen och vid vägledningen av dem mot internationalisering.

Hur marknadsinformation förmedlas till företagen varierar mellan jämförelseländerna. Nederländerna satsar på att ge företagen mycket information på nätet, och dessutom erbjuder experter vid RVO och personalen på handelskamrarna ytterligare rådgivning. De offentliga aktörerna har ett gemensamt kundhanteringssystem där man kan föra in information från utrikesrepresentationen. Aktörer såväl inom utrikesrepresentationen (ambassader och andra beskickningar) som på nationell nivå (ministerierna, RVO) och lokal nivå (regionala utvecklingsbolag) har åtkomst till databasen. Anskaffandet av marknadsinformation kan även understödjas genom att man beviljar ett företag en exportresesedel, som företaget kan använda för att delta i antingen en allmän eller en skräddarsydd handlingsfrämjande resa.

I Sverige erbjuds företagen såväl kostnadsfri som avgiftsbelagd marknadsinformation via Business Sweden. En representant för företaget kan ringa till en telefonservice för att få grundläggande information. Allmän marknadsinformation finns också att få på webbplatsen. Mot betalning kan man för små och medelstora företag skapa analyser av målmarknaden för att öka förståelsen för företagets produkter eller tjänsters potential inom ett visst marknadsområde. Små och medelstora företag kan även köpa ett paket som innehåller en kartläggning av affärsmöjligheterna, en marknadscheck, bokning av ett möte och en verksamhetsplan.

Den offentliga förvaltningen i Danmark är rätt kritisk när det gäller att producera marknadsinformation. På nationell nivå producerar Trade Council och andra aktörer knappt någon allmän marknadsinformation alls. Man diskuterar med representanter för företagen, och om det behövs ingår man ett uppdragsavtal om att företaget köper tjänsten av Trade Council. Enligt responsen från företagen är företagen huvudsakligen mycket nöjda med tjänsterna. Det är motiverat att tjänsterna är avgiftsbelagda om utlandsrepresentationen kan producera sådan information som företaget inte mot betalning kan få från marknadsaktörer. Avgifterna kan även motiveras med att marknadsinformation har samlats in från målmarknaderna med hjälp av utlandsrepresentationen och att den därmed med stor sannolikhet är relevant och valid.

2.3 Nuläge

2.3.1 Regionutveckling och strukturfonder

System och praxis för planeringen av regionutvecklingen har till centrala delar bevarats oförändrade under de senaste åren. Aktörer är ministerierna, landskapsförbunden och den statliga regionförvaltningen, främst närings-, trafik- och miljöcentralerna. Betydande aktörer är dessutom organisationer, kommunerna och i landskapet Lappland sametinget. Via organisationerna har kunskap om olika områden, såsom företagsverksamhet, blivit en del av regionutvecklingen. Centrala aktörer på lokal nivå är kommunerna och bl.a. de lokala aktionsgrupperna inom Leader samt byaföreningarna. I synnerhet kommunerna är centrala betydande finansiärer av regionutvecklingen.

Statsrådet godkände den 25 februari 2016 prioriteringarna i regionutvecklingen (regionutvecklingsbeslutet) för 2016–2019. I regionutvecklingsbeslutet beskrivs verksamhetsmiljön och utvecklingsperspektiven för regionutvecklingen. De globala förändringskrafterna är starka i Finland, och de omfattar bl.a. klimatförändringen, den bromsade globala ekonomiska tillväxten, digitaliseringen och brytningstiden inom ekonomi och produktion samt invandringen till EU-området. Strukturerna i Finlands ekonomi har förändrats kraftigt de senaste åren. Branscherna måste förändras, vilket även har positiva effekter. Enligt regionutvecklingsbeslutet behöver Finland de närmaste åren åstadkomma en mångsidigare närings- och företagsstruktur. I regionutvecklingsbeslutet har man strävat efter att svara på dessa utmaningar, och statsrådet har fattat beslut om tre centrala tyngdpunkter för regionutvecklingen, en vision för 2025. Den första tyngdpunkten i visionen är tillväxt genom förnyelse, vilket syftar till att ny tillväxt som baseras på hög kompetens och hållbar utveckling ska ha åstadkommit i regionerna. Den andra tyngdpunkten är livskraft från nätverksbaserade regioner. Målet med detta är att Finland ska bestå av livskraftiga regioner som utnyttjar hela landets resurser effektivt och hållbart. Den tredje tyngdpunkten är välfärd genom partnerskap, som har som mål att den offentliga, den privata och tredje sektorn utvecklar regioner och tjänster genom ett gott partnerskap. Ministerier som är centrala för regionutvecklingen har dragit upp riktlinjer till sådana åtgärder för dessa tyngdpunkter som syftar till att genomföra målen inom de olika förvaltningsområdena. Regionutvecklingsbeslutet är starkt anknutet till spetsprojekten i regeringsprogrammet, och genomförandet av regionutvecklingsbeslutet anknyter till genomförande och

uppföljning av spetsprojekten. För genomförandet av beslutet har det utarbetats en handlingsplan. För den övergripande uppföljningen av regionutvecklingsbeslutet svarar arbets- och näringsministeriet i samarbete med de övriga ministerierna.

Man har försnabbat regionutvecklingen genom att ingå avtal med Finlands tillväxtkorridor, som sträcker sig från Helsingfors till Seinäjoki och som samordnas av staten och Nylands förbund, och med den nordliga tillväxtzonen, som delar Södra Finland i östlig-västlig riktning och som samordnas av Åbo stad och Nylands förbund. Dessutom har tillväxtavtal mellan staten och temabundna stadsnätverk ingåtts med MBT-nätverket och regionstadsnätverket.

Den nationella samordningen av landsbygdspolitiken överfördes vid ingången av 2016 till jord- och skogsbruksministeriet, dit Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen överfördes tillbaka. I samband med det överfördes också skärgårdspolitiken och skärgårdsdelegationen till jord- och skogsbruksministeriet. Trots att det egentliga ansvaret för dessa politikområden har överförts till jord- och skogsbruksministeriet, är de fortfarande en del av den regionutvecklingsshelhet som samordnas av arbets- och näringsministeriet.

Genomförandet av strukturfondsprogrammet har framskridit väl och balanserat. Fram till utgången av 2017 har drygt 4 600 projekt inletts, varav fler än 3 400 projekt har finansierats ur Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF) och nästan 1 200 projekt ur Europeiska socialfonden (ESF). Av programmets totala offentliga finansiering har 57 procent reserverats för projekten, och 25 procent har betalats ut. På EU-nivå hör Finland i fråga om båda fonderna till de främsta länderna vid en jämförelse av hur utbetalningarna har framskridit. En mellangranskning av programmet görs 2018. Med undantag för de ekonomiska indikatorerna har de målnivåer för olika indikatorer som ställts upp i resultatramen för 2018 redan uppnåtts i fråga om båda fonderna. Programmet är fokuserat, och de val som gjorts vid beredningen av programmet förverkligas så att båda fonderna stöder byggandet av det finländska samhället och en balanserad utveckling av landets olika delar. Före utgången av 2017 hade den offentliga finansiering på ca 1,4 miljarder euro som under programperioden reserverats för Europeiska regionala utvecklingsfondens (ERUF) och Europeiska socialfondens (ESF) projektverksamhet fördelat sig enligt följande:

Tabell. Fördelningen av medel ur Europeiska unionens strukturfonder enligt landskap före utgången av 2017

Reserverad offentlig finansiering (miljoner euro) 31.12.2017				
Finansieringsram	ERUF	ESF	Totalt	Andel
Norra Österbotten	135,3	58,1	193,4	14,1 %
Norra Savolax	88,4	34,6	122,9	9,0 %
Lappland	83,9	37,3	121,1	8,8 %
Norra Karelen	67,4	28,5	95,9	7,0 %
Södra Savolax	64,5	30,5	95,0	6,9 %
Kajanaland	36,0	18,3	54,3	4,0 %
Mellersta Finland	30,5	22,4	52,9	3,9 %
Mellersta Österbotten	26,6	10,5	37,1	2,7 %
Birkaland	18,0	14,3	32,3	2,4 %
Nyland	7,9	23,8	31,7	2,3 %
Kymmenedalen	21,3	10,3	31,6	2,3 %
Satakunta	18,1	12,5	30,6	2,2 %
Egentliga Finland	13,0	11,3	24,4	1,8 %
Päijänne-Tavastland	14,8	9,2	23,9	1,7 %
Södra Karelen	14,4	6,5	20,9	1,5 %
Södra Österbotten	13,2	7,6	20,8	1,5 %
Österbotten	9,0	5,5	14,6	1,1 %
Egentliga Tavastland	6,3	5,0	11,3	0,8 %
På riksnivå	107,4	201,1	308,5	22,5 %
Över landskapsgränserna	17,5	29,5	47,0	3,4 %
Totalt	793,7	576,8	1370,5	100,0 %

Vid övergången till strukturfondsperioden 2014–2020 minskade Europeiska unionens finansiering med ungefär en tredjedel. Dessutom minskade mängden tekniskt stöd till förvaltningen, såsom till personalkostnader och datasystem, med ca 40 procent. Eftersom finansieringen minskade, sammanslogs strukturfondernas förvaltning. Uppgifterna för förmedlande organ har inom närings-, trafik- och miljöcentralerna koncentrerats till fyra NTM-centraler. I Södra och Västra Finland har landskapsförbundens uppgifter för förmedlande organ koncentrerats till Nylands och Birkalands förbund. Centraliseringen av uppgifterna har för närings-, trafik- och miljöcentralerna inneburit att strukturfondsuppgifterna kan skötas effektivare. Det har möjliggjort en flexiblere användning av resurserna, bättre arbetshandledning och förenhetligande av arbetssätten. Inom närings-, trafik- och miljöcentralerna har man erfarenhet av centralisering redan från slutet av föregående programperiod, medan man inom landskapsförbunden centraliserade uppgifterna först för den innevarande programperioden. För centraliseringen av landskapsförbundens uppgifter finns det ännu inga förvaltnings- eller kontrolluppgifter.

2.3.2 Huvudstadsregionen

De stora städerna är av central betydelse för hela Finlands välfärd och konkurrenskraft. Särskilt stor betydelse för välfärden och konkurrenskraften har huvudstadsregionen, där företagsverksamheten är mycket mera internationell än i resten av landet. I huvudstadsregionen finns ett stort antal högskolor och forskningsinstitut samt kompetenscentrum i anslutning till dem. Av alla utgifter för forsknings- och utvecklingsverksamheten går 44 procent till Nyland.

Verksamhetsmiljön i Nyland skiljer sig från resten av landet bl.a. i fråga om ekonomins dynamik, näringsstrukturen och mängden utländska investeringar. Av företagets omsättning skapas 40 procent i huvudstadsregionen. Nästan en tredjedel av Finlands bruttonationalprodukt skapas i huvudstadsregionen, där ca 27 procent av alla Finlands arbetsplatser och ca 30 procent av arbetsplatserna inom den privata sektorn finns. Enligt tillväxtprognoserna kommer regionen att behålla sin roll som drivkraft för den nationella ekonomin åtminstone på nuvarande nivå.

Ett drag som skiljer huvudstadsregionen från resten av landet är det stora antalet personer med ett främmande språk som modersmål, främst invandrare. Av Finlands befolkning bor ungefär var femte i huvudstadsregionen. Av dem med främmande modersmål bor nästan hälften i huvudstadsregionen. Antalet invånare med främmande modersmål har ökat med ungefär 11 000 personer per år, och ökningen väntas fortsätta på samma nivå.

2.3.3 Närings-, trafik- och miljöcentralerna

Utmärkande för den nuvarande situationen vid NTM-centralerna är att samma uppgifter sköts med avsevärt färre årsverken än när NTM-centralerna inledde sin verksamhet. Effektiviseringen av NTM-centralernas verksamhet inleddes under den föregående regeringsperioden, när statsminister Jyrki Katainens regering riktade inbesparingar motsvarande 500 årsverken till NTM-centralernas omkostnader, men senarelade inbesparingarna för åren 2014–2015 till åren 2016–2017. Arbets- och näringsministeriet inledde då helheten ”Iskukykyinen ELY-keskus”, som syftade till att säkerställa en högkvalitativ skötsel av NTM-centralernas uppgifter trots de minskade resurserna. Helheten bestod av separata projekt för att förenkla styrnings- och planeringssystemet, göra verksamheten och tjänsterna elektroniska, inrätta NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas gemensamma utvecklings- och förvaltningscenter (KEHA), skapa en verksamhetsmodell för kundbetjäning, öka specialiseringen och centraliseringen samt se över prisnivån för NTM-centralernas avgiftsbelagda prestationer (gemensam avgiftspolitik).

I rambesluten våren 2014 och våren 2015 riktades till NTM-centralernas omkostnader utöver de tidigare sparmålen ytterligare sammanlagt 33 miljoner euro i tilläggsbesparingar för 2015–2018. Det nya sparmålet i tillägg till det tidigare innebär att målet blev en minskning på 700 årsverken inom NTM-centralernas myndighetsnätverk, där 80–85 procent av kostnaderna består av lönekostnader och andra personalkostnader. Dessutom föranledde inbesparingar i Europeiska unionens strukturfonders tekniska stöd under strukturfondsperioden 2014–2020 ett sparkrav på sammanlagt 56 miljoner euro. I praktiken blev målet att minska personalmängden med 17 procent av årsverkerna vid NTM-centralerna nationellt sett, medan NTM-centralernas lagstadgade uppgifter förblev desamma som tidigare.

Enligt regeringsprogrammet skulle NTM-centralernas och regionförvaltningsverkens styrning effektiviseras och verksamheten utvecklas med utgångspunkt i myndigheternas dåvarande antal och struktur. De lagstadgade uppgifterna kunde skötas på ett högkvalitativt sätt snarast ge-

nom att vissa centrala substansuppgifter starkt centraliserades och genom att utvecklings- och förvaltningscentret inrättades för att sköta NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas förvaltnings- och utvecklingsuppgifter och uppgifter i anslutning till utbetalning och återkrav av stöd och understöd. Sparmålet ledde dessutom till ett samarbetsförfarande vid NTM-centralerna och till uppsägningar om sammanlagt 80 årsverken av ekonomiska orsaker och produktionsorsaker hösten 2015. Mellan 2010 och 2017 sjönk ramen för antalet årsverken vid NTM-centralerna från 4 306 till 2 956 årsverken.

Med anledning av de knappare omkostnaderna har serviceprocesserna vid NTM-centralerna kontinuerligt utvecklats, och skötseln av uppgifterna har koncentrerats till allt färre NTM-centraler. Alla omfattande uppgifter som förorsakar mycket arbete sköts nu för tiden inom verksamhetsområden större än en NTM-central.

Centraliseringen av uppgifterna har förutsatt att NTM-centralernas tjänster blir elektroniska och att tjänstemännen anammar nya slag av arbetsmetoder och ledarskap. Merparten av uppgifterna har centraliserats så, att tjänstemännen och deras tjänster har överförts till den NTM-central till vilken uppgiften har koncentrerats, men så att tjänstemännens tjänsteställen fortsättningsvis finns vid den NTM-central som tidigare skött uppgiften. Tjänstemännen inom myndighetsnätverket har i stor utsträckning vant sig vid s.k. distribuerat arbete, där kollegerna och chefen fysiskt befinner sig vid andra NTM-centraler.

Trots de minskade resurserna är belåtenheten hos NTM-centralernas intressentgrupper och kunder fortfarande på en hög nivå.

2.3.4 Statsunderstöd för utveckling av företagsverksamhet

Bestämmelser om understöd för utvecklande av företagsverksamhet finns i lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (9/2014). Statsrådets förordning om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (716/2014) har utfärdats med stöd av den lagen.

I lagen föreskrivs det om två stödformer, understöd för utvecklande av företag och understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö. NTM-centralerna i Norra Österbotten, Södra Savolax, Mellersta Finland och Tavastland fattar beslut som gäller dessa understöd. Understöd för utvecklande av företag beviljas enskilda företag för genomförande av betydande investerings- och utvecklingsprojekt. Understöd för utvecklande av företagens verksamhetsmiljö beviljas offentliga och privata sammanslutningar för projekt som genomförs i syfte att förbättra företags verksamhetsmiljö eller förutsättningarna för utveckling av företagsverksamheten.

Genom understöd enligt lagen främjas ekonomisk tillväxt, sysselsättningen, företagens konkurrenskraft och andra näringspolitiska mål. Ovannämnda mål har eftersträfvats genom att understöd har beviljats i synnerhet för startandet av små och medelstora företag samt för sådana företags tillväxt och utveckling. Vid beviljande av understöd har målen för Europeiska unionens och den nationella region- och strukturpolitiken samt konkurrensaspekter beaktats.

Stödprogram enligt lagen har huvudsakligen använts för genomförandet av Europeiska unionens strukturfondsprogram under den programperiod som inleddes 2014. Dessutom har stödprogram kunnat användas för genomförandet av rent nationellt finansierade program.

Syftet med lagen är att effektivisera åtgärderna för att främja i synnerhet små och medelstora företags verksamhet. Lagen syftar även till att förbättra företagens konkurrenskraft på lång

sikt genom att utveckla kompetensen, uppmuntra till användning av ny teknik, främja företags internationalisering och utveckla företagens verksamhetsmiljö. Dessutom syftar lagen till att allt mer rikta understöd till företag med goda tillväxtförutsättningar och till projekt som är mer riskfyllda och verkningsfulla än tidigare.

2.3.5 Offentlig arbetskrafts- och företagsservice

Under de senaste åren har det gjorts ett flertal utredningar om arbets- och näringsstjänsternas verksamhet och samarbete med den privata arbetskraftsservicen, bl.a. följande (på finska): Valtakari & Eskelinen: "Privata tjänsteproducenter som komplement till den offentliga arbetsförmedlingen. Utvärdering av ett försök med resultatbaserade upphandlingar" (Arbets- och näringsministeriets publikationer 12/2016); Oosi: "Undersökning: användning av privat service inom arbetsförmedlingen" (Arbets- och näringsministeriets publikationer 7/2016); Tonttila: "Utvärdering av servicestrukturen inom arbetspolitiken: 'Mer kundorienterad och resultatrik service'" (Arbets- och näringsministeriets publikationer 1/2015). I de nämnda utredningarna tar man fasta på förändringarna inom arbetskraftsservicens verksamhetsmiljö, där de mest centrala elementen är bl.a. digitaliseringen samt den ökade mångsidigheten i arbetet och i organiseringen av arbetet. Dessutom har arbetskraftsservicens resultatkrav ökat på grund av den utdragna recessionen och utmaningarna i de offentliga finanserna. Förändringarna utmanar arbetskraftsservicen till förnyelse.

En central utmaning är att en enskild sakkunnigorganisations kunskapskapital inte längre kan svara mot mångfalden inom kundkretsen eller mot individuella servicebehov. En viktig alternativ lösning som har presenterats är en sammanslagning av offentliga och privata serviceproducenters resurser och kundernas resurser (private, public, people partnership). De privata serviceproducenternas styrkor bedöms vara i synnerhet förmågan att svara mot de utmaningar som vissa kundgrupper eller yrkesgrupper står inför. Den privata sektorns starkaste prestation i Finland har gällt främjandet av sysselsättningen hos personer som varit arbetslösa i 3–9 månader. I fråga om långtidsarbetslösa finns det än så länge knappt några specialiserade serviceproducenter eller någon fungerande marknad i Finland. Internationellt sett är situationen en annan, och t.ex. i Storbritannien bär den privata serviceproduktionen som helhet ansvaret för tjänsterna till svårsysselsatta personer.

I utredningarna har man dessutom sett ett behov av att öka mängden tjänster som är skraddarsyddas för kunderna och mängden tjänster som bättre passar den lokala arbetsmarknaden. I utredningarna framhävs betydelsen av kundorientering och det faktum att man har märkt att den mest effektiva verksamheten är en tät personlig kontakt med kunden, vilket man försöker öka med hjälp av just privata köpta tjänster. Privata aktörer kan ha en bättre uppfattning än arbetsförvaltningen om särdragen hos en viss bransch. Dessutom har man sett kontakterna med arbetsgivarna som en betydande faktor för de privata aktörernas produktivitet. Det ovannämnda togs upp i slutrapporten för det pilotförsök med resultatbaserade upphandlingar som genomfördes i Nyland och Birkaland 2015.

Även i en internationell jämförelse av servicestrukturerna (Oosi: "Internationell peer review av servicestrukturerna inom arbetspolitiken", Arbets- och näringsministeriets publikationer 42/2014) rekommenderas ett ökat samarbete mellan de offentliga och de privata arbetsförmedlingstjänsterna och tjänsteproducenterna i Finland. De länder i jämförelsen som använder privata tjänsteproducenter mest är Storbritannien och Australien. De resultatbaserade modellerna har haft störst effekt i länder där man har gjort omfattande upphandlingar och där de tjänster som upphandlas inte har definierats exakt. De privata serviceproducenterna definierar innehållet i tjänsterna, och de får betalt för att uppnå de resultatmål som fastställts i upphandlingen,

inte för de egentliga prestationerna, såsom för antalet kundkontakter. Att i större utsträckning köpa tjänster baserat på resultat gör det möjligt för serviceproducenter att utnyttja och utveckla sina egna processer och göra dem kundorienterade. Innehållet i de tjänster som köps av privata serviceproducenter i Finland ses som allt för snävt definierat och ersättningen som allt för prestationsbaserad.

Ungdomsarbetslöshet

Det har skett stora förändringar i ungdomars och unga vuxnas socioekonomiska ställning efter finanskrisen. De har allt svårare att komma in i arbetslivet i högre tjänstemannaställning. Som helhet kan man konstatera att de unga vuxnas ställning på den finländska arbetsmarknaden i jämförelse med äldre åldersgrupper klart har försvagats under den utdragna recessionen. Andelen män i åldersgruppen 25–34 år som är anställda i arbetstagaryrken och i osjälvständiga tjänstemannayrken ökar.

Efter 2008 har sysselsättningsgraden sjunkit inom alla unga åldersgrupper. Sysselsättningsgraden bland män i åldersgruppen 20–24 år har sjunkit under tre år i följd, men för de unga kvinnorna har utvecklingen varit ganska jämn. Ökningen av antalet unga arbetslösa blev långsammare hösten 2015, och antalet började sjunka sommaren 2016. I Finland fanns det vid utgången av december 2016 ca 48 000 arbetslösa ungdomar under 25 år, medan motsvarande antal ett år tidigare var 52 300. Av de arbetslösa ungdomarna var 29 643 män och 18 421 kvinnor. Aktiveringsgraden bland ungdomar har sjunkit i jämnt takt under recessionen: medan aktiveringsgraden bland personer under 25 år i december 2013 var 31,6 procent, var motsvarande aktiveringsgrad i december 2016 24,3 procent.

Den förlängda arbetslösheten har syns i att i synnerhet unga mäns ställning på arbetsmarknaden har försvagats. Andelen unga män har ökat tydligt inom arbetstagaryrken och bland lägre tjänstemän med osjälvständigt kontorsarbete. I fråga om unga vuxna med osjälvständigt kontorsarbete har skillnaderna mellan könen i någon mån minskat, men däremot har andelen unga män ökat inom arbetstagaryrkena.

Internationellt sett är en stor del av de finländska ungdomarnas (i åldern 15–24 år) anställningsförhållanden under 12 månader långa. År 2015 hade 58 procent av de finländska ungdomarna sådana anställningsförhållanden, medan medeltalet i OECD är 49,1 procent.

År 2013 fanns det totalt 63 435 ungdomar i åldern 20–24 år som varken arbetade eller studerade. Av dessa saknade 8 899 helt utbildning efter grundskolan, medan 40 000 ungdomar åtminstone hade en examen på andra stadiet. Av de s.k. NEET-ungdomarna (Not in Employment, Education or Training) i åldern 20–24 år var 37 587 män och 25 848 kvinnor. Den ökade långtidsarbetslösheten bland ungdomar tyder på att också andelen ungdomar som riskerar permanent utslagning har ökat något; långtidsarbetslöshet är en betydande riskfaktor i synnerhet för ungdomar.

Andelen NEET-ungdomar har ökat betydligt sedan 2008, och 2015 var den ca 12 procent. Andelen NEET-kvinnor i åldern 15–29 år har hela tiden varit högre än motsvarande andel NEET-män. Det förklaras dock med att andelen NEET-kvinnor i åldersgruppen 25–29 år är avsevärt högre än i de yngre åldersgrupperna och än i alla männens åldersgrupper. En del av NEET-ungdomarna, och framför allt kvinnorna, i denna åldersgrupp sköter barn hemma. I alla åldersgrupper utom just bland 25–29-åringarna har andelen NEET-kvinnor huvudsakligen varit lägre än andelen NEET-män.

Navigatorer

Navigator-verksamheten avser sektorsöverskridande lågtröskelservice där man genom en gemensam verksamhetsplattform samordnar bl.a. tillväxttjänster, social- och hälsovårdstjänster, kommunala ungdomstjänster samt bildningsväsendets och andra aktörers tjänster för att förhindra utslagning av unga och främja utbildning och sysselsättning. Navigator-verksamheten är avtalsbaserad, vilket innebär att de aktörer som deltar i verksamheten överför sina anställda till Navigatorn eller t.ex. ordnar möjlighet till distanskontakt från Navigatorn. För lönekostnaderna för dem som arbetar vid Navigatorerna står den som arbetstagaren är anställd hos. Aktörer inom den offentliga eller privata sektorn eller tredje sektorn kan ha anställda inom eller annars samarbeta med Navigatorerna. I framtiden kommer man vid Navigatorerna att använda en gemensam plattform för handledning på webben, som samtidigt fungerar både som dataöverföringskanal från kunden till personalen vid Navigatorerna och som kanal för informationsförmedling inom personalen.

Vid ingången av 2017 fanns det 40 Navigatorer runt om i landet. Navigatorerna har verksamhet inom 81 kommuner. Navigatorernas verksamhetsområden täcker ca 69 procent av befolkningen i åldern 15–29 år. Inom Navigator-nätverket arbetar ca 400 personer minst en dag i veckan. Enligt responsen från de 15–29-åringar som besökt Navigatorerna såg de unga väldigt positivt på tjänsterna. De som svarade gav den handledning de fått skolvitsordet 9,16. Navigatorernas verksamhet är målinriktad. Navigatorerna erbjuder de unga mångsidiga tjänster som stöder de ungas utbildning och övergång till arbetslivet. Under 2016 har Navigatorerna erbjudit personlig handledning ca 50 000 gånger. Vid grupphandledning mötte man ungdomar och vuxna ca 60 000 gånger. De vanligaste frågorna som ställdes på plats gällde arbete, företagande, utbildning och studier, den egna ekonomin och hälsan och det egna välbefinnandet samt boende.

Sänkande av långtidsarbetslösheten och den strukturella arbetslösheten

Något som gör tillväxten i Finland långsammare har ansetts vara att antalet långtidsarbetslösa hela tiden ökar, också när arbetslösheten i andra grupper har börjat minska. Av de 276 180 arbetslöshetsperioder som började 2016 blev 88 104 (32 procent) över sex månader långa och 46 971 (17 procent) sedan över tolv månader långa. Vid arbets- och näringsbyrån har man som stöd för bedömningen av servicebehovet ett s.k. profileringsverktyg som förutspår risken för att arbetslösheten förlängs. Med hjälp av det kan man redan i början av arbetslöshetsperioden ingripa åtminstone i en del av de faktorer som bidrar till att arbetslösheten förlängs. För att man ska kunna utreda arbets- och funktionsförmågan kan den arbetslösa vid behov hänvisas till en hälsoundersökning som ordnas av kommunen, men uppgiften överförs i samband med social- och hälsovårdsreformen till landskapen. Förändringar i verksamhetsmiljön, varav de mest betydande är konjunkturväxlingar, påverkar arbetslöshetsperiodernas längd. Det finns ett flertal grupper med svag ställning på arbetsmarknaden. Gemensamt för alla grupper är att de har svårt att få arbete på den öppna arbetsmarknaden och att deras arbetslöshetsperiod riskerar att förlängas.

De långtidsarbetslösa strukturer är heterogen. Långtidsarbetslösa finns i alla åldersgrupper. Det högsta antalet långtidsarbetslösa finns bland dem som fyllt mer än 60 år, men långtidsarbetslösheten har ökat relativt sett snabbast bland personer under 40 år. Av de nya långtidsarbetslösa är en betydande andel yngre och högre utbildade än de tidigare.

Utgående från bedömningar av servicebehovet som gjordes vid arbets- och näringsbyråerna placerades ca 36 procent av de arbetslösa 2016 i servicelinjen arbetsförmedlings- och företags-

tjänster, vilket betyder att byrån bedömde att personens yrkesskicklighet och kompetens gav förutsättningar att genast börja arbeta på den öppna arbetsmarknaden. Av de långtidsarbetslösa placerades ca 27 procent i servicelinjen tjänster för kompetensutveckling, och byrån bedömde då att det krävdes utökad yrkeskompetens och/eller stöd för att utreda målen och alternativen och/eller vid integrationen för att personen skulle kunna sysselsättas.

Det bedömdes att 33 procent av de långtidsarbetslösa var i behov av tjänster för stödd sysselsättning. Dessa kunder bedöms behöva mer personligt stöd och/eller multidisciplinär service än medeltalet för att kunna sysselsättas på den öppna arbetsmarknaden. En person kan ha olika begränsningar i arbets- eller funktionsförmågan som påverkar sysselsättningen eller problem som har att göra med livssituationen. I servicelinjen tjänster för stödd sysselsättning har man också placerat kunder som ska anvisas eller som redan har anvisats till sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen.

För att beskriva en svag ställning på arbetsmarknaden kan man även använda begreppet kronisk arbetslöshet. I Simo Ahos och Ari Mäkiähos (2016) omfattande utredning baserad på registermaterial definieras begreppet så att det avser arbetslösa personer som huvudsakligen har tillhört arbetskraften och stått utanför den öppna arbetsmarknaden oavbrutet i minst två år. Personen har kunnat delta i tjänster inom den aktiva arbetskraftspolitiken. Enligt utredningen har andelen personer som på detta sätt länge stått utanför arbetsmarknaden stabiliserats till ca 4–5 procent av arbetskraften (120 000–140 000 personer). Detta kan anses vara en rätt etablerad nivå på den kroniska arbetslösheten i Finland. Årligen byts ungefär en tredjedel av de kroniskt arbetslösa ut, men en del är kroniskt arbetslösa väldigt länge.

Enligt utredningen beror detta i första hand på att efterfrågan och utbudet inte möts på arbetsmarknaden. Utbildning minskar sannolikheten för att arbetslösheten ska bli kronisk. Kronisk arbetslöshet är betydligt vanligare bland arbetslösa invandrare än bland arbetslösa personer som fötts i Finland. En stor del av de kroniskt arbetslösa är potentiell arbetskraft som skulle kunna få lediga jobb t.ex. genom kompetensutveckling. Det är även viktigt att det på arbetsmarknaden finns många olika slag av arbetstillfällen. Utifrån resultaten kan man dra slutsatsen att utbildning och annan service till personer som är arbetslösa länge leder till sysselsättning, om den riktas rätt.

Ett av de samhälleliga effektmålen för sysselsättnings- och företagsamhetspolitiken i statsbudgeten är minskande av den strukturella arbetslösheten, som definieras utifrån antalet svårsysselsatta personer. I detta sammanhang avses med svårsysselsatta personer sådana som har varit arbetslösa utan avbrott i minst ett år (= långtidsarbetslösa), sådana som under 16 månader har varit arbetslösa minst 12 månader, sådana som efter arbetskraftspolitiska åtgärder återgår till att vara arbetslösa och sådana som återkommande deltar i servicen. Den största gruppen utgörs av personer som är långtidsarbetslösa utan avbrott.

För främjandet av sysselsättningen för personer med svag ställning på arbetsmarknaden krävs utöver service som motsvarar personernas servicebehov dessutom åtgärder som ökar efterfrågan på arbetskraft. Antalet arbetslösa arbetssökande och syftet med den service som erbjuds har samband med nivån på efterfrågan på arbetskraft. När utbudet av arbetskraft är stort och efterfrågan på arbetskraft är låg, spelar den offentliga arbetskraftsservicen en betydande roll i utvecklingen av arbetssökandenas kompetens och andra arbetsmarknadsfärdigheter. En avgörande faktor i sammanhanget är att de arbetslösa arbetssökandenas arbetsmarknadsfärdigheter ska motsvara kompetenskraven för de arbetstillfällen som blir lediga. En aspekt är att de arbetslösa utgör en viktig reserv t.ex. vid brist på arbetskraft inom en viss bransch. Detta gäller

även utvecklingen av färdigheterna hos de olika kundgrupperna med svag ställning på arbetsmarknaden och deras beredskap för en ökad efterfrågan på arbetskraft.

Ur de enskilda kundernas synvinkel är målet att förbättra de arbetslösa arbetssökandenas ställning på arbetsmarknaden genom att främja deras möjligheter att få arbete, förbättra yrkesskickligheten och kompetensen, främja de arbetslösas förutsättningar att komma in på eller återvända till arbetsmarknaden och förbättra sysselsättningsmöjligheterna. I synnerhet personer med svag ställning på arbetsmarknaden har nytta av att flera tjänster kombineras.

För att främja sysselsättningen för personer som varit arbetslösa en längre tid och som behöver olika myndigheters tjänster stiftades lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, som trädde i kraft den 1 januari 2015. Den sektorsövergripande samservicen som främjar sysselsättningen är en samverkansmodell där kommunen, arbets- och näringsbyrån och Folkpensionsanstalten tillsammans bedömer de arbetslösas servicebehov, planerar samlade tjänster som är relevanta med avseende på sysselsättningen av arbetslösa samt svarar för att sysselsättningsprocessen fortskrider och följs upp. Syftet är att främja sysselsättningen av arbetssökande som behöver sektorsövergripande stöd genom att erbjuda dem offentlig arbetskraftsservice, kommunernas sysselsättningsfrämjande service och socialservice, hälso- och sjukvårdstjänster samt rehabiliteringstjänster enligt principen om en lucka för alla ärenden. Den sektorsövergripande samservicens praktiska verksamhet bygger på nätverkssamarbete och lokala avtal. Det har bildats 33 samservicenätverk, och sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen tillhandahålls i alla kommuner i Fastlandsfinland. I samarbetsavtal har man avtalat om nätverkens verksamhet, verksamhetsställena, de tjänster som ska erbjudas och personalen. Nätverkens praktiska verksamhet leds av personer som har utsetts av de kommuner som är med i nätverket. En styrgrupp för den sektorsövergripande samservicen har tillsatts. Styrgruppen sätter upp nationella mål för samservicen samt övervakar och utvärderar genomförandet av samservicen och styr utvecklandet av samservicen.

Eftersom den sektorsövergripande samservicens kunder behöver olika tjänster och olika kombinerade tjänster, kan serviceprocesserna vara långa. Konsekvenserna av den lagstadgade verksamhetsmodellen för sysselsättningen har inte ännu kunnat följas upp tillräckligt länge för att man ska kunna göra en heltäckande bedömning av dem. Verksamhetsmodellens delområden är föremål för utredningar som har gett preliminära observationer: Stiftelsen för Rehabilitering gör en undersökning av verksamhetsmodellens effekter som syftar till att utreda smidigheten i kundprocesserna samt den sektorsövergripande samservicens funktion och resultat. Helsingfors universitets institution för samhällsvetenskaper och Institutet för hälsa och välfärd gör en av Folkpensionsanstalten finansierad undersökning om sysselsättningsfrämjande sektorsövergripande samservice som lokal förvaltning. Inom ramen för projektet har en litteraturoversikt blivit klar, medan de pågående delarna handlar om den rådgivning för arbetsförmåga som Folkpensionsanstalten genomför i nätverken för sektorsövergripande samservice samt om verksamheten inom Nylands nätverk för sektorsövergripande samservice. Undersökningarna blir klara under 2018.

Enligt svaren på den enkät som Stiftelsen för Rehabilitering riktade till nätverken för sektorsövergripande samservice hösten 2017 har nätverkens verksamhet efter det att den togs in i lagstiftningen inletts i varierande takt i olika områden. I slutet av 2017 fanns det nätverk där verksamheten bara påbörjats. Svaren visar att sektorsövergripande samarbete i vissa nätverk försvåras av de knappa personalresurserna, vilket leder till att verksamhetsmodellen inte är så effektiv som den som bäst kunde vara. En del av svarandena förde också fram att den knappa tillgången till lämpliga tjänster för kunderna, t.ex. arbetsträning eller hälso- och sjukvårdstjänster, hotar försvaga verksamheten. Enligt svaren har det interna samarbetet inom nätverken för sektorsöver-

gripande samservice hittills lyckats bäst, medan det fungerade sämst med sömlösa, rättidiga och ändamålsenliga servicekedjor. Svarandena bedömde dock att verksamhetsmodellen som helhet kommit igång rätt bra trots den långsamma och tröga inledningen.

Enligt svaren (n=144) har den sektorsövergripande samservicen gagnat personer som behöver och är motiverade att ta emot personlig service och handledning, är motiverade sysselsättas och inte har alltför stora livskompetensproblem. Verksamheten har gagnat dem som har outredda faktorer som påverkar arbetsförmågan, men som inte har alltför svåra problem med hälsan, t.ex. problem med rusmedel eller mentala problem. Den sektorsövergripande samservicen har också gagnat sådana kunder som utöver arbets- och näringsstjänster och socialtjänster är i behov av hälso- och sjukvårdstjänster och Folkpensionsanstaltens tjänster. Folkpensionsanstaltens tjänster lyfts i svaren upp som en viktig service. Den sektorsövergripande samservicen bedöms i synnerhet gagna unga som saknar yrkesutbildning eller som har utexaminerats från en specialläroanstalt och som är i behov av personligt stöd och personlig uppmuntran. Servicenagnar också andra långtidsarbetslösa som har passiverats, men som är motiverade eller lätta att motivera.

Med tanke på vidareutvecklingen av verksamhetsmodellen skulle det enligt enkätsvaren vara viktigt att satsa på att kunderna har tillgång till den service de behöver. I fortsättningen skulle det vara till fördel att utveckla sådana tjänster för kunderna inom den sektorsövergripande samservicen som på ett bättre sätt än för närvarande lämpar sig och är tillgängliga för dem. Det har konstaterats att Folkpensionsanstaltens roll samt mentalvårdstjänsterna och andra hälso- och sjukvårdstjänster är viktiga. Enligt svaren är det dessutom nödvändigt att integrera hälso- och rehabiliteringstjänsterna i större omfattning i de olika skedena av serviceprocessen.

Nu för tiden ansvarar kommunerna för ordnandet av social- och hälsovårdstjänsterna. Genom de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls arbetslösa stöds de arbetslösas arbetsförmåga och arbetslivsfärdigheter och förbättras de arbetslösas sysselsättningsförutsättningar. Kommunerna ansvarar även för finansieringen av arbetsmarknadsstödet till långtidsarbetslösa. Eftersom en betydande del av det lönesubventionerade arbetet och arbetsprövningen genomförs inom uppgifter inom social- och hälsovården, leder överföringen av social- och hälso- tjänsterna till landskapets organiseringsansvar till att de möjligheter till arbetsprövning och arbete som kommunerna erbjuder minskar.

Uppgifter inom arbetskraftsservicen sköts under arbets- och näringsministeriet av utvecklings- och förvaltningscentret, 15 NTM-centraler och 15 arbets- och näringsbyråer samt av arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter som en fristående enhet vid NTM-centralen i Södra Savolax. Varje arbets- och näringsbyrå har ett flertal verksamhetsställen. Bland annat i arbetskraftsservicens CAF-självutvärdering 2014 och i Europeiska kommissionens rapport ”Benchmarking Initiative External Assessment Finland 2016” bedöms förvaltningsstrukturen i Finland vara komplicerad och aktörernas roller i behov av närmare definition. Dessutom betonas behovet av att dra upp tydliga strategiska riktlinjer för verksamheten. Man anser ändå att det som främst behöver utvecklas är informationsledningen. Styrkor som lyfts fram är bl.a. förmågan till självkritik och förnyelse, det faktum att tjänster tillhandahålls via flera olika kanaler, det att arbets- och näringsstjänsterna är företagsorienterade samt sammanslagningen av arbets- och näringspolitiken.

Arbets- och näringsstjänsterna har under de senaste åren målmedvetet utvecklats utifrån bl.a. befintliga bedömningar, utredningar och undersökningar. Den digitala utvecklingen och partnerskapen med privata tjänster har varit centrala drivkrafter för att förbättra tjänsternas kundorientering och effekt. Den privata tjänsteproduktionens roll har målmedvetet stärkts med bör-

jan under regeringsperioden 2011–2015. Då inleddes arbetsförmedlingens första resultatbaserade pilotprojekt. För närvarande pågår sammanlagt 13 pilotprojekt inom arbetsförmedlingen. Sju av dem är resultatbaserade pilotprojekt för köpta tjänster. Alla pilotprojekt kommer att utvärderas, och ministeriet har skaffat en extern utvärdering till stöd för utvärderingen. Det har inte ännu sammanställts några resultat av utvärderingarna av de nya pilotprojekten, men erfarenheterna är lovande och praxis för samarbete med de privata tjänsteproducenterna har varit välfungerande. Tillväxttjänstreformen är en logisk fortsättning på denna utveckling i och med att den möjliggör ett mer omfattande produktionsansvar för privata tjänster.

Invandring och integration

Till sitt innehåll är integrationspolitiken i stor utsträckning sektorsövergripande och förutsätter nära samarbete mellan olika förvaltningsområden, såväl på riksomfattande som på regional och kommunal nivå. Den ökade invandringen förutsätter både att basservicen anpassas för invandrare och att det vid behov finns tillräcklig tillgång till särskilda integrationsfrämjande åtgärder som är tillräckligt verkningsfulla. Identifieringen av invandrarnas servicebehov och vid behov långsiktig servicehandledning spelar en central roll för att integrationsprocessen ska förlöpa smidigt, liksom även välfungerande partnerskap med det civila samhället.

För invandrarnas kompetensutveckling och sysselsättning är det viktigt hur jämlik och heltäckande invandrarnas tillgång till arbets- och näringsförvaltningen och det finländska utbildningssystemet är. Den vägledning och rådgivning till invandrare som avses i lagen om främjande av integration samt arbets- och näringsbyråns inledande kartläggning, integrationsplan och modeller för yrkesinriktad integrationsutbildning fungerar som integrationsram för invandrarkunder som vill komma in på arbetsmarknaden. Utöver i integrationsutbildningen är invandrare kunder även i arbets- och näringsbyråns andra tjänster.

Centrala faktorer för invandrades sysselsättning är att invandrare snabbt övergår från integrationsutbildning till yrkesinriktad utbildning och annan utbildning, att högutbildade invandrades examina erkänns och att det finns kanaler för invandrare att få behörighet. Vid planeringen av invandrarnas servicekedjor bör man effektivare än nu beakta invandrarnas tidigare kunskaper, som vid behov ska kunna kompletteras och utvecklas på ett flexibelt sätt för att motsvara den finländska arbetsmarknadens krav och behov. Samarbetet mellan arbets- och näringsförvaltningen och läroanstalterna spelar en betydande roll för valet av rätt studie- eller sysselsättningsväg och för vägledningen, och en långsiktig vägledning förutsätter ett tätt samarbete mellan myndigheter, utbildningsanordnare och privata tjänsteproducenter i olika skeden av vägledningsprocessen.

En del invandrare behöver mer omfattande och långsiktig kompetensutveckling och stöd för att integreras och komma in på arbetsmarknaden. I fråga om dem som behöver långsiktig kompetensutveckling är det dessutom av största vikt att tjänsterna samordnas och att man skapar lämpliga servicekedjor i synnerhet tillsammans med social- och hälsovårdstjänsterna.

I landskapsreformen är det motiverat att bevara tillväxttjänsternas centrala roll vid främjandet av integrationen av invandrare och att stärka det multidisciplinära samarbetet mellan de olika aktörerna i integrationen. Framför allt är det viktigt att samordna tillväxttjänsterna med de social- och hälso-tjänster som överförs till landskapets organiseringsansvar och med kommunens integrationsfrämjande tjänster. Landskapsreformen gör det även möjligt att starkare än tidigare sammankoppla stärkandet av regionutvecklingen och regionens näringsliv med främjandet av integrationen. Enligt uppgifter ur systemet för studeranderespons på arbetskraftsut-

bildningen (OPAL) ansåg 88,1 procent av dem som deltog i integrationsutbildning 2016 att utbildningen hade lyckats utmärkt eller bra.

Sysselsättningsläget för invandrarna förbättrades under hela 2000-talet ända tills recessionen började i slutet av 2008. Arbetslöshetsgraden för utlänningar har under åren 2008–2015 varierat mellan 25 och 30 procent. Lägst var arbetslösheten bland utlänningar 2007–2008, då en femtedel (21 procent) av utlänningarna var arbetslösa. Arbetslöshetsgraden har sedan dess stigit allt efter som det ekonomiska läget har försämrats. Bland utlänningarna är det en något större andel kvinnor än män som är arbetslösa. År 2015 var ungefär en fjärdedel (24 procent) av männen och en tredjedel (32 procent) av kvinnorna arbetslösa; den allmänna arbetslöshetsgraden bland utlänningarna var 27 procent. Det finns dock stora skillnader i sysselsättning mellan olika invandrargrupper, men skillnaderna jämnas ut ju längre personerna har bott i Finland, så att sysselsättningsgraden närmar sig nivån bland infödda finländare.

Av de utländska medborgare som bor i Finland är ca 75 procent i arbetsför ålder (15–64 år). Andelen är avsevärt högre än bland de infödda finländarna, av vilka 58 procent är i arbetsför ålder. Det ökade antalet invandrare i arbetsför ålder medför en möjlighet att nyttiggöra invandringen för att svara på försämringen av försörjningskvoten, problemen med att matcha utbudet och efterfrågan på arbetskraft och utmaningarna när det gäller tillgången på arbetskraft, förutsatt att de nyanlända kommer in på arbetsmarknaden. Samtidigt bör man utnyttja de utbildade invandrarernas kompetens i näringslivet och i företagets tillväxt och internationalisering och därigenom vid skapandet av nya arbetsplatser.

Arbets- och näringsministeriet inledde hösten 2016 en agenda för att främja utnyttjandet av internationella experter som drivkrafter för företagets tillväxt och internationalisering. Syftet med agendan är att systematiskt koppla de internationella experternas kännedom om mållandet och deras internationella nätverk och övriga kunnande till företagets tillväxt- och internationaliseringstjänster och innovationsverksamhet. Genom agendan främjas åtgärder med hjälp av vilka invandrarernas nätverk och sakkunskap stöder exporten, importen och internationella investeringar och hjälper till att locka kompetent arbetskraft till Finland och bilda nätverk mellan Finland och invandrarernas ursprungsländer. Agendan främjar även åtgärder genom vilka invandrarerna bättre än tidigare kan bli en del av näringslivets ekosystem och innovationsverksamhet. Samtidigt stärker agendan kopplingen mellan å ena sidan de internationella studerande som avlägger examen i Finland och å andra sidan näringslivet och arbetsmarknaden i Finland. Dessutom ska internationella experter som flyttat från Finland bidra till att stärka relationerna mellan Finland och hemlandet för att stödja i synnerhet företagets internationella affärsverksamhet.

Ordnande av invandrings- och integrationsfrågor vid arbets- och näringsbyråerna och NTM-centralerna

Resultaten av en enkät om arbets- och näringsbyråernas tjänster, som riktats till arbets- och näringsbyråerna, publicerades i mars 2016. Det framkom att tjänsterna till invandrare som ska integreras och till andra invandrare har ordnats på olika sätt vid olika byråer. Vid arbets- och näringsbyråerna, med undantag av Nylands och Lapplands arbets- och näringsbyråer, ordnas tjänsterna till invandrare som ska integreras separat från arbets- och näringsbyråns andra tjänster till invandrare eller separat från byråernas allmänna tjänster. Vid de olika arbets- och näringsbyråerna finns det flera olika sätt att ordna tjänsterna till invandrare som ska integreras. När det gäller arbets- och näringsbyråns resurser framfördes det i enkätsvaren att man tydligare än nu borde erkänna att invandrings- och integrationsfrågornas betydelse för helheten av

arbets- och närings tjänster har ökat. Man ansåg att det i nuläget inte satsas tillräckligt framför allt på personalens kompetensutveckling.

Uppgifter i anslutning till regional samordning, planering, styrning och uppföljning av invand-
nares integration har koncentrerats till sju NTM-centraler som alla, utom NTM-centralen i
Lappland, sköter dessa uppgifter inom ett utvidgat verksamhetsområde (statsrådets förordning
om närings-, trafik- och miljöcentralerna 910/2009). Andra uppgifter som har att göra med
främjande av integration sköts vid alla NTM-centraler. Syftet med att centralisera den region-
ala samordningen, planeringen, styrningen och uppföljningen av integrationen är att effektiv-
sera användningen av de befintliga resurserna och att stärka förankringen av målen med integ-
ration och goda etniska relationer i NTM-centralernas verksamhet och strategier mera allmänt.
Styrningen av NTM-centralernas verksamhet i uppgifter som gäller främjande av integration
och goda etniska relationer har gjort verksamheten mera planmässig och lett till ökat samar-
bete mellan de olika NTM-centralerna.

Det föreslås att landskapen på motsvarande sätt som i NTM-centralernas nuvarande uppgifter
ska vara skyldiga att i landskapets allmänna planering, verksamhet och uppföljning beakta be-
hoven hos invandrarbefolkningen inom landskapets område och främjandet av integrationen.
Man har ansett att det är ändamålsenligt att också i fråga om integrationen centralisera flera
uppgifter som nu sköts av NTM-centralerna i sin nuvarande form. På detta sätt har man bl.a.
kunnat genomföra de sparåtgärder som riktats till NTM-centralerna. Det är möjligt att en del
av de resurser som används för dessa uppgifter fördelas på de 18 landskapen i samband med
reformen. Detta kan innebära att nyttan med centraliseringen går förlorad.

De minskade personalresurserna vid NTM-centralerna har medfört utmaningar för verksam-
heten. Exempelvis har de anslag som reserverats för upphandling av integrationsutbildning
ökat, medan personalresurserna för upphandling av utbildningar däremot har minskat. Detta
gör att anslagen kan användas mindre effektivt och gör det svårare att upphandla integrations-
utbildning som är tillräckligt varierad.

Tjänster till företag

Enligt en utredning av arbets- och näringsministeriet finns det för tillfället ett mycket
mångsidigt utbud av olika slags tjänster till företag. Riksomfattande och regional företagsser-
vice produceras av regionala näringsbolag, av tjänsten FöretagsFinland, av NTM-centralerna,
av Tekes, Finpros (numera Business Finland) och Finnveras regionala funktioner, av handels-
kamrar, av företagargorganisationer och av nyföretagarcentraler. Strukturen upprätthålls huvud-
sakligen med offentliga medel.

Det bedöms att det mest omfattande utbudet av företagsservice gäller det första skedet av före-
tagsverksamheten (tjänster för utveckling av affärsidéer och för grundande av företag) och ut-
vecklingen av personalens kompetens. Det mest negativa omdömet i fråga om utbudet fick
tanksmedjorna, internationaliseringstjänsterna och tjänsterna till stöd för innovationsverk-
samhet.

Enligt utredningen är en av utmaningarna med det nuvarande systemet för företagsservice att
arbetsfördelningen och rollfördelningen mellan de olika aktörer som erbjuder företag grund-
läggande rådgivning inte är tillräckligt tydlig. I synnerhet när det gäller informations- och råd-
givningstjänster är aktörerna för många och splittrade. Informations- och rådgivningstjänster
till företag produceras i synnerhet av regionala och lokala utvecklingsföretag och nyföretagar-
centraler, centraliserade nationella tjänster (FöretagsFinland) och nationella organisationers

(t.ex. NTM-centralen, Tekes, Finnvera, Finpro) egna funktioner. Bristande informationsgång och olika kundsystem ökar sannolikheten för överlappande arbete.

Det är främst regionala och lokala utvecklingsföretag, nyföretagarcentraler, ProAgria och andra lokala aktörer som ansvarar för att tillhandahålla informations- och rådgivningstjänster nära kunden. Det finns ett väldigt brokigt och mångsidigt urval av aktörer även i små regioner. I olika regioner har man under de senaste åren strävat efter att systematisera och rationalisera samarbetet mellan olika aktörer, men på grund av olika faktorer (bl.a. brister i informationsgången, olika CRM-system, konkurrens) förekommer fortfarande överlappningar i verksamheten. Det finns dock alldeles tydligt efterfrågan på informations- och rådgivningstjänster som tillhandahålls lokalt. Till exempel har utvecklingsföretagen årligen ca 35 000 företag som kunder.

I fråga om avgiftsbelagd utvecklingsservice (utbildning och konsulttjänster) är arbetsfördelningen vid produktionen av offentlig företagsservice väldigt tydlig. I praktiken ansvarar NTM-centralerna under ledning av arbets- och näringsministeriet för produktionen av avgiftsbelagd utvecklingsservice genom att producera subventionerade analys-, konsult- och utbildningstjänster. Själva serviceproduktionen sker i samarbete med aktörer inom den privata sektorn, och man ingår temabundna och regionala ramavtal med dessa aktörer på basis av konkurrensutsättning. Inom NTM-centralernas olika områden är det även möjligt att genomföra egna minikonkurrensutsättningar. Den nuvarande verksamhetsmodellen verkar till denna del vara välmotiverad, för den gör det möjligt att producera tjänster av hög och jämn kvalitet utan att ändå binda avsevärda personalresurser inom den offentliga sektorn. Verksamhetsmodellen ger även de företag som producerar tjänster en möjlighet till egen affärsverksamhet genom att de kundförhållanden som uppstår genom verksamheten kan fortsätta.

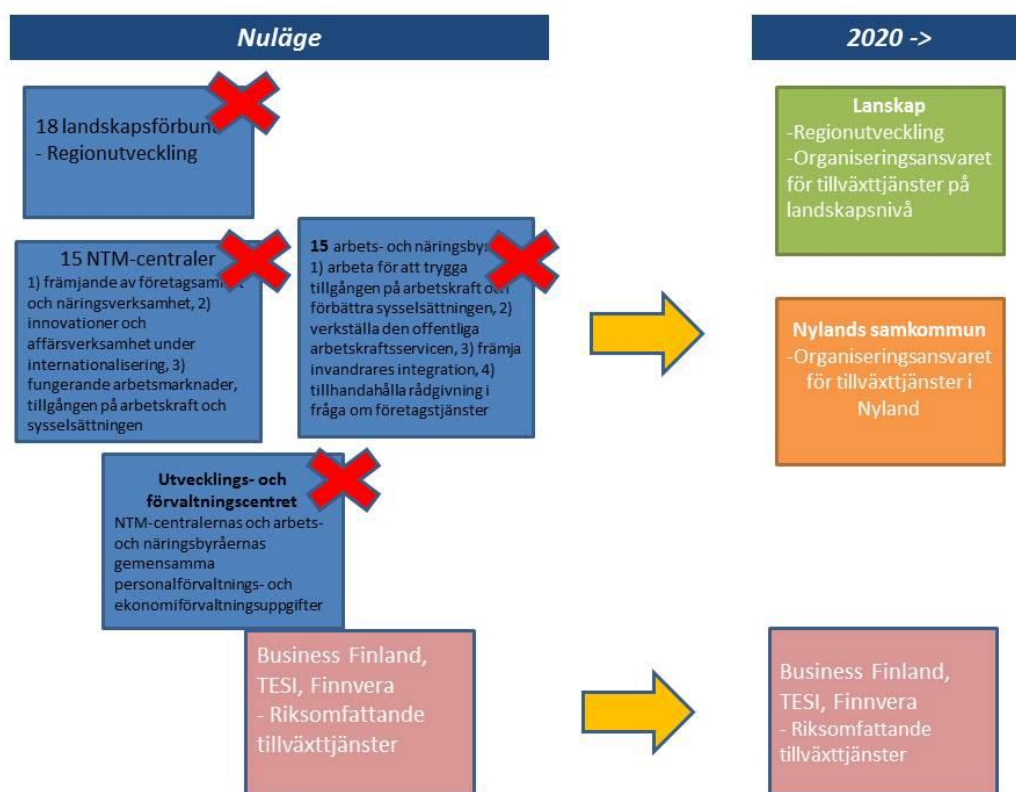
I praktiken är den nuvarande verksamhetsmodellen och ansvarsfördelningen logisk, men rollfördelningen mellan aktörerna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde är ibland otydlig. Enligt författarna till utredningen är det skäl att tillhandahålla i synnerhet finansiella tjänster för det första skedet av företagsverksamheten (till små och medelstora företag på den inhemska marknaden och för utveckling av verksamhetsmiljön) regionalt nära kunden. Finansiering till stöd för mer avancerad och ambitiös verksamhet, i praktiken för kraftig tillväxt och internationalisering, och utvecklingstjänsterna i anslutning till det är det däremot vettigt att tillhandahålla nationellt. Detta motiveras av att tillväxt och internationalisering förutsätter att det bildas öppna ekosystem och av att finansieringen är mer selektiv, finansieringsobjekten är relativt få och stödet för utvecklingen kräver specialkunskaper som det är vettigt att centralisera, inte splittra. I praktiken bör det också i dessa speciellare finansiella tjänster (programverksamhet, FoU-verksamhet, internationaliseringstjänster) finnas s.k. front-office-kompetens, som identifierar och filtrerar kundförhållanden, även i regionerna. För företagen är tydliga vägar till service och ett fungerande samarbete mellan regionala och nationella aktörer förutsättningar för en god serviceproduktion.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

3.1 Målsättning

Ett viktigt syfte med propositionen är att för landskapen skapa en sådan reglering om ordnandet av tillväxttjänster som säkerställer tillgången på tillväxttjänster, deras effekt och en god servicenivå. Enligt Eurostats statistik för augusti 2017 placerade sig Finland på tredje plats på listan över de europeiska länder som har flest lediga jobb i förhållande till arbetskraften, men sysselsättningsgraden bland personer med utbildning på grundstadiet var långt under 50 pro-

cent. Samtidig var sysselsättningsgraden bland personer med utbildning på högre högskolenivå 85 procent. Syftet med propositionen är även att skötseln av de uppgifter som överförs från NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna till landskapen ska organiseras på ett sätt som överensstämmer med begreppet självstyrelse och som beaktar grundlagens krav på jämlikhet. Självstyrelsen ska få det spelrum vid verkställigheten som är kännetecknande för den.

Målet är att skapa och utnyttja en fungerande marknad för att göra produktionsstrukturen för tillväxttjänster mångsidigare. Tillväxttjänster kan i stället för eller i tillägg till landskapet produceras av sammanslutningar, stiftelser eller enskilda näringsidkare. En mångsidig produktionsstruktur ger landskapet en möjlighet att ordna tjänsterna på ett smidigt sätt.

I syfte att förbättra tjänsternas effekt föreslås det att tillväxttjänsterna ordnas genom ökad konkurrens. Konkurrens mellan tjänsteproducenterna främjar ibruktagandet och spridningen av metoder som förbättrar tjänsternas effekt. Med en mera allmänt utformad lagstiftning än för närvarande uppmuntras landskapen att skapa effekt i stället för åtgärder. Tjänsternas effekt ökar tack vare modellen med flera producenter, den inbördes konkurrensen mellan tjänsteproducenterna och landskapens innovationsfrämjande upphandling.

Landskapet kan besluta att upphandla en eller flera tjänsteproducenter genom att konkurrensutsätta dessa i enlighet med upphandlingslagen eller alternativt genom att godkänna alla tjänsteproducenter som uppfyller villkoren och som förbinder sig att iaktta de villkor som landskapet ställt på produktionen av tjänsten och som dessutom ingår ett serviceavtal med landskapet.

I tillväxttjänsterna införs valfrihet för kunderna. I enlighet med 27 § i den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster ska en kund inom landskapets tillväxttjänster i princip ha rätt att välja den tjänsteproducent som han eller hon önskar bland de tjänsteproducenter som landskapet i enlighet med sitt organiseringsansvar har utsett. Det sätt att producera tjänster som landskapet har valt inverkar på omfattningen av kundens valfrihet. Landskapet ska alltid ha möjlighet att besluta om de tjänster som det producerar självt och om det sätt på vilket det skaffar tjänster hos en utomstående tjänsteproducent. Kommunerna kan också vara producenter av tillväxttjänster på landskapsnivå genom de bolag de äger, om bolagen inte har ställning som anknutna enheter till en kommun. Genom en mångsidig produktionsstruktur och ökad valfrihet för kunden eftersträvas tjänster som är bättre anpassade för kunden, beaktande av särdragen i regionens tillväxt och i sista hand mer verkningsfulla tillväxttjänster. De uppgifter och tjänster som finansieras av den offentliga förvaltningen och som den offentliga förvaltningen ansvarar för att ordna organiseras så att de stöder tillväxten och livskraften i regionerna.

Till landskapet överförs enligt förslaget landskapsförbundens uppgifter som regionutvecklingsmyndighet enligt lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014) och landskapens finansieringsuppgifter enligt lagen om finansiering av regionutveckling och strukturfondsprojekt (8/2014). Även NTM-centralernas (statens) verkställighetsuppgifter i anslutning till regionutvecklingen överförs till landskapet. I samband med landskapsreformen samlas de funktioner som är viktiga med tanke på regionutvecklingen till en enda organisation, landskapet. Syftet med de bestämmelser i denna proposition som gäller regionutveckling är att precisera de olika aktörernas uppgifter och roll i den nya verksamhetsmiljön.

Enligt gällande lagstiftning sköter landskapsförbunden uppgifterna inom regionutvecklingen för kommunerna i området. Enligt 6 § 9 punkten i landskapslagen överförs regionutvecklingsmyndighetens uppgifter till landskapet. Kommunernas skyldighet att finansiera skötseln av regionutvecklingsmyndighetens uppgifter upphör. Målet med propositionen är att kommunerna alltså ska vara centrala aktörer vid regionutvecklingen. I propositionen konstateras det uttryckligen att kommunen svarar för utvecklandet av det egna området, precis som för närvarande. Regionutvecklingen är ett samarbete mellan olika aktörer i landskapet där alla centrala handlingar, t.ex. landskapsprogrammet, bereds tillsammans med bl.a. kommunerna i regionen, i synnerhet landskapets centralstad.

Syftet med propositionen är att främja samarbetet och växelverkan mellan landskapen och ministerierna genom att regelbundet föra samtal om regionutvecklingen. Vid dessa samtal ska man skapa en gemensam syn på målen för regionutvecklingen och verksamhetsförutsättningarna.

Vid tillväxttjänstreformen överförs inte kommunernas nuvarande livskraftsuppgifter eller resurserna för dessa till landskapen. Kommunernas viktigaste uppgift är fortfarande att skapa en gynnsam verksamhetsmiljö för tillväxt, arbete och näringsliv. Till kommunernas livskraftsuppgifter hör bl.a. planering av markanvändningen, näringspolitik, ett allmänt främjande av sysselsättningen samt bostadspolitik, kollektivtrafik, utbildning, kompetensutveckling, skap-

ande av en gynnsam miljö för innovationer, integration av invandrare och förebyggande av utslagning.

Landskapet och kommunerna i regionen är partner när det gäller ärenden som hänför sig till livskraftsuppgifter. Enligt 14 § 2 mom. i den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster ska tillväxttjänster ordnas som ändamålsenliga och fungerande helheter som är samordnade med statens, landskapets och kommunens övriga tjänster, samt med beaktande av befolkningens och företagens behov och med utnyttjande av elektroniska tjänster. Landskapen ska när de ordnar tillväxttjänster beakta de uppgifter som kommunerna i området i enlighet med 7 § i kommunallagen (410/2015) åtagit sig med stöd av självstyrelsen (kommunens allmänna kompetens) och sträva efter att samordna tillväxttjänsterna och kommunernas uppgifter på ett effektivt sätt. Landskapen uppmanas till ett fortlöpande, djupt och omfattande samarbete med kommunerna så att de tjänster som de ordnar ger maximal tillväxt och livskraft i regionen och så att den offentliga finansieringen ger optimal nytta. En särskilt fruktbar samarbetsform med tanke på förenhetligandet av tjänsterna är samarbetet kring upphandlingar, där landskapet och kommunerna i regionen genom förhandlat förfarande tillsammans konkurrensutsätter hela spannet av de tillväxt- och livskraftstjänster som de ansvarar för att ordna (planering, genomförande och uppföljning). Genom konkurrensutsättningen väljs en eller flera lämpliga tjänsteproducenter som avtalsparter i alliansen. Vid allianssamarbetet kan landskapet och kommunerna ingå alliansavtal med en eller flera privata tjänsteproducenter. Grunden för alliansen utgörs av det avtal som ingåtts mellan landskapet, kommunerna och tjänsteproducenterna. Parterna kan skapa en gemensam organisation för ordnandet, planeringen och produktionen av tjänsterna. Landskapet, kommunen och privata företag eller aktörer inom den tredje sektorn producerar tjänster under samma struktur. De delar på fördelar och risker i anslutning till projektet och iakttar principerna om öppenhet i fråga om uppgifter.

Genom förslaget till lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland strävar man efter att så effektivt som möjligt utnyttja huvudstadsregionens ekonomiska och operativa kompetens. Enligt förslaget ska tillväxttjänsterna i Nyland ordnas av en samkommun som bildas av kommunerna i huvudstadsregionen. De utmaningar som kommunerna i huvudstadsregionen har i fråga om verksamhetsmiljön, såsom antalet företag och invandrare, kommunernas erfarenheter och kunskaper och kommunernas ekonomiska satsning på livskraftstjänster, är ovanligt betydande jämfört med andra stadsregioner. För samhällsekonomin är en positiv utveckling av huvudstadsregionen en kritisk framgångsfaktor. Genom den föreslagna lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland försöker man beakta huvudstadsregionens ekonomiska och funktionella särställning och utnyttja den för hela landets bästa.

Regeringen kan vid behov lämna riksdagen en separat redogörelse för verkställigheten och genomförandet av tillväxttjänstreformen t.ex. under höstsessionen 2022. I redogörelsen kan det göras en bedömning av hur målen för reformen uppnåtts och läggas fram förslag till vidareutveckling av tillväxttjänsterna. Utvecklingen av tillväxttjänsterna fortsätter utifrån riktlinjerna i redogörelsen och riksdagens svar.

3.2 Alternativ

Det första alternativet är att överföringen till landskapen av de uppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som sköts av NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna förverkligas med så få ändringar som möjligt, snarast så att de nya landskapen övertar de nuvarande tjänsterna som sådana och sköter dem med samma exakthet som regeringen nu har. Detta skulle kräva tekniska ändringar i den gällande lagstiftningen, närmast genom att NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna i bestämmelserna ersätts med landskapet.

Detta alternativ med minsta möjliga ändringar skulle i praktiken ha lett till att också de nuvarande aktörernas arbetssätt skulle ha överförts till landskapen.

Alternativet kan inte rekommenderas eftersom en överföring av en enhetlig statsförvaltning som sådan inte skulle medföra en för självstyrelsen typisk prövnings- och utvecklingsrätt eller en möjlighet att bygga regionalt sett olika och innovativa tjänster. Syftet med landskapsreformen är att beakta de olika verksamhetsmiljöerna och att ge de självstyrda områdena möjlighet att förverkliga olika lösningar.

Som andra alternativ utvärderades en lösningsmodell där regleringen görs mindre exakt och de självstyrande områdena ges större prövningsrätt för organiseringen av sina uppgifter, för produktionen av tjänsterna och i fråga om tjänsteutbudet. Detta alternativ skulle främja konkurrensen och konkurrensneutraliteten genom den bolagiseringsskyldighet som föreskrivs i landskapslagen och genom att möjligheten att föreskriva något annat inte utnyttjas. Landskapet skulle i enlighet med 15 kap. i landskapslagen när det producerar tjänster i ett konkurrensläge på marknaden vara tvunget att bolagisera sin verksamhet och tillämpa en marknadsmässig prissättning av sina tjänster. Landskapets skyldighet att bolagisera sin verksamhet skulle göra kostnaderna för landskapskoncernens egen produktion transparenta och jämförbara, och skyldigheten skulle också kunna främja en utvidgning av den privata marknaden. Bolagiseringsskyldigheten enligt modellen i landskapslagen har inte visat sig vara problematisk i grundlagsutskottets granskning, vilket också måste anses vara en fördel med alternativet. Grundlagsutskottet lämnade den 29 juni 2017 sitt utlåtande (GrUU 26/2017 rd) om regeringens propositioner till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd), till lagar om kundens valfrihet inom social- och hälsovården samt ändring av 2 § i lagen om statens revisionsverk (RP 47/2017 rd) och till lag om produktion av social- och hälsotjänster (RP 47/2017 rd) samt om regeringens kompletterande propositioner om lagen om landskapens finansiering (RP 57/2017 rd) och om en lag om Ålands skattebestämmelser (RP 71/2017 rd).

Det tredje alternativ som övervägdes skulle innebära konkurrensutsättning i avsevärt högre grad än alternativ 2, som presenteras ovan. Det tredje alternativet skulle vara att landskapet kan producera tillväxttjänster självt genom sina bolag endast om det råder marknadsbrist. Landskapet kan således inte i något fall direkt ha egen tjänsteproduktion. I denna radikala konkurrenspräglade modell med flera producenter öppnar sig tjänstemarknaden och uppstår ny affärsverksamhet kring tillväxttjänster genast.

Grundlagsutskottet behandlar i sitt utlåtande (GrUU 26/2017 rd) den föreslagna lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården (valfrihetslagen) i proposition RP 47/2017 rd. Enligt den föreslagna valfrihetslagen kan landskapet inte självt (vid sitt affärsverk) producera direktvalstjänster. Landskapet kan däremot producera också direktvalstjänster i bolagsform. Grundlagsutskottet anser att de föreslagna bestämmelserna i en situation av marknadsbrist inte tryggar tjänsterna i tillräcklig utsträckning med avseende på grundlagen. Enligt utskottet gäller de strukturella problemen med bestämmelserna uttryckligen bolagiseringsskyldigheten och förbudet för landskapet att självt producera tjänsterna. Landskapet bör enligt grundlagsutskottet självt kunna agera i situationer där det inte på marknaden produceras tjänster som är tillräckliga för att garantera de grundläggande fri- och rättigheterna. I utlåtandet anför grundlagsutskottet att valfrihetslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning endast om bolagiseringsskyldigheten slopas och om grundlagsutskottets konstitutionella anmärkningar om landskapets egen produktion beaktas på behörigt sätt.

Vid beredningen diskuterades också möjligheten enligt 7 § 2 mom. i landskapslagen att organiseringsansvaret genom avtal överförs från landskapet till kommunerna. I synnerhet diskuterades lösningen att genom lag utfärda bestämmelser som gör det möjligt för landskapet att genom avtal överföra organiseringsansvaret till regionstäder. När det gäller organiseringsansvaret för tillväxttjänster är det ändå i första hand fråga om att verksamhetsområdet ska vara tillräckligt stort för att arbetskraftens rörlighet och lika tillgång till tjänster ska kunna tryggas. Förvaltningsstrukturer inom landskapet skulle höja kostnaderna och göra systemet mindre effektivt, t.ex. om olika aktörer upphandlar samma tjänster för olika delar av landskapet (en stad för sig själv och landskapet för de övriga kommunerna i regionen). Att ett landskap delas upp kan dessutom leda till att det inte bildas en marknad som omfattar hela landskapet. Det är möjligt att företag som deltar i upphandlingen av tjänster i ett landskaps centralort inte känner ett behov av att tillhandahålla tjänster också annanstans i landskapet. Detta kan avsevärt försvaga landskapets invånares lika möjligheter att få tillgång till tjänster av samma kvalitet.

I valet mellan alternativen för ordnande av tillväxttjänster görs det inga avvikelser från det som i landskapslagen föreskrivs om landskapets egen verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. Valet har gjorts utifrån en författningsrättsligt hållbar grund.

Fyra alternativa sätt att ordna tillväxttjänsterna i landskapet Nyland har diskuterats. Utöver dessa måste det naturligtvis även anses vara ett alternativ att tillväxttjänsterna i Nyland ordnas enligt samma bestämmelser som i andra landskap. Det skulle då inte finnas någon särlösning för huvudstadsregionen, utan landskapet Nyland skulle ordna tillväxttjänsterna vid sidan av sina övriga uppgifter. Samarbetet inom koordineringen av tillväxttjänsterna på landskapsnivå med kommunernas livskraftstjänster skulle då inte bli något lockande alternativ för kommunerna i huvudstadsregionen. Det finns en risk för att den ekonomiska satsning som kommunerna i huvudstadsregionen gör då inte alls skulle kunna utnyttjas, liksom inte heller deras kunskaper och samhällsekonomiska betydelse.

Med anledning av huvudstadsregionens samhällsekonomiska betydelse och särdrag, såsom mängden företag och invandrare, har statsminister Sipiläs regering slagit fast grundläggande principer utifrån vilka särlösningen för huvudstadsregionen har utarbetats. Regeringen förutsätter för det första att en eventuell särlösning för huvudstadsregionen ska vara förenlig med tillväxttjänsternas andemening. Den centrala tanken med tillväxttjänsterna är tät samordning av sysselsättning, kompetent arbetskraft och utvecklandet av näringarna. För det andra måste organiseringsansvaret och serviceuppgifterna skiljas åt. För det tredje ska pendlingsregionen i Nyland bevaras som en helhet, vilket betyder att den som ordnar tillväxttjänster ska ordna tillväxttjänsterna i hela Nyland. För det fjärde ska förvaltningen även i särlösningen vara så enkel och tydlig som möjligt. För det femte ska partnerskapet och samarbetet mellan aktörerna betonas i förvaltningen av tillväxttjänsterna, så att tillväxten, företagens verksamhetsförutsättningar och människornas välbefinnande främjas.

Hur väl dessa principer förverkligas har bedömts i fyra olika modeller av särlösningar för Nyland. Det första alternativet är att tillväxttjänsterna i landskapet Nyland skulle ordnas utifrån avtal. Enligt detta alternativ skulle landskapet Nyland kunna ingå avtal om överföring av organiseringsuppgifter till en eller flera kommuner. En svaghet med modellen bedöms vara att det finns en risk för att inget sådant avtal ingås, eftersom det är frivilligt.

Det andra alternativet för en särlösning för huvudstadsregionen är modellen med en samkommun. Enligt detta alternativ är Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda skyldiga att bilda en samkommun (tvångssamkommun) inom en viss tid. Samkommunen ordnar tillväxttjänsterna i hela Nyland i enlighet med de bestämmelser som gäller landskapen. Efter att samkommunen

har bildats får också alla andra kommuner i Nyland bli medlemmar i den. Det har bedömts att detta alternativ i stor utsträckning motsvarar de grundläggande principer som regeringen slagit fast.

Det tredje alternativet är en modell där en stad ordnar tillväxttjänsterna i hela Nyland. Organiseringsansvaret skulle i praktiken gälla huvudstaden, och i synnerhet Esbos och Vandas kunnande och satsningar skulle då bli outnyttjade.

Det fjärde alternativet är en modell med delat organiseringsansvar, där ansvaret för att ordna tillväxttjänster i landskapet Nyland skulle delas mellan städerna i huvudstadsregionen å ena sidan och landskapet å andra sidan. Detta alternativ skulle bryta mot regeringens princip om en enhetlig pendlingsregion. Modellen skulle kräva särskilda lösningar för att trygga att pendlingsregionen blir enhetlig, och den överensstämmer därför inte med regeringens riktlinjer.

Oberoende av vilken förvaltningsmodell som väljs för särlösningen, är ett villkor att tillväxttjänsterna, förutom i fråga om förvaltningen, ordnas enligt samma bestämmelser som de tillväxttjänster som ordnas av landskapet.

3.3 De viktigaste förslagen

Den regeringsproposition med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd) som behandlas i riksdagen ställer vissa specialvillkor för stiftandet av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. I 7 § i den landskapslag som behandlas föreskrivs det om landskapets organiseringsansvar. Enligt paragrafen kan landskapet organisera skötseln av sina uppgifter självt eller avtala om överföring av organiseringsansvaret på ett annat landskap. Landskapslagens 7 § öppnar en möjlighet för lagstiftaren att separat föreskriva att landskapet kan avtala om en överföring av organiseringsuppgiften till en eller flera kommuner.

Landskapslagen ställer specialvillkor på landskapets egen tjänsteproduktion i sådana fall då landskapet bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. I 112 § i förslaget till landskapslag föreskrivs det att ett landskap när det sköter uppgifter enligt 6 § i ett konkurrensläge på marknaden ska överföra uppgifterna till ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse (bolagiseringsskyldighet). I lagen om regionutveckling och tillväxttjänster görs en informativ hänvisning till 112–117 § i landskapslagen när det gäller landskapets verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden.

I landskapslagen föreskrivs också om styrningen av och tillsynen över tjänsteproduktionen samt om granskningen av landskapets förvaltning och ekonomi. Styrningen av och tillsynen över tjänsteproduktionen hör till organiseringsuppgiftens kärna. Enligt 7 § 3 mom. i landskapslagen ska det landskap som ansvarar för organisationen av uppgifterna svara för att invånarnas lagstadgade rättigheter tillgodoses och för samordningen av tjänstehelheterna samt i fråga om de tjänster som organiseras och andra åtgärder svara för lika tillgång till tjänsterna och åtgärderna, fastställandet av behovet, mängden och kvaliteten i fråga om dem, det sätt som de produceras på, styrningen och tillsynen av produktionen samt utövandet av myndigheternas befogenheter. Landskapet svarar för finansieringen av sina uppgifter även om organiseringsansvaret har överförts på ett annat landskap eller när ett annat landskap enligt lag svarar för skötseln av uppgiften.

Lagen om regionutveckling och tillväxttjänster

I syfte att förena regionutveckling och tillväxtpolitik stiftas en lag om regionutveckling och tillväxttjänster. Bestämmelser om regionutveckling ingår i 2 kap. i lagförslaget. Enligt gällande lagstiftning är det staten och kommunerna som ansvarar för regionutvecklingen. För kommunernas del har uppgiften skötts av landskapsförbundet som regionutvecklingsmyndighet.

Landskapsreformen förutsätter att regionutvecklingsuppgifterna och ansvarsfördelningen preciseras. Enligt den föreslagna lagens 5 § ska, utöver staten, landskapen och kommunerna inom sina områden ansvara för regionutvecklingen. Landskapsförbundens uppgifter som regionutvecklingsmyndighet och som förmedlande organ för Europeiska unionens strukturfonder överförs till de nya landskapen. Även NTM-centralernas verkställighetsuppgifter i anslutning till regionutvecklingen, t.ex. strukturfondsuppgifterna, överförs till landskapen. Kommunerna ska fortfarande ansvara för den lokala regionutvecklingen inom sina områden. Landskapets uppgift som regionutvecklingsmyndighet är omfattande. Landskapet har bl.a. till uppgift att inom sitt område ansvara för regionutvecklingen som strategisk helhet, för beredningen av landskapsprogrammet och eventuella andra regionala programförslag samt för samordningen med kommunernas och statens åtgärder i anslutning till regionutvecklingen. Lagförslagets 5 § 5 mom. innehåller ett förslag om det internationella samarbete som behövs i anknytning regionutvecklingen och om samarbetet med statliga myndigheter, regionens centralstäder, andra kommuner, högskolor och andra aktörer som deltar i regionutvecklingen.

Största delen av NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas tjänster i anslutning till skötseln av sysselsättningen, till företagsverksamheten och till främjande av företagande ska höra till tillväxttjänsterna på landskapsnivå. Förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster ger i princip landskapet avsevärd prövningsrätt i fråga om ordnandet av tjänsterna. Kundernas jämlikhet när det gäller tjänster för enskilda kunder i anslutning till tillgodoseendet av grundläggande fri- och rättigheter och internationella avtal ska säkerställas med minimibestämmelser om tillgången till tjänster.

Bestämmelser om gränserna för landskapets prövningsrätt ska ingå i 16 och 19 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. Enligt 16 § 1 mom. är landskapet skyldigt att ordna tillväxttjänster för att trygga en fungerande arbetsmarknad och tillgången till kompetent arbetskraft samt för att främja integrationen av invandrare. Enligt 16 § 2 mom. ska landskapet reservera anslag för beviljande av lönesubvention. Dessa bestämmelser anger miniminivån för tjänsterna på landskapsnivå. Närmare bestämmelser om serviceprocesserna utfärdas genom den lag om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och den lag om främjande av integration som är under beredning. Även i dessa lagar ges de självstyrande landskapen prövningsrätt och behövligt utrymme för utvecklingen av tjänsterna. I 16 § 3 och 4 mom. föreskrivs om tillväxttjänster. Landskapet beslutar om tillhandahållandet av dem. De tillväxttjänster som är beroende av provning omfattar tjänster för att främja företagsverksamhet, företagande och internationalisering samt tjänster som skapar förutsättningar för innovationsverksamhet. Även utnyttjandet av finansieringsinstrument i anslutning till regionutvecklingen och tillväxttjänster ska höra till landskapets prövningsrätt. Enligt 19 § ska landskapet sörja för att det finns tillräckligt med tjänster och särskilt för sysselsättningen för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Separata bestämmelser om dessa tjänster ska finnas i de lagar som gäller offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och främjande av integration.

Diversifieringen av tjänsteproduktionen är förenad med vissa förpliktelser som gäller landskapets egen tjänsteproduktion. Syftet är att göra den egna produktionen och kostnaderna för den mera transparent för att öka konkurrensen. Till grundpelarna vid ordnandet av tillväxttjänster hör åtskiljandet av organiseringsuppgiften och tjänsteproduktionen i landskapet samt en ökning av valfriheten och konkurrensen på det sätt som landskapet själv väljer. I 23 i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster föreskrivs det om landskapet som producent av tillväxttjänster. Landskapet ska i sin egen verksamhet skilja åt organiseringen av tillväxttjänster och produktionen av tjänster. Landskapet ska också särredovisa sin egen produktion av tjänster, oberoende av om landskapet producerar tjänster i ett konkurrensläge på marknaden eller inte. Denna lösning är mera omfattande än den särredovisningsskyldighet som ingår i 114 § i landskapslagen. Åtskiljandet av organiseringsuppgifterna och produktionen i landskapets egen verksamhet, bolagiseringen av landskapets egen produktion i ett konkurrensläge och utnyttjandet av olika externa tjänsteproducenter ökar konkurrensen mellan producenterna. Kostnaderna för landskapets egen produktion ska på grund av kravet på åtskiljande vara transparenta och i ett konkurrensläge mera jämförbara med externa tjänsteproducenters kostnader. Situationen bidrar till att effektivisera landskapets egen serviceproduktion och stävja kostnadsutvecklingen i tjänsteproducenternas anbud.

I propositionen görs det möjligt att ordna tillväxttjänsterna på ett sätt som innebär ännu större konkurrens och att utnyttja de tjänsteproducenter som finns på marknaden. En central bestämmelse om ordnandet av tillväxttjänster på landskapsnivå finns i 22 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. I paragrafen föreskrivs om strukturen för produktion av tillväxttjänster på landskapsnivå och om möjligheterna att bygga upp en helhet av tjänster. Landskapet kan producera tjänsterna självt eller vid sidan av eller i stället för den egna tjänsteproduktionen upphandla en eller flera tjänsteproducenter på marknaden. Dessutom kan landskapet ordna en del av tjänsterna genom att på det sätt som avses i 26 § godkänna alla tjänsteproducenter som anmält sig och som uppfyller förutsättningarna samt som förbinder sig att iaktta villkoren för tjänsteproduktionen. Alla tjänsteproducenter ska iaktta samma villkor för tjänsteproduktionen när de producerar samma tjänster. Bestämmelser om villkoren för produktionen av tillväxttjänster på landskapsnivå finns i 25 §. I och med att samma villkor för produktionen iakttas vid produktionen av samma tjänster säkerställs en jämförbar egen serviceproduktion och konkurrens mellan serviceproducenter som valts genom konkurrensutsättning och serviceproducenter som valts genom godkännandeförfarande.

I 27 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster föreslås bestämmelser om kundens valfrihet. Enligt paragrafen har kunderna inom landskapets tillväxttjänster rätt att välja den tjänsteproducent som de önskar bland de tjänsteproducenter som landskapet i enlighet med sitt organiseringsansvar har valt och godkänt, om inte något annat föreskrivs i lag. Valfriheten förverkligas i störst omfattning i tjänster som hör till tillväxttjänsterna under förutsättning att landskapet öppnar sina tillväxttjänster för marknaden och gör produktionen av dessa tjänster mångsidigare. Sådana tillväxttjänster som helt och hållet ordnas som myndighetens egen tjänsteproduktion ger inte kunderna valfrihet. Enligt 18 § 1 mom. 2 punkten hör det till landskapets organiseringsansvar att säkerställa att tillväxttjänsterna finns tillgängliga så att kunden i fråga om så många tjänster som möjligt kan välja en producent för den tjänst som kunden behöver bland fler än ett alternativ. I paragrafen uppställs för landskapet ett mål att främja valfriheten. Bestämmelser om möjligheten att anförtro andra än myndigheter uppgifter som ankommer på landskapet ska finnas någon annanstans i lagstiftningen.

Enligt 14 § i den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster ska tillväxttjänster ordnas som ändamålsenliga och fungerande helheter som är samordnade med statens, landskapets och kommunens övriga tjänster, samt med beaktande av befolkningens och företagens

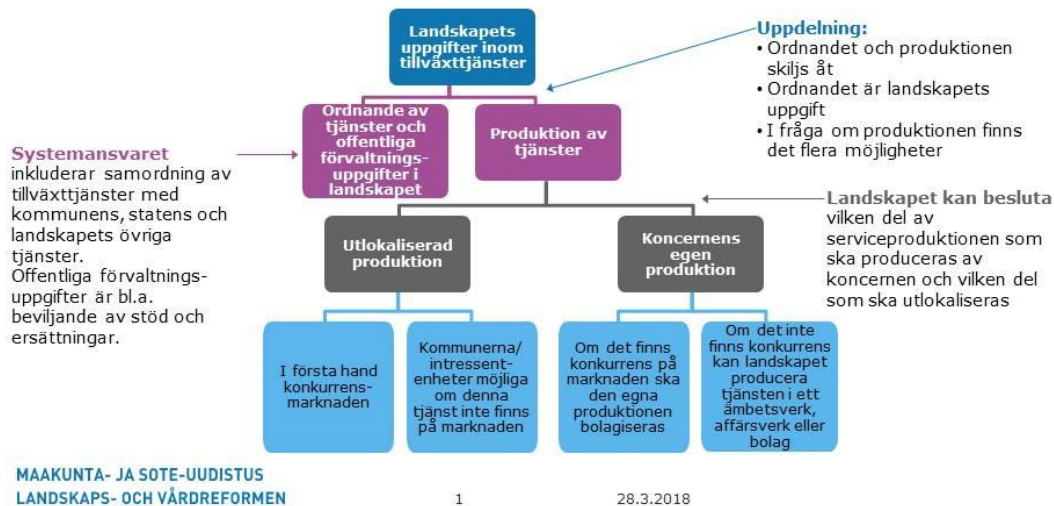
behov och med utnyttjande av elektroniska tjänster. Enligt paragrafens 2 mom. kan tjänste-anordnare och producenter i samarbete planera, utveckla och genomföra helheter som bildas av landskapens och kommunernas tjänster. Samordningen av de tjänster som kommunen och landskapet ordnar, flera olika aktörer producerar och som liknar varandra och säkerställandet av att kundprocessen är smidig kunde framgångsrikt skötas t.ex. i ett upphandlingssamarbete av allianstyp. Lagen om offentlig upphandling och koncession känner inte upphandlingssamarbete av allianstyp och hindrar inte sådant samarbete. Detta upphandlingssamarbete av allianstyp har utvecklats för sådana projekt för byggande av infrastruktur som är omfattande och som kräver produktutveckling samt för att förebygga förseningar, överskridningar av kostnadsförslagen och rättstvister i anslutning till dem.

En allians är en sådan samarbetsform för planering, utveckling och genomförande som används mellan anordnarna och externa tjänsteproducenter vid krävande upphandlingar. Vid samarbete av allianstyp görs upphandlingens planerare, tjänsteproducenter och utvecklare delaktiga i projektet i ett så tidigt skede som möjligt och riskerna och framgångarna delas mellan beställaren och producenten med hjälp av ett incitamentssystem. Andra typiska särdrag hos samarbetet är behandlingen av alternativa lösningsmodeller i ett arbete i s.k. Big Room (gemensamma möten) samt den ledningsgrupp som bildats av parterna och som fattar gemensamma beslut. Detta samarbetssätt bedöms kunna möta de utmaningar som är förenade med en smidig kundprocess i en konkurrenspräglad modell med flera producenter och med samordningen av olika anordnares tjänster.

I 5 kap. i det förslag som gäller regionutveckling och tillväxttjänster föreskrivs det om mångformiga tjänster och gemensamma system. Med tanke på ett effektivt ordnande av statens, landskapens och kommunernas tjänster, tillgången till tjänster och digitaliseringen ska statens och landskapens datasystem och plattformar vara interoperabla. Också de datasystem och plattformar som används i samarbetet mellan landskapen och kommunerna ska i tillräcklig omfattning vara kompatibla med de riksomfattande systemen. I förslagets 31 § finns det bestämmelser om arbets- och näringsministeriets uppgift att ordna och äga de datasystem och plattformar som staten och landskapen använder gemensamt. Förslagets 6 kap. innehåller bestämmelser om styrning, övervakning och uppföljning av de tjänster som ordnas inom ramen för självstyrelsen. Ordlandet och produktionen av tillväxttjänster ska i fortsättningen styras på lagstiftningsväg. Samarbetet mellan staten och landskapet är en interaktion mellan staten och självstyrelsen. Arbets- och näringsministeriet svarar för den riksomfattande politiken i fråga om tillväxttjänster och för beredningen av de riksomfattande målen för tillväxttjänsterna samt för uppföljningen av en lika tillgång till tillväxttjänster och en tillräcklig finansieringsnivå för tjänsterna. Bestämmelser om dessa finns i 34 och 35 § i förslaget.

Landskapet ska utarbeta ett program för egenkontroll för övervakningen av produktionen av tillväxttjänster och av tillgången och kvaliteten på dem. Laglighetsövervakningen av ordnandet och produktionen av tillväxttjänster på landskapsnivå samt styrningen i anknytning till övervakningen ska skötas av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, till vilken statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter överförs från regionförvaltningsverken den 1 januari 2020 i enlighet med proposition RP 14/2018 rd. Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet ska ha rätt att inspektera verksamheten och lokalerna hos dem som producerar tillväxttjänster.

Anordnarens och producentens roll skiljs åt

Lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland

I propositionen föreslås en helt ny lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland. I landskapet Nyland ska tjänsterna ordnas av en samkommun bildad av Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda (kommunerna i huvudstadsregionen). Genom lagen föreskrivs om en samkommun på vilken det i någon mån tillämpas bestämmelser som avviker från bestämmelserna om en samkommun i 8 kap. i kommunallagen (410/2015). En samkommun som ordnar tillväxttjänster ska inte vara en tvångssamkommun. Om inte kommunerna i huvudstadsregionen senast den 1 mars 2019 kommer överens om samkommunen genom ett grundavtal, ska ansvaret för ordnandet av tillväxttjänsterna överföras på Nylands samkommun den 1 januari 2020 i enlighet med den föreslagna lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland.

Samkommunen ska ordna tillväxttjänsterna på det sätt som avses i den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster inom hela Nyland, men den ska inte svara för regionutvecklingen eller för uppgifter som gäller Europeiska unionens strukturfonder inom landskapet Nyland. Dessa uppgifter ska i Nyland skötas av landskapet.

Eftersom samkommunen ska ordna tillväxttjänster också i de kommuner i Nyland som inte är medlemmar i samkommunen ska alla kommuner i Nyland ha rätt att bli medlemmar i samkommunen, och en kommun som blir medlem ska inte förutsättas betala grundkapital. Samkommunens grundkapital ska i sin helhet komma från staten.

Vissa bestämmelser som gäller landskap i förslaget till landskapslag ska tillämpas på samkommunen. Samkommunen ska ha en skyldighet att inom Nyland ordna sådana i landskapslagen avsedda möjligheter för invånarna att delta och påverka, initiativrätt och kommunikation oberoende av om en kommun i Nyland är en medlemskommun i samkommunen eller inte. På samkommunens organiseringsuppgift tillämpas bestämmelserna i förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster, med undantag för bestämmelserna om regionutveckling i 2

kap. 4–13 §. Samkommunen ordnar tillväxttjänsterna i Nyland med iakttagande av samma bestämmelser som landskapen. Samkommunen kan t.ex. inte med stöd av 50 § 2 mom. i kommunallagen utan att tillämpa upphandlingslagen skaffa tillväxttjänster hos kommunerna, eftersom det i 24 § 3 mom. i den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster sägs att en aktör som producerar tjänster för landskapet inte kan vara en kommun eller en i 15 § i upphandlingslagen avsedd till en kommun anknuten enhet annat än i situationer med marknadsbrist.

Modellen med en samkommun för tillväxttjänsterna i Nyland ger kommunerna i huvudstadsregionen en möjlighet att påverka, vilket sporrar huvudstadsregionens samhällsekonomiskt sett kritiskt viktiga kommuner till att samordna liknande livskraftstjänster som landskapets tillväxttjänster. Även landskapet Nyland, samkommunen och kommunerna i Nyland har, oberoende av om de är medlemmar i samkommunen eller inte, möjlighet att idka upphandlings-samarbete av allianstyp för att säkerställa att landskapets tjänster samordnas och att kundprocesserna är smidiga. Samarbetet mellan dem som ordnar tjänsterna är särskilt viktigt i huvudstadsregionen så att den ekonomiska satsning som kommunerna i huvudstadsregionen gör och det kunnande de har i fråga om livskraftsuppgifterna, företagstjänsterna och integrationstjänsterna till invandrare inom sin allmänna kompetens kan utnyttjas så effektivt som möjligt.

4 Förslagets konsekvenser

Ett centralt element i tillväxttjänstreformen har varit en strävan efter en reglering som är så allmänt utformad som möjligt och som stöder landskapets självstyrelse och ett tjänsteutbud baserat på behoven i regionen. Detta återspeglas i konsekvensbedömningen av lagen. Till följd av den allmänt utformade regleringen och prövningsrätten inom självstyrelsen kan konsekvenserna av den aktuella regeringspropositionen vara olika i olika landskap. I lagförslaget om regionutveckling och tillväxttjänster föreslås bestämmelser om miniminivån på tjänster för enskilda kunder.

Närmare bestämmelser om minimitjänsteutbudet för arbetssökande kunder ska enligt förslaget utfärdas genom lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och lagen om främjande av integration. I övrigt kommer tjänsteutbudet inom landskapen att vara beroende av hur genomförandet sker. Samordningen av landskapens och kommunernas tjänster genomförs på olika sätt i olika landskap och tillgången på tjänster utöver minimitjänsteutbudet kommer att variera mellan landskapen.

Enligt förslaget ska landskapen få sin finansiering i enlighet med lagen om landskapens finansiering (RP 15/2017 rd och RP 57/2017 rd). Finansieringslagens behandling i riksdagen pågår fortfarande. Till landskapens självstyrelse hör att besluta om anvisandet av anslag, så t.ex. de resurser som används för ordnande av tillväxttjänster kan avvika från de anslag som för närvarande anvisas för tjänsterna i statsbudgeten. Landskapens satsningar på tillväxttjänsterna kommer antagligen också att påverkas av om landskapen blir ansvariga för finansieringen av arbetsmarknadsstödet till långtidsarbetslösa. Social- och hälsovårdsministeriets regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa, som har varit ute på remiss, överför hälften av kommunernas finansieringsansvar till landskapen. Tidsplanen för när regeringspropositionen om saken överlämnas till riksdagen är fortfarande inte fastslagen.

Tabell. Uppskattning av den allmänna finansieringen till landskapen och av finansieringen av tillväxttjänster (kalkylerad, euro) 2/2018

Landskap	Hela finansieringen sammanlagt	Tillväxttjänstfinansieringens kalkylerade andel
Nyland	4 892 663 547	144 779 984
Egentliga Finland	1 596 252 259	47 932 174
Satakunta	782 048 433	24 882 531
Egentliga Tavastland	590 388 979	18 442 373
Birkaland	1 680 693 509	52 906 326
Päijänne-Tavastland	742 647 801	26 843 421
Kymmenedalen	641 752 747	23 162 998
Södra Karelen	481 153 445	18 470 953
Södra Savolax	567 431 495	18 585 716
Norra Savolax	978 183 693	27 449 424
Norra Karelen	664 713 027	24 725 444
Mellersta Finland	965 652 503	32 748 495
Södra Österbotten	745 265 221	19 893 021
Österbotten	606 238 789	16 071 740
Mellersta Österbotten	248 236 813	9 222 120
Norra Österbotten	1 442 592 583	43 261 888
Kajanaland	313 500 054	12 154 873
Lappland	727 894 321	23 796 519
HELA LANDET	18 667 309 218	585 330 000
Andel av finansieringen	100,000 %	3,135%

4.1 Ekonomiska konsekvenser

4.1.1 Konsekvenser för företagen

Genom tillväxttjänstreformen skapas en marknad för tillväxttjänster på i bästa fall ca 300 miljoner euro, när man beaktar de nuvarande köpta tjänsterna (190 miljoner euro) och den nuvarande myndighetsverksamhet som eventuellt flyttas till marknaden (110 miljoner euro). Merparten av den nya marknadspotentialen består av de nuvarande arbetsförmedlingsuppgifterna vid arbets- och näringsbyråerna. Om landskapen utnyttjar den möjlighet att utöka de köpta tjänsterna som ändringarna i lagstiftningen erbjuder, främjar reformen privat företagsverksamhet. På den nuvarande marknaden är även läroanstalter, kommunala utvecklingsbolag och föreningar tjänsteproducenter, så det är sannolikt att privata företag inte tar hela andelen av den växande marknaden. Hur stor andel av den helt nya typen av företagsverksamhet, t.ex. i fråga om tjänster för arbetslösa arbetssökande, som i fortsättningen kommer att produceras av andra än landskapen och landskapens bolag beror på hur bra marknaderna kommer i gång och på hur ändamålsenligt landskapen tycker det är att utöka de köpta tjänsterna. I lagberedningsskedet kan detta inte bedömas närmare.

Enligt den utredning som arbets- och näringsministeriets har låtit göra (*Markkinavuoropuhelu kasvupalvelujen tueksi*, Owl Group 2016) fanns det 2015 ca 1 300 verksamma företag koncentrerade på sysselsättningsverksamhet i Finland. Av dessa var ca 82 procent specialiserade på uthyrning av arbetskraft och ca 6 procent på arbetsförmedling. Omsättningen inom branschen har ökat under de senaste tre åren, och de stora företagens andel av omsättningen har ökat. Av verksamhetsställena i branschen finns ca 41 procent i Nyland. Nationellt sett finns det totalt ca 1 550 verksamhetsställen. I det minsta landskapet (Mellersta Österbotten) finns det 14 verksamhetsställen. År 2015 fanns det tolv landskap i vilka färre än 50 företag specialiserade på sysselsättningsverksamhet hade verksamhetsställen. Det fanns drygt 9 000 företag specialiserade på konsultverksamhet avseende företagsledning. Inom konsultbranschen finns det väldigt många små företag på en till fyra personer och med en omsättning på högst 200 000 euro.

Enligt situationen 2018 finns det sammanlagt ca 600 000 000 euro inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde tillgängliga för de tillväxttjänster som överförs till landskapen. Det bör dock noteras att EU:s strukturfondsmedel och medel för samarbetet vid de yttre gränserna kan förändras t.o.m. väldigt mycket under följande programperiod, som börjar 2021. Av finansieringen för tillväxttjänsterna används för närvarande ca 56 procent till stöd som beviljas direkt till företag och sammanslutningar och 44 procent till genomförandet av tillväxttjänster, varav 26 procent till tjänster köpta från företag och 18 procent till myndighetstjänster. Med tanke på skapandet av nya marknader är det av betydelse hur många uppgifter och tjänster inom den nuvarande myndighetsverksamheten (18 procent) som kan överföras till den privata marknaden. Vid lagberedningen har det bedömts att det kan handla om högst ca 110 miljoner euro. Man kan i stora drag säga att NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas omkostnadsanslag används till tjänstemännens löner, momentet för offentlig arbetskrafts- och företagsservice till köpta tjänster och strukturfondsmomentet till stöd.

Tabell. Den tillväxttjänstfinansiering inom ANM:s förvaltningsområde som överförs till landskapen (euro)

moment (2018)	sammanlagt	varav köpta tjänster	stöd	lönkostnader
NTM-centralernas omkostnader, ansvarsområde N utan landsbygds och fiskeri-hushållningens omkostnader	14 000 000			14 000 000
Arbets- och näringsbyråernas omkostnader	140 000 000			112 000 000
Offentlig arbetskrafts- och företagsservice	294 000 000	191 000 000	91 000 000	12 000 000
EU-medfinansiering och statlig medfinansiering i EU:s strukturfonder och samarbete vid de yttre gränserna (2017)	151 000 000		147 000 000	4 000 000
Totalt	599 000 000			142 000 000

Stöd som beviljas via de tillväxttjänster som överförs till landskapen

Via de tillväxttjänster på landskapsnivå som ska överföras från arbets- och näringsministeriet till landskapen beviljades 2017 stöd till en summa av sammanlagt ca 400 miljoner euro. Av dessa utgjordes den mest betydande delen av den startpeng och de lönesubventioner som beviljas av arbets- och näringsbyråerna samt av det stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden som NTM-centralerna beviljar företag. Lönesubventioner och startpeng beviljades till en summa av sammanlagt ca 300 miljoner euro 2017 (lönesubventioner 250 miljoner euro och startpeng 40 miljoner euro). Stöd till företag från Europeiska regionala utvecklingsfonden beviljades 2017 till en summa av ca 87 miljoner euro, som företagen använder till att skaffa tjänster, anordningar, maskiner m.m. från privata tjänsteproducenter på en konkurrensutsatt marknad.

Kriterierna och stödvillkoren för olika stödformer inverkar för sin del på hurdana företag som beviljas stöd och vilken slags verksamhet som uppkommer till följd av stödet. Till exempel är avsikten under denna programperiod att med strukturfondsstöd stödja i synnerhet bl.a. små och medelstora företags konkurrenskraft, produktion av ny information och kompetens, utbildning och livslångt lärande. Ett särskilt mål är dessutom att främja en koldioxidsnål ekonomi, till vilket 25 procent av finansieringen från Europeiska regionala utvecklingsfonden riktas.

Av stöden från strukturfonderna riktas drygt 60 procent till sådana stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden som huvudsakligen riktas till företag och sammanslutningar för utveckling av företagsverksamhetens sektorer, näringarna, miljön, trafiken och innovationer, och 40 procent till sådana stöd från Europeiska socialfonden som riktas till både offentliga och privata aktörer och där den som gynnas av stödet kan vara t.ex. en kund hos Arbetskraftsmyndigheten. För närvarande riktas 17 procent (ca 10 miljoner euro) av stödet från Europeiska socialfonden till arbets- och näringsbyråernas offentliga Arbetskrafts- och Företagsservice. Landskapsförbunden beviljar för närvarande ungefär hälften av stödet från Europeiska regionala utvecklingsfonden.

Landskapen kan inte anvisa strukturfondsmedel till något annat än verksamhet enligt programmet. Däremot kan propositionen ha betydande konsekvenser för de stöd som finansieras under momentet för offentlig Arbetskrafts- och Företagsservice (lönesubvention och startpeng). Landskapen är inte bundna till storleken på de stöd som delas ut, utan beslutar i fortsättningen självständigt hur mycket stöd de beviljar. Eftersom stöden i fråga hittills har setts som ett centralt instrument för främjande av sysselsättning och företagande, kan man anta att det ligger i landskapens intresse att finansiera stödformerna också i fortsättningen. Enligt det föreslagna 16 § 2 mom. ska landskapet reservera anslag för beviljande av lönesubvention.

Nuvarande köpta tjänster och myndighetsverksamhet

När de stöd som landskapen beviljar inte beaktas kommer tillväxttjänsterna på landskapsnivå, vilka motsvarar den nuvarande Arbetskrafts- och Företagsservicen, att i fortsättningen produceras till ett sammanlagt pris av drygt 300 miljoner euro. Av denna summa riktas 60 procent, dvs. strax under 200 miljoner euro, till tjänster som köps från företag och sammanslutningar genom offentlig upphandling samt 40 procent, dvs. drygt 140 miljoner euro, till nuvarande myndighetsuppgifter. Utgifterna för myndighetsuppgifter utgörs i huvudsak av lönekostnader. Hur stor andel av dessa 140 miljoner euro som överförs till marknaden beror på vilka uppgifter landskapet måste sköta själv som tjänsteanordnare, vilka uppgifter som är landskapets offentliga förvaltningsuppgifter och till hur stor del landskapet självt producerar tjänster. I prin-

cip kan reformen också leda till att landskapet beslutar sig för att i fortsättningen självt producera också de tjänster som NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna nu har lagt ut på entreprenad. Landskapen måste då sannolikt anställa mera personal för att få nödvändig ny kompetens inom organisationen, vilket gör att det i praktiken är osannolikt att reformen leder till att marknaden för köpta tjänster minskar.

Den största andelen (61 procent) av utgifterna för myndighetsuppgifter utgörs av omkostnaderna för arbets- och näringsbyråerna. För myndighetsverksamheten i anslutning till strukturfondsuppgifter används något under 6 miljoner euro. I omkostnaderna för NTM-centralerna ingår FöretagsFinlands centraliserade rådgivnings- och kundbetjäningstjänster.

I nuläget kan köpta tjänster produceras av sådana sammanslutningar som kan anses vara en kommuns anknutna enheter. Efter reformen kan dessa sammanslutningar dock inte vara producenter av tillväxttjänster, om det inte är fråga om direktupphandling enligt upphandlingslagen. Sådana organisationer kan vara bl.a. läroanstalter och utvecklingsbolag. En närmare beskrivning av den nuvarande produktionen av köpta tjänster finns i propositionens beskrivning av nuläget, i avsnitt 2.1.8 Upphandling av arbetskrafts- och företagsservice. År 2015 producerade knappt 10 kommunägda företagscentra tjänster av typen företagarcoaching och utveckling åt NTM-centralerna för strax under 2 miljoner euro. Det finns ingen information om hur många av dessa aktörer som är anknutna enheter i förhållande till kommunen.

Cirka 120 läroanstalter producerade år 2015 kurser och utbildningar för 160 miljoner euro åt NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna. Det är inte heller möjligt att göra en noggrann uppskattning av hur många av läroanstalterna som är anknutna enheter enligt upphandlingslagen. Yrkehögskolornas kommersiella verksamhet ska särredovisas i enlighet med yrkehögskolelagen (932/2014), så yrkehögskolorna anses inte ha ställning som anknutna enheter. Det är dock sannolikt att många andra läroanstalter är anknutna enheter i förhållande till sin ägarkommun. Efter 2019 är det fråga om de läroanstalter som säljer över 5 procent av sina tjänster till andra än sin ägare. Det är sannolikt att det uppkommer situationer där en läroanstalt som har producerat köpta tjänster åt en NTM-central eller en arbets- och näringsbyrå inte kan fungera som producent av tillväxttjänster, om inte organisationen ändras. För läroanstalternas del lindras konsekvenserna av reformen av att 90 miljoner euro i form av medel som tidigare använts till köpta tjänster överförs till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde, och till den delen ändras finansieringssättet för tjänsterna i fråga.

Resurser som riktas till den nya marknaden

Enligt utvecklings- och förvaltningscentrets statistik kan av personernas arbetsbeskrivning bl.a. rådgivningen och arbetsförmedlings- och utvecklingsuppgifterna omfatta ca 85 procent av de nuvarande myndighetsuppgifter som produceras för ca 140 miljoner euro. Hur stor andel av denna finansiering som faktiskt flyttas till marknaden kan inte fastställas exakt i samband med lagberedningen. Detta påverkas i stor utsträckning av att omfattningen av de köpta tjänsterna är en fråga där landskapet har prövningsrätt.

I detta skede har man inte heller noggrant kunnat bedöma de resurser som behövs för landskapets organiseringsuppgifter, som för sin del kommer att minska på den resurs som flyttas till marknaden. Det kan dock allmänt konstateras att det med tanke på verksamhetens effektivitet och lönsamhet inte är ändamålsenligt att organiseringsverksamheten utgör mer än 10 procent av produktionsverksamheten. I organiseringsfunktionen enligt 18 § i lagen är det dock i huvudsak fråga om upphandlingsuppgifter och övervakning av tillväxttjänsternas kvalitet. Beslut om landskapets tjänster är en del av upphandlingsprocessen.

Resurserna för övervakningsuppgifterna har i Finland riktats bl.a. så att man inom regionförvaltningsverket i fråga om penningtvätt använder 4 årsverken för att övervaka 50 000 företag. I Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården (Valvira) använde man för övervakningen inom socialvården 7 årsverken i Valvira och 58 årsverken i regionförvaltningsverket för sammanlagt drygt 1 900 övervakningsärenden. När det gäller hälso- och sjukvården övervakade Valvira något under 1 300 övervakningsärenden med 35 årsverken. Enligt Rådgivningsenheten för offentlig upphandling utgör upphandlingsfunktionen inom kommunerna ca 2 procent av hela verksamheten. På basis av siffrorna ovan kan det konstateras att resursallokeringen till organiseringsfunktionen sannolikt är mindre än 10 procent av den nuvarande myndighetsfunktionen. Enligt en försiktig beräkning har man på detta sätt kommit fram till att det till marknaden kan flyttas 75 procent (100 procent -15 procent offentliga förvaltningsuppgifter - 10 procent organiseringsuppgifter), om landskapen inte alls själva producerar några tillväxttjänster. Siffran är högre om de resurser som organiseringsuppgifterna kräver har överskattats.

De uppgifter som flyttas till marknaden kan t.ex. vara tjänster i anslutning till jobbsökning, dvs. rådgivning som gäller arbetssökandes jobbsökning och sysselsättning samt förmedling av information om arbetsplatser och arbetsmöjligheter. Tjänster som kan produceras är yrkesvägledning och utveckling av kompetens som behövs i arbetslivet. Till företagen kan det riktas mångformiga tjänster via flera olika servicekanaler bl.a. när det gäller grundande av företag, skapande av en affärsidé, ledningen, utvecklande av innovationer och internationalisering. Även bedömning av tjänstebehovet hos enskilda kunder och företag och avtal om tjänsterna kan produceras såsom tillväxttjänst.

Ny företagsverksamhet

Eftersom tillväxttjänstreformen baserar sig på landskapets tjänster som är beroende av prövning och då de noggrannare villkoren för tjänsterna regleras genom substansbestämmelser, kan konsekvenserna för företagen inte påvisas noggrant i samband med denna lagberedning.

Om landskapen beslutar sig för att lägga ut all verksamhet som den föreslagna lagen ger möjlighet till, innebär det enligt ministeriets uppskattning drygt 100 miljoner euro ytterligare potential för privat affärsverksamhet. Om landskapen beslutar att en del av verksamheten även i fortsättningen ska produceras inom den offentliga sektorn, kommer konsekvenserna av reformen för företagens affärsverksamhetsmöjligheter att minska i motsvarande grad. Slutresultatet påverkas även av hur mycket landskapen i fortsättningen kommer att satsa på social- och hälsovårdstjänsterna och hur mycket på tillväxttjänsterna. Det är även möjligt att landskapen beslutar att ekonomiskt satsa förhållandevis mer på social- och hälsovårdssektorn, varvid användningen av tillväxttjänsterna måste minska. För en del landskap kan situationen dock vara den motsatta.

I den utredning som Owl Group gjorde åt arbets- och näringsministeriet bedöms antalet potentiella producenter av tillväxttjänster till något mer än 10 000. Dessutom kan det i viss mån komma in utländska aktörer på marknaden.

För närvarande skaffar tillväxttjänstmyndigheterna bl.a. utbildnings- och konsulttjänster från privata företag genom ett upphandlingsförfarande. Avsikten är att landskapen kan utnyttja olika sätt när de väljer producenter av tillväxttjänster. Landskapet kan genom konkurrensutställningen välja de aktörer som kan tillhandahålla tjänster till kunder eller så kan landskapet fastställa kriterier, som producenten ska uppfylla för att registreras som producent av tillväxttjänster.

Den nya marknad som öppnar sig berör inte endast de nuvarande aktörernas verksamhetsområde, utan det kan vara fråga om tjänster som kan produceras av t.ex. experter inom ekonomiförvaltning eller bemanningsföretag. Företag inom ekonomiförvaltning har t.ex. erfarenhet som kan utnyttjas i uppgifter inom de samlade finansieringstjänsterna, och i bemanningsföretag är intervjuprocesser en mycket central del av verksamheten. Exempel på sådana branscher enligt statistikcentralens gällande näringsgrensindelning inom vilka det kan uppkomma nya verksamhetsmöjligheter är bl.a. redovisning, konsulttjänster till företagsledning, sysselsättningsverksamhet, arrangemang av mässor och kongresser, inkasso- och kreditupplysnings-tjänster samt call-centerverksamhet.

Huvudsakligen är det fråga om branscher där tröskeln att komma in på marknaden är låg. Det behövs inga stora investeringar för att grunda verksamheten och i praktiken kan redan ett enmansföretag erbjuda vissa tillväxttjänster. Ett undantag kan vara vissa utbildningar som kräver att utbildaren har ett visst slags faciliteter. För att kunna bli producent av tillväxttjänster kan det krävas vissa särskilda registreringsåtgärder av företaget. Till exempel kan det finnas särskilda krav för de som erbjuder utbildningstjänster, för att de ska kunna gå med i undervisnings- och kulturministeriets register. I den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster finns inga bestämmelser om sådana eventuella kriterier.

Sättet för inledandet av verksamheten och en ändamålsenlig organisering av företagsverksamheten påverkas av om landskapet har som avsikt att skaffa de tjänster som landskapet behöver i enlighet med upphandlingslagen eller om landskapet avser att i enlighet med social- och hälsovårdsreformen särskilt godkänna dem som producerar tillväxttjänster. Dessutom kan landskapen rikta de disponibla medlen till marknaden via olika slags s.k. servicesedlar. Hur kunderna inhämtar information om de aktörer som producerar tillväxttjänster har betydelse för företagets verksamhet särskilt om landskapet stannar vid en lösning som baserar sig helt och hållet på kundens val.

Även de nuvarande (190 miljoner euro) köpta tjänsterna kan i fortsättningen genomföras så att kunden själv kan välja tjänsteproducenten bland de företag som uppfyller de kriterier som landskapet fastställt. Detta innebär att de företag som för närvarande producerar tjänster för närings- och trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna kan bli tvungna att ändra affärsverksamhetslogiken från att vinna en offentlig upphandling till att marknadsföra direkt till kunderna. En del av de nuvarande företagen och offentliga samfunden kan hamna i en ny situation t.ex. på grund av att kunskaperna om upphandling ska riktas till kunnande inom marknadsföring. Förfarandet möjliggör dock att nya företag får snabbare inträde på marknaden, då inledandet av verksamheten inte är beroende av en offentlig aktörs upphandlingscykel. Marknaderna byggs även upp efter kundernas egna val och de företag som får stöd kan bättre utnyttja redan existerande nätverk.

Administrativa kostnader

Företagen belastas just inte av någon administrativ börda när de registrerar sig som producenter av tillväxttjänster, om man som kriterium t.ex. har samma nivå som i beställaransvarslagen. Däremot kan det t.ex. när det gäller tjänster till enskilda kunder vara ändamålsenligt att ställa även andra kvalitetskriterier t.ex. för företag som erbjuder utbildning. Den administrativa börda som orsakas av detta kan bedömas när man vet hurdant förfarandet vid registrering som tjänsteproducent blir. I 24 § i den föreslagna lagen förutsätts det att det finns kompetent och tillräcklig personal för produktion av tillväxttjänsterna. Detta kan inverka på små företags möjligheter att vara verksamma som producenter av tillväxttjänster.

De största kraven i fråga om informationssystemen kommer sannolikt att gälla de företag som erbjuder sysselsättningstjänster, eftersom lagringen och lämnandet av uppgifter är noggrant reglerat. I 28 § 1 mom. 4 punkten i lagförslaget föreskrivs det att landskapet kan definiera de uppgifter som ska föras in i det riksomfattande informationssystemet. Bland annat sådana viktiga anmälningar som anknyter till inledandet och avslutandet av jobbsökning samt förutsättningarna för utkomstskydd för arbetslösa ska samlas i ett riksomfattande register, så att uppgifter om arbetslösa finns tillgängliga för beslut om utkomstskydd för arbetslösa, för att skapa en bild av det allmänna arbetslöshetsläget samt för att planera och genomföra tjänster och bedöma genomförandet. Privata tjänsteproducenter kommer att ges rätt att använda ett system som upprätthålls av den offentliga förvaltningen, varmed företagens utgifter för investering i informationssystem skulle vara måttfulla.

EU:s dataskyddsförordning, som blir direkt tillämplig våren 2018, ställer krav på dataskyddet och informationssäkerheten. Den arbetsgrupp (JM) som behandlar dataskyddsförordningens konsekvenser för den nationella lagstiftningen är ännu inte klar med sitt arbete, men förordningen omfattar nya och betydande påföljder för dem som bryter mot förordningen, vilket skapar incitament för att beakta dataskydd och informationssäkerhet på ett ändamålsenligt sätt.

Från företagets synvinkel kan det att kunduppgifterna blir kvar hos företaget vara viktigt, eftersom kundregistret kan vara en viktig konkurrensfaktor för företag. Vid den fortsatta beredningen kommer det i den lag som gäller informationssystemen för tillväxttjänsterna att preciseras vilka uppgifter som tjänsteproducenterna kan åläggas att föra in i det riksomfattande registret och vilka krav som behandlingen av personuppgifter ställer. För en del företag kan t.ex. användningen av egna användargränssnitt vara en viktig konkurrensfaktor.

Att mata uppgifter separat i det riksomfattande systemet orsakar en viss administrativ börda för företagen och därmed utgifter för personal och/eller informationssystem. Den egentliga bördan eller utgiften beror på i vilken utsträckning uppgifter ska föras in och om detta sker automatiskt eller manuellt. I praktiken är utnyttjandet av automatik det enda sättet, men det kräver att automatik skapas, vilket också medför kostnader. Till exempel kan det för ensamföretagare löna sig att i stället för automation föra in uppgifterna manuellt eller att direkt använda det riksomfattande systemet.

I samband med beredningen av den lag som gäller informationssystemen preciseras det huruvida en användaravgift tas ut för användning av det riksomfattande systemet. Den eventuella avgiftens storlek har betydelse särskilt för småföretags verksamhetsförutsättningar i branschen.

Små företag kan ha sämre möjligheter att marknadsföra sin verksamhet eller att upprätthålla högklassiga nättjänster och fungerande användargränssnitt som uppdateras i nya anordningar. Detta kan ha stor betydelse i en situation där t.ex. merparten av de arbetslösa arbetssökande eller stödsökande gärna använder sig endast av digital ärendehantering, och reformen möjliggör användning av företagets egna användargränssnitt i dessa tjänster. Även de krav på informationssystem som myndigheterna ställer kan ha betydelse. Bestämmelser om de krav som ställs på informationssystem utfärdas separat.

Enligt arbets- och näringsministeriets utredning är kostnaderna för uppgörandet av en offert i enlighet med upphandlingslagen för ett företag som producerar tjänster i medeltal 1 160 euro. Dessutom är en upphandlande enhets administrativa kostnader 2 900 euro per anbudsförfrågan om tjänster. Kostnader uppkommer för myndigheterna av att de eventuellt ska upprätthålla och publicera information om sådana företag av vilka tjänster kan köpas med servicesedlar.

Landskapets ersättning till tjänsteproducenterna

Den föreslagna lagen reglerar inte på vilka grunder landskapen betalar till producenterna av tillväxttjänster. Olika finansieringslösningar kan tillämpas på tjänsterna. Olika modeller med servicesedlar kan passa i fråga om små sakkunnigtjänster som företagen erbjuder. Resultatbaserade avtal kan passa i fråga om för arbetssökande avsedda stora tjänstepaket med helhetsansvar. Dessa kan bestå av en fast andel och en resultatbaserad andel. Dessutom kan landskapen i likhet med nuläget använda modeller som baserar sig på volym och på förhand avtalade fasta priser, där avgiften är bunden till exemplet till utfallet och betalningstidtabeller.

I reformen har resultatbaserad upphandling setts som ett betydelsefullt element som stöder tillväxten. I fråga om dessa definierar tjänsteproducenterna själva de metoder genom vilka kundernas sysselsättning bäst främjas (blac box-modellen). Arvodet till tjänsteproducenten betalas då för sysselsättning eller inledande av företagsverksamhet. Beroende på målgruppen kan resultatavlopp även betalas för andra resultat som stöder sysselsättningen såsom för inledande av utbildning eller överföring till andra tjänster. Ersättning för resultat kan inbegripa även optioner att förlänga avtal.

Genom resultatbaserade upphandlingar och genom att flytta tyngdpunkten för arbetskraftstjänster från den offentliga sektorn till den privata sektorn strävar man efter en mera kundorienterad och effektiv verksamhet. Internationella exempel visar att genom privat produktion kan man i bästa fall uppnå 5–15 procent bättre nettoeffektivitet än genom motsvarande offentliga produktion. Privat tjänsteproduktion är inte nödvändigtvis billigare till genomförandekostnaderna än offentlig tjänsteproduktion. En bättre nettoeffektivitet kan dock leda till lägre totala kostnader, eftersom även en liten förkortning av arbetslöshetstiden sparar märkbart på kostnaderna för utkomstskyddet för arbetslösa när det är fråga om stora kundvolymerna. (Oosi: Undersökningen *Användning av privat service inom arbetsförmedlingen*. Arbete och företagssamhet 7/2016, Arbets- och näringsministeriets publikationer).

När det gäller hur de offentliga upphandlingarna fungerar kan en riskfaktor utgöras av fastställandet av ett marknadspris för arbetskraftstjänster. I pilotprojektet i Nyland och Birkaland under 2015 visade det sig att det finns stora skillnader i prissättningen hos de privata aktörer som lämnat anbud. Konkurrensens positiva effekter på utgifterna baserar sig på en marknad med tillräckligt många aktörer och på den information som aktörerna har tillgång till. Privata aktörer prissätter sina tjänster enligt hur de bedömer att de kan uppfylla de mål som ställts upp. Eftersom affärsverksamheten delvis är ny, innebär detta utmaningar även när det gäller prissättningen av tjänsterna och på vilka grunder de slutliga valen av tjänsteproducenter görs. Vid lagberedningen kan man utgå från att landskapen beaktar internationella och nationella erfarenheter när de bereder den resultatbaserade upphandlingen. Dessutom utvecklas modellerna fortfarande åren 2018 och 2019 inom den nuvarande förvaltningen genom olika pilotförsök.

4.1.2 Konsekvenser för den offentliga ekonomin

Reformen medför betydande ändringar i statsbudgetens struktur. Landskapen finansieras huvudsakligen under två moment för finansiering av landskapen (28.89.30 Finansiering av landskapens social- och hälsovård och 28.89.32 Finansiering av landskapens övriga uppgifter). Under momenten anvisas ett anslag som statsandel till respektive landskap. Landskapen beslutar själva om hur ett anslag på sammanlagt ca 18,7 miljarder euro fördelas till uppgifter som omfattas av landskapets organiseringsansvar. Utöver de uppgifter om vilka det föreskrivs i denna lag hör även bl.a. ordnandet av social- och hälsojourer till landskapens organiseringsansvar. I princip kan landskapen rikta resurserna på ett helt annat sätt än vad som gjorts i

statsbudgeten. Detta spelrum begränsas dock i synnerhet av social- och hälso-tjänsternas koppling till de grundläggande fri- och rättigheterna. Detta kan inverka på hur mycket resurser landskapet riktar till tillväxttjänsterna och det kommer högst sannolikt att finnas regionala skillnader vad gäller lösningarna. Landskapet ska dock i enlighet med 16 § sörja för att det inom dess område finns tillräckligt med tillväxttjänster på landskapsnivå. Arbets- och näringsministeriet följer med stöd av 35 § hur en lika tillgång till tjänster och tillräcklig finansieringsnivå förverkligas på riksomfattande nivå och i landskapen. Ministeriet kan begära utredningar på basis av vilka de regionala skillnaderna i användningen av finansieringen kan påvisas.

De omkostnadsanslag som är anvisade till NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna (moment 32.01.02, Närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader och 32.30.01, Arbets- och näringsbyråernas omkostnader) och de s.k. substansanslagen (moment 32.30.51, Offentlig arbetskrafts- och företagsservice; 32.50.42, Stödande av företagens utvecklingsprojekt; och en del av moment 32.70.30, Statlig ersättning för integrationsfrämjande verksamhet) överförs från arbets- och näringsministeriets huvudtitel till finansministeriets huvudtitel och blir en del av finansieringen av landskapen. I ramnivån för 2019 överförs sammanlagt 719 miljoner euro från arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde till landskapens allmänna finansiering. Motsvarande finansiering i nivån för 2015 var 825 miljoner euro.

Momenten 32.30.01, 32.30.51 och 32.50.42 bildar den s.k. tillväxttjänstfinansieringen. De ovannämnda momentens sammanlagda anslag fördelas på basis av fördelningskriterierna för tillväxttjänster såsom en del av landskapens statsandel. Fördelningskriterierna och viktningen för dem är följande: arbetslösa arbetssökande (60 procent), arbetslöshetsgrad (15 procent) och företagens verksamhetsställen (25 procent). Dessutom överförs moment 32.01.02 (närings-, trafik- och miljöcentralernas omkostnader) till den allmänna finansieringen, men fördelningskriteriet för momentet är invånarantalet. Tillväxttjänsternas andel av momentets anslag var 16 miljoner euro 2015.

I lagens 37 och 38 § föreslås dessutom att laglighetsövervaknings- och inspektionsuppgiften i fråga om ordnandet och produktionen av tillväxttjänster på landskapsnivå anförtros Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet i enlighet med proposition RP 16/2018 rd. Det är fråga om en helt ny uppgift, för vilken arbetsmängden motsvarar uppskattningsvis 2,8–3,55 årsverken. Laglighetsövervakningsuppgiften omfattar reaktiv övervakning på basis av klagomål och aktiv planbaserad övervakning. Det uppskattade antalet årsverken baserar sig på antagandet att det lämnas ca 150 klagomål per år och att ca 10 procent av tjänsteproducenterna granskas per år. Övervakningsuppgifterna motsvarar inte någon av NTM-centralernas eller arbets- och näringsbyråernas nuvarande uppgifter och således finns det inga resurser att rikta till dem från de nuvarande övervakningsuppgifterna.

På grund av skötseln av laglighetsövervakningen i fråga om tillväxttjänsterna förväntas propositionen medföra tilläggs-kostnader på 210 000 euro i Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets omkostnader (28.40.04). Denna kostnadseffekt är en uppskattning. I samband med planen för de offentliga finanserna och i samband med beredningen av budgeten avgörs dimensioneringen av det anslag som reformen eventuellt förutsätter.

När landskapsförbundens regionutvecklingsuppgifter överförs till de nya landskapen upphör kommunernas skyldighet att finansiera landskapsförbundens kostnader för regionutvecklingen.

4.1.3 Konsekvenser för samhällsekonomin

Det centrala elementet i reformen, att serviceverksamheten kan läggas ut, bedöms öka produktiviteten. De största förväntningarna i fråga om utvecklingen av effektiviteten anknyter till det att den arbetsförmedling som sköts av arbets- och näringsbyråerna öppnas för marknaden. De andra uppgiftshelheter inom tillväxttjänster som öppnas för marknaden är märkbart mindre, varmed de förväntningar som anknyter till utvecklingen av effektiviteten är mer anspråkslösa. I vilken utsträckning den arbetsförmedling som arbets- och näringsbyråerna nu själva sköter styrs till marknaden efter reformen beror på hur mycket landskapen beslutar att de producerar själva och i vilken utsträckning de utökar de nuvarande köpta tjänsterna.

Var tillväxttjänsterna placeras har konsekvenser för samhällsekonomin. Om de placeras på ett optimalt sätt främjar tillväxttjänsterna den lokala och nationella ekonomiska tillväxten. Tidigare undersökningar visar att en fysisk koncentration av företag påverkar framgången för företagen. Undersökningar visar att företag får s.k. stordriftsfördelar av att de är belägna nära varandra inom samma företagsekosystem. Företagen drar nytta av att de t.ex. har bättre möjligheter att få tillgång till kompetent arbetskraft, kunskap och råvaror, att det finns ett mer avancerat utbud av tjänster och produkter tack vare lokal konkurrens samt branscher som kompletterar varandra på ett företagsekonomiskt sätt. Det har också konstaterats att företagskoncentrationer får tillväxtfördelar av närheten till offentliga tjänster och universitet (Porter 1998⁴). Tillväxttjänsterna kan om de är strategiskt placerade vara en del av innovativa företagskoncentrationer, varvid de kan dra nytta av ovan beskrivna fördelar. Landskapen känner förmodligen bättre än staten till de lokala företagskoncentrationerna och den regionala ekonomin och kan utifrån det förlägga tjänsterna till de lämpligaste platserna, där tjänsterna å ena sidan finns nära företag, å andra sidan även är placerade så att tillväxttjänsternas kunder lätt får tillgång till dem.

Osäkerhetsfaktorer anknyter även till den varierande marknadssituationen i landskapen. Utgångsläget i de olika landskapen vid inledandet av tillväxttjänsterna är mycket olika, och marknaderna för tjänsteproducenterna är inte lika ens på lång sikt och de utvecklas inte på samma sätt i hela Finland. Detta inverkar på vilka möjligheter landskapet har att över huvud taget köpa tjänster på marknaden och i vilken utsträckning landskapets egen produktion ska produceras i bolagsform. Tjänstekunderna kommer inte i åtnjutande av ett lika stort urval av tjänsteproducenter och samma valfrihet över allt i Finland, eftersom de företag som producerar tjänster sannolikt koncentreras till orter med en fungerande arbetsmarknad.

Med största sannolikhet kan en konkurrensbaserad marknad uppkomma i de största områdena, medan de små områdena lider av marknadsbrist eller blir tvungna att samarbeta när det gäller konkurrensutsättning av tjänster. Åren 2013–2015 var ca en fjärdedel av de arbetssökande kunderna skrivna i landskapet Nyland. Det finns stora skillnader i kundantalet mellan de olika områdena. Till exempel fanns det i slutet av november 2016 ca 176 000 arbetssökande kunder

⁴ Porter, M. E. (1998). *Clusters and the new economics of competition*. Boston: Harvard Business Review. 76, 6. 77–90.

i Nyland, medan det i ett mindre landskap, Mellersta Österbotten, fanns färre än 7 000 arbets-sökande kunder.

Enligt den utredning som Owal Group gjorde för arbets- och näringsministeriet har företag som är verksamma inom branscher kopplade till tillväxttjänster klart flest verksamhetsställen i Nyland, mer än hälften (57,9 procent) av alla verksamhetsställen för företag inom dessa branscher. Klart minst antal företag inom tillväxttjänstbranschen finns i Mellersta Österbotten (0,4 procent) och i Kajana (0,5 procent). Fördelningen överensstämmer dock mycket väl med fördelningen av antalet företag enligt landskap: Företag kopplade till tillväxttjänster är inte mer koncentrerade till Nyland än vad företag i Finland i övrigt är. Att företag koncentreras till vissa geografiska områden kan dock inverka på var det uppstår en konkurrensbaserad marknad och var inte.

Vem som helst, även alla företag, kan söka sig som kund till landskapets tjänster. På så sätt utgör landskapsgränserna inte sådana gränser som försvårar arbetskraftens rörlighet och företagens tillväxt, eftersom producenterna av tillväxttjänster inte kan allokera sina kunder t.ex. på basis av vilket landskaps kund personen är. Detta kan dock leda till en situation där landskapets tjänster utnyttjas mer jämfört med den allmäntäckande tillväxttjänstfinansiering som riktas till landskapet. Det är dock osannolikt att ett annat landskaps tjänster kommer att utnyttjas i stor utsträckning. För stöden till företagsverksamhet kan landskapet ställa kriterier som baserar sig på orten.

En konkurrensbaserad marknad kan leda till en effektivare tjänsteproduktion, varmed samma resultat uppnås med lägre kostnader än tidigare. Utöver konkurrens kan bolagiseringen effektivisera produktionen av tjänster genom att låta tjänsteproducenterna bära ett större ansvar för sitt resultat, genom att förtydliga målen för tjänsteproducenternas verksamhet och genom att förbättra incitamenten för att utveckla verksamheten (Megginson & Netter 2000 - *From State to Market: a Survey of Empirical Studies on Privatization*). Dessutom kan privata aktörers inträde i branschen sporra även offentliga tjänsteproducenter till att bedriva verksamheten på effektivare sätt än tidigare. De lägre kostnaderna ska emellertid även omfatta de utgifter som hänförs till konkurrensutsättning och övervakning, så att reformen inte ökar användningen av offentliga medel. Den eftersträlvade kostnadseffektiviteten uppnås nödvändigtvis inte om man inte i landskapen fäster tillräckligt stor vikt vid det att man inte ska producera sådana tjänster som är överlappande i förhållande till riksomfattande producenter av tillväxttjänster och kommunerna. Till landskapens samordningsskyldighet hör att se till att sådan överlappande produktion inte uppkommer. Organisationsreformerna medför i vilket fall som helst kostnader i övergångsskedet, varvid besparingar måste uppnås genom att effektiviteten förbättras. Risken är dessutom att en fungerande konkurrens inte nödvändigtvis uppkommer i alla landskap. Då måste landskapet se till att det produceras tjänster av tillräckligt god kvalitet.

Det kan dröja länge innan det nya marknadsmässiga sättet att ordna tjänsterna når sin fulla potential. Det kommer att ta tid för företagen att hitta nya sätt för att producera tjänster och organisera marknaden på ett effektivt sätt. Till exempel besiktningsverksamheten bolagiserades 1996 och privatiserades helt 2003. Enligt en undersökning av Saarni, Pohjola och Koponen (*Tutkimus autoalan markkinoiden kehityksestä ja kilpailusta*, 2012) har besiktningsmarknaden utvecklats märkbart under 2009–2011, med följden att priserna sänktes och alternativen blev fler. Det kan alltså dröja t.o.m. 10–20 år innan marknaden hittar det effektivaste sättet att organisera sig.

Utöver ökad konkurrens kommer reformen också att leda till en decentralisering av produktion av tillväxttjänster jämfört med nuläget. Fördelarna med decentralisering är i synnerhet det att

den lokala kännedomen ökar och att sannolikheten för att utnyttja lokala innovationer blir större. Dessutom är det möjligt att för olika områden skräddarsy lösningsmodeller som passar områdena bättre. Likaledes kan decentraliseringen leda till att de effektivitetsvinster som följer av en koncentration förloras.

Konsekvenser för sysselsättningen

Lagförslaget kan få följande två principiellt avvikande slag av konsekvenser för sysselsättningen: 1) konsekvenser till följd av den omedelbara organisationsförändringen och 2) konsekvenser till följd av förändringen i verksamhetens effektivitet.

Den första punkten gäller de konsekvenser som den omedelbara organisationsförändringen har för efterfrågan och som hänför sig till minskningen av verksamheten inom den offentliga sektorn, som gäller uppgifter som för närvarande huvudsakligen sköts inom arbets- och näringsbyråerna och överföring av motsvarande finansiering till upphandling av tjänster från privata företag, om landskapen tydligt flyttar sin tjänsteproduktion till marknaden. Dessa konsekvenser kan innebära en mindre sysselsättningsförlust. Denna bedömning grundar sig på antagandet att privata affärsföretag såsom affärsverksamhet sköter produktionen av tjänster något produktivare än vad tjänstemannaorganisationen gör, vilket innebär en något minskad sysselsättning. Företagen måste också uppnå ett affärsmässigt lönsamt resultat för verksamheten och produktionen av tjänster medför för dem även andra kostnader än personalkostnader. Konsekvenserna för såväl tjänstemannaorganisationen som privata företag är direkta konsekvenser som hänför sig till efterfrågan. Trots att antalet personer som överförs till landskapen preciseras först senare, kan man redan nu bedöma att organiseringsättets konsekvenser för sysselsättningen är att ju större andel av tjänstemännen vid arbets- och näringsbyråerna och NTM-centralerna som överförs till landskapen, desto mindre förlust. Det här har samband med i vilken utsträckning landskapen själva ordnar tjänster.

Om efterfrågan på arbetskraft inom den offentliga sektorn minskar med 65–75 procent jämfört med den nuvarande personalstyrkan, kommer sysselsättningsnivån inom den offentliga sektorn att minska med mer än 2000 personer inom någon tidsrymd. Eftersom landskapen ska iaktaga en personalpolitik där man i första hand strävar efter att trygga sysselsättningen för den egna personalen är det sannolikt att konsekvenser av denna storleksklass inte kommer ett uppkomma samtidigt. Konsekvenserna kan dock variera för olika landskap i den inledande fasen av genomförandet av reformen, beroende på andelen tjänster som skaffas på marknaden och andelen egen tjänsteproduktion inom landskapet. Detta kan påverkas av marknadssituationen under den inledande fasen och av landskapens upphandlingspolitik.

Det finns effekter som hänför sig till själva tjänsternas genomslag i den nya verksamhetsmodellen. Hur denna bedömning ska utformas kan man inte veta på förhand, eftersom det inte endast är fråga om en förändring av verksamhetsvolymen på de nuvarande marknaderna, utan om att såväl efterfrågekomponenten som utbudskomponenten på marknaderna delvis utformas på helt nytt sätt. Bedömningen baserar sig här på litteratur om arbetskraftsservice, vilken inte omfattar tillväxttjänsterna helt och hållet när det gäller alla företagstjänster.

Tillväxttjänsternas genomslagskraft bestäms av marknadsläget och tjänsternas kvalitet och volym och hur de riktas. Detta lagförslag har inga direkta konsekvenser för verksamhetsvolymen. Sådana kan finnas med som dolda konsekvenser i det att den offentliga sektorns omkostnadsanslag ändras till anslag för upphandling av tjänster. Verksamhet som finansieras med omkostnadsanslag har även kunnat hänföra sig till nuvarande köpta tjänster så att hela den tjänstemannainsats som behövs för processen inte syns i priset på de köpta tjänsterna. Proble-

met löses i stort sett av att upphandlingen av de tjänster som förblir på landskapens organiseringsansvar fortsättningsvis finansieras med den offentliga sektorns egna anslag. Ändå är det möjligt att man med det anslag som är tillgängligt för upphandlingar av ovannämnda orsaker inte helt kan upphandla den avsedda volymnivån. Det är dock svårt att skilja dessa konsekvenser från konsekvenserna av prisbildningen för tjänsterna och de andra särdrag som gäller landskapens hela finansieringssystem. Att flytta serviceproduktionen från en offentlig organisation till privata företag motsvarar i princip privatisering. Inom tillväxttjänsterna är det dock inte fråga om endast upphandling av nuvarande tjänster från privata producenter. I det följande granskas inledningsvis sådana internationella exempel som hänför sig till privatisering och omfattande utläggning på entreprenad av offentliga tjänster och som sannolikt påminner mest om konsekvenserna av den ändring som föreslås i denna lagstiftning. Sådana ändringar har genomförts framför allt i Australien och Storbritannien. Därefter granskas konsekvenserna av mer begränsade utläggningar och upphandlingar av tjänster i flera europeiska länder. I de nordiska länderna har det närmast genomförts sådana utläggningar och upphandlingar av tjänster på marknaden som gällt vissa målgrupper. Därför lämpar de sig inte heller särskilt bra som underlag för en konsekvensbedömning av denna lagstiftning, utan de har närmast karaktären av partiell granskning.

I Australien har man genomfört en privatisering av den offentliga arbetskraftsservicen 1998. Enligt OECD:s utvärdering inverkade privatiseringen inte på de uppnådda sysselsättningsresultaten, men kostnaderna sjönk väsentligt (OECD: *Innovations in Labour Market Policies: The Australian Way*, 2001, Oosi: *Internationell peer review av servicestrukturerna inom arbetspolitiken*, 2014, 20). I Australien skapades en marknad inom branschen under en tio års försöksperiod före privatiseringen. De svagaste tjänsteproducenterna eliminerades från systemet efter den första fasen. Problemen i den inledande fasen bestod även i att det var knappt med tjänster för svårssysselsatta personer och att incitamentssystemet manipulerades. När iakttagande av reglerna och rapporteringskraven ökade, ökade transaktionskostnaderna. OECD har bedömt att de element som ingår i en kvasimarknad är mycket effektiva och stöder tillsammans med aktivering av de passiva stöden Australiens höga sysselsättningsgrad (OECD : *Employment Outlook; Activating jobseekers: Lessons from seven OECD countries*, 2013, 182). Finn konstaterar vid en analys av Australiens erfarenheter (*Job Services Australia: design and implementation lessons for the British context*, 2011) att organisationssektorn, såsom religiösa organisationer och frivilligorganisationer, spelar en betydande roll för produktionen av tjänster i Australien. Den som upphandlar tjänsterna kan förlora perspektivet på varför och hur någon tjänst fungerar. I Australien berodde den kontinuerliga förbättringen och innovationen inte enbart på avtal, utan på spridning inom nätverk och på att personalen flyttade på sig mellan olika tjänsteproducenter. Fowkes (*Rethinking Australia's Employment Services*, 2011) rapporterar att arbetskraftsservicen ändrar sysselsättningsresultaten för ca 10 procent av de långtidsarbetslösa som deltar i den. Resultaten för denna senare fas beror inte längre på privatiseringen, utan är ett resultat av en senare utveckling av systemet.

I Storbritannien har man också genomfört en omfattande upphandling av tjänster från den privata sektorn. De viktigaste målgrupperna för den är unga, långtidsarbetslösa och de som lider av hälsoproblem eller är partiellt arbetsföra. Sysselsättningsresultaten har varit svaga (OECD : *Employment Outlook; Activating jobseekers: Lessons from seven OECD countries*, 2013, 183). Oosi (*Internationell peer review av servicestrukturerna inom arbetspolitiken*, 2014, 28–29) anser att de system som baserar sig på decentraliserad serviceproduktion eller på utläggning av tjänster på entreprenad har varit resultatrika åtminstone såtillvida att de kontinuerligt har utvecklats och att man inte har försökt byta ut dem. Däremot har kostnadseffektiviteten i fråga om den privata serviceproduktion som köps som enskilda tjänster varit sämre.

Internationella exempel visar att man genom privat produktion som bäst kan uppnå 5–15 procent bättre nettoeffektivitet än genom motsvarande offentliga produktion. Privat tjänsteproduktion är dock inte nödvändigtvis billigare till genomförandekostnaderna än offentlig tjänsteproduktion. En bättre nettoeffektivitet kan dock leda till lägre totala kostnader (Oosi: *Undersökningen Användning av privat service inom arbetsförmedlingen*, 2016, 19). Finn (*Subcontracting in Public Employment Services*, 2011) rapporterar om resultaten från 12 effektivitetsundersökningar i Storbritannien, Tyskland, Nederländerna, Frankrike och Sverige. Resultaten är motstridiga. I Storbritannien var bedömningarna positivast, och mer negativa var resultaten i Tyskland, Frankrike och Sverige. Finn anser att de privata tjänsteproducenterna i vissa avtalsarrangemang kan förbättra resultaten för vissa grupper och leda till innovationer inom tjänsterna.

I Danmark har man genomfört ett omfattande randomiserat försök som gällde personer som avlagt universitetsexamen. I försöket erbjöd privata tjänsteproducenter mer intensiva och sysselsättningsorienterade tjänster och tjänster i ett tidigare skede. Såväl den privata som den offentliga produktionen av arbetskraftsservice var dock till sina sysselsättningseffekter likvärdiga och även kostnaderna var av samma storlek (Rehwalder–Rosholm–Svarer: *Are Public or Private Providers of Employment Services More Effective? Evidence from a Randomized Experiment*, 2015). De som genomförde försöket upptäckte dock att kön, tidigare arbetserfarenhet och de lokala arbetsmarknadernas särdrag påverkade resultaten (ovannämnda verk, 32). På basis av litteraturen verkar det som om ”utläggning av arbetskraftsservice på entreprenad i allmänhet inte ser ut att leda till önskade effektivitetsfördelar (ovannämnda verk, 6)”. Fyra experimentella undersökningar visar att de offentliga producenterna är minst lika framgångsrika som de privata kontrollgrupperna⁵ om inte bättre (Behaghel – Crépon – Gurgand: *Private and Public Provision of Counselling to Job Seekers: Evidence from a Large Controlled Experiment*, 2014). Även i andra än experimentella undersökningar har man fått liknande resultat. Winterhager (*Private Job Placement Services – A Microeconomic Evaluation for Germany*, 2006) upptäckte i en grupp som utgjorde ett positivt urval inom den privata sektorn att de offentliga aktörerna till och med presterade bättre än de privata när det gällde att på nytt integrera kunder. Endast i vissa delgrupper visade sig de privata tjänsterna vara bättre. Bernhard och Wolff (*Contracting out placement services in Germany. Is assignment to private providers effective for needy job-seekers?* 2008) gjorde observationen att privata aktörer är ineffektiva när det gäller att undvika arbetslöshet och förmånsutgifter. Skipper och Sorensen (*Effekten af andre aktørers beskæftigelsesindsats*, 2013) upptäckte att utläggning på entreprenad har en negativ inverkan på sysselsättningsgraden under de första 6 månaderna. Även om de privata tjänsterna var förmånligare, var de på grund av de ovannämnda resultaten inte kostnadseffektiva. Cockx och Baert (*Contracting out Mandatory Counselling and Training for Long-Term Unemployed. Private For-Profit or Non-Profit, or Keep it Public?* 2015) upptäckte vid utläggning av tjänster för långtidsarbetslösa på entreprenad till icke-vinstdrivande eller vinstdrivande privata aktörer att de senare var bäst.

⁵ (Krug – Stephan, *Is the Contracting-Out of Intensive Placement Services More Effective than Provision by the PES? Evidence from a Randomized Field Experiment*, 2013; Bennmarker – Grönqvist – Öckert, *Effects of Contracting out employment services: Evidence from a randomized experiment*, 2013; Laun – Thoursie, *Does privatization of vocational rehabilitation improve labour market opportunities? Evidence from a field experiment in Sweden*, 2014)

På basis av utvärderingar av regionalt genomförda pilotprojekt i Finland när det gäller upphandling av privata tjänster uppnår den privata serviceproduktionen under vissa förhållanden bättre resultat när det gäller enskilda kunders sysselsättning än vad den offentliga arbetsförmedlingen gör. Enligt Valtakaris och Eskelinens utvärderingsrapport (*Privata tjänsteproducenter som komplement till den offentliga arbetsförmedlingen – utvärdering av ett försök med resultatbaserade upphandlingar*, 2016) pågick försöken dock en kort tid, och det är inte möjligt att dra några mer allmänna slutsatser utifrån dem. De bättre resultaten grundade sig bl.a. på goda arbetsgivarkontakter och intensiv service. Tjänsterna gällde innehållsmässigt vägledning i och information om jobbsökning samt jobbsökarträning. De som genomförde försöken konstaterar att det i Finland inte finns privata marknader specialiserade på tjänster för långtidsarbetslösa. Resultaten i gruppen för dem som varit arbetslösa i 3–9 månader var dock goda. I större skala och med tanke på alla kundgrupper är det dock svårt att uppnå motsvarande förbättring av sysselsättningen. Finlands offentliga förvaltning är också mycket effektiv och har även bedömts vara världens bästa år 2016 (Legatum Prosperity Index 2016). Därför måste även verksamheten på den privata marknaden vara mycket effektiv för att som helhet kunna uppnå samma nivå som den nuvarande offentliga servicen.

Utifrån litteraturkällorna kan man dra slutsatsen att det närmast är den omfattande privatisering av tjänsterna som genomfördes i Australien och Storbritannien som mest påminner om den reform som föreslås i detta lagförslag. Övriga upphandlingar av tjänster från den privata sektorn gäller främst begränsade målgrupper eller områden och det är svårt att generalisera resultaten till att gälla tillväxttjänsterna. De undersökningar som ska ges mest tyngd är OECD:s utvärderingar och de experimentella undersökningarna. De övriga ska behandlas som kompletterande information. Även om resultaten visar på en viss heterogenitet, kan man utifrån dem inte anse att en privat tjänsteproducent är bättre än en offentlig när det gäller sysselsättningseffekterna. På olika delarbetsmarknader och i olika situationer kan man hitta bevis i båda riktningarna. OECD fann Storbritanniens resultat som en besvikelse, även om man fått fram positiva effekter i vissa andra undersökningar. Däremot verkar de privata tjänsteproducenterna i Australien vara mycket effektiva. I de experimentella undersökningarna hittades inget bevis på att den privata sektorn skulle vara bättre. När det gäller Finland finns det inga sådana undersökningar som med avseende på generaliserbarhet och undersökningsmetoder är sådana att man skulle kunna dra annat än preliminära slutsatser när det gäller detta lagförslag.

Bedömningen är förknippad med osäkerhet särskilt när de olika elementen i landskapsreformen är sammanlänkade med varandra och kan ha motstridiga och samlade konsekvenser som man ännu inte kan bedöma i samband med detta lagförslag. Till exempel kommer regleringen av den offentliga arbetskrafts- och företagsservicen, integrationen och informationssystemen och de beslut som fattas i samband därmed att vara betydande med tanke på tillväxttjänsternas effektivitet. Detsamma gäller lösningarna i fråga om social- och hälso-tjänsterna. Störst osäkerhet när det gäller konsekvenserna är dock förknippade med skapandet av nya marknader. Särskild osäkerhet gäller vissa målgrupper, såsom hur tjänster för svårssysselsatta personer ska organiseras på de nya marknaderna.

I det följande granskas konsekvenserna av den omedelbara organisationsförändringen i förhållande till effektivitetsförändringen. Sysselsättningseffekterna till följd av organiseringsättet har klart mindre betydelse än de sysselsättningseffekter som eftersträvas genom verksamhetens effektivitet. Detta kan beskrivas så att en genomsnittlig förkortning av arbetslöshetens varaktighet med en dag skulle ha minskat arbetslösheten med ca 2 500 personer i fråga om arbetslöshetsläget 2016 och med ca 3 300 personer i fråga om arbetslöshetsläget 2008. Sysselsättningspotentialen till följd av att vakanser i genomsnitt skulle ha fyllts en dag snabbare skulle i fråga om 2016 års jobbflöde ha varit ca 2 200 personer och i fråga om 2008 års jobb-

flöde ca 2 100 personer. I relation till dessa tal kommer en sysselsättningsförlust på 500–900 personer till följd av organisationsförändringen inom det berörda intervallet att motsvara mellan mindre än en sjättedels dag och något under en halv dag. Redan en ganska liten förbättring av effektiviteten räcker för att uppväga sysselsättningsförlusterna till följd av organiseringen. Helhetsbedömningen är att den föreslagna lagändringen omedelbart kan ha något negativa effekter på sysselsättningen, om arbetskraft överförs från den offentliga till den privata sektorn snabbt. Avgörande när det gäller sysselsättningseffekterna är skapandet av nya marknader, en tillräcklig konkurrens på marknaderna och landskapens upphandlingspolitik. Sannolikt förbättras sysselsättningseffekterna med tiden, när det finns kompetenta tjänsteproducenter att tillgå i landets alla delar och i fråga om alla tillväxttjänster som efterfrågas och när nya former av affärsverksamhet uppkommer. När det gäller sysselsättningseffekterna ska särskild vikt fästas vid effektivitetsförändringen i samband med tillväxttjänstreformen. Jämfört med det är den förändring som organisationssättet medför av engångskaraktär, även om den kan ske i olika landskap med lite olika tidsperspektiv. Man kan bedöma att sysselsättningsförlusten till följd av organisationssättet när reformen träder i kraft beroende på den slutliga organisationsmodellen uppgår till 500–900 personer och är negativ i 2–3 år, varefter de positiva sysselsättningseffekterna börjar överväga. Om tjänsterna blir effektivare och vakanser fylls snabbare och arbetslöshetsperioderna förkortas är det efter detta möjligt att i inledningsfasen uppnå 5 procent och senare 10 procent bättre sysselsättningseffekter än med den nuvarande modellen. Särlösningen i fråga om Nyland har enligt förhandsuppskattning inga sysselsättningseffekter jämfört med en situation att en särlösning inte skulle genomföras. Där är det fråga om den offentliga sektorns interna organisationssätt vad gäller ordnandet av tillväxttjänster.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

De nuvarande NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna samt utvecklings- och förvaltningscentret läggs ned och merparten av deras nuvarande uppgifter inom näringspolitik och skötseln av sysselsättningen överförs till de nya landskapens organiseringsansvar. En del uppgifterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde överförs i och med landskapsreformen till Business Finland och det nya tillstånds-, styrnings- och tillsynsverk som inrättas. Vid reformen inrättas 18 landskap, och de nuvarande NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas uppgifter överförs till dem. Även om Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland, Mellersta Österbotten samt Södra Karelen och Kymmenedalen av de nya landskap som inrättas saknar en landskapsspecifik NTM-central, finns dock denna myndighets funktioner även i dessa landskap. Verksamhetsområdet för NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Tavastland delas upp i Egentliga Tavastland och Päijänne-Tavastland. På motsvarande sätt delas området för NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Sydöstra Finland upp i Södra Karelen och Kymmenedalen. Området för NTM-centralen och arbets- och näringsbyrån i Österbotten delas upp i Österbotten och Mellersta Österbotten. I detta skede finns det ännu inga riktlinjer för hur arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenters funktioner ska placeras. NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenters uppgifter fördelas på alla landskap, de servicecenter som inrättas i landskapen och flera statliga ämbetsverk. Vid reformen går man till denna del miste om de produktivitetstvinsterna från centralisering av förvaltnings- och utvecklingsuppgifterna.

Avsikten med reformen är att överföra produktionen av de nuvarande myndighetsuppgifterna till den privata marknaden. Då kommer t.ex. alla delar av en arbetslös arbetssökandes serviceprocess eller företagsservice i fortsättningen att skötas av någon annan än en myndighet. De uppgifter som myndigheterna för närvarande har kan minska med 75 procent från det nuvarande, om landskapets myndighetsuppgifter utgör 15 procent jämfört med nuläget och organiseringsuppgifterna 10 procent. Särskilt i fråga om organiseringsuppgifterna är uppskattningen

riktgivande och kommer att preciseras först i det skedet då landskapen inleder åtgärderna för att skilja åt tillväxttjänsterna. Dessutom kan landskapet besluta att det producerar sina tillväxttjänster själv, varvid ingen överföring till marknaden sker.

Avsikten är att utvidga privata företags och den tredje sektorns möjligheter att producera offentliga arbetskrafts- och företagstjänster redan i förväg innan landskaps- och tillväxttjänstformen träder i kraft. Under beredning är en lagändring genom vilken lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice ändras så att åtgärder som har samband med serviceprocessen för arbetssökanden och som för närvarande är en uppgift för arbets- och näringsmyndigheten kan förvärfas av tjänsteproducenterna.

Landskapets offentliga förvaltningsuppgifter föreslås omfatta bl.a. beviljande av stöd eller ersättning, beslut om utbetalning av stöd eller ersättning, avbrytande, upphörande eller återkrav av utbetalningen, avgöranden som gäller frivilliga studier som stöds med arbetslöshetsförmån samt beslut om förvägran av tjänster som erbjuds arbetsgivare eller företag. Som landskapets offentliga förvaltningsuppgifter sköts dessutom beslutsfattandet i fråga om projekt som finansieras med medel för Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 och medel ur Europeiska unionens globaliseringsfond.

I myndigheternas verksamhet ligger tyngdpunkten i fortsättningen i stället för på direkt kundservice på verksamheten som upphandlande enhet och på övervakning. Utöver landskapets offentliga förvaltningsuppgifter, som förblir myndighetsuppgifter, kommer mängden uppgifter som anknyter till kartläggning av marknaden, upphandlingar, förvaltningen av avtal och övervakning av aktörerna att öka.

Flera uppgifter som tilldelats de nuvarande NTM-centralerna har centraliserats av ändamålsenlighetskäl. På detta sätt har man bl.a. kunnat genomföra de sparåtgärder som riktats till NTM-centralerna. Dessutom har det ansetts att centralisering förbättrar kundservicen i situationer där händelsevolymerna annars inte skulle räcka till att upprätthålla behövlig know-how t.ex. i fråga om rådgivning. Om landskapen inte avtalar om skötseln av de centraliserade tjänsterna är det möjligt att en del av de resurser som används för dessa uppgifter fördelas på 18 landskap i samband med reformen. Detta kan innebära att nyttan med centraliseringen går förlorad. Vid NTM-centralerna sköts de substansuppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som överförs till landskapen för närvarande centraliserat i en omfattning motsvarande ca 230 årsverken. Centraliserade uppgifter är bl.a. uppgifter som anknyter till kundservicen vid arbets- och näringsbyråerna, invandring, upphandlingar och strukturfonder. I fråga om dessa är avsikten dock att den flerkanaliga kundservicen i anknytning till informationssystemen för tillväxttjänsterna även i framtiden ska centraliseras genom lag.

4.2.1 Sysselsättningsfrämjande tjänster som ordnas och produceras av kommunen

Kommunerna svarar för närvarande för ordnandet social- och hälsovårdstjänsterna. Genom de social- och hälsovårdstjänster som tillhandahålls arbetslösa stöds de arbetslösas arbetsförmåga och arbetslivsfärdigheter och förbättras de arbetslösas sysselsättningsförutsättningar. Hälso- och sjukvårdslagen, som trädde i kraft 2010, förpliktar kommunerna att se till att hälsoundersökningar ordnas för arbetslösa. I landskapsmodellen ordnas eller finansieras social- och hälsovårdstjänsterna inte längre av kommunerna. Till kommunernas uppgifter kommer dock fortfarande att höra att främja välfärd och hälsa.

Offentlig arbetskrafts- och företagsservice som produceras av kommunerna är det lönesubventionerade arbete och den arbetsprövning som genomförs inom ramen för kommunernas

uppgifter. Kommunerna är inte skyldiga att producera offentlig arbetskrafts- och företagsservice med undantag för sysselsättningsskyldigheten i fråga om äldre som varit arbetslösa länge. En betydande del av det lönesubventionerade arbetet och arbetsprövningen har genomförts inom ramen för social- och hälsovårdsuppgifterna, så när social- och hälsojärnstererna överförs till landskapets organiseringsansvar leder det till att de möjligheter till arbetsprövning och arbetet som kommunerna erbjuder minskar. Kommunen kan dock även efter att landskapsreformen har trätt i kraft erbjuda lönesubventionerat arbete och arbetsprövningsplatser inom de sektorer som hör till dess behörighet.

Utöver de tjänster som grundar sig på lagstiftningen erbjuder kommunerna på eget initiativ olika tjänster för arbetslösa. Mängden sådana tjänster varierar betydligt mellan kommunerna. Särskilt de stora kommunerna har egna enheter för skötseln av sysselsättningen och ett brett serviceutbud. Landskapsmodellen inverkar inte direkt på de tjänster som kommunerna erbjuder på eget initiativ. Hur lagen inverkar på kommunernas livskraftsuppgifter beror mycket på samarbetet mellan landskapet och kommunerna. Om det förekommer överlappning i serviceutbudet är det med tanke på en effektiv användning av de offentliga resurserna motiverat att landskapet och kommunerna kommer överens om arbetsfördelningen i fråga om områdets tjänster. Detta innebär förändringar i de tjänster som kommunerna erbjuder, även om det är något som kommunen helt fritt kan besluta om. Lagen förpliktar landskapet att sörja för ordnandet av samarbete och för att tillväxttjänsterna tillsammans med kommunernas tjänster bildar en helhet där tjänsterna kompletterar varandra.

Hur aktiva kommunerna är att ordna tjänster för arbetslösa efter landskapsreformen påverkas sannolikt i någon mån av vilket kommunernas ansvar för finansieringen av arbetsmarknadsstödet kommer att bli. Om kommunerna inte har motsvarande finansieringsansvar som nu, är det sannolikt att åtminstone en del av kommunerna minskar sitt serviceutbud. När den kommunala ekonomin granskas ur ett helhetsperspektiv är kommunerna sannolikt även i framtiden intresserade av att öka sysselsättningen i sitt område och på det sättet minska de utgifter som arbetslösheten orsakar inom den kommunala ekonomin.

4.2.2 Landskapens och kommunernas alliansavtal

En metod för samordning enligt 14 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster kan vara att utnyttja alliansmodellen för tjänsteanordnarna (landskapet, kommunerna) och tjänsteproducenterna. I verksamhetsmodellen avtalar landskapet om användning av alliansmodellen med kommunerna inom landskapets område. Landskapet och de kommuner som vill vara med i alliansen upphandlar i enlighet med 21 § i upphandlingslagen gemensamt de tjänsteproducenter som tas med. Landskapet och kommunen kan också avtala om vilken av deras egen tjänsteproduktion som tas med i alliansen såsom produktion som parterna sköter själva. Parter i alliansprojektet skulle vara landskapet, kommunerna samt privata sektorns och tredje sektorns tjänsteproducenter, som planerar och genomför projektet tillsammans. Om landskapen och kommunerna beslutar sig för att ordna tjänsterna enligt alliansmodellen, innebär det en starkare samordning av landskapens och kommunernas tjänster än om ett gemensamt avtal inte ingås. Både landskapen och kommunerna kan svara för finansieringen av tjänsteproducenterna och således upphandla tjänster där samma tjänsteproducent producerar såväl tillväxttjänster i landskapet som sköter livskraftsuppgifter i kommunerna. Landskapen och kommunerna kan även utnyttja gemensamma lokaler på serviceställena. De avtal som ingås kan påverkas av att landskapen ska erbjuda tjänster till alla invånare i landskapet och kommunen endast för sina kommuninvånare. Om alliansavtal ingås endast mellan landskapet och landskapets centralstad, kan det leda till att tjänsterna varierar mer inom landskapet.

4.2.3 Bolag som landskapet äger

Landskapet ska i enlighet med 23 § i ett konkurrensläge bolagisera de tillväxttjänster som det producerar. Enligt 113 § i landskapslagen behöver landskapet bl.a. inte bolagisera sin verksamhet när verksamheten är tillräckligt småskalig. Således behöver landskapet inte inleda en bolagisering av alltför små enheter.

Landskapet behöver inte bilda ett separat bolag för produktionen av tillväxttjänster. Det ska dock inte föreskrivas om detta, utan detta kan fastställas genom landskapets beslut och i förvaltningsstadgan. Med tanke på integrationen av tjänsterna skulle det vara effektivt att ordna social- och hälсотjänster och tillväxttjänster inom samma organisation. Detta kan skapa nya förutsättningar för en samordning av arbetskraftsservicen och social- och hälсотjänsterna.

Extra administrativa utgifter kan uppkomma för landskapen av att bolagisera verksamheten. Även ett offentligt bolag bör känna till att verksamheten eventuellt är tillståndspliktig och andra administrativa krav som anknyter till branschen såsom anmälnings- och registreringskyldigheter. När offentlig verksamhet bolagiseras till producent av tillväxttjänster är bolagsformen automatiskt aktiebolag. De eventuella administrativa kostnaderna för ett godkännandeförfarande av producenter av tillväxttjänster bedöms i den speciallag som är under beredning. Verksamhet i aktiebolagsform kräver att det för bolaget har utsetts en styrelse med 1–5 medlemmar och att ett avtal om bolagsbildning av aktiebolaget har ingåtts och en bolagsordning gjorts upp. Minimiaktiekapitalet för ett aktiebolag är 2 500 euro.

Enligt en grov uppskattning kan det beräknas att åtgärderna för bildande av ett bolag, om man inte beaktar eventuella förfaranden för godkännande av en producent av tillväxttjänster, tar ungefär en arbetsvecka.

Det hur många och hur stora bolag landskapen bildar beror på marknadssituationen och hur landskapet delar in branscherna. Det är sannolikt att landskapen bildar endast ett bolag som producerar tillväxttjänster eller integrerar tillväxttjänsterna som en del av bolag som annars uppkommer i samband med landskapsreformen. Av denna anledning går det inte att bedöma hur stora de bolag som bildas är, men det är sannolikt att de till storleken är klart större än enheter med 50 personer. Det är också möjligt att landskapet inte har intresse att bedriva verksamhet i bolagsform i ett konkurrensläge, varvid landskapet i stället för egen produktion går in för endast köpta tjänster.

4.2.4 Kommunal och regionala utvecklingsbolag

I Finland finns det ca 50 utvecklingsbolag som ägs av kommunerna och som sysselsätter ca 1 000 personer. Detta utgör ca 90 procent av alla regionala närings- och utvecklingsbolag och nästan alla kommuner är delägare i något regionalt utvecklingsbolag. Utvecklingsbolagens storlek varierar mellan mindre än 5 anställda till mer än 50 anställda. Utvecklingsbolagens genomsnittliga omsättning var vid ingången av 2015 ca 2,8 miljoner euro, varav den kommunala finansieringens andel var ca 1,3 miljoner euro.

Över hälften av utvecklingsbolagens finansiering kommer från projektfinansiering. I tillväxttjänstreformen är utgångspunkten att man inte ändrar stödvillkoren, men landskapet ska i fortsättningen ha mera självständiga befogenheter att rikta stöden. Hur detta inverkar på den tillväxttjänstfinansiering som utvecklingsbolagen får i form av företagsstöd beror alltså på landskapens lösningar. Under programperioden 2014–2020 beräknas det att sammanlagt 100 miljoner euro kommer från strukturfonderna till utvecklingsbolagen.

Utvecklingsbolagen kan vara anknutna enheter enligt upphandlingslagen. För närvarande får en anknuten enhet enligt gällande rättspraxis sälja 10 procent av sin produktion till marknaden, men från och med 2019 minskar andelen till 5 procent. Detta kan inverka på hur många utvecklingsbolag som i fortsättningen också kan fungera som producent av tillväxttjänster om de så önskar. Enligt en utredning som gjorts åt arbets- och näringsministeriet kräver särskilt samhälleliga strukturändringar och minskad finansiering att även utvecklingsbolag gör ändringar i verksamheten och administrationen.⁶

Om kommunerna i fortsättningen konkurrensutsätter de tjänster som utvecklingsbolagen nu producerar som anknutna enheter, skulle utvecklingsbolagen ha möjlighet att skaffa tilläggsfinansiering för sin verksamhet i egenskap av producenter av tillväxttjänster. Enligt arbets- och näringsministeriets utredning är kostnaderna för ett företag som producerar tjänster för uppgörandet av en offert i enlighet med upphandlingslagen i medeltal 1 160 euro. Dessutom är en upphandlande enhets administrativa kostnader 2 900 euro per anbudsförfrågan om tjänster. Huruvida det är ändamålsenligt för kommunerna att ändra verksamheten till denna del eller inte beror även på hur stor affärsmässig nytta utvecklingsbolagen kan få som producenter av tillväxttjänster. På riksomfattande nivå är det fråga om en marknad på över 400 miljoner euro, om man beaktar de upphandlingar i fråga om arbetskrafts- och företagstjänster som görs redan nu och i vilka utvecklingsbolagen i sin nya roll i fortsättningen också kan delta. Kommunernas anknutna enheter kan fungera som producenter av tillväxttjänster om det inte finns en marknad och landskapet beslutar sig för direktupphandling enligt upphandlingslagen.

4.2.5 Konsekvenser för personal

Landskapsreformen är en betydande reform av administrationen och verksamheten som har stor inverkan på personalen. Reformen innebär stora organisatoriska ändringar och ändringar i sättet att ordna tjänster, vilka leder till att arbetsgivaren byts för i årsverken räknat sammanlagt ca 6 400 personer som arbetar i landskapsförbunden, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret. Eftersom utgångspunkten i landskapsreformen är områden som bygger på de nuvarande landskapen, leder reformen delvis till förändringar av personalens verksamhetsställen och verksamhetsområden. Personalens uppgifter kan komma att ändra. Förändringen förutsätter att personalens kunskaper utvecklas till att motsvara den nya verksamhetsmiljön samt eventuella nya uppgifter och tillvägagångssätt.

Ansvar för att organisera de i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen avsedda uppgifter som landskapsförbunden, NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna haft hand om och de därmed förknippade stödtjänstuppgifterna vid utvecklings- och förvaltningscentret överförs från de nämnda statliga ämbetsverken till landskapen eller till de bolag eller sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapet eller till någon annan aktör. När dessa uppgifter överförs kommer också den personal som sköter dem att överföras. Sådana uppgifter i anslutning till utbetalning av stöd eller ersättning, inklusive uppgifter i anslutning till återkrav, som avses i 19 § 1 mom. 2 punkten och som det ska föreskrivas om separat samt den personal som sköter dessa uppgifter, liksom även sådana uppgifter som gäller datasystem och plattformar som avses i 31 § och som stöder ordnande och produktion av tillväxttjänster samt den personal som sköter dessa uppgifter ska överföras genom lagar som ingår i en regeringsproposition som överlämnas senare.

⁶ Seudullisten kehittämisyyhtiöiden rooli työ- ja elinkeinopolitiikan edistämisessä (Regionala utvecklingsbolags roll i genomförandet av arbets- och näringspolitiken), ANM rapporter 39/2015

Vid landskapsreformen föreslås det att landskapsförbundens uppgifter överförs till landskapen. Efter överföringen av uppgifterna ska medlemskommunerna lägga ned de nuvarande landskapsförbunden, som är uppbyggda som samkommuner. Landskapsförbunden har en personal på uppskattningsvis 695 personer, som i sin helhet kommer att anställas vid de nya landskapen. Av landskapsförbundens personal är 48 procent anställda i tjänsteförhållande och 52 procent i arbetsavtalsförhållande.

Från NTM-centralernas ansvarsområde för näringar, arbetskraft och kompetens (ca 440 årsverken) och från arbets- och näringsbyråerna (ca 2 175 årsverken) överförs till landskapen den personal som sköter följande uppgifter: offentlig arbetskrafts- och företagsservice, främjande av integration samt utbildning, utveckling av kompetensen, kultur, regionutveckling och strukturfondsverksamhet. Från utvecklings- och förvaltningscentret till landskapen eller staten (ca 330 årsverken) överförs stödtjänster i anknytning till dessa. Personalen övergår i anställning hos landskapet, om de uppgifter som överförs utgör minst hälften av den anställdas faktiska arbetsuppgifter. De personer som överförs är, med några undantag, anställda i tjänsteförhållande. Andelen visstidsanställd personal av den personal som överförs är uppskattningsvis under 10 procent.

Ovannämnda uppgifter baserar sig på en utredning som gjorts av utvecklings- och förvaltningscentret och som gäller årsverken och anslag som överförs från statliga ämbetsverk i samband med landskapsreformen. Uppgifterna har samlats in på basis av arbetstidsredovisningen för 2016 för de ämbetsverk som förändringen gäller och de kommer att ändras under de kommande åren bl.a. till följd av pensioneringar och utvecklingen av anslag som anvisats ämbetsverken. Den potentiella pensionsavgången i NTM-centralerna och utvecklings- och förvaltningscentret uppgår till sammanlagt 371 årsverken åren 2017–2019 och till sammanlagt 381 årsverken åren 2020–2022. Uppskattningarna grundar sig på hela personalen vid ämbetsverken och inte enbart på den personal som överförs med stöd av denna lag. I fråga om arbets- och näringsbyråerna uppgår antalet pensioneringar till 329 årsverken åren 2017–2019 och till sammanlagt 305 årsverken åren 2020–2022.”

Tabell. Uppskattning av antalet pensioneringar (personer som är 64 år) 2017–2022 (fast anställda, avlönade med omkostnadsanslag)

Ämbetsverk	2017	2018	2019	2020	2021	2022	före 2017
NTM-centralerna	77	90	89	93	109	98	45
Utvecklings- och förvaltningscentret	13	27	20	34	24	23	10
Arbets- och näringsbyråerna	71	96	125	103	99	103	37

I ramarna för de offentliga finanserna riktas det sparkrav mot NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna. Finansieringen av de uppgifter som överförs minskar i statsbudgeten med ungefär en fjärdedel från 2015 till 2019. Den minskade finansieringen beror till största delen på de omkostnadsbesparingar som linjerats upp i regeringsprogrammet och planen för de offentliga finanserna. I synnerhet vid utvecklings- och förvaltningscentret finns ett stort tryck att minska antalet anställda, eftersom uppgifterna vid utvecklings- och förvaltningscentret utgörs av förvaltningsuppgifter.

Landskapets temporära beredningsorgan har till uppgift att i samarbete med de ämbetsverk från vilka uppgifter och den personal som sköter uppgifterna överförs till landskapskoncernen kartlägga den personal som överförs och för landskapsfullmäktige bereda förslag till övergångsplan och övergångsavtal som gäller personalen. De exakta årsverkna för de uppgifter som överförs bör utredas mellan landskapens temporära förvaltning och de statliga ämbetsverken i god tid före den 31 december 2019. Beredningen ska utgå från regeringens riktlinjer den 5 april 2016 om att omorganiseringen av uppgifterna ska genomföras så att överföringarna från en ort till en annan minimeras.

Den personal som överförs till landskapen blir anställda i landskapen och vid de sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen. Personalen ska först överföras till landskapen och en del av den sedan vidare till landskapens bolag. De lösningar som preciseras senare och som hänför sig till landskapens nationella servicecenter, bolagiseringsskyldigheten och de uppgifter som landskapen ska sköta i samarbete kommer att inverka på vem som är den slutliga arbetsgivaren för en enskild person som överförs. Lösningarna inverkar t.ex. på hur stor andel av personalen som överförs till de sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen eller till andra bolag eller sammanslutningar.

NTM-centralernas verksamhetsområden

NTM-centralernas verksamhetsområden följer inte till alla delar landskapsindelningen. Områdena för NTM-centralerna i Tavastland, i Sydöstra Finland och i Österbotten omfattar vart och ett två landskap. Av de 177 årsverkna vid NTM-centralen i Tavastland är 28 personer placerade i Tavastehus, av de 148 årsverkna vid NTM-centralen i Sydöstra Finland är 1 person placerad i Imatra och 5 i Villmanstrand samt av de 88 årsverkna vid NTM-centralen i Österbotten är 13 personer placerade i Karleby. Principerna för hur uppgifterna och personalen fördelas i fråga om dessa landskap kommer att basera sig på förhandlingar mellan staten och landskapen. Personalens placering kommer dessutom att diskuteras i samband med de förändringsdiskussioner som förs vid ämbetsverken med de personer som överförs. Fördelningen av uppgifterna till landskapen kan förutsätta att personalen flyttar.

Ansvarsområdet näringar, arbetskraft och kompetens finns vid varje NTM-central. Således finns det i alla NTM-centraler personal som sköter dessa uppgifter. Planeringen av överföringen av uppgifter och personal är mest krävande på de tre ovannämnda NTM-centralers områden som omfattar två landskap. Nedan granskas hur den personal som sköter tillväxttjänst-uppgifter vid dessa NTM-centraler är placerad i nuläget (avlönad med omkostnadsanslag, april 2017).

Tabell. Placeringen av den personal som sköter tillväxttjänst-uppgifter vid NTM-centralerna (avlönad med omkostnadsanslag, april 2017)

Tavastlands arbets- och näringsbyrå		Sydöstra Finlands arbets- och näringsbyrå		Österbottens arbets- och näringsbyrå	
Tavastehus	3	Imatra	1	Vasa	7
Lahtis	12	Kouvola	9 (3)		
		Villmanstrand	1 (2)		

Arbetsuppgifterna har för närvarande skötts i hela verksamhetsområdet och någon landskaps-specifik arbetsfördelning har inte varit i bruk.

Inom NTM-centralerna finns det många centraliserade funktioner där de anställda för närvarande utför uppdrag för fler olika NTM-centraler, och de anställda arbetar i praktiken utspridda på olika orter. En del av de nuvarande samlade uppgifterna kommer i fortsättningen att skötas av olika landskap. I fråga om vissa uppgifter finns det dock, för att en ändamålsenlig och ekonomisk skötsel eller tillräcklig kompetens ska säkerställas, sannolikt skäl att organisera uppgiften så att den sköts på ett mer omfattande område än ett landskap eller att den sköts centraliserat av ett visst landskap. Landskapen kan också besluta att de lägger samman sina uppgifter på ett sätt som avviker från det nuvarande. Lösningarna när det gäller att lägga samman uppgifterna och upplösa de nuvarande samlade uppgifterna kan ha betydande konsekvenser för personalens uppgifter, lön och eventuellt också på arbetsplatserna. De mer detaljerade konsekvenserna för personalen klarnar till denna del sannolikt tidigast under 2018, när det fattas beslut om hur uppgifterna läggs samman.

Enligt utvecklings- och förvaltningscentrets bedömning kommer största delen av den personal som överförs med stöd av denna lag att övergå i anställning hos det landskap inom vars område den NTM-central eller arbets- och näringsbyrå ligger där personen för närvarande arbetar. Bedömningen baserar sig på sådan information om personalens verksamhetsställen som utvecklings- och förvaltningscentret har tillgång till. Det verksamhetsställe som uppgetts i en persons uppgifter motsvarar dock inte nödvändigtvis den NTM-central som personen i själva verket utför uppgifter för.

Den riktlinje som utgör utgångspunkten för beredningen av landskapsreformen är dock att man vid omorganiseringen av uppgifter ska minimera förflyttning av personal från en ort till en annan. För att målet ska uppnås kan landskapen t.ex. utnyttja de frivilliga samarbetsformer som anges i 8 kap. i landskapslagen. Landskapen kan bl.a. inrätta gemensamma tjänster eller avtala om att uppgiften ska skötas av en tjänsteinnehavare i ett annat landskap. Landskapen kan också avtala om att producera tjänster genom samarbete eller enligt modellen med ett ansvarigt landskap så att något landskap sköter en uppgift för ett eller flera landskaps räkning. Ett sätt att uppnå målet kan också vara att personalen oberoende av landskapsgränserna med hjälp av olika distansarbets- eller lokalarrangemang fortsätter att arbeta på den ort där de arbetar för närvarande.

Vid förändringen ska god personalpolitik iakttas. För att förändringen ska kunna ledas med framgång förutsätts öppenhet och att personalen deltar i genomförandet av förändringen. I samband med genomförandet av reformen ska man se till att personalen informeras och har möjlighet att påverka.

Strukturfonder och nationella företagsstöd

Fyra NTM-centraler sköter s.k. strukturfondsuppgifter samt uppgifter som hänför sig till nationella företagsstöd med en personal motsvarande sammanlagt 141 årsverken. Om landskapen inte kommer överens om att samarbeta i fråga om uppgifterna kommer uppgifterna att fördelas på alla landskap, vilket kan innebära att pendlingsområdet för en person som sköter en uppgift kan ändras, i synnerhet om landskapen inte i fortsättningen kommer överens om en centraliserad skötsel av uppgifterna.

NTM-centralen i Tavastland sköter ovannämnda uppgifter inom områdena för landskapen Egentliga Tavastland, Päijänne-Tavastland, Kymmenedalen, Södra Karelen och Nyland. Per-

sonalen är för närvarande placerad i Helsingfors (11 personer), Tavastehus (4 personer), Kouvola (6 personer) och Lahtis (14 personer). Det finns 2 lediga tjänster, för vilka placeringsorten är öppen.

NTM-centralen i Södra Savolax sköter uppgifter inom områdena för landskapen Södra Savolax, Norra Savolax och Norra Karelen. Det finns anställda i S:t Michel (15 personer), Kuopio (10 personer) och Joensuu (8 personer).

NTM-centralen i Mellersta Finland sköter motsvarande uppgifter i områdena för landskapen Mellersta Finland, Birkaland, Södra Österbotten, Mellersta Österbotten, Österbotten, Satakunta och Egentliga Finland. Flest anställda finns i Jyväskylä (24 personer). Anställda har också placerats i Tammerfors (8 personer), Åbo (7 personer), Seinäjoki (7 personer), Vasa (7 personer), Björneborg (2 personer) och Karleby (1 person).

NTM-centralen i Norra Österbotten sköter ovannämnda uppgifter i områdena för landskapen Lappland, Kajanaland och Norra Österbotten. Den personal som sköter dess uppgifter är placerad i Uleåborg (21 personer), Rovaniemi (12 personer), Kajana (8 personer) och i Kemi och Ylivieska 1 person i båda. Dessutom är 1 person som sköter transportstöd för hela landet placerad i Tammerfors.

Personerna sköter uppgifterna inom sina verksamhetsområden per uppgiftsområde (t.ex. inom strukturfondsuppgifterna enligt insatsområde eller åtgärdsområde). Någon områdesindelning inom verksamhetsområdet med tanke på skötseln av uppgifterna har inte utgjort grund för organiseringen av dessa uppgifter. Till exempel har uppgifterna som gäller beviljande av stöd och uppgifterna i samband med utbetalning åtskilts med utgångspunkt i författningar. Arbetsfördelningen mellan personer har även påverkats av personernas kompetens. Målet för ämbetsverken har varit att erbjuda kunder så kompetenta och högklassiga tjänster som möjligt. Verksamhetsmodellen i fråga om strukturfonderna har man lyckats ta i bruk bra under de senaste tre åren och kundresponsen har huvudsakligen varit positiv. Resurserna för behandling har kunnat riktas på ett flexibelt sätt till projekt i olika landskap samt till riksomfattande projekt och arbetsbördan har kunnat jämnas ut. Handläggarnas breda kompetens har kunnat utnyttjas och kompetensen har fördelats mellan olika verksamhetsställen. Förfarandena och tolkningarna har kunnat förenhetligas. Kontakten mellan olika verksamhetsställen har varit smidig bl.a. tack vare elektroniska hjälpmedel. Med tanke på en högkvalitativ skötsel av uppgifterna är det motiverat att landskapen sinsemellan förhandlar om utnyttjande av frivilliga samarbetsformer.

Arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax ansvarar med en personal motsvarande 90 årsverken för uppgifterna vid arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter, som grundar sig på en geografiskt decentraliserad verksamhetsmodell. Av dem arbetar 33 personer i S:t Michel, 19 personer i Kuusamo, 8 personer i Kristinestad och 4 personer i Åbo. På andra orter (sammanlagt 20 orter) arbetar enstaka personer. Dessutom sköts den centraliserade telefon-tjänstfunktionen för riksomfattande enskilda kunder vid alla arbets- och näringsbyråer med en personal motsvarande sammanlagt 100 årsverken. I fråga om dessa uppgifter lämnas senare en separat regeringsproposition.

Centraliserade uppgifter som anknyter till invandring sköts vid sju NTM-centraler med en personal motsvarande drygt 16 årsverken. Dessa beskrivs närmare i beskrivningen av nuläget. Om landskapen inte kommer överens om att uppgifterna ska fortsätta skötas på nuvarande sätt,

kommer uppgifterna att fördelas på 18 landskap och detta kan inverka på var arbetsplatsen för de personer som nu sköter uppgifterna kommer att ligga, om inte antalet årsverken för skötseln av uppgifterna i fråga är lika stort i landskapet i fråga som det är nu vid NTM-centralen i fråga.

Närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland använder tre årsverken för skötseln av de tjänster som gäller rättsligt stöd i hela landet. Även vissa upphandlingsuppgifter sköts centraliserat.

Utvecklings- och förvaltningscentret

Av utvecklings- och förvaltningscentrets hela personal kommer ungefär två tredjedelar att överföras till landskapen. Något mer än en tredjedel av utvecklings- och förvaltningscentrets personal sköter uppgifter som gäller utbetalning av stöd som NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna beviljat eller datasystemuppgifter. I fråga om dessa uppgifter lämnas senare den ovan i avsnittet om arbets- och näringsförvaltningens kundservicecenter nämnda separata propositionen.

Arbets- och näringsbyråernas personal

Vid den organisationsförändring som gällde arbets- och näringsbyråerna och som trädde i kraft vid ingången av 2013 inrättades 15 arbets- och näringsbyråer. Vid arbets- och näringsbyråerna arbetade i april 2017 sammanlagt 2 698 personer avlönade med omkostnadsanslag. De arbetar på 96 olika orter. Arbets- och näringsbyråerna har alltså fortfarande flera verksamhetsställen, även om deras verksamhet i administrativt hänseende centraliserades. Vart och ett av verksamhetsområdena för Tavastlands, Sydöstra Finlands och Österbottens arbets- och näringsbyråer omfattar två landskap. För dessa arbets- och näringsbyråer är personernas arbetsorter fördelade som följer (personer avlönade med omkostnadsanslag, april 2017):

Tabell. Orter där personal vid Tavastlands, Sydöstra Finlands och Österbottens arbets- och näringsbyråer arbetar (personer avlönade med omkostnadsanslag, april 2017)

Tavastlands arbets- och näringsbyrå		Sydöstra Finlands arbets- och näringsbyrå		Österbottens arbets- och näringsbyrå	
Forssa	16	Fredrikshamn	12	Kaustby	3
Heinola	10	Imatra	24	Karleby	26
Tavastehus	40	Inkeroinen	2	Närpes	4
Lahtis	102	Kotka	32	Jakobstad	15
Riihimäki	21	Kouvola	54	Vasa	49
		Kuusankoski	1		
		Villmanstrand	40		
		Parikkala	2		
Totalt	189	Totalt	167	Totalt	97

Granskningen omfattar även personal som sköter uppgifter med anknytning till utkomstskyddet och som enligt planerna förutom till landskapen ska överföras till Folkpensionsanstalten och arbetslöshetskassorna.

På grund av bl.a. ovannämnda centraliserade uppgifter har det i detta skede av beredningen inte ansetts ändamålsenligt att göra en kalkylerad landskapsindelning vad gäller årsverkna.

Innan beslut om den personal som överförs slutgiltigt fattas krävs det beslut om bl.a. de uppgifter som överförs från staten till landskapen, de uppgifter som landskapen sköter i samarbete och om arbetsfördelningen mellan landskapen och landskapens nationella servicecenter.

Överlåtelse av rörelse

Överföringen av personal i samband med landskapsreformen till landskapen och de sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller kontrolleras av landskapen betraktas enligt propositionen som överlåtelse av rörelse. När det gäller personal som överförs från staten ska bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen tillämpas på alla de ändringar i samband med landskapsreformen som innebär byte av arbetsgivare oberoende av om de kännetecknas för överlåtelse av rörelse som föreskrivs i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen är uppfyllda. Om en person först överförs till landskapet och därifrån sedan till en sammanslutning som antingen hör till den landskapskoncern som bildas senare eller kontrolleras av landskapen, ska bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i införandelagen iakttas när det gäller överföringar av personal före utgången av 2020. Vid överföring av personal efter detta ska bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i de gällande lagarna iakttas.

En person överförs till det landskap eller till den sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen dit de uppgifter överförs som han eller hon skött före överföringen och som utgjort mer än 50 procent av hans eller hennes uppgifter.

Personalen överförs som s.k. gamla arbetstagare och behåller de rättigheter och skyldigheter som arbetsavtals- eller tjänsteförhållandet medför vid tidpunkten för överföringen. En ny arbetsgivare är skyldig att iakttä bestämmelserna i det vid överföringstidpunkten gällande arbets- eller tjänstekollektivavtal som är bindande för den tidigare arbetsgivaren till utgången av avtalsperioden. Efter att avtalsperioden löpt ut övergår man till att tillämpa det arbets- eller tjänstekollektivavtal som är bindande för den nya arbetsgivaren. Hur lönen och andra frågor som gäller anställningsförhållanden påverkas beror delvis på nivån i det avtal som tillämpas.

Att överlåta rörelse utgör inte i sig en grund för att ändra anställningsvillkoren. De anställdas uppgifter kan förändras när uppgifter sammanförs till en ny helhet. Förändrade uppgifter kan inverka även på lönen.

De som har tidsbegränsade anställningar övergår genom överlåtelse av rörelse till anställning hos den nya arbetsgivaren för den tid den tidsbegränsade anställningen varar. En stor del av anställningsförhållandena för viss tid upphör sannolikt vid utgången av 2019.

Anställda som är på familjeledighet från den tidigare arbetsgivaren ska ha rätt att återvända till anställning hos den nya arbetsgivaren och i första hand till sitt tidigare arbete.

Det har föreslagits att tillämpningsområdet för lagstiftningen om kommunala anställningsförhållanden utvidgas till att gälla även landskapets personal, så statligt anställda börjar omfattas av den nya lagstiftningen om anställningsförhållanden. En del av de statligt anställda överförs till arbetsavtalsförhållande och omfattas således av den lagstiftning som tillämpas på arbetsavtalsförhållanden. Om en tjänsteman överförs till ett bolag eller en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapet, övergår tjänstemannen till anställning i arbetsavtalsförhållande.

Det har föreslagits att intressebevakningen för arbetsgivare i landskapen ska ordnas så att Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT ska vara arbetsgivarnas intressebevakare. Till dess uppgifter hör att förhandla och avtala på sina medlemssamfunds vägnar om personalens anställningsvillkor samt förhandla och avtala när det gäller avtal och rekommendationer på centralorganisationsnivå.

Utgångspunkten är att bara de som står i tjänsteförhållande kan utöva offentlig makt. Detta kan dock frångås genom bestämmelser om att en offentlig förvaltningsuppgift anförtros någon annan än en myndighet under de förutsättningar som anges i 124 § i grundlagen. Offentliga förvaltningsuppgifter kan anförtros en myndighet endast genom lag. Enligt den nuvarande arbetstidsstatistiken sköter ungefär 15 procent av personalen uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt och som inte ens genom lag kan anförtros någon annan än en myndighet. Tilläggs pensionerna för den personal som överförs från staten till landskapet eller till en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som kontrolleras av landskapen tryggas genom att det föreskrivs separat om dem.

När personalen har övergått i anställning hos landskapen vid ingången av 2020 ska dock landskapet slå fast sin personal- och lönepolitik inom de gränser som lagstiftningen och arbets- och tjänstekollektivavtalen anger. Kostnadseffekten av löneharmoniseringen bestäms enligt hur de uppgiftsbaserade lönenivåerna fastställs i landskapen, och med vilken tidtabell anställningsvillkoren och lönerna harmoniseras.

Tillväxttjänstreformen

Den föreslagna lagen har betydande konsekvenser för personalen till den del genomförandet av de nuvarande tillväxttjänsterna vid NTM-centralerna och arbets- och näringsbyråerna genom reformen förs in på marknaden. De uppgifter som flyttas till marknaden kan t.ex. vara rådgivning som gäller arbetssökandes jobbsökning och sysselsättning samt förmedling av information om arbetsplatser och arbetsmöjligheter. Tjänster som kan produceras är yrkesvägledning och utveckling av kompetens som behövs i arbetslivet. Även bedömningen av tjänstebehovet hos enskilda kunder och företag och avtal om jobbsökning kan produceras på marknaden. Landskapen beslutar självständigt om de producerar tjänsterna själva eller om de utökar nuvarande köpta tjänster. När ett landskap bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden enligt 112 § i landskapslagen ska landskapet bolagisera sin verksamhet, varvid även den personal som skött uppgifterna övergår till anställning hos landskapets bolag. Det är fråga om situationer där landskapet säljer sin serviceproduktion. Utöver landskapens offentliga förvaltningsuppgifter (uppskattningsvis ca 15 procent) kommer landskapen att ha hand om organiseringsuppgifterna, vars andel inte helt kan uppskattas utifrån nuvarande uppgifter. De uppskattningar som beskrivs närmare nedan har utgått från att det inte är ändamålsenligt att skötseln av organiseringsuppgifterna utgör en större andel än 10 procent. Landskapen avgör dock självständigt antalet årsverken för skötseln av uppgifterna i fråga.

Vid ändringen ska god personalpolitik iakttas och landskapet ska i första hand hitta lösningar genom vilka varaktigheten för personalens tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden kan tryggas. Landskapet ska utreda om det är möjligt att utnyttja de frivilliga samarbetsformer som anges i 8 kap. i landskapslagen. Landskapet ska också utreda om det kan förekomma arrangemang där en person övergår i anställning hos ett annat landskap, landskapskoncernens bolag eller det nationella servicecentret i landskapet, t.ex. genom en regionalt decentraliserad arbetsmodell. Landskapet ska sörja för personalens kompetensutveckling på ett föregripande sätt och systematiskt bygga upp personalens kompetens så att den motsvarar landskapets kommande behov.

Om landskapet bildar separata helheter av funktionerna och överlåter dem till privata aktörer, iakttas principerna om överlåtelse av rörelse. I en sådan situation övergår personalen från tjänsteförhållande till arbetsavtalsförhållande. Landskapet kan även med den person eller de personer som överförs ingå ett avtal om köpande av tjänster, vilket möjliggör inledande av verksamheten och att ställningen hos den som övergår till att bli företagare tryggas för en bestämd tid. Maximitiden för ett sådant avtal får dock inte överskrida tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänster.

Konsekvenserna för personalen varierar beroende på marknadsläget och landskapets beslut och kan inte bedömas på ett heltäckande sätt i samband med lagberedningen. Vid reformen har man utgått från att reformen på lång sikt leder till att ca 75 procent av den personal som nu sköter tillväxttjänster inom den offentliga sektorn kommer att övergå till den privata sektorn. Detta beror dock helt och hållet på hur mycket landskapet beslutar producera genom egen produktion och i vilken utsträckning det uppstår en marknad när företagens medvetenhet om de nya möjligheterna ökar. Det är inte ändamålsenligt för landskapet att överföra sin produktion till marknaden förrän det finns tillräckligt med aktörer på marknaden så att det uppstår en tillräcklig konkurrens. Man kan dock inte utesluta att det uppstår en sådan situation där de kommersiella aktörerna förlorar intresset för att producera tjänster och landskapet på nytt blir tvunget att inleda egen produktion. Det här leder till en situation där personalens arbetsgivare kan komma att bytas ofta.

Eventuella ändringar i fråga om strukturfondsuppgifterna gäller först från och med 2021, när den nya programperioden har inletts.

Arbets- och näringsministeriet kan vidta åtgärder som avser åtskiljande av organiserings- och produktionsuppgifterna innan organiseringsansvaret övergår till landskapen. Det är fråga om åtskiljande av produktionen i fråga om vissa tillväxttjänstsuppgifter inom särskilt utvalda NTM-centraler eller arbets- och näringsbyråer före 2020. Till dessa delar kan det uppkomma personalkonsekvenser redan före 2020-01-01. När pilotfunktionerna inleds ska god personalpolitik iakttas. Personalen ska erbjudas utbildning om exempelvis företagande, upphandling och kvalitetskontroll. Genom att skilja åt organiseringsuppgifterna redan före 2020 kan de anställdas kompetens utvecklas med avseende på organiseringsuppgifter. Avsikten är att de anställda vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna ska vara med om att planera och bygga upp de funktioner genom vilka organiseringsuppgifterna organiseras i landskapet. Personalens tillgång till information och påverkansmöjligheter ska tillgodoses.

4.3 Samhälleliga konsekvenser

4.3.1 Konsekvenser för områdena, landsbygden och kommunernas livskraftsfaktorer samt miljön

Propositionen har konsekvenser för den ekonomiska aktiviteten, näringsverksamheten och sysselsättningen i områdena. Det att tillväxttjänster produceras i växande utsträckning på marknaden kan något öka näringsverksamheten och produktionen i sådana områden där den kommersiella produktionen och utbudet av motsvarande tjänster inte sedan tidigare varit starka. Stora stadsregioner har bättre förutsättningar till produktion enligt en modell med flera producenter, där tillväxttjänster produceras bl.a. av kommunala bolag, privata företag och aktörer inom tredje sektorn. Det att arbetskrafts- och företagsservice produceras på marknaden ökar möjligheterna till ny affärsverksamhet och föder på det sättet ny näringsverksamhet. När det gäller de nuvarande köpta tjänsterna finns det marknadsområden som uppgår till mer än 20 miljoner euro i Nyland, Egentliga Finland, Birkaland, Sydöstra Finland och Norra Österbot-

ten. Landskapens marknadspotential står i direkt proportion till antalet arbetslösa inom landskapet.

Produktionen av tillväxttjänster på marknaden effektiviserar verksamheten i de områden där en fungerande marknad med konkurrens skapas för tillväxttjänster. På de områden där det inte finns konkurrens t.ex. på grund av långa avstånd och gles bosättning blir effektivitetsnyttan sannolikt liten.

Förslagets verkningar på tillgången till tillväxttjänster beror delvis på hur bra tjänsterna digitaliseras och hurdana bredbandsanslutningar kunderna har tillgång till, eftersom syftet med arbetsmarknadstorget är en så omfattande kundkontakt som möjligt i webbtjänsterna. Tillgången till tjänster är sannolikt bättre i stadsregioner än i mindre stadsregioner och på landsbygden. I synnerhet företagare sköter gärna sina ärenden utanför tjänstetid, så var tjänsten fysisk finns har inte så stor betydelse, om tjänsterna finns tillgängliga i ett allmänt nät och dataförbindelserna fungerar. När det gäller rekryterings- och kompetenstjänsterna kan personlig kontakt vara viktigt i synnerhet för arbetslösa arbetssökande som är i behov av sektorsövergripande service. Eftersom man med reformen också eftersträvar effektivitetsinbesparingar förbättrar reformen inte nödvändigtvis tillgången till personlig kontakt t.ex. på landsbygden. Huruvida tjänsten produceras av landskapet själv eller av någon annan kan inte anses påverka tillgången till tjänsten. Landskapet kan för tjänsteproducenten fastställa samma kriterier för tillgänglighet som landskapet själv skulle iaktta om det själv producerade tjänsten. Vid resultatbaserade upphandlingar är det producenten av tillväxttjänster som bestämmer på vilken nivå i fråga om tillgängligheten till tjänsterna den arbetssökande bäst sysselsätts. De företag som producerar tillväxttjänster kan om de så önskar skapa verksamhetsmodeller där tjänstens attraktionskraft t.ex. baserar sig på kundbesök. Man kan med ganska stor sannolikhet bedöma att lösningar av denna typ är mer sannolika i fråga om tjänster som produceras av företag än i fråga om tjänster som produceras av landskapen.

I enlighet med vad som tidigare konstaterades kan landskapet i enlighet med 24 och 25 § ställa behövliga villkor och införa behövliga skyldigheter för tjänsteproducenten för att säkerställa tillgången till och tillgängligheten hos tjänsterna. Dessutom kan landskapet när det väljer producenter av tillväxttjänster ställa kriterier bl.a. på var verksamhetsstället är beläget. Statsrådet kan vid behov enligt 20 § sätta upp mål bl.a. i fråga om lika tillgång till tjänster. Eftersom reformen dock baserar sig på landskapets självstyrelse är det inte möjligt att i samband med lagberedningen särskilt noggrant bedöma de regionala skillnaderna i tillgången till tjänster. I enlighet med 19 § 2 mom. ska staten och landskapet tillsammans behandla behövliga åtgärder och de resurser som dessa kräver, om sysselsättningsläget eller tillgången till tjänster i ett landskap avsevärt avviker från andra landskap eller är olika mellan olika delar av ett landskap.

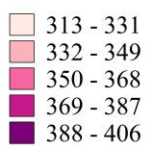
I synnerhet i landskap med stora avstånd i östra och norra Finland är det särskilt viktigt att ta hänsyn till de offentliga webbtjänsternas funktion. Enligt kommunikationsverket finns det för närvarande snabbt bredband med en hastighet på 100 megabyte tillgängligt för ca 52 procent av Finlands hushåll. Den bästa tillgången till snabbt bredband finns i landskapet Österbotten, där ca 73 procent av hushållen har tillgång till ett bredbandsabonnemang med en hastighet på 100 megabyte. Den nästbästa tillgången till bredband med en hastighet på 100 megabyte finns i Nyland (65 procent), Kajanalands (61 procent) och Mellersta Österbotten (60 procent).

Det digitala genomförandet av tillväxttjänsterna inverkar på den regionala jämlikheten. Tillväxttjänsterna är till största delen digitala tjänster. Digitaliseringen kan ha konsekvenser som ökar ojämlikheten, eftersom medborgarnas färdigheter att använda elektroniska tjänster varierar. Tidigare har det t.ex. visats att färdigheterna att använda elektroniska medier är bättre

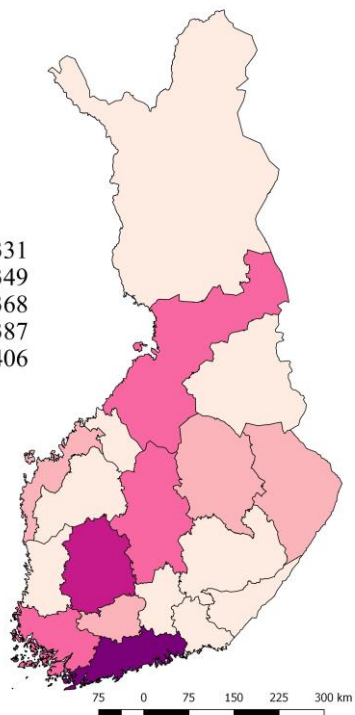
bland de högt utbildade (t.ex. Merisalo 2014)⁷. Det är alltså möjligt att högskoleutbildade medborgare är bättre på att utnyttja de elektroniska tjänsterna. På vidstående karta 1 presenteras utbildningsnivåindexet, som mäter befolkningens utbildningsnivå genom den högsta utbildningens genomsnittliga längd per person efter grundskolan. Med andra ord ju högre index, desto högre utbildningsnivå har invånarna i landskapet. Utbildningsnivåindexet är klart högre i de landskap där det finns stora städer och universitet. I de landskap där invånarnas utbildningsnivå är lägre är det alltså möjligt att det är svårare för medborgarna att utnyttja digitala tjänster. Tillgången till digitala tjänster påverkas också av tillgången till tillförlitliga nätanslutningar. Det finns tydliga skillnader i tillgången till nätanslutningar mellan olika delar av landet (se karta 2), vilket kan öka skillnaderna i tillgången till tillväxttjänster. I lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster föreslås dock bestämmelser om att landskapet ska vara skyldigt att se till att personlig kontakt ordnas på det sätt att det i landskapet finns ett tillräckligt antal serviceställen, där de enskilda kunderna kan inleda jobbsökning och få rådgivning. Med tillräckligt antal avses dock inte en situation där avstånden till serviceställena är lika långa inom landskapet eller mellan landskapen. Detta motsvarar den rådande situationen.

⁷ Merisalo, M. (2014). *Sosiaalisen median käytön alueelliset erot Helsingin ydinkeskustassa ja pääkaupunkiseudun erilailla esikaupunkialueilla*. Terra 126: 1, 21–37.

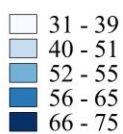
Utbildningsnivåmätare, 2016

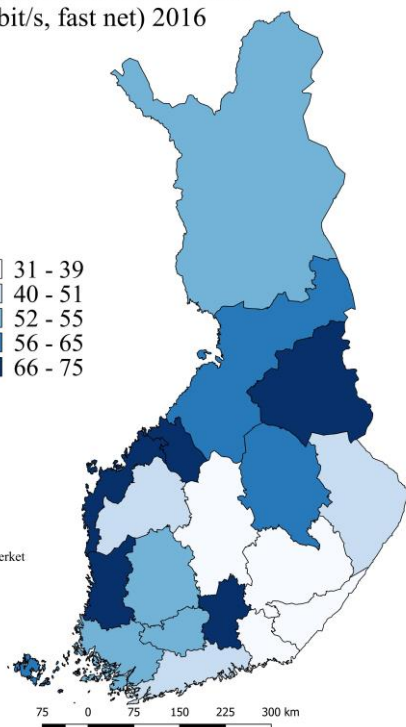
Källa: Statistikcentralen
Karta: Heli Ponto /
ANM

Snabbt bredband, hushållen % (100 Mbit/s, fast net) 2016

Källa: Trafikverket
Karta: Heli
Ponto/ANM

Propositionens konsekvenser för regionutvecklingsåtgärderna och finansieringen av tillväxttjänster samt antalet investeringar beror i fortsättningen på landskapens egna prioriteringar och riktlinjer för hur finansieringen ska riktas. Fördelning av generella anslag till åtgärder som stöder regionutvecklingen är en fråga som hör till landskapets självstyrelse. Landskapen ska i sina prioriteringar dock beakta statsrådets riksomfattande mål enligt 10 §. Arbets- och näringsministeriet ska också följa att finansieringsnivån är tillräcklig på både nationell nivå och landskapsnivå samt övervaka ordnandet av tillväxttjänster. Dessa åtgärder kan bedömas ha konsekvenser för hur landskapen riktar finansiering till regionutvecklings- och tillväxttjänståtgärderna. När det gäller fördelningen av strukturfondsmedel under den pågående programperioden iakttas dock prioriteringarna enligt det godkända strukturfondsprogrammet och de finansiella ramar som landskapen sinsemellan kommit överens om.

Enligt förslaget har landskapen inom sitt område och kommunerna inom sitt område och i de områden som omfattas av samarbetsarrangemang mellan kommunerna samt staten ansvar för regionutvecklingen. Enligt förslaget är landskapet regionutvecklingsmyndighet inom sitt eget område och samarbetar med kommunerna i området. Det är viktigt att alla aktörer med ansvar för regionutvecklingen i sin verksamhet tar hänsyn till olika typer av områden (landsbygd, skärgård och städer) och deras livskraft. Landskapen, som är regionutvecklingsmyndigheter, har ett särskilt ansvar.

Konsekvenserna av ändringarna av regionutvecklingssystemet för produktionen och sysselsättningen är på sin höjd indirekta. De indirekta konsekvenserna för näringsverksamheten och sysselsättningen och därigenom även för konkurrenskraften och invånarnas välfärd i området kan bedömas vara positiva, eftersom riktandet av åtgärder och finansiering inom landskapet utifrån områdets egna förutsättningar ökar effektiviteten i fråga om dem. Enligt förslaget stärks landskapens prövningsrätt vid skötseln av uppgifter som gäller regionutvecklingen, vilket ökar den lokala förankringen och möjligheterna att beakta lokala särdrag och behov. Detta är i regel positivt med tanke på olika typer av områden och utvecklingen av dem.

Att tillväxttjänsterna och regionutvecklingssystemet tas in i samma lagstiftning framhåller den roll tillväxttjänsterna spelar för regionutvecklingen som helhet. Tillväxttjänsterna stöder uppnåendet av de mål för regionutvecklingen i landskapet som föreslås i 4 § 1 mom. 1 och 3 punkten. Andra delområden i regionutvecklingen är utveckling av välfärden, kompetensen, livskraften och tillgängligheten. Alla delområden ska dock tas upp samtidigt vid planeringen av regionutvecklingen på riksomfattande nivå och landskapsnivå, för att säkerställa likriktade åtgärder inom olika förvaltningsområden samt åtgärdernas övergripande genomslagskraft.

Enligt förslaget kan riksomfattande mål fastställas för tillväxttjänsterna och regionutvecklingen och med tanke på dem ska det finnas en delegation för förnyelse i regionerna. I fråga om dessa mål och delegationens arbete är det viktigt att identifiera och beakta olika typer av områden (landsbygd, skärgård och städer) och utvecklingen av dem samt samordna dem med riktlinjerna för de ovannämnda politiska sektorerna.

Särlösningen i Nyland överför med avvikelse från andra landskap organiseringsansvaret till den samkommun som bildas av kommunerna i huvudstadsregionen. Detta har bl.a. motiverats med att 40 procent av företagets omsättning uppkommer i huvudstadsregionen. Huvudstadsregionen står för nästan en tredjedel av Finlands bruttonationalprodukt och där finns ca 27 procent av alla Finlands arbetsplatser och ca 30 procent av arbetsplatserna inom den privata sektorn. Av Finlands befolkning bor ungefär var femte i huvudstadsregionen. Av dem med främmande modersmål bor nästan hälften i huvudstadsregionen. Antalet invånare med främ-

mande modersmål har ökat med ungefär 11 000 personer per år, och ökningen väntas fortsätta på samma nivå. Samma storleksklass i förhållande till övriga Finland gäller landskapet Nyland för hela landskapsreformens del. Det är ändamålsenligt att fördela organiseringsansvaret med landskapet Nyland och kommunerna i huvudstadsregionen, när man beaktar hur omfattande organisation det är fråga om i landskapet Nyland.

Lagförslagets miljökonsekvenser är på sin höjd indirekta. När de strategiska målen och programmen i enlighet med lagförslaget utformas och fullföljs ska vikt fästas vid miljöaspekter. Till exempel ska miljökonsekvensbedömningar av landskapsprogram och andra program i anslutning till regionutvecklingen göras. Genom bedömningarna strävar man efter att redan i programmens beredningsskede beakta näringsverksamhetens och trafikens konsekvenser för miljö. Även vid utarbetandet och genomförandet av Europeiska unionens strukturfondsprogram har miljöaspekterna bedömts. Även i samband med genomförandet av programmen ska, beroende på de finansierade projektens innehåll, eventuella miljökonsekvenser och behovet av ett särskilt miljötillstånd utredas.

Den som ordnar tillväxttjänsterna, dvs. landskapet, ansvarar för att de internationella förpliktelser som är bindande för Finland beaktas. Landskapet ska se till producenterna av tillväxttjänster iakttar de villkor som ställs på dem och som ska iakttagas vid produktionen av tjänsterna. I villkoren kan det bl.a. ställas kvalitetskrav som hänför sig till miljökonsekvenser.

Vid landskapsreformen överförs största delen av närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter på miljöområdet till den nya myndigheten Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Det är viktigt att fästa vikt vid välfungerande samarbetsförbindelser mellan landskapen och den nya myndigheten, för att miljöaspekterna ska blir beaktade i planeringen inom landskapen.

4.3.2 Konsekvenser för tillväxttjänsternas kvalitet och genomslag

Det anses allmänt att en ökad konkurrens har positiva effekter för kunden. När marknaden blir mer konkurrenspräglad, ökar utbudet av produkter och tjänster, och sambandet mellan pris och kvalitet förbättras. Konsekvenserna av konkurrensen begränsas inte enbart till verksamheten för de producenter som direkt omfattas av konkurrensen. Konkurrensen kan dessutom anses ha positiva externa effekter också på verksamheten för sådana aktörer som inte själva direkt deltar i konkurrensen. Sådana effekter märks exempelvis genom spridningen av produkt- och processinnovationer som utvecklats på den konkurrensutsatta marknaden i strävan efter att uppnå vinst. Enligt Konkurrens- och konsumentverket (rapport 6/2016) sker innovation inom servicesektorn vanligen i samarbete med kunden. Det slutliga resultatet av konkurrensutsättningen beror i väsentlig grad på hur och på vilka villkor konkurrensutsättning organiseras.

De största effektivitetsvinsterna kan man förvänta sig genom konkurrensutsättningen av sådana offentliga tjänster vars kvalitet är lätt att mäta. För att konkurrensutsättningen av tillväxttjänster ska lyckas spelar en lyckad monitorering av kvaliteten en viktig roll. Om det visar sig svårt att kontrollera kvaliteten på tillväxttjänster som produceras av privata tjänsteproducenter kan det leda till att tjänsternas kvalitet försämras genom konkurrensutsättningen. Detta är en relevant risk särskilt i den inledande fasen av reformen. På längre sikt i takt med att kompetensen i fråga om konkurrensutsättning stärks minskar detta problem. Målet för reformen är att skapa nya marknader för tillväxttjänster och öka konkurrensen. Detta ökar kundernas valmöjligheter, skapar via konkurrensen organisationsstrukturer som stöder utvecklingen av tjänsternas kvalitet och medför nya tjänsteinnovationer och effektivare verksamhetssätt.

Hur mycket reformen slutligen ökar konkurrensen och kundernas valmöjligheter beror i mycket stor utsträckning på i vilken omfattning landskapen överför nuvarande myndighetsuppgifter till produktion på marknaden. Om verksamheten fortsätter på samma sätt som nu som landskapens egen produktion, skapas inga nya verksamhetsformer i form av privata företags innovationsverksamhet och det uppkommer inte nödvändigtvis ett konkurrensläge som skulle styra landskapet att bolagisera sin verksamhet.

Eftersom landskapet ansvarar för ordnandet av tillväxttjänster och social- och hälso-tjänster, möjliggör reformen bättre samordning av tjänsterna särskilt för dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden. Reformen möjliggör också mer enhetliga servicekedjor för enskilda kunder än för närvarande, eftersom det i fråga om flera tjänster är landskapet som ordnar tjänsterna.

Eftersom lagen endast skapar en ram för verksamheten, är det i stor utsträckning landskapen som i fortsättningen fastställer principerna för produktionen av tillväxttjänsterna inom området. Då kan tjänster uppstå utifrån landskapets särdrag och näringsstruktur, vilket däremot också kan ha konsekvenser för likabehandlingen av kunder i olika landskap när det gäller vilka och hurdana tjänster de har tillgång till. Tjänsternas kvalitet och genomslagskraft kan också variera avsevärt mellan olika landskap. Det är dock sannolikt att dessa konsekvenser minskar genom statsrådets möjlighet enligt 32 § att sätta upp riksomfattande mål för tillväxttjänsterna. Mål kan sättas upp för att säkerställa samordningen av och en lika tillgång till samt valfriheten i fråga om tjänster och för att trygga de språkliga rättigheterna. Dessutom kan allmänna riktlinjer om gemensamma system och produktionssätt fastställas.

4.3.3 Konsekvenser för de riksomfattande tillväxttjänsterna

Att skapa tillväxt förutsätter såväl regionala som nationella åtgärder. Effektiva och välfungerande tjänster på landskapsnivå kommer också att öka de riksomfattande tillväxttjänsternas kundkrets. Tillväxttjänsterna på landskapsnivå har dock inga direkta konsekvenser för andra riksomfattande tjänster som tillhandahålls offentligt eller för andra tjänsteproducenter på riksnivå, t.ex. för Finnvera Abp:s, Business Finland Ab:s, Finlands Industriinvestering Ab:s eller Innovationsfinansieringsverket Business Finlands verksamhet. De tjänster dessa aktörer tillhandahåller är på samma sätt som tidigare tillgängliga för tillväxtföretag och andra företag oberoende av var de är belägna.

I fortsättningen ska producenter av riksomfattande tjänster och landskapen se till att de servicekedjor som erbjuds företagskunderna fungerar väl och att tjänsterna kompletterar varandra, dvs. inte är överlappande. I praktiken förutsätter detta nära samarbete mellan nationella tjänsteproducenter och landskapen. Samarbete mellan aktörerna ska främja tjänster som tillhandahålls på ett bekvämt sätt enligt principen om en lucka/en kontakt för alla ärenden samt utbyte av information om företagskunder mellan offentliga tjänsteproducenter. En allt större del av tjänsterna produceras på ett digitalt och kostnadseffektivt centraliserat sätt även på riksnivå.

4.3.4 Konsekvenser för olika befolkningsgrupper

Till dem som har en svag ställning på arbetsmarknaden hör t.ex. en del av de långtidsarbetslösa, dem som har en funktionsnedsättning, de långtidssjuka och invandrarna. I synnerhet när det gäller de som har en svag ställning på arbetsmarknaden betonas upprättandet av kriterierna för upphandling av och för registrering som producent av tillväxttjänster så att det tillhandahålls tjänster som stöder såväl den direkta sysselsättningen som sysselsättningen för de perso-

ner som för att få arbete är i behov av samlade tjänster som består av långvariga och eventuellt flera olika tjänster för utveckling av arbetslivsfärdigheterna och kompetensen och för individuellt stöd. När det gäller invandrare ligger tyngdpunkten vid sidan av den yrkesmässiga utvecklingen och kompetensutvecklingen också på utveckling av språkkunskaperna och av de färdigheter som behövs i samhället.

När man beaktar att de som har en svag ställning på arbetsmarknaden utgör en heterogen grupp och att denna grupp i något landskap kan bestå t.ex. av ett litet antal invandrare, kan landskapens varierande förmåga att ordna och säkerställa de tjänster som olika kundgrupper är i behov av bli en utmaning. Detta innebär att särskild vikt bör fästas vid att enskilda kunder som är bosatta i olika landskap behandlas lika och att landskapet ordnar integrationsfrämjande tjänster som till innehåll och omfattning motsvarar invandrarnas tjänstebehov i landskapet i fråga.

Landskapet ska i enlighet med 21 § 1 mom. på förhand bedöma och beakta beslutens konsekvenser för olika kundgrupper. Landskapets egen produktion kvarstår särskilt i situationer där det vid marknadsundersökningar konstaterats att ingen aktör har beredskap att producera tjänster som en viss målgrupp behöver. I sådana fall gäller marknadsbristen denna del av tjänsterna och landskapet ska säkerställa tillgången även till dessa tjänster på något annat sätt.

Om tjänster i fortsättningen produceras av flera aktörer, kan det på marknaden även komma in aktörer som är specialiserade på en viss grupp, förutsatt att det finns tillräcklig efterfrågan på en sådan verksamhetsmodell. Detta kan t.ex. påverka serviceupplevelsen hos de äldre eller en ung person som söker sitt första arbete. Detta kan emellertid också leda till att företag vill profilera sig så att ur företagets synvinkel oändamålsenliga kunder inte söker sig till dem som kunder. Eftersom kunden har rätt att välja tjänsteproducent, har producenten i regel inte rätt att vägra ta emot en kund. Landskapet ska t.ex. vid säkerställandet av att ersättningsgrunderna är korrekta se till att kunden verkligen har tillhandahållits tjänsten.

Eftersom personer med funktionsnedsättning ofta har en svagare ställning på arbetsmarknaden än andra arbetssökande, innehåller flera internationella avtal särskilda förpliktelser att se till att det för personer med funktionsnedsättning tillhandahålls tjänster som bl.a. stöder deras yrkesval och sysselsättning samt att de får behålla sitt arbete. Sådana förpliktelser finns bl.a. i artikel 27 i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och i artiklarna 9 och 15 i Europarådets sociala stadga. Dessa förpliktelser ska beaktas både vid ordnandet och vid produktionen av tillväxttjänster. I sista hand är det landskapet som har ansvar för detta, och man kan anta att detta ansvar också realiseras, varvid lagändringen inte har negativa effekter för personer med funktionsnedsättning.

Kundens valfrihet i fråga om tillväxttjänsterna kan i framtiden ge personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden större möjligheter att välja ändamålsenliga tjänster och åtgärder, t.ex. så att integrationen och sysselsättningen effektiviseras. Detta kan dock även ge upphov till situationer där ingen ger tillräckligt akt på t.ex. om en kund som är i behov av sektorsövergripande service har utnyttjat sin valfrihet på ett ändamålsenligt sätt. I vissa landskap kan t.ex. antalet invandrarkunder vara så litet att man inte genom konkurrensutsättning kan hitta en aktör med beredskap att producera alla de tjänster som målgruppen behöver. Även det faktum att de som har en svag ställning på arbetsmarknaden utgör en heterogen grupp ställer särskilda krav på konkurrensutsättningen av tjänsterna. Att svara på behovet av tolkningstjänster och tjänster på det egna språket för invandrare kan vara en utmaning särskilt i ett glest befolkat landskap. Till denna del består risken i att tjänstenivån försämras i något område, om inte problemet åtgärdas på landskapsnivå.

Även skyldigheten att hänvisa en kund från en tjänsteproducent till en annan är relevant, om den tjänsteproducent som valts inte kan erbjuda en person som har en svag ställning på arbetsmarknaden lämpliga samlade tjänster.

De digitala tjänsterna spelar en viktig roll när det gäller inledandet och genomförandet av processerna för tillväxttjänsterna. Med tanke på de enskilda kunderna sker det inga stora förändringar i sättet att sköta ärenden jämfört med nuläget, eftersom t.ex. ca 80 procent av jobbsökningarna även för närvarande inleds via en webbtjänst. Hur stort språkutbudet som stöd för användningen av webbtjänsten Mina e-tjänster är inverkar på invandrarnas möjlighet att utnyttja de digitala tjänsterna fullt ut. Det föreskrivs inte om språkutbudet genom den föreslagna lagen om tillväxttjänsterna, utan det utgör ett led i genomförandet av webbtjänsterna. Om ibruktagandet av de digitala tjänsterna lyckas kan detta också minska eventuella negativa effekter av reformen för vissa befolkningsgrupper inom en del områden.

Anpassning av tillväxttjänsterna t.ex. till invandrarkundernas behov med beaktande av invandrarbefolkningen och invandrarprofilen i landskapet möjliggör i bästa fall att integrations- och sysselsättningsfrämjande tjänster kan riktas på ett ändamålsenligt och kostnadseffektivt sätt inom landskapet.

Serviceprocessen för arbetssökande

Närmare bestämmelser om serviceprocessen för arbetssökande ska utfärdas genom den regeringsproposition med förslag till lag om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster som är under beredning. Bestämmelserna ingår i den föreslagna lagens 2 kap. Jobbsökning inleds i första hand elektroniskt i den för ändamålet avsedda nättjänsten. Jobbsökning kan inledas också genom en personlig begäran om att den inleds. Landskapet ska se till att jobbsökningen även i fortsättningen kan inledas i samband med ett personligt besök. För detta ändamål ska landskapet ha verksamhetsställen. På detta sätt tryggas möjligheten att inleda jobbsökningen också i sådana fall då en person inte har några möjligheter att uträtta ärenden via en nättjänst.

Jobbsökningen upphör att vara i kraft om den arbetssökande meddelar att han eller hon inte längre önskar hålla sin jobbsökning i kraft. Jobbsökningen upphör också om den arbetssökande inte deltar i en utvärdering av hans eller hennes servicebehov, inte inom utsatt tid lägger fram de redogörelser för sin yrkeskompetens, arbetshistoria, utbildning och arbetsförmåga som behövs för utvärderingen eller inte deltar i de undersökningar eller bedömningar av arbetsförmågan som erbjuds honom eller henne och som är nödvändiga för att utreda hans eller hennes servicebehov. De nämnda situationerna där jobbsökningen upphör motsvarar i huvudsak den gällande lagen.

I lagutkastet föreslås att jobbsökningen ska upphöra också när den arbetssökande inte väljer en tjänsteproducent inom angiven tid efter det att han eller hon har anvisats att använda sin valfrihet. Vidare ska jobbsökningen upphöra om inte den arbetssökande minst var sjunde dag anmäler att jobbsökningen fortsätter och redogör för sina aktiva strävanden att få arbete i den för ändamålet avsedda nättjänsten. Bestämmelserna om aktiv jobbsökning ersätter de förpliktelser som för närvarande finns i anslutning till sysselsättningsplanerna. Enligt den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice upphör jobbsökningen att vara i kraft om den arbetssökande inte inom den tid och på det sätt som överenskommits i sysselsättningsplanen eller en plan som ersätter den underrättar arbets- och näringsmyndigheten om hur han eller hon har följt planen. I den föreslagna lagen ska det också finnas bestämmelser om hur en jobbsökning som har upphört att vara i kraft kan inledas på nytt.

I lagförslaget ska det inte finnas några bestämmelser som motsvarar bestämmelserna i 2 kap. 4–7 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och som gäller intervjuer med arbetssökande, ordnandet av och innehållet i intervjuerna samt utarbetande och revidering av en sysselsättningsplan och sysselsättningsplanens innehåll. Intervjuer och sysselsättningsplanerna är förfaranden och verktyg som används för att bedöma arbetssökandes servicebehov och för att avtala om servicen. Enligt lagutkastet ska en arbetssökandes servicebehov på samma sätt som för närvarande bedömas inom två veckor efter det att jobbsökningen inletts och därefter regelbundet minst var tredje månad, om arbetslösheten fortsätter. Utifrån bedömningen av servicebehovet ska man komma överens med den arbetssökande om tjänster som överensstämmer med hans eller hennes servicebehov. I fortsättningen ska landskapet ha större prövningsrätt när det gäller på vilket sätt och med vilka metoder det ovannämnda ordnas.

Den arbetssökandes servicebehov ska bedömas inom två veckor efter det att jobbsökningen inletts. Den första bedömningen av servicebehovet ska i regel göras digitalt i en för ändamålet avsedd nättjänst. Om den arbetssökande på basis av en bedömning av servicebehovet inte har något behov av tillväxttjänster efter prövning ska han eller hon anvisas att använda öppna tjänster, dvs. nät- och telefontjänster. En del av de arbetssökande kan på basis av bedömningen av servicebehovet behöva en viss tjänst och då kan han eller hon styras direkt till att välja tjänsteproducent. Arbetssökande som bedöms ha en hög risk för långtidsarbetslöshet eller ett behov av en samordning av olika tjänster ska styras till en närmare bedömning av servicebehovet.

Om den arbetssökandes arbetslöshet blir långvarig ska hans eller hennes servicebehov bedömas var tredje månad. På basis av bedömningen av servicebehovet ska man komma överens med den arbetssökande om den jobbsökning och de tjänster med vilka det är ändamålsenligt att främja den arbetssökandes sysselsättning. Den arbetssökande ska också styras till att använda sin valfrihet när tjänster som motsvarar hans eller hennes servicebehov produceras av flera tjänsteproducenter.

Enligt 21 § i propositionen ska landskapet ansvara för samordningen av tjänsterna. I motiveringen till paragrafen konstateras det bl.a. man med samordning av tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar avser samordning av tillväxttjänster med exempelvis social- och hälso-tjänster. Behov av samordnade tjänster har t.ex. arbetslösa personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden, som ofta även behöver social- och hälso-tjänster för att kunna få jobb. Utöver de ovannämnda tjänsterna kan en arbetssökande kund också behöva tjänster för vilka någon annan aktör än landskapet har organiseringsansvaret. I bestämmelsen preciseras inte vilka dessa andra aktörer eller deras tjänster är, men sådana tjänster kunde vara bl.a. de tjänster för yrkesinriktad rehabilitering som Folkpensionsanstalten och försäkringsbolagen tillhandahåller, och ungdomsväsendet tjänster som hör till kommunernas organiseringsansvar eller de tjänster som hör till undervisningsmyndigheternas organiseringsansvar.

Eftersom landskapet ska ha organiseringsansvaret för både tillväxttjänsterna och social- och hälso-tjänsterna och landskapet ska ansvara för samordningen av tjänsterna föreslås det att lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen ska upphävas. Bestämmelser om lagens centrala innehåll, bedömningen av det sektorsövergripande servicebehovet och samordningen av tjänsterna ska dock även i fortsättningen utfärdas genom lag. I det lagutkast som bereds om rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster ska det på motsvarande sätt som för närvarande föreskrivas om den tidpunkt då den arbetslöses behov av sektorsövergripande service senast ska bedömas. Sektorsövergripande service avser samordning av tillväxttjänster, social- och hälso-tjänster samt Forskningsanstaltens rehabiliteringstjänster och andra myndigheters eller aktörers tjänster som en arbetssökande behöver. Den arbetslöses be-

hov av sektorsövergripande service ska utvärderas när den arbetslöse har fått arbetsmarknadsstöd i minst 300 dagar på grund av arbetslöshet, har fyllt 25 år och varit arbetslös utan avbrott i minst 12 månader eller är under 25 år och har varit arbetslös utan avbrott i minst 6 månader. Verksamhetsmodellen i anslutning till samordningen av sektorsövergripande service ska inte regleras i lag, utan landskapet ska kunna fatta beslut om den. Genom lag föreskrivs det dock inte om hurudana strukturer eller verksamhetsmodeller som ska användas för att i fortsättning- en ordna tjänsterna, utan beslut om detta fattas av landskapet. De förfaranden som visat sig vara bra och fungerande i verksamhetsmodellen för sektorsövergripande samservice ska kunna utnyttjas också i landskapsmodellen.

4.3.5 Språkliga rättigheter

Propositionen bedöms inte ha några betydande språkliga konsekvenser.

Enligt 3 § i språklagen (423/2003) tillämpas lagen bl.a. på landskapens myndigheter. En landskapsmyndighet är enligt lagens 6 § 1 mom. enspråkig om dess ämbetsdistrikt omfattar enbart kommuner med samma språk och tvåspråkig om dess ämbetsdistrikt omfattar kommuner som har olika språk eller minst en tvåspråkig kommun. I 5 § i lagen om införande av landskapslagen och lagen om ordnande av social- och hälsovård (/) föreskrivs om landskapsindelningen. Enligt bestämmelsen ska Fastlandsfinland för inrättandet av självstyrande områden indelas i 18 landskap. I paragrafen nämns också landskapens namn och vilka kommuner som hör till respektive landskap. I lagen om landskapsindelning (/) föreskrivs om ändring av landskapsindelningen. Tvåspråkiga landskap är Mellersta Österbottens, Kymmenedalens, Österbottens, Nylands och Egentliga Finlands landskap. Av dessa är svenska majoritetsspråket i Österbottens landskap medan finska är majoritetsspråket i de övriga tvåspråkiga landskapen. I landskapet Kymmenedalen finns det endast en svenskspråkig kommun (Pyttis).

Enligt 10 § 1 mom. i språklagen har var och en rätt att använda finska eller svenska i kontakter med statliga myndigheter, tvåspråkiga landskapsmyndigheter och tvåspråkiga kommunala myndigheter. Myndigheten ska dessutom ordna möjlighet för den som ska höras att bli hörd på sitt eget språk, finska eller svenska. Enligt 10 § 2 mom. i språklagen ska hos enspråkiga landskapsmyndigheter användas landskapets språk och hos enspråkiga kommunala myndigheter kommunens språk, om inte myndigheten på begäran beslutar annorlunda eller något annat föreskrivs på något annat ställe i lag. Var och en har dock rätt att bli hörd på sitt eget språk och att använda sitt eget språk i ett ärende som väcks av en myndighet och som direkt gäller grundläggande rättigheter för honom eller henne eller någon som är i hans eller hennes vård eller om myndigheten ålägger honom eller henne någon skyldighet.

Enligt språklagen jämföras landskapen när det gäller de språkliga rättigheterna med kommunala myndigheter. I samband med landskapsreformen överförs till landskapen utöver de uppgifter som överförs från kommunerna och samkommunerna dessutom uppgifter också från statliga myndigheter, såsom närings-, trafik- och miljöcentralerna. När det gäller dessa uppgifter som överförs från staten till landskapen är förvaltningskundernas och serviceanvändarnas språkliga rättigheter i enlighet med språklagens gällande 10 § 1 mom. mera omfattande än de är när det gäller uppgifter som sköts hos enspråkiga kommunala myndigheter eller som kommer att skötas hos enspråkiga landskapsmyndigheter.

Detta leder till att de språkliga rättigheterna för kunder och serviceanvändare som hör till språkminoriteten i ett enspråkigt landskap kommer att kringskäras jämfört med nuläget, när det gäller skötseln av uppgifter som från statliga myndigheter överförs till landskapen. I den regeringsproposition som gäller verkställigheten av landskapsreformen (RP 14/2018 rd) ingår

ett förslag till ändring av språklagen. Det föreslås att det till 10 § i språklagen fogas ett nytt 3 mom. där det föreskrivs att utöver vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. har var och en rätt att i egen sak använda sitt eget språk, finska eller svenska, hos landskapets myndigheter. Genom bestämmelsen säkerställs det att tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna inte till följd av reformen försämras jämfört med nuläget när det gäller skötsel av uppgifter som från statliga myndigheter överförs till landskapen. I praktiken innebär bestämmelsen att kunden eller den som använder en tjänst även i enspråkiga landskap har rätt att använda sitt eget språk, finska eller svenska, i sitt eget ärende samt att bli hörd och få handlingar på sitt eget språk också om det är något annat än landskapets språk.

Landskapen kan sinsemellan komma överens om samarbete enligt 8 kap. i landskapslagen i vissa uppgifter. Enligt 8 kap. i landskapslagen kan det utöver frivilligt samarbete mellan landskapen i speciallagstiftningen föreskrivas om att uppgifterna samlas till ett eller flera landskap, om det är nödvändigt bl.a. för att främja tillgodoseendet av språkliga rättigheter. Arbets- och näringsministeriet har för avsikt att på samma sätt som för närvarande beakta också de språkliga rättigheterna vid eventuella centraliseringar av uppgifterna till vissa närings-, trafik- och miljöcentraler.

Samiska språklagen

I 2 § i samiska språklagen föreskrivs om lagens tillämpningsområde. Enligt 2 § 1 mom. 1 punkten tillämpas lagen i landskapet Lappland. I 2 kap. i samiska språklagen finns grundläggande bestämmelser om samernas språkliga rättigheter och myndigheter. I lagens 3 kap. finns specialbestämmelser som tillämpas inom samernas hembygdsområde. I lagens 4 kap. finns både bestämmelser om myndigheter som omfattas av lagens tillämpningsområde och bestämmelser som ska tillämpas endast utanför samernas hembygdsområde. I lagens 5 kap. finns dessutom bestämmelser som gäller alla myndigheter.

Tillämpningsområdet för samiska språklagen bestäms för det första genom regional avgränsning till samernas hembygdsområde. Enligt 4 § i sametingslagen (974/1995) avses med samernas hembygdsområde Enontekiö, Enare och Utsjoki kommuner samt Lapin paliskunta benämnda renbeteslags område i Sodankylä kommun. Hembygdsområdet ligger i sin helhet inom landskapet Lappland. Lagens tillämpningsområde bestäms för det andra utifrån de myndigheter som hör till tillämpningsområdet och för det tredje i vissa avseenden utifrån de ärenden som ska behandlas hos olika myndigheter. Av denna anledning kommer lagens regionala tillämpningsområde att i vissa fall utsträckas till hela landet. Samernas språkliga rättigheter är mera omfattande inom än utanför hembygdsområdet. Om ämbetsdistriktet för en myndighet inom lagens tillämpningsområde delvis ligger inom samernas hembygdsområde och delvis utanför, ska de bestämmelser som tillämpas inom hembygdsområdet således tillämpas vid de ämbetsverk eller andra verksamhetsställen som är belägna inom hembygdsområdet. Dessa aspekter kommer att beaktas vid ordnandet av tillväxttjänster.

4.3.6 Konsekvenser för jämställdheten mellan könen

Enligt uppgifter från 2016 var ca 59 procent av de anställda vid NTM-centralerna och utvecklings- och förvaltningscentret kvinnor. I arbets- och näringsbyråerna var motsvarande siffra 80 procent. Vid NTM-centralerna och utvecklings- och förvaltningscentret finns det funktioner som inte hänför sig till tillväxttjänsterna, så tillväxttjänstreformens personalkonsekvenser kommer att vara större för kvinnorna. Bedömningen av konsekvenserna som helhet påverkas av vilken könsfördelningen i den potentiella företagsverksamheten är. Till exempel är företagen inom ekonomiförvaltningen och personaltjänstebranschen mycket kvinnodominerade

branscher. Således kommer förändringarna i fråga om tjänste- och arbetsavtalsförhållandena i fråga om tillväxttjänsterna att inverka mer på kvinnorna än på männen.

Enligt arbetsförmedlingsstatistiken var 52,5 procent av de arbetssökande män och 47,5 procent kvinnor 2015. Inom sysselsättningsfrämjande service, lönesubventionerat arbete och sysselsättning med hjälp av startpeng fanns det i genomsnitt sammanlagt ca 118 000 personer, varav 52 procent var kvinnor. I överensstämmelse med det var dock största delen av de långtidsarbetslösa män. Det finns inga särskilda skäl att anta att propositionen har betydande könskonsekvenser med tanke på de arbetssökande.

När det gäller regionutvecklingen är regionutvecklingsmyndighetens alla uppgifter till sin natur könsneutrala. Åtgärderna i fråga om regionutvecklingen sammanställs i regel i planer och program, i vilka det också görs en bedömning av könskonsekvenserna, om det föreskrivs så i lag. I detta lagförslag föreslås inga sådana reformer i fråga om uppgifter som anknyter till regionutvecklingen som skulle ha konsekvenser för könsens ställning. Systemet för regionutveckling och konsekvensbedömningen i fråga om planer och program förblir i stort sett oförändrade.

4.3.7 Konsekvenser för informationssamhället

Ur informationssamhällets synvinkel stärker lagförslagets utgångspunkt om en hållbar ekonomisk tillväxt de informationssamhälleliga målen för digitalisering och för ett kompetens- och servicesamhälle som fullt ut utnyttjar information, är konkurrenskraftigt och har goda nätverk. När det gäller konsekvenserna för informationssamhället har reformen positiva konsekvenser både när det gäller utbudet på och tillgången till tjänster, eftersom reformen ökar möjligheterna till innovativa försök och möjligheterna för nya aktörer på marknaden. Omorganiseringen av tjänsterna möjliggör ny digital tjänsteproduktion i och med att olika aktörer enligt sina behov får möjlighet att utnyttja informationen. När informationen blir specificerad och klassificerad på rätt sätt och användargränssnitten fungerande kan varje tillväxttjänstaktör ge systemet mest eget mervärde med hjälp av den tillbuds stående informationen.

Lagförslaget kan ha negativa konsekvenser med tanke på informationssamhällsutvecklingen om man ser till öppenheten i informationen och informationsgången. På en konkurrensutsatt marknad finns det en risk för att tjänsteföretagen och/eller kunderna inte vill lämna ut sina uppgifter för gemensamt bruk, vilket leder till sektoriserade verksamhetsmodeller. I lagförslaget betonas vikten av samarbete mellan landskapen och mellan tjänsteproducenterna när det gäller att åstadkomma en positiv dynamik i tillväxttjänstreformen.

Med tanke på reformens konsekvenser för informationssamhället skulle det vara negativt om man vid verkställigheten av tillväxttjänsterna i stället för nationell servicearkitektur, kundorientering och gemensamma satsningar betonar en sådan utvecklingstrend i fråga om de digitala tjänsterna som stärker landskapets egna lösningar. Denna risk minskas i och med att det i lagen föreskrivs om gemensamma informationssystem på så sätt att staten ska upprätta centrala gemensamma informationssystem för tillväxttjänster och landskapen för sin del ska säkerställa informationssystemens kompatibilitet.

Genomförande av digitaliseringen på så sätt att servicekedjorna förnyas och blir bättre förutsätter i förändringsskedet en kraftig investering i gemensamma informationssystem. Om investeringarna inte kan göras i tid eller om det inte finns pengar för dem uteblir den nytta som reformen ger.

4.4 Särlösningen för Nyland

Enligt 2 § i den lag som gäller en särlösning för Nyland kan städerna Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda i samarbete ordna tillväxttjänster i landskapet Nyland. Samarbetet ska förverkligas i form av en samkommun som alla kommuner i Nyland får vara medlemmar i. Kommunerna i huvudstadsregionen ansvarar enligt förslaget inte för att organisera regionutvecklingen eller de uppgifter som gäller Europeiska unionens strukturfonder, utan det är landskapet Nyland som ansvarar för dem. Landskapet Nyland ansvarar inom sitt område även för att samordna tillväxttjänster med uppgifter inom social- och hälsovården och andra förvaltningsområden. På de tillväxttjänster i Nyland som kommunerna i huvudstadsregionen ska ordna tillämpas samma bestämmelser som på de tillväxttjänster i andra landskap som landskapen ordnar.

I landskapet Nyland skiljer sig ordnandet av tillväxttjänster alltså från andra landskap. Detta kommer sannolikt att påverka effektiviteten hos styrsystemet för tillväxttjänster på riksnivå. Det behöver göras två typer av modeller i synnerhet när det gäller integreringen av tjänsterna. I landskapet Nyland ska integreringen göras bl.a. mellan landskapets social- och hälso- och sjukvårdstjänster och samkommunens tillväxttjänster, medan det i andra landskap är landskapet som har organiseringsansvaret för båda dessa tjänster. Eftersom det dock är fråga om uppgifter där organiseringsansvaret ligger på de självstyrande landskapen och kommunerna kommer styrningen på riksnivå inte att ha någon central roll i reformen. Målen med tillväxttjänstreformen grundar sig på lösningar som utgår från regionerna och inte på statens centraliserade styrning. Servicesystemen kan även i övrigt se ut på mycket olika sätt i landskapen.

För kunderna är det centralt vem som producerar kundens tjänster och inte vem som ordnar dem. Dessutom utgör merparten av kunderna sina ärenden hos enbart ett landskap, vilket betyder att det faktum att organiseringsbasen i landskapet Nyland skiljer sig från andra landskap sannolikt inte inverkar på kundupplevelsen mellan landskapen.

Särlösningen har konsekvenser för påverkansmöjligheterna för invånarna i landskapet Nyland till den del som kommunerna i landskapet beslutar att ansluta sig till samkommunen. Samkommunen ansvarar också för tillväxttjänsterna för de invånare i landskapet Nyland vars hemkommun beslutar att inte ansluta sig till samkommunen. Då kan det uppstå en situation där det blir ett viktigare intresse för samkommunen att trygga tjänsterna för invånarna och företagen i de kommuner som är medlemmar i samkommunen. Samkommunen har en skyldighet att ordna tillväxttjänsterna i hela landskapet och den är förpliktad av samma lagstiftning som ett landskap, t.ex. bestämmelsen om lika tillgång i 8 § i landskapslagen. När man dessutom beaktar sammansättningen i de framtida landskapsfullmäktige och den representation i fullmäktige som landskapets centralstäder och kommunerna i huvudstadsregionen i landskapet Nyland har, kan man göra bedömningen att den faktiska representationen i samkommunens beslutsfattande inte just alls kommer att skilja sig från representationen i ett landskapsfullmäktige.

Bestämmelsen i 4 § i den lag som gäller en särlösning för Nyland ger en möjlighet att samordna de nuvarande NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas kompetens och resurser med kompetensen hos kommunerna i Nyland och i synnerhet hos kommunerna i huvudstadsregionen. Medlemskommunerna i samkommunen kan avtala om att samkommunen även åtar sig skötseln av uppgifter som hör till kommunens allmänna kompetens. Detta skapar stark synergi inom det verksamhetsområde där de resurser som kommunerna i huvudstadsregionen har för livskraftsuppgifter och i synnerhet för integrering är betydande. I huvudstadsregionen används över 370 årsverken för livskraftsuppgifter som motsvarar tillväxttjänster, vilket är

över hälften mer än t.ex. antalet årsverken inom staten för tillväxttjänstuppgifter i Birkaland eller Egentliga Finland. Vid Nylands NTM-central och arbets- och näringsbyrå sköts tillväxttjänstuppgifter med en personal motsvarande knappt 570 årsverken. Utnyttjandet av denna synergi kan anses vara ändamålsenlig om man beaktar de i avsnitt 2.3.3 beskrivna särdrag som huvudstadsregionen har i jämförelse med övriga Finland.

Ett särdrag i landskapet Nyland är också att tre av Finlands fem största städer med över 200 000 invånare finns i landskapet Nyland (1. Helsingfors, 2. Esbo och 4. Vanda). Landskapen ska samordna sina tjänster med alla kommuner inom sitt område. Samordningsskyldigheten accentueras dock i fråga om tjänsterna i de kommuner som också själva har gjort betydande satsningar t.ex. på kommunens sysselsättningstjänster. Detta torde i regel avse landskapets centralkommuner eller annars till storleken betydande kommuner. Huvudstadsregionen har en erkänd roll som drivkraft för tillväxten i Finland, och området ansvarar för tillväxttjänsterna för över en miljon invånare. En situation där landskapet separat samordnar sina tjänster med städerna Helsingfors, Esbo och Vanda kunde leda till ett mycket oklart servicesystem i landskapet Nyland. Detta kan undvikas om samkommunen också åtar sig att svara för kommunernas uppgifter.

5 Beredningen av propositionen

Beredningen av reformen av regionutvecklingssystemet samt tillväxttjänsterna inleddes genom statsminister Sipiläs regerings riktlinjer av den 5 april 2016 för de uppgifter som ska överföras till landskapen. Enligt riktlinjerna överförs huvudparten av NTM-centralernas uppgifter till landskapen. Dessa inbegriper även arbets- och näringstjänsterna, även om det inte särskilt konstateras i riktlinjerna. Vidare enligt riktlinjerna ska modellen med separat anordnare och producent utnyttjas vid ordnandet av arbets- och näringstjänsterna så att landskapen i regel ska avtala om produktionen av arbets- och näringstjänsterna med de producenter i kommunerna eller inom den privata eller tredje sektorn som uppfyller de lagstadgade kriterierna.

Enligt regeringens riktlinjer av den 5 april 2016 ansvarar landskapen för de regionala utvecklingsuppgifterna och främjande av näringarna, styrningen och planeringen av områdesanvändningen och för främjande av landskapets identitet och kultur. Dessutom ansvarar landskapen för övriga regionala tjänster som åläggs landskapet genom lag. I fortsättningen är det landskapet, inte längre landskapsförbundet, som är den i lag avsedda allmänna regionutvecklingsmyndighet som ansvarar för de regionutvecklingsuppgifter som enligt lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten hör till regionutvecklingsmyndigheten och landskapsförbundet samt NTM-centralerna. Varje enskilt landskap har faktisk beslutanderätt i fråga om strukturfonder, näringslivsfrågor och företagsstöd samt ansvar för utvecklingen av landskapet.

Regeringen har preciserat riktlinjerna i tre olika etapper. Den första preciseringen ingick i regeringsprogrammets uppdaterade handlingsplan av den 14 april 2016. Som åtgärd 6 anges att Företagarpaketet stärks, om vilket det konstateras att företagstjänsterna och arbets- och näringstjänsterna i samband med landskapsreformen görs mer kundorienterade och verkningsfulla genom att de slås samman till offentliga tillväxttjänster.

Den andra preciseringen var regeringens beslut om åtgärder för att öka sysselsättningen, vilket godkändes i samband med regeringens förhandlingar den 1 september 2016. I enlighet med det effektiviserar arbetskraftsservicen inom ramen för den nuvarande servicestrukturen genom att de privata aktörernas roll inom tjänsteproduktionen utvidgas. Detta skapar en bas för det system för företagstjänster och arbets- och näringstjänster som i samband med landskapsre-

formen ska integreras till en tillväxttjänst och för övergången till en modell med flera producenter inom tjänsteproduktionen.

Den tredje preciseringen var regeringens preciserande riktlinjer om tillväxttjänsterna vid strategisessionen den 26 september 2016. Regeringen godkände i samband med sessionen preciserande riktlinjer bl.a. om att den grundläggande principen för reformen är marknadsorientering, dvs. att producenterna ska ha samma utgångsläge. Därför är det nödvändigt att skilja åt anordnare och producenter. I en modell med flera producenter kan privata företag, offentligt ägda bolag och aktörer inom tredje sektorn vara producenter.

Regeringen fastslog den 5 april 2016 att alla landskapsförbundens lagstadgade uppgifter överförs till landskapen. Detta betyder att regionutvecklingsmyndighetens uppgifter och alla regionutvecklingsuppgifter enligt lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten samt alla uppgifter som i andra lagar föreskrivs för landskapsförbunden överförs till landskapen. Enligt 11 § i den nämnda lagen är alla landskapsförbund förmedlande organ.

Varje enskilt landskap har dock faktisk beslutanderätt i fråga om strukturfonder, näringslivsfrågor och företagsstöd samt ansvar för utvecklingen av landskapet. Detta beaktas när det föreskrivs om samlandet av förvaltningsuppgifterna och om beslutanderätten för landskapets organ.

Efter att landskapen har inlett sin verksamhet kan de i fortsättningen avtala om hur skötseln av samlade uppgifter kan vidareutvecklas. Landskapen ska på det sätt som föreskrivs i landskapslagen ordna ömsesidigt samarbete och gemensam service inom ramen för sina egna beslut och naturliga samarbetsinriktningar.

5.1 Beredningsskeden och -material

Organisering av och deltagande i beredningen

Regionutvecklings- och tillväxttjänstreformen har styrts av den underarbetsgrupp på minister-nivå som ansvarar för konkurrenskraft och av regeringens strategisession. Arbetet har samordnats med beredningen av landskapsreformen, som leds av ministerarbetsgruppen för reformer.

Arbets- och näringsministeriet tillsatte den 1 augusti 2016 en styrgrupp för reformen som gäller regionutvecklingssystemet och tillväxttjänsterna. Till ordförande för styrgruppen utnämndes kanslichef Jari Gustafsson och till vice ordförande överdirektör Taina Susiluoto och överdirektör Tuija Oivo vid arbets- och näringsministeriet. Följande ministerier fanns representerade i styrgruppen: finansministeriet, kommunikationsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, utrikesministeriet och statsrådets kansli. I styrgruppen fanns dessutom representanter för landskapsförbunden, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna, Innovationsfinansieringsverket Tekes, Finpro, Finnvera, Finlands Kommunförbund rf, stora städer, Företagarna i Finland rf, Centralhandelskammaren, Finlands näringsliv rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf., Akava ry., Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Finlands naturskyddsförbund rf och Delegationen för jämlikhetsärenden. Dessutom tillsattes inom arbets- och näringsministeriet en lagberedningsgrupp som leddes av överdirektör Pekka Timonen samt till stöd för beredningen beredningsgrupper som behandlade tillväxttjänsterna och regionutvecklingssystemet.

Under beredningen behandlades reformen inom delegationen för förnyelse i regionerna, i landsbygdspolitiska rådet, vid gemensamma workshoppar och diskussioner för landskapsförbunden, NTM-centralerna, ministerierna och forskare inom området, vid förhandlingar mellan ministerier i olika sammansättningar samt under dagen för tillväxttjänster och regionutveckling, Kasvukipuja 2019, som ordnades den 1 november 2016. Under beredningen har man dessutom hört grundlagsexperten, professor Tuomas Ojanen om lagutkastet och diskuterat det med justitiekansler Tuomas Pöysti.

Dessutom genomfördes under juli–augusti 2016 en enkät till intressentgrupper som gällde reformbehovet inom regionutvecklingssystemet och som syftade till att hjälpa till att strukturera frågor i anslutning till reformen. Reformen av regionutvecklingssystemet understöddes 2016 även genom forskningsprojektet ”VAAKA – Vaikuttavuus, aluekehittämisympäristelmä, asiakaslähtöisyys ja kustannustehokkuus aluehallintouudistuksessa” som finansierades av statsrådets kansli och vars huvudsakliga syfte var att producera forskningsinformation om den inverkan som landskapsreformen beräknas ha i synnerhet på regionutvecklingssystemet och på kundorienteringen, kostnadseffektiviteten och den samhällsliga genomslagskraften hos NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas uppgifter och tjänster. Slutrapporten från projektet (på finska) publicerades i januari 2017: Antikainen et al.: ”Omfördelning av makt och ansvar. Landskapsreformens effekter på NTM-centralernas och TE-byråernas uppgifter och regionutvecklingssystemet” (publikationsserien för statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet 10/2017).

Förhandlingar med sametinget i enlighet med 9 § i sametingslagen (974/1995) fördes den 14 mars 2017.

Delegationen för kommunal ekonomi och kommunalförvaltning (Kuthanek) behandlade lagutkastet vid sina möten den 13 juni 2017 och den 13 mars 2018.

Utöver remissbehandlingen våren 2017 ordnade arbets- och näringsministeriet hösten 2017 diskussionsmöten om lagutkastet för de aktörer som var företrädare i styrgruppen, varefter remissinstanserna på nytt hade möjlighet att kommentera lagutkastet.

5.2 Remissyttranden och hur de har beaktats

Utkastet till regeringens proposition skickades på remiss den 1 mars 2017. Förslaget till lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland, som ingår i propositionen, skickades på remiss den 15 mars 2017. Den svenska versionen av lagutkasten kunde skickas på remiss den 15 mars 2017. Remisstiden för båda lagarna gick ut den 26 april 2017. Remissbehandlingen genomfördes genom en elektronisk enkät. Remissinstanserna delgavs samtidigt även lagutkast (utkastversioner 1.3.2017) om tre substanslagar som bereddes vid arbets- och näringsministeriet, nämligen lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster, lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och lagen om främjande av integration.

Propositionen skickades på remiss till statsrådets kansli, justitiekanslersämbetet, justitieministeriet, inrikesministeriet, försvarsministeriet, finansministeriet, finansministeriet/finanscontrollerfunktionen, undervisnings- och kulturministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, miljöministeriet, statens revisionsverk, dataombudsmannens byrå, patent- och registerstyrelsen, Skatteförvaltningen, NTM-centralerna, arbets- och näringsbyråerna, regionförvaltningsverken, kommunerna i Fastlandsfinland, landskapsförbunden, Ålands landskapsregering, utbildningsstyrelsen, Trafikverket, Landsbygdsverket, Landsbygdspolitiska rådet, skärgårdsdelegationen, Finpro Oy,

Finnvera Abp, Innovationsfinansieringsverket Tekes, Suomen Teollisuussijoitus Oy, Finlands Regionala Utvecklingsorganisationer rf., Finlands Kommunförbund rf, Sametinget, Finlands näringsliv rf, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry, Centralhandelskammaren och dess regionala organisationer, Finlands naturskyddsförbund rf, Naisjärjestöt Yhteistyössä - Kvinnoorganisationer i Samarbete NYTKIS rf, Handikappforum rf, Akava ry, Finlands Fackförbunds Centralorganisation FFC rf, Tjänstemannacentralorganisationen STTK rf., Förbundet för den offentliga sektorn och välfärdsområdena JHL rf, Löntagarorganisationen Par-dia rf, Förhandlingsorganisationen för offentliga sektorns utbildade FOSU rf samt Företagarna i Finland rf och dess regionala organisationer.

Det kom in sammanlagt ca 340 remissvar. Antalet utlåtanden från kommuner var över 190, från NTM-centraler och arbets- och näringsbyråer 45 och från organisationer över 50. Dessutom kom det in ca 30 utlåtanden från ministerier och andra statliga myndigheter och ca 20 från samkommuner och yrkeshögskolor.

Utöver dem som ombads lämna utlåtanden skickade även följande aktörer in ställningstaganden eller utlåtanden: landskapsdirektörer och överdirektörer för NTM-centraler gemensamt, chefer inom sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen, Akavas Specialorganisationer rf, Rådet för yrkeshögskolornas rektorer Arene rf, Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKE ry, Henkilöstöpalveluyritysten Liitto ry, Invalidförbundet rf, Undervisningssektorns Fackorganisation rf, Pohjois-Karjalan monialainen yhteispalvelu TYP, Pohjois-Karjalan Psykologiyhdistys ry, Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens nätverk för glesbefolkad landsbygd, Skogsindustrin rf, Synskadades förbund rf, SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf, Sosiaalisen kuntoutuksen kehittämishanke (Institutet för hälsa och välfärd), Suomen Sosialidemokraattinen Puolue - Finlands Socialdemokratiska Parti r.p., Spring House Oy, SOSTE Finlands social och hälsa rf, Byaverksamhet i Finland rf, Suomen Psykologiliitto ry, Finlands skogscentral, Suomen Yrittäjänaiset ry, Svenska Finlands folkting, Arbetslöshetskassornas Samorganisation rf, Uraohjaajat ja -valmentajat ry, Valmennus- ja sosiaalipalveluyhteisöjen yhdistys Oktetti ry, Valtakunnallinen työpajayhdistys ry och Vatesstiftelsen sr.

De som lämnade utlåtanden om utkastet ansåg att de allmänna målen med propositionen var motiverade och understödde dem. I responsen konstateras det att konsekvensbedömningen i utkastet är skälig med beaktande av beredningstidtabellen. Man berömmar att beredningen av utkastet var transparent och att processen var inkluderande. Det konstateras dock att beredningen av särlösningen för landskapet Nyland inte har varit transparent och att det i beredningsskedet inte har funnits möjlighet att påverka innehållet.

De centrala frågor som diskuterats utifrån remissvaren och de slutsatser man kommit fram till är följande:

1) Regionutveckling

Enligt remissvaren borde regionutvecklingen vara synligare som horisontalt överbegrepp (ministerierna, kommunförbundet, förbunden, kommunerna). Förhållandet mellan regionutvecklingen och tillväxttjänsterna bör vara tydligare. Det konstaterades att tillväxttjänsterna är ett utvecklingsområde vid sidan av andra (bl.a. trafik, jord- och skogsbruk, miljö, kultur, kompetens). Remissinstanserna var nöjda med att integreringen kopplats till regionutvecklingen. I synnerhet kommunerna, Kommunförbundet, landskapsförbunden och NTM-centralerna samt undervisnings- och kulturministeriet ansåg i sina utlåtanden att ett bättre alternativ skulle vara att stifta en separat lag om regionutveckling.

Stärkandet av landskapens ställning vid beredningen av nästa strukturfondsperiod togs upp i synnerhet av landskapsförbunden.

I utlåtandena förhåller man sig huvudsakligen positivt till utvecklingen av samarbetet mellan staten och landskapen och till regionutvecklingsdiskussionerna som redskap för det. Regionala aktörer (landskapsförbunden, NTM-centralerna, kommunerna och arbets- och näringsbyråerna) ser regionutvecklingen som omfattande verksamhet som gäller alla förvaltningsområden. De konstaterar i utlåtandena att bestämmelserna om samråden mellan de kommande landskapen och staten måste vara tydliga, både i landskapslagen och i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. Bestämmelserna bör handla om förvaltningsövergripande samråd om regionutvecklingsuppgiften, inte diskussioner. Samrådet bör tydligt göras mera omfattande så att det gäller hela landskapets verksamhet och behandlar landskapens förslag till statliga åtgärder. De regionala aktörerna och social- och hälsovårdsministeriet önskar i sina utlåtanden att man i stället för diskussioner skulle tala om samråd, eftersom det bättre beskriver att samarbetet är målinriktat. Miljöministeriet ansåg det vara viktigt att innehållet i diskussionerna entydigt begränsas till regionutveckling, eftersom olika förvaltningsområden har sådana lagstadgade förhandlingsförfaranden med landskapen som grundar sig på speciallagstiftningen. Även jord- och skogsbruksministeriet betonar beredningen inom förvaltningsområdena när det gäller de egna ansvarsområdena och vid främjandet av de samhälleliga effektmålen. Utifrån utlåtandena har förhållandet mellan regionutvecklingen och tillväxttjänsterna förtydligats i propositionen, bl.a. i bestämmelsen om lagens tillämpningsområde och genom att bestämmelserna om regionutvecklingen har samlats i 2 kap. och bestämmelserna om tillväxttjänsterna i 3 och 4 kap. Regionutvecklingens förvaltningsövergripande karaktär och tillväxttjänsternas roll som ett av flera utvecklingsområden beskrivs noggrannare än tidigare i detaljmotiveringen. Namnet Delegationen för regionutveckling och tillväxttjänster har bytts ut mot Delegationen för förnyelse i regionerna, som används redan nu. Bestämmelsen om regionutvecklingsdiskussioner lämnas oförändrad, så att förhållandet mellan diskussionerna och de samråd som avses i 13 § i landskapslagen är tydligt. Diskussionerna utgör ett stöd i samarbetsprocessen mellan staten och landskapen inom regionutveckling och en grund för de samråd som avses i 13 § i landskapslagen.

Arbets- och näringsministeriet ansvarar i egenskap av förvaltande myndighet också för utarbetandet av de nationella strukturfondsprogrammen för följande period i partnerskap och samverkan med de aktörer som deltar i regionutvecklingen. För den programperiod som inleds 2021 bereder ministeriet i samarbete med andra aktörer de nationella strukturfondsprogrammen, och tar härvid hänsyn till landskapens självstyrelse. Närmare bestämmelser om saken utfärdas när utgångspunkterna för programperioden har preciserats på EU-nivå. Finlands ståndpunkter i fråga om EU:s sammanhållningspolitik fastställs i regeringens ministerutskott för EU-ärenden. De ärenden som förs till ministerutskottet bereds i den av arbets- och näringsministeriet ledda sektionen 4 (regional- och strukturpolitik) under kommittén för EU-ärenden, där landskapen på ett centralt sätt kommer att vara företrädare.

2) Organiseringsansvaret och kommunerna

Ett flertal kommuner och Kommunförbundet föreslår i sina remissvar att landskapen ska ha rätt att överföra organiseringsansvaret för tillväxttjänsterna till kommunerna. De sex största kommunerna har dessutom i sitt ställningstagande av den 13 april 2017 föreslagit att motsvarande modell som i sÄrlösningen för Nyland ska gÄlla också i de andra landskapen.

Med anledning av utlåtandena fogades till lagförslaget 33 §, som ger staten möjlighet att i budgeten ge organiserings- eller produktionsansvaret till en eller flera kommuner i fråga såd-

ana tillväxttjänster eller sådan anknuten verksamhet som det anvisas särskilda anslag för i budgeten.

3) Produktionsansvar

Remissinstanserna förhåller sig positivt till modellen med flera producenter av tillväxttjänster. Enligt justitieministeriet bör dock modellens förhållande till grundlagen (privata aktörer anförtros förvaltningsuppgifter) bedömas med beaktande av bl.a. tillämpningspraxisens enhetlighet och verksamhetens oberoende. Bestämmelserna om konkurrensen delar åsikterna. Organisationer inom näringslivet och Företagarna i Finland anser att konkurrensneutralitet och begränsning av den egna produktionen till situationer med marknadsbrist är förutsättningar för att modellen ska fungera. Kommunerna och landskapsförbunden förhåller sig tveksamt till att den privata produktionen ska lämna sig för tjänster till svårssysselsatta och föreslår att landskapen får större frihet att besluta om produktionssätten (t.ex. direkta avtal med kommuner och en möjlighet att själva producera tjänster även om det inte råder marknadsbrist).

Flera kommunala aktörer anser det vara problematiskt att kommunernas anknutna enheter inte kan vara tjänsteproducent på landskapsnivå. Dessa aktörer önskar att landskapet i alla situationer ska ha möjlighet att självt producera tjänster och utnyttja anknutna enheter. Undervisnings- och kulturministeriet föreslår att högskolor, forskningsinstitut, läroanstalter och kommunala verkstäder ska kunna producera tillväxttjänster.

Utifrån utlåtandena har lagförslaget ändrats så att kommunernas anknutna enheter kan fungera som producenter av tillväxttjänster om upphandlingslagens villkor för direktupphandling uppfylls. Landskapet kan då ingå avtal om tjänsteproduktion direkt med ett kommunalt bolag eller med ett bolag som består av en anknuten enhet. Kommunallagen kan inte tillämpas på verksamhet som innebär att kommunen i egenskap av myndighet mot betalning producerar tjänster som inte hör till kommunens uppgifter. Kommunen kan således fungera som producent av tillväxttjänster endast genom sina bolag. Enligt nuvarande lagstiftning anses inte högskolor vara enheter som är anknutna till en kommun, så de kan alltid delta i upphandlingen av tillväxttjänster.

Med iakttagande av propositionens grundlagsenlighet kommer landskapens egen produktion inte att förbjudas, men i ett konkurrensläge ska tjänsterna produceras i bolagsform i enlighet med landskapslagen. Lagförslagets 18 § 1 mom. 1 punkt har preciserats så att organiseringsuppgiften omfattar också bedömning av olika kundgruppers servicebehov.

4) Offentlig uppgift på marknaden och tjänsternas jämlighet

De privata tjänsteproducenternas möjlighet att bevilja små företagsstöd stöter på motstånd i remissvaren. Det är delvis svårt att ur motiveringarna uttyda om kritiken bottnar i att strukturen inte anses vara förenlig med landskapets självstyrelse eller snarare i praktiska aspekter av serviceprocesserna. Enligt justitieministeriet lämnar lagen om statsunderstöd för utvecklande av företagsverksamhet (9/2104) och den förordning som utfärdats med stöd av den storprövningsrätt i fråga om hur de anslag som är bundna till statsbudgeten används i samhällspolitiskt betydande frågor. Justitieministeriet anser att man bör förhålla sig reserverat till att på detta sätt delegera befogenheter till sådana som står utanför myndighetsmaskineriet.

Över hälften av dem som svarade upplevde att miniminivån på tillväxttjänsterna bör fastställas i lag för att jämligheten ska kunna tryggas. Däremot motsatte sig 30 procent uttryckligen detta

och ansåg att landskapen ska kunna besluta om ändamålsenliga tjänster. I utlåtandena uttrycktes dessutom oro för tillgången till och effekten av tjänster till svärsysselsatta personer.

Utifrån utlåtandena har lagförslagets 19 § ändrats så att allt beviljande av stöd, inklusive små företagsstöd, ingår i landskapets offentliga förvaltningsuppgifter. I fråga om tillväxttjänsterna föreskrivs det i det föreslagna 16 § 1 mom. en skyldighet att som tillväxttjänster ordna rekryterings- och kompetenstjänster för att trygga en fungerande arbetsmarknad och tillgången till kompetent arbetskraft på det sätt som föreskrivs i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster. Detta gör att landskapet är skyldigt att se till att det finns tillgång till vissa typer av tjänster i landskapet. I ovannämnda lag ska det finnas närmare bestämmelser om själva tjänsterna. I den föreslagna 20 § ingår dessutom en skyldighet att sörja för att tillväxttjänster på landskapsnivå särskilt stöder sysselsättningen för personer med svag ställning på arbetsmarknaden.

5) Myndighetsuppgifter

Flera av remissinstanserna ansåg att bedömningen av kundens servicebehov bör vara en myndighetsuppgift. Om den inte är det, känner landskapet inte sina kunder och kan inte sköta sin organiseringsuppgift på tillbörligt sätt. Om det är tjänsteproducenten som svarar för bedömningen av servicebehovet, kan det finnas en risk för att kunden får mera tjänster än vad som egentligen behövs.

Utifrån utlåtandena har lagförslagets 18 § 1 mom. 1 punkt preciserats så att organiseringsuppgiften omfattar också bedömning av olika kundgruppers servicebehov. Lagförslaget har dessutom ändrats så att landskapet har prövningsrätt i fråga om vilka tjänster landskapet producerar självt och vilka det köper på marknaden.

6) Övergångsperioder

Näringslivsorganisationerna och Företagarna i Finland rf anser i sina remissvar att de föreslagna övergångsperioderna är allt för långa. En del av kommunerna, landskapsförbunden och arbets- och näringsbyråerna föreslår i sina remissvar att övergångsperioderna omprövas och att reformen genomförs stegvis. Justitieministeriet påpekade dock att övergångsperioderna bör vara sådana att överföringen av de offentliga uppgifterna till marknaden är förenlig med grundlagen.

För att lagförslaget ska vara förenligt med grundlagen föreslås det inga tidsfrister för när landskapet ska ha överfört produktionsuppgifterna.

7) Särlösningen i landskapet Nyland

Kommunerna i huvudstadsregionen, dvs. Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda, som är de kommuner som ska bilda tillväxttjänstsamkommunen i Nyland, är positivt inställda till särlösningen i sig. Nylands särdrag bör beaktas. Helsingfors och Vanda motsatte sig dock de grundläggande lösningar vid ordnandet av tillväxttjänster som regeringen ställde som villkor för särlösningen i den proposition som sändes på remiss (tillstånd till egen produktion endast vid marknadsbrist, bolagiseringsskyldighet, uteslutning av kommunernas anknutna enheter som landskapens tjänsteproducenter).

I begäran om utlåtande frågades det specifikt efter åsikter om fördelningen av rösträtten vid samkommunstämman. Kommunerna i huvudstadsregionen vill att rösträtten ska fördelas i för-

hållande till invånarantalet. Överraskande var att också små kommuner i Nyland motsätter sig en lagstadgad begränsning av röstandelen för kommunerna. Medelstora kommuner i Nyland (Mäntsälä och Hyvinge) ansåg dock att det är viktigt att grundavtalet för samkommunen garanterar små och medelstora kommuner tillräckliga möjligheter att påverka beslutsfattandet i samkommunen.

Merparten av de små och medelstora kommunerna i Nyland (Träskända, Kervo, Borgnäs, Nurmijärvi, Sibbo, Tusby, Mäntsälä, Hyvinge, Ingå och Askola) vill vara med om att bilda samkommunen och motsätter sig att detta skulle skötas bara av kommunerna i huvudstadsregionen. Också finansministeriet tar ställning till att kommunerna i Nyland har olika utgångslägen i fråga om medlemskapet i samkommunen. Ministeriet föreslår att lagen ändras i synnerhet när det gäller de kommuner som inte är med om att bilda samkommunen (i fråga om inträde i och utträde ur samkommunen).

Enligt finansministeriet är särlösningen problematisk med tanke på demokratin, på grund av kommuninvånarnas möjligheter att delta. Den expert på statsrätt som arbets- och näringsministeriet konsulterat anser dock inte att frågan är så fatal. Enligt experten kan de olika aspekterna av frågan analyseras först när man vet i vilken omfattning kommunerna är representerade i landskapsfullmäktige.

Justitieministeriet lyfter fram följande tre utmaningar:

1. Särlösningen innebär att landskapet Nyland får en svagare ställning än de andra landskapen, men enligt propositionen finns det godtagbara grunder för detta.
2. Möjligheten att genom lag förplikta kommuner att delta i en samkommun begränsas i viss mån av självstyrelsen för kommunens invånare, som föreskrivs i grundlagens 121 § 1 mom. Lagar om tvångsbildade samkommuner och motsvarande samverkansorgan har dock i ett flertal sammanhang stiftats i vanlig lagstiftningsordning (se GrUU 32/2001 rd). Justitieministeriet anser inte att förslaget till denna del är problematiskt med tanke på grundlagen.
3. Med tanke på den kommunala självstyrelsen är det inte helt oproblematiskt att samkommunen föreslås ha rätt att besluta om ordnandet av tillväxttjänster också för de andra nyländska kommunernas del. Situationen blir dock mindre problematisk tack vare det föreslagna förfarandet med samarbetsavtal, även om förutsättningarna för detta inte fastslås i lagförslaget.

Ett flertal andra stadsregioner anser att särlösningen för Nyland leder till ojämlikhet och föreslår att särlösningar ska gälla också andra stora stadsregioner. Andra remissinstanser understryker å sin sida att särlösningar inte bör tas i bruk i andra landskap.

Utifrån remissvaren ändrades förslaget om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland på följande sätt: begränsningen av en medlemskommuns maximala röstandel ändrades från 34 procent till 50 procent och till propositionen fogades en förtydligande bestämmelse om samkommunens kapital.

Rådet för bedömning av lagstiftningen

Rådet för bedömning av lagstiftningen gav sitt utlåtande om utkastet till regeringsproposition den 31 januari 2018 (Rådet för bedömning av lagstiftningen VNK/408/32/2017). Rådet för bedömning av lagstiftningen ansåg att utkastet till proposition innehåller tillfredsställande beskrivningar av nuläget, propositionens målsättningar, målgrupperna och de föreslagna åtgär-

derna. Enligt utlåtandet har även viktiga verkningssområden och verkningssmekanismer för reformen identifierats och beskrivits i utkastet till proposition, huvudsakligen ur en kvalitetsmässig synvinkel.

Enligt utlåtandet fanns det följande centrala utvecklingsobjekt i utkastet till proposition: en närmare motivering av de valda genomförandealternativen, en granskning av de verkningssmekanismer som anknyter till den största nyttan och de största kostnaderna som följer av reformen, tillväxttjänsternas konkreta innehåll och fördelningen av uppgifterna mellan olika aktörer före och efter reformen, verkningarna av särlösningen för landskapet Nyland samt en komplettering av de kvantitativa bedömningarna och en presentation av dem i möjligaste mån också enligt NTM-central och enligt landskap. Därtill önskades en närmare behandling av reformens inverkan på landskapens finansiering och även en kvantitativ bedömning för hur finansieringen fördelas till landskapen. Vidare önskades en närmare beskrivning av genomförandet av finansieringen av tillväxttjänster och regionutveckling och uppnåendet av de mål som har satts upp för tjänsterna, av reformens konsekvenser för informationssamhället samt av uppföljningen och utvärderingen av reformens konsekvenser.

Utifrån utlåtandet har propositionen kompletterats så att innehållet i och reformen av tillväxttjänsterna har preciserats bl.a. i form av bilder samt genom beskrivningar av kopplingen till regionutvecklingsuppgifterna i beskrivningen av de viktigaste förslagen. Fördelningen av uppgifterna mellan olika aktörer före och efter reformen har preciserats i texten och med bilder i kapitlet Målsättning och de viktigaste förslagen. Kvantitativa beskrivningar av tillväxttjänsterna har fogats till konsekvensbedömningarna och till de viktigaste förslagen i form av text och tabeller, uppdelade i möjligaste mån enligt NTM-central och enligt landskap. Bedömningen av de samhällsekonomiska konsekvenserna (inkl. sysselsättningen) och verkningssmekanismerna har kompletterats med hjälp av sådana internationella undersökningar i anslutning till tillväxt och regionutveckling som beskriver effekterna av de politiska åtgärderna. I texten har dessutom granskats tillväxttjänstreformens konsekvenser för produktiviteten i tjänsteproduktionen. Reformens konsekvenser för informationssamhället har kompletterats i granskningen av de samhälleliga konsekvenserna. Bedömningen av konsekvenserna av särlösningen för Nyland har kompletterats. Ett förslag som gäller uppföljningen och utvärderingen av reformen har fogats till kapitlet Målsättning.

6 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till ramarna för de offentliga finanserna 2019–2023 och avses bli behandlad i samband med regeringens ramförhandlingar samt statsbudgeten för 2020, då landskapen inleder sin verksamhet.

Propositionen hänför sig dessutom till regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem (RP 15/2017 rd). Godkännandet av landskapslagen som ingår i det lagpaketet är en förutsättning för godkännandet av propositionen om regionutveckling och tillväxttjänster. Bestämmelser om landskapens uppgifter i anknytning till regionutveckling och tillväxttjänster kan utfärdas, om förutsättningar för landskapens självstyrelse skapas genom att det föreskrivs om dem i landskapslagen och andra lagar som ingår i samma regeringsproposition. I 8 § i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland finns en hänvisningsbestämmelse till det förslag till lag om landskapens finansiering som ingår i proposition RP 15/2017 rd. Regeringen har den 18 maj 2017 och den 8 mars 2018 till riksdagen överlämnat propositioner med kompletteringar av lagen om landskapens finansiering och vissa andra bestämmelser (RP 57/2017 rd) av lagen om landskapens finansiering (RP 15/2018 rd). Inte hel-

ler dessa kompletterande propositioner innehåller några bestämmelser med stöd av vilka finansieringen av den samkommun som ordnar tillväxttjänster i Nyland ska fastställas. Regeringen överlämnar hösten 2018 en tredje kompletterande proposition om lagen om landskapens finansiering som också innehåller en bestämmelse om den samkommun som ordnar tillväxttjänsterna i Nyland.

Propositionen har även samband med regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd). I den propositionen föreslås bestämmelser om de uppgifter inom jord- och skogsbruksministeriets, kommunikationsministeriets, undervisnings- och kulturministeriets och miljöministeriets förvaltningsområden som överförs från NTM-centralerna till landskapen. Inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde ingår i propositionen ändringar av lagen om säkerhet vid hantering av farliga kemikalier och explosiva varor och lagen om samarbete över de yttre gränserna. I samma proposition föreslås även bestämmelser om de uppgifter inom ovannämnda förvaltningsområden och arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som ska överföras från NTM-centralerna till statens tillstånds- och tillsynsmyndighet, som ska inrättas. Genom den införandelag som ingår i propositionen upphävs lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna, i vilken det föreskrivs bl.a. om NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas verksamhetsområden, uppgiftsområden, förvaltning, ledning och styrning. Lagen om närings-, trafik- och miljöcentralerna kan inte upphävas om det inte före eller i samband med upphävandet föreskrivs att NTM-centralernas alla lagstadgade uppgifter överförs till landskapet, statens tillstånds- och tillsynsmyndighet eller någon annanstans.

Samtidigt med denna proposition behandlas i riksdagen regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd). Propositionen innehåller ett förslag till landskapslag och till lag om statsandel för kommunal basservice. I 10 § landskapslagen och i 52 § i lagen om statsandel för kommunal basservice föreskrivs det sådana uppgifter för regionförvaltningsverket som kommer att överföras på Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

Behandlingen av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och i synnerhet dess ikraftträdande- och övergångsbestämmelser måste samordnas med den regeringsproposition som gäller verkställigheten av landskapsreformen och omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter.

I denna proposition hänvisas det till lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster, lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster samt lagen om främjande av integration. Regeringspropositioner som gäller dessa lagar kommer att lämnas separat senare våren 2018. I lagarna föreskrivs det närmare om serviceprocesserna för tillväxttjänster. Avsikten är att dessa lagar ska träda i kraft samtidigt med den nu aktuella lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland, dvs. den 1 januari 2020.

Den lag om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland (införandelagen), som ingår i den nu aktuella regeringspropositionen, avses träda i kraft så snart som möjligt. Med stöd av 13 § 2 mom. i införandelagen övergår organiseringsansvaret för tillväxttjänsterna i Nyland den 1 januari 2020 till den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland, om kommunerna i huvudstadsregionen bildar samkommunen senast den 1 mars 2019. I annat fall

är det landskapet Nyland som har organiseringsansvaret. Införandelagen måste träda i kraft i god tid före den 1 mars 2019. Ordnandet av sådana uppgifter i anslutning till utbetalning av stöd eller ersättning, inklusive uppgifter i anslutning till återkrav, som avses i 19 § 1 mom. 2 punkten i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och som det ska föreskrivas om separat förblir i den nu aktuella propositionen en öppen fråga. Det är fråga om utbetalningsuppgifter som för närvarande sköts av NTM-centralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter och i fråga om vilka regeringen kommer att överlämna en separat regeringsproposition. Även ett förslag som gäller ordnande av sådana uppgifter i anslutning till datasystem och plattformstjänster som avses i 31 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och som stöder produktionen av tillväxttjänster ska ingå i samma regeringsproposition som överlämnas senare.

Skötseln av arbetslösheten vid arbets- och näringsbyråerna upphör i och med att arbets- och näringsbyråerna dras in och landskapen inrättas. Bestämmelserna om ansvaret för finansieringen av arbetsmarknadsstödet ändras så att de motsvarar den ändring av ansvarsfördelningen mellan och påverkansmöjligheterna för kommuner och landskap som följer av den regeringsproposition med förslag till lag om ändring av lagen om utkomstskydd för arbetslösa som bereds vid social- och hälsovårdsministeriet. Propositionen har inte lämnats till riksdagen men lagen avses träda i kraft samtidigt som landskapen inleder sin verksamhet den 1 januari 2020.

Förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster har också kopplingar till lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården, om vilken det nyligen överlämnades en ny regeringsproposition RP 16/2018 rd till riksdagen. I lagen om regionutveckling och tillväxttjänster har man använt sig ett förfarande enligt samma modell som i 8 kap. i valfrihetslagen när det gäller godkännande av förutsättningarna för landskapets tjänsteproduktion både i ett anmälningförfarande och i ett förfarande för godkännande av tjänsteproducenter som anmält sig. En viss enhetlighet mellan valfrihetslagen och lagen om regionutveckling och tillväxttjänster kan vara till nytta vid integreringen av social- och hälsovården och tillväxttjänster och vid ordnandet av en smidig tjänsteprocess för kunden.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

1.1 Lag om regionutveckling och tillväxttjänster

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 §. Lagens tillämpningsområde. I paragrafen föreslås bestämmelser om lagens tillämpningsområde. Lagen tillämpas på i 2 kap. avsedd regionutveckling inom olika förvaltningsområden och i regionerna och på ordnande av i lagen avsedda tillväxttjänster inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde. I 2 kap. föreslås bestämmelser om regionutveckling. Regionutveckling är en sektorsövergripande verksamhet på flera nivåer för att utveckla de olika regionerna i landet. Verksamheten bygger på samverkan mellan ministerierna, landskapen, kommunerna och andra aktörer inom regionutveckling såsom organisationer, företag samt högskolor och andra läroinrättningar. Bestämmelserna om förfarandena inom regionutvecklingen tillämpas omfattande inom olika förvaltningsområden. Sådana vedertagna samhällspolitiska delområden som inverkar på regionutvecklingen är näringar och sysselsättning, landsbygdsutveckling, välfärd, kompetens, kultur, livsmiljö, tillgänglighet och säkerhet. I denna proposition har tillväxttjänster föreslagits som ett nytt delområde inom regionutvecklingen. Tillväxttjänsterna omfattar integration. Statsrådets regionutvecklingsbeslut har redan under flera regeringsperioder beretts i samarbete mellan ministerierna i början av regeringsperioden. Beslutet är det mest centrala dokumentet i regionutvecklingssystemet som anger riktlinjerna för regionutvecklingen. Den föreslagna lagen ersätter lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014), med undantag av de bestämmelse i lagen som ska bibehållas till och med utgången av den nuvarande strukturfondsperioden i Europeiska unionen. Dessa bestämmelsers giltighetstid fortsätts enligt den införandelag som ingår i denna regeringsproposition. De bestämmelser som behövs för nästa strukturfondsprogramperiod bereds i det skedet när det finns tillräcklig information om de unionsrättsakter som gäller den nya strukturfondsprogramperioden och om finansieringen. Beredningen görs i ett omfattande samarbete mellan regionutvecklingsaktörer och särskilt strukturfondsaktörer. Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, Europeiska garantifonden för jordbruket och Europeiska havs- och fiskerifonden som förvaltas av jord- och skogsbruksministeriet, är inte Europeiska unionens strukturfonder.

Utöver på regionutveckling tillämpas lagen på organiseringen av verksamheten i de i landskapslagen (/) avsedda landskapen när det gäller de arbets- och näringsministeriets uppgifter som överförs till landskapen med stöd av 6 § i landskapslagen, och som är uppgifter för att främja en hållbar ekonomisk tillväxt, förtagande samt förutsättningarna för företagsverksamhet, en fungerande arbetsmarknad och integration (tillväxttjänster). Dessa tjänster som definieras som tillväxttjänster bildar ett enhetligt delområde inom regionutvecklingen, och utnyttjandet av dem främjar resurserna och effektiviteten inom regionutvecklingen.

Det är inte nödvändigt att i denna lag föreskriva om de riksomfattande tillväxttjänsterna och om kommunernas livskraftsuppgifter, eftersom staten och kommunerna har allmän kompetens och redan har befintliga tjänster och strukturer för tjänsteproduktionen, exempelvis kommunala och regionala utvecklingsbolag. Kommunerna producerar livskraftstjänster och genomför den lokala näringspolitiken inom ramen för sin allmänna kompetens. Lagen ska inte ingripa i organiseringen av kommunernas livskraftsuppgifter eller de lokala tjänster som ordnas i samband med dem. Landskapen ska endast besluta om organiseringen av tillväxttjänster på landskapsnivå.

Landskapet Ålands folkrättsligt erkända ställning som självstyrt område fastställs i 120 § i grundlagen, och i självstyrelselagen för Åland som utfärdats med stöd av den. Ålands näringspolitik, inklusive företagsstöd och sysselsättningsfrågor, hör till landskapets behörighet. Landskapet har lagstiftningsbehörighet i fråga om landskapets integrationsfrämjande åtgärder. Landskapet Åland har dessutom själv föreskrivit om vilka bestämmelser i rikets lagstiftning om utkomstskydd för arbetslösa som är tillämpliga i landskapet. Eftersom det i självstyrelselagen för Åland finns uttömmande bestämmelser om fördelningen av lagstiftningsbehörigheten, ska det inte i en rikslag särskilt föreskrivas om lagens tillämplighet på Åland. I fråga om regionutveckling tillämpas lagen endast på Fastlandsfinland.

2 §. Definitioner. I paragrafen föreslås definitioner av de begrepp som används i lagen. Enligt 1 mom. 1 punkten avses med tjänsteproducent en sammanslutning, stiftelse och enskild näringsidkare som producerar tillväxttjänster för landskapet. Sammanslutningar är t.ex. aktiebolag, kommanditbolag, öppna bolag, andelslag och föreningar. Samfundsformen för enskilda aktörer som är producenter begränsas inte i lagen. Om landskapet producerar tillväxttjänster i en situation där det råder marknadsbrist, ska landskapet grunda ett bolag för det ändamålet. Landskapet ska själv få bestämma om placeringen av bolagets ägarstyrning inom landskapets organisation. Avsikten är att också kommunala bolag som verkar på marknadsvillkor ska kunna producera tillväxttjänster i landskapet. I lagen föreslås ingen definition av producenter av riksomfattande tjänster, utan alla ämbetsverk och bolag som hör till arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde och som har uppgifter med anknytning till tillväxttjänster ska kunna vara sådana producenter.

Enligt 2 punkten avses med region landskapens områden enligt den i 5 § i landskapslagen (/) avsedda områdesindelningen och i riksomfattande verksamhet Fastlandsfinland.

Enligt 3 punkten avses med strukturfondsprogram det operativa programmet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 och Finlands garantiprogram för att förbättra tillgången till finansiering för tillväxtföretag. Dessa program är nationella strukturfondsprogram som genomförs och förvaltas i Finland.

Enligt 4 punkten ska med förordningen om allmänna bestämmelser avses Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006.

Enligt 5 punkten avses med tjänstehelhet en helhet av sådana olika tillväxttjänster som kundens behov förutsätter. Landskapen kan också ha mer omfattande helheter som består av tjänster inom olika förvaltningsområden. Med tanke på effektiviteten hos landskapets tjänster är det viktigt att tjänster som produceras av olika aktörer produceras och tillhandahålls så, att de bildar en enhetlig helhet för kunden.

Landskapen kan på basis av sina egna särdrag, sitt regionutvecklingsläge och kundernas behov tillhandahålla sådana tillväxttjänster och tjänstehelheter som består av tillväxttjänster som de önskar. Med stöd av den föreslagna lagen har landskapet prövningsrätt i fråga om att bilda tjänstehelheter. Landskapet kan vid konkurrensutsättning bereda tjänsteproducenterna möjlighet att producera innovativa lösningar, om landskapet inte definierar tjänsteprocesserna detaljerat i anbudsbegäran. Tjänster som främjar företagsverksamhet och företagande kan om-

fatta tjänster i samband med företagande och grundande av företag, utveckling och omorganisering av företagets affärsverksamhet samt tjänster som avser kompetensutveckling och åtgärder för att främja kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet. Landskapen kan via olika servicekanaler tillhandahålla mångsidiga rådgivnings- och träningstjänster för personer för inledande av företagsverksamhet och för företag för utvecklande av företagsverksamheten och till stöd för företag för att klara av brytningsskeden på grund av ägararrangemang och generationsväxlingar eller i samband med ekonomiska störningar.

Genom tjänster som anknyter till företagande och grundande av företag vill man skapa en positiv inställning till företagande och öka antalet nya företag som grundas bl.a. genom att stödja egenföretagande. Avsikten är att nya företagare ska kunna få rådgivning och träning med att utveckla en affärsidé och inleda affärsverksamhet. Målgrupperna är personer som planerar att inleda företagsverksamhet och företag som varit verksamma en tid (privatkunder och företagskunder). Tjänsterna ska skraddarsys efter kundens behov, och vid behov ska kunden hänvisas till de riksomfattande tjänsterna inom nätverket Team Finland.

Med rådgivnings- och träningstjänster för att utveckla och omorganisera företagets affärsverksamhet och tjänster som avser kompetensutveckling kunde man eftersträva att företagen utvecklar en lönsam affärsverksamhet som växer och kan internationaliseras och att företagens verksamhetsförutsättningar ska förbättras. Kunderna i dessa tjänster ska vara verksamma företag (företagskunder). Avsikten är att tjänsterna också ska kunna tillhandahållas digitalt och i form av avgiftsbelagd service. I tjänsterna ska beaktas också möjligheterna att få internationella experters sakkunskap och nätverk att kanaliseras så att de främjar företagets tillväxt och internationalisering.

Utvecklingstjänsterna ska bestå av mångformiga tjänster som produceras via flera olika servicekanaler. I tjänsterna ska i allt större utsträckning kunna tillämpas valfrihet för kunderna. Utvecklingstjänsterna ska skraddarsys enligt företagets behov och samordnas med de riksomfattande tjänsterna.

Via tjänster som syftar till att främja kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet i landskapet ska företagen kunna få hjälp med att agera på ett resultatrikt sätt, genom stöd för utvecklande av rutinerna inom företagen. Målet är att det i framtiden på allt fler arbetsplatser ska finnas en verksamhetskultur och en ledning som stöder förnyelse och utveckling. Den verksamhet som avser kvaliteten och produktiviteten i arbetslivet bör utöver allmän utveckling (affärsverksamhet, ledning, personalens kompetens, mångsidighet, produktivitet) också fokusera på att utveckla välbefinnandet i arbetet i arbetsorganisationerna på ett helhetsbetonat sätt. Avsikten är att tjänsterna också ska kunna tillhandahållas digitalt och i form av avgiftsbelagd service. De tjänster som avser arbetslivets kvalitet och produktivitet ska skraddarsys enligt företagets behov och samordnas med de riksomfattande tjänster som avser arbetslivets kvalitet och produktivitet.

Avsikten är att landskapet ska kunna skapa förutsättningar för utveckling av innovationer och för innovationsdriven tillväxt, i synnerhet ny affärsverksamhet. Landskapet ska beakta behoven och målen för högskolorna, utbildningsanordnarna, forskningsinstitutionerna, företagen samt städerna och kommunerna inom landskapets område. Samtidigt skapar landskapet förutsättningar för utveckling av innovationer i ett nära samarbete med aktörer på riksomfattande nivå såsom Business Finland. På riksnivå erbjuder Business Finland företagen och forskningsinstitutionerna, oavsett var de är belägna, finansiering för innovationsverksamhet och sakkunskap när det gäller att skapa ny affärsverksamhet.

Landskapet kan ordna den rådgivning till privatkunder som behövs för att utveckla uppfinningar. Rådgivningstjänsterna kan omfatta åtgärder för att aktivera uppfinningsverksamheten och vidareutveckla den samt stöd för kommersialisering av uppfinningar. För att aktivera privatkunder och företagskunder till innovationsverksamhet och till att kommersialisera uppfinningar behövs det rådgivningstjänster på landskapsnivå och en stark koppling till Business Finlands riksomfattande experttjänster och finansiella tjänster. Landskapens tjänster till såväl privatkunder som företagskunder som avser innovation och uppfinningar ska i huvudsak innefatta aktivering och rådgivning och informationsförmedling i samband med dem. I tillväxttjänsterna ingår också andra tjänster till privatkunder som avser nytt företagande. Därför lämpar sig denna uppgift väl för landskapen. Avsikten är att det stöd som behövs för att utveckla uppfinningar som ökar företagskundernas affärsverksamhet ska tillhandahållas av Business Finland på riksomfattande nivå. Tjänsterna ska genomföras i ett nära samarbete med såväl riksomfattande som kommunala aktörer.

Genom innovationsverksamhet främjas förnyelse inom landskapets näringsstruktur, i synnerhet när det gäller tillväxtförutsättningarna för nystartade företag och företag på hemmamarknaden. För att genomföra den uppgift att främja utländska investeringar som ålagts landskapen ska i varje landskap finnas en Team Finland tillväxt- och internationaliseringssamordnare. Utöver att främja utländska investeringar ska samordnaren dessutom på ett övergripande sätt samordna internationaliseringsarbetet i landskapet och ordna och anskaffa de tjänstehelheter som behövs för genomförandet av de uppgifter som ålagts landskapet, i syfte att skapa en attraktiv regional verksamhetsmiljö. De åtgärder som syftar till att främja utländska företags etablering i landskapet bör beredas i samarbete med aktörerna på riksnivå. Samtidigt bör man genom riksomfattande åtgärder och finansiering sörja för att den profilerade verksamhetsmiljön förnyas, dvs. utreda hur man kan göra Finland till en attraktiv verksamhetsmiljö. I detta sammanhang ska också beaktas hur de internationella experternas sakkunskap och innovationspotential ska kanaliseras så att de stöder företagets tillväxt och uppkomsten av innovationsmiljöer.

I de åtgärder genom vilka man skapar förutsättningar för nya innovationer i landskapet ska, utöver ökat samarbete såväl mellan företagen som mellan företagen och de olika aktörerna, ingå användarorienterad innovationsverksamhet, utveckling av IP-intensiv företagsverksamhet, nya slags lösningar/verksamhetsmodeller för kompetensöverföring och nyttiggörande av forskningsresultat (inbegripet forskningsinfrastruktur som främjar ny affärsverksamhet samt företagsacceleratorer) samt främjande av innovationsverksamhet med hjälp av offentliga investeringar, innovativ offentlig upphandling och öppna data.

Avsikten är att landskapet ska utveckla förutsättningarna för nya innovationer inom sitt eget område i ett nära samarbete med de övriga aktörerna och för egen del skapa förutsättningar för innovationsdriven tillväxt. Vid ordnandet av tillväxttjänster ska det beaktas att aktörer inom immateriell produktion, skapande ekonomi och andra IP-intensiva branscher kan få tillväxttjänster på olika håll i Finland jämlikt och till jämn kvalitet.

Tjänsterna för internationalisering kan innefatta stödjande av företag för att främja internationalisering, anknyttande tjänster som främjar användningen av riksomfattande tillväxttjänster samt stöd för arbetskraftens internationella rörlighet.

Internationaliseringstjänsterna för företagen kunde huvudsakligen genomföras riksomfattande i form av Team Finland-nätverkets tjänster. Landskapens internationaliseringstjänster ska i huvudsak innefatta tjänster som främjar större beredskap för export och internationalisering i små och medelstora företag samt åtgärder som främjar arbetstagarnas internationella rörlighet.

Dessutom kan landskapen för egen del bidra till att främja turism från utlandet till Finland. Tjänsterna ska genomföras i ett nära samarbete med såväl riksomfattande som kommunala aktörer.

Landskapen kunde särskilt ta fram information om internationella affärsmöjligheter, partnerskap och nätverk för företagen i landskapet och i det arbetet utnyttja all den expertis som finns inom Team Finland-nätverket, samt samordna gränssnittet mellan tillväxttjänsterna på landskapsnivå och Team Finland-tjänsterna i samarbete med Business Finland, som svarar för den operativa ledningen och utvecklingen av Team Finland-nätverket. Landskapen kan också genomföra annan kommunikation som främjar företagens internationalisering och turism från utlandet till Finland, och ordna evenemang som utöver att de ökar företagets kunskaper om affärsmöjligheter även syftar till att stödja företagen genom att förmedla information om Team Finland-tjänster samt till att aktivera och uppmuntra företagen att söka tillväxt genom internationalisering. Landskapen kan även stödja ökningen av den internationella affärskompetensen i företagen överlag, samordningen av de regionala Team Finland-nätverken i hemlandet, betjäning av företagskunder med rådgivning och sparring samt med vägledning av företag som bereder sig på att inleda internationell verksamhet till tjänsterna inom det riksomfattande Team Finland-nätverket. Landskapen kan i samarbete med tjänsterna i det riksomfattande Team Finland-nätverket kanalisera internationella experters sakkunskap och nätverk till stöd för tillväxten och internationalisering av företagen i regionen.

Inom ramen för de tjänster som avser främjande av arbetstagarnas internationella rörlighet kan landskapen ordna sådana tjänster som tillhandahålls av det europeiska arbetsförmedlingsnätverket Eures. Med hjälp av tjänsterna i nätverket främjas matchningen mellan arbete och arbetstagare över landets gränser genom att arbetstagarna erbjuds internationella arbetstillfällen och arbetsgivarna erbjuds kunnig internationell arbetskraft. Dessa tjänster ordnas centraliserat och koordineras av arbets- och näringsministeriet. Bestämmelser om detta föreslås i 39 §. Dessutom ska landskapen kunna ordna andra tjänster som stöder internationell rekrytering och som är avsedda för arbetssökande, arbetsgivare och företag. Dessa tjänster kan avse exempelvis utbildning i avgångslandet, finska och svenska för arbetsplatsen, arbetsplatsträning för internationella arbetsgemenskaper och yrkeskunskapsprov. Den kommunikation om Finlandsbilden som ges inom ramen för Team Finland-verksamheten kan användas för att locka internationell arbetskraft till Finland.

För att främja företagets internationalisering, turismen från utlandet till Finland, utländska investeringar och arbetskraftens rörlighet i landskapet, ska det i varje landskap finnas en egen Team Finland tillväxt- och internationaliseringssamordnare. Samordnaren ska ha i uppgift att samordna den helhet av tillväxttjänster och internationaliseringstjänster som tillhandahålls företagen och att fungera som en länk mellan företagen i regionen och det riksomfattande Team Finland-nätverket.

I 6 punkten definieras kunder inom tillväxttjänster. Kunder inom tillväxttjänster är fysiska personer samt juridiska personer vilkas verksamhet främjar ekonomisk tillväxt och sysselsättning, forskning och utveckling i anknytning till tillväxttjänster, utvecklingen av näringslivet och innovationsmiljöer i områdena, utbildning i anknytning till tillväxttjänster, eller kompetensutveckling eller integration av invandrare. En aktör kan samtidigt vara kund både inom riksomfattande tillväxttjänster och inom tillväxttjänster på landskapsnivå. En tjänstehelhet kan t.ex. inom internationaliseringstjänster bildas så att kunden hänvisas från tillväxttjänster på landskapsnivå till kund inom riksomfattande tillväxttjänster. Kunden ska också kunna utnyttja vilket som helst annat landskaps tillväxttjänster på landskapsnivå, t.ex. om kunden har som avsikt att sysselsätta sig i det landskapet där han eller hon söker tjänsten, eller om viss utbild-

ning tillhandahålls endast i ett visst landskap eller en företagstjänst utvecklar näringslivet i landskapet i fråga. Kunden ska emellertid inte kunna kräva att landskapet ordnar någon viss tjänst eller något visst sätt att betjäna kunden på den grunden att något annat landskap erbjuder tjänsten, om tjänsten i fråga inte hör till det berörda landskapets tjänsteutbud. En grundlagsenlig jämlik tillgång till tjänster tryggas genom bestämmelserna i 16 § om de tjänster som landskapet åtminstone ska se till att är tillgängliga. Bestämmelser om de riksomfattande målen för lika tillgång till tjänster föreslås i 21 §.

3 §. *Språk som tjänster ska tillhandahållas på.* I paragrafen föreslås bestämmelser om det språk ska användas vid tillhandahållandet av tjänster. Enligt paragrafen ska landskapet ordna tjänsterna så att var och en har rätt att använda finska eller svenska.

I samband med landskapsreformen har det fastställts att överföringen av uppgifter från staten till landskapen inte får försämra de språkliga rättigheterna. Regleringen om de språkliga rättigheterna avser den miniminivå som ska tryggas genom lag. Bestämmelser om rätten att använda, bli hörd och få expeditioner på finska eller svenska samt om rätten till tolkning vid användningen av dessa språk hos myndigheterna finns i 10, 18 och 20 § i språklagen (423/2003) och i fråga om invandrare i lagen om främjande av integration. I samiska språklagen (1086/2003) föreskrivs det om rätten att använda samiska.

I språklagen finns bestämmelser om myndighetens skyldigheter att betjäna och informera på finska och svenska. Myndigheterna ska i sin verksamhet självantaga sörja för att de språkliga rättigheterna förverkligas i praktiken. Skyldigheterna gäller i synnerhet tvåspråkiga kommuner och samkommuner. Språklagens 24 § ålägger bolag där en eller flera tvåspråkiga kommuner eller kommuner med olika språk har bestämmanderätt att betjäna och informera allmänheten på finska och svenska i den omfattning det behövs med tanke på verksamhetens art och saksammanhanget och på ett sätt som enligt en helhetsbedömning inte kan anses oskäligt för bolaget. I samiska språklagen föreskrivs det om motsvarande rättigheter för samer i samernas hembygdsområde, dvs. i Enontekiö, Enare, Sodankylä och Utsjoki kommuner och i sådana samkommuner till vilka någon av dessa kommuner hör. Enligt 3 § i teckenspråklagen ska myndigheterna i sin verksamhet främja möjligheterna för dem som använder teckenspråk att använda och få information på sitt eget språk. Med teckenspråk avses det finska och det finlandssvenska teckenspråket.

I 25 § i språklagen föreskrivs det att när en offentlig förvaltningsuppgift genom lag eller med stöd av lag hör till en enskild, gäller för denne i uppdraget det som i denna lag sägs om myndigheter. Om en sådan uppgift uppdras åt en enskild med stöd av ett beslut eller någon annan åtgärd av en myndighet eller ett avtal mellan myndigheten och den enskilde, ska myndigheten försäkra sig om att den enskilde i uppdraget ger sådan språklig service som förutsätts i lagen. Myndigheten ska försäkra sig om detta också när den anförtror en enskild någon annan uppgift än en offentlig förvaltningsuppgift, om detta är nödvändigt för att upprätthålla den servicenivå som lagen förutsätter.

En tvåspråkig statlig myndighet ska betjäna allmänheten på finska och svenska. En enspråkig statlig myndighet är således inte skyldig att betjäna allmänheten på båda nationalspråken. Däremot får den anlita tolk, om den inte kan betjäna en person på det språk som han eller hon valt. Myndigheten ska då på tjänstens vägnar se till att tolk inkallas (RP 92/2002 rd, s. 74–75).

Enligt 5 § i lagen om främjande av integration ska myndigheten ordna tolkning eller översättning i ett ärende om invandraren inte behärskar det språk, finska eller svenska, som enligt språklagen ska användas hos myndigheten eller om han eller hon på grund av handikapp eller

sjukdom inte kan bli förstådd i ett ärende som avses i lagen om främjande av integration och som kan inledas på myndighetens initiativ. Myndigheten ska i den mån det är möjligt ordna tolkning och översättning även i andra ärenden som gäller invandrarens rättigheter och skyldigheter. Enligt 5 § 2 mom. kan ärendet tolkas eller översättas till ett språk som invandraren kan konstateras förstå tillräckligt väl med hänsyn till ärendets art.

2 kap. Regionutveckling

4 §. Målen för regionutvecklingen. I 1 mom. föreslås definitionen att regionutveckling är sådan sektorsövergripande verksamhet på flera nivåer för att utveckla de olika regionerna i landet som bygger på samverkan mellan ministerierna, landskapen, kommunerna och andra aktörer. Regionutvecklingsperspektivet innebär att olika förvaltningsområdens och landskaps mål och åtgärder betraktas som en helhet, och också ur ett riksomfattande och regionalt perspektiv. Detta innefattar både särskilda åtgärder och resurser för regionutveckling och ett perspektiv på att det samhälleliga beslutsfattandet har effekter på regionutvecklingen.

Enligt 2 mom. ska regionutvecklingen ha som mål att

- 1) att stärka förnyelsen, en balanserad utveckling, konkurrenskraft och en hållbar ekonomisk tillväxt i regionerna,
- 2) att på ett hållbart sätt stärka regionernas livskraft och tillväxtfrämjande näringsstruktur och göra dem mångsidigare, samt att främja den ekonomiska balansen,
- 3) att främja en hållbar sysselsättning samt befolkningens välfärd, kompetens, lika möjligheter och sociala delaktighet samt integrationen av invandrare,
- 4) att minska skillnaderna i utveckling mellan och inom regionerna och uppmuntra till fullskalligt utnyttjande av tillgängliga resurser på ett hållbart sätt,
- 5) att utveckla regionernas starka sidor och höja deras specialiseringsgrad samt främja deras kultur, och
- 6) att förbättra kvaliteten hos livsmiljön och främja en hållbar region- och samhällsstruktur samt tillgänglighet.

En av prioriteringarna enligt statsminister Sipiläs regeringsprogram och regionutvecklingsbeslut är att stärka livskraften och öka tillväxten. Målen för regionutvecklingen preciserades därför senast 2016 utifrån regeringsprogrammet för statsminister Sipiläs regering och det regionutvecklingsbeslut som statsrådet antog våren 2016 (RP 54/2016). Vid preciseringen av målen betonade man förnyelsen i regionerna och målet att stärka och diversifiera regionernas livskraft och tillväxtfrämjande näringsstruktur. I övrigt motsvarar regionutvecklingsmålen målen enligt 4 § i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014). Nästa gång blir en översyn av målen aktuell 2019 efter de följande riksdagsvalen, utifrån det nya regeringsprogrammet. Regionutvecklingsmålen kommer att preciseras så att de är tillämpliga på den praktiska verksamheten, och genomföras genom riksomfattande beslut och program och beslut och program som avser regionutveckling på landskapsnivå.

I 2 mom. 1 punkten föreslås som det första målet att stärka förnyelsen av regionerna, regionernas balanserade utveckling och konkurrenskraft samt den hållbara ekonomiska tillväxten i alla regioner. Förnyelse av regionerna och särskilt regionernas balanserade utveckling med beaktande av deras särdrag har redan länge varit ett mål för regionutvecklingen. Den finländska nationalekonomin och företagen är verksamma i en internationell miljö. Det väsentliga är att skapa ny tillväxt som baserar sig på en hållbar utveckling genom att diversifiera och förnya näringsstrukturen. När de resurser som används för regionutvecklingen minskar bör åtgärdernas effektivitet förbättras. Det är också viktigt att förbättra verksamhetsförutsättningarna när det gäller företagande och företagsverksamhet. Detta förutsätter nya samarbetsformer,

att de regionala aktörerna bildar internationella och nationella nätverk, samt att man bättre utnyttjar de starka sidor som är centrala med tanke på Finlands konkurrenskraft. De stora stadsregionerna har en central roll i att förverkliga den nationella innovationsstrategin och som innovationsplattformar. Faktorer som ökar regionernas konkurrenskraft är bl.a. produktivitet, humankapital, innovativitet och regionens tillgänglighet.

Som andra mål föreslås att på ett hållbart sätt stärka regionernas livskraft och tillväxtfrämjande näringsstruktur och göra dem mångsidigare, samt att främja den ekonomiska balansen. Tjänsternas betydelse har ökat kraftigt. Också många nya branscher, såsom växande branscher som anknyter till bio- och cleantech, välfärd, kultur, skapande branscher, turism och miljö ska stödas för att stärka och diversifiera Finlands näringsstruktur. Ekonomisk balans eftersträvas genom att främja en stabil utveckling av ekonomin, sysselsättningen och företagsverksamheten. Hållbar utveckling är utgångspunkten för all verksamhet. Till hållbar utveckling hör ekologisk, social, kulturell och ekonomisk hållbarhet.

Som tredje mål föreslås främjande av en hållbar sysselsättning samt befolkningens välfärd, kompetens, lika möjligheter och sociala delaktighet samt integrationen av invandrare. Hållbar sysselsättning eftersträvas genom att stabilisera efterfrågan på och tillgången till arbetskraft. Med mångsidig och högklassig utbildning skapas förutsättningar för stärkande av kompetens, innovativitet, kreativitet och förnyelse. De ändringar i kvaliteten och omfattningen av kompetensen som orsakats av den förnyade näringsstrukturen ställer stora krav på ordnandet av utbildning. Av denna orsak är det viktigt att stärka samarbetet mellan de som ansvarar för ordnandet av utbildningen och regionernas myndigheter, universitet och andra läroinrättningar samt näringslivet. Det är allt viktigare att kunna förutse behovet av utbildning. Målet för alla regionutvecklingsåtgärder är att minska ojämlikhet och utslagning samt att främja vars och ens rätt att delta, utvecklas och få tjänster. Den mångsidighet som bygger på olikheter bör ses som en resurs som ska utnyttjas. Till social delaktighet hör delaktighet i ett sammanhang och ett liv som delaktigt i det. Social delaktighet som ett mål för regionutvecklingen innefattar bl.a. delaktighet i arbetslivet. Motsatsen till social delaktighet är social utslagning. Med utslagning avses att någon hamnar utanför samhällelig verksamhet. Ökning av delaktighet kan innebära både aktivering av en individ och ökning av möjligheterna till delaktighet och deltagande i ett sammanhang.

Syftet med integration av invandrare är att främja invandrares lika delaktighet i samhällets olika delområden och att stärka utnyttjandet av invandrares kompetens som en livskraftsfaktor. Såsom en del av integrationen främjas också styrningen till kommunerna av personer som får internationellt skydd. Integration omfattar aktiva åtgärder av olika myndigheter och tredje sektorn, såsom undervisning i finska eller svenska, aktiva åtgärder som stöder sysselsättning och kompetensutveckling samt främjande av hälsa och välfärd.

Det fjärde målet är att minska skillnaderna i utveckling mellan och inom regionerna och uppmuntra till fullskaligt utnyttjande av tillgängliga resurser på ett hållbart sätt. Åtgärder som minskar utvecklingsskillnader mellan regioner kan vara tryggande av infrastrukturen, olika tjänsters tillgänglighet och tillräckliga data- och trafikförbindelser i regionen. Centrala åtgärder för att minska utvecklingsskillnader mellan regioner är också utvecklande av företagsverksamhet som är lämplig i regionen och tillhandahållande av behövlig utbildning. I sådana områden som har blivit eller håller på att bli efter utvecklingen i resten av landet är de svåraste problemen arbetslöshet och utslagning. Ibrukttagandet av olika resurser ska effektiviseras.

Det femte målet är att utveckla regionernas starka sidor och höja deras specialiseringsgrad samt att främja deras kultur. Regionerna är olika, och den mest framgångsrika regionutveckl-

ingen är sådan som identifierar respektive områdes styrkor och där specialisering sker enligt de starka sidorna. När en region specialiserar sig på sådan kompetens och utnyttjandet av sådan kompetens i fråga om vilken regionen på basis av sin näringsstruktur och sina förutsättningar har en möjlighet till tillväxt, stärker den sin konkurrenskraft.

Som sjätte mål föreslås att förbättra kvaliteten hos livsmiljön och främja en hållbar region- och samhällsstruktur och tillgänglighet. Livsmiljön består av den byggda miljön och naturmiljön. Till livsmiljön hör också sociala och funktionella faktorer som inverkar på livskvaliteten och levnadsförhållandena. En högklassig livsmiljö bildar en helhet där olika befolkningsgrupper har möjlighet att ordna sitt dagliga liv på ett smidigt sätt, till boende, arbete, användning av tjänster och hobbyn, uteliv och också möjlighet till privatliv. Livsmiljön påverkas bl.a. genom planläggning och styrning av byggandet. Regioners tillgänglighet främjas genom trygghet av regionens infrastruktur, olika tjänsters tillgänglighet och tillräckliga data- och trafikförbindelser, samt genom utveckling av logistiken.

5 §. Ansvaret för regionutvecklingen. I paragrafen sammanfattas ansvaret för regionutvecklingen och de viktigaste uppgifterna i samband därmed. Enligt 1 mom. svarar landskapen och kommunerna för regionutvecklingen inom sina områden. I 1 mom. anges de aktörer som svarar för regionutvecklingen. Staten ansvarar för den riksomfattande regionutvecklingen på samma sätt som i nuläget. Enligt 6 § 1 mom. 9 punkten i förslaget till landskapslag ska landskapet ansvara för utveckling av regionen och regionutvecklingsmyndighetens uppgifter. Med landskapets ansvar för regionutvecklingen avses i lagen landskapets uppgifter som regionutvecklingsmyndighet och regionutvecklingsarbete på landskapsnivå.

Med regionutvecklingsmyndighetens uppgifter avses alla de uppgifter som i nuläget åläggs landskapsförbunden i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten. Landskapet ska därtill sköta sådana uppgifter inom helheten regionutveckling av vilka en del tidigare har hört till landskapsförbundets uppgifter som regionutvecklingsmyndighet och en del till närings-, trafik- och miljöcentralernas uppgifter i samband med utvecklingen av näringslivet. Sådana uppgifter är bl.a. inom undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde utbildning och kompetensutveckling samt kulturfrämjande uppgifter i samband med utveckling och finansiering av näringsliv och innovationsmiljöer i regionerna enligt 6 § 9 punkten i landskapslagen.

Med utbildning och kompetensutveckling avses i landskapet särskilt livslång handledning och koordination av tjänster för livslång handledning. Med livslång handledning bidrar man till införskaffning av kompetens som är viktig med tanke på sysselsättningen och skapandet av utbildnings- och arbetskarriärer, minskar man avbrutna studier, försnabbar man övergången till arbete, förlänger man arbetskarriärerna och förbättrar man medborgarnas delaktighet. Med främjande av kultur avses åtgärder med vilka man i landskapet främjar förutsättningarna för uppkomsten, tillväxten och distributionen av immateriell produktion samt en mångsidig utveckling av dessa och produktifiering av kulturturism. Kulturfrämjande åtgärder anknyter till strävan att stärka förutsättningarna för utvecklingen av kreativa näringar i landskapet. Inom undervisnings- och kulturministeriets ansvarsområde styrs verktygen för regionutveckling i hög grad av undervisnings- och kulturministeriet, särskilt styrningen av aktörer inom förvaltningsområdet såsom högskolor och utbildningsanordnare.

Enligt förslaget ska regionutvecklingsmyndigheterna samarbeta med kommunerna i regionen. Eftersom regionutveckling är ett mångfasetterat arbete som involverar många aktörer och bedrivs på såväl riksomfattande som på regional och lokal nivå, konstateras det i lagen att kommunerna fortfarande ska ha ansvar för att utveckla sina egna områden. Bestämmelsen är in-

formativ. Kommunerna sköter många delområden som är viktiga med tanke på regionutvecklingen, exempelvis uppgifter som gäller livskraften och den fysiska verksamhetsmiljön samt kultur, utbildning och annan lokal utveckling. Landskapet samordnar dessa uppgifter för att utveckla helheten inom landskapets område.

Också kommunernas olika samarbetsorganisationer kan ha uppgifter inom regionutvecklingen, och det är viktigt att deras sakkunskap beaktas. Kommunerna överför ofta betydande uppgifter inom den övergripande regionutvecklingen exempelvis till de kommunala utvecklingsbolagen. Kommunerna är också enligt Europeiska unionens lagstiftning centrala partner i Europas struktur- och investeringsfonder.

Med stöd av 2 mom. ska arbets- och näringsministeriet svara för regionutvecklingen på riksomfattande nivå och för samordningen i samband med den. Enligt reglementet för statsrådet (262/2003, sådant det lyder i reglemente 905/2009) hör regionutvecklingen till arbets- och näringsministeriets ansvarsområde. Regionutveckling är till sin karaktär vittomfattande både när det gäller innehållet och aktörerna. Arbets- och näringsministeriets viktigaste uppgift kommer därför att vara att samordna de frågor som gäller regionutvecklingen och koordinera samarbetet. Samarbete bedrivs bl.a. med ministerier, landskap, kommuner, organisationer, högskolor, anordnare av yrkesutbildning och forskningsinstitutioner, på samma sätt som nu. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet ska ansvara för utarbetandet av de viktigaste dokumenten som gäller regionutveckling i samarbete med andra aktörer inom regionutveckling. Till exempel bereds de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen, som utarbetas för regeringsperioden, i samarbete med ministerierna och vid beredningen hörs landskapen och andra centrala parter med tanke på regionutvecklingen på vid basis. Alla ministerier, i synnerhet finansministeriet, undervisnings- och kulturministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet och miljöministeriet, ska inom sina respektive förvaltningsområden ansvara för regionutvecklingen och genomförandet av åtgärderna. Arbets- och näringsministeriet ska dessutom i partnerskap och samverkan med ministerierna, landskapen och andra aktörer som är centrala med avseende på regionutvecklingen ansvara för utarbetandet av de nationella strukturfondsprogrammen. Finlands ståndpunkter i fråga om EU:s sammanhållningspolitik fastställs i regeringens ministerutskott för EU-ärenden. De ärenden som förs till ministerutskottet bereds i den av arbets- och näringsministeriet ledda sektionen 4 (regional- och strukturpolitik) under kommittén för EU-ärenden, där utöver ministerierna också landskapen och organisationer som företräder det sociala och näringslivet kommer att vara företrädare på ett centralt sätt.

De uppgifter som avser strukturfonderna gäller programperioden 2014–2020. För den programperiod som inleds 2021 bereder arbets- och näringsministeriet i samarbete med andra aktörer de riksomfattande strukturfondsprogrammen, och tar härvid hänsyn till landskapens självstyre. Närmare bestämmelser om saken utfärdas när utgångspunkterna för programperioden har preciserats på EU-nivå.

Enligt 3 mom. ska arbets- och näringsministeriet svara för medlemsstatens ansvar i fråga om strukturfondsprogrammet, Europeiska unionens program för samarbete vid de yttre gränserna och programmet för det europeiska territoriella samarbetet samt fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Dessutom föreslås det att landskapen ska svara för utarbetandet av förslag till regionala strukturfondsprogram för sina områden. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet ska bereda de nationella förslagen för behandling i statsrådet tillsammans med landskapen, ministerierna och de övriga aktörer som är centrala med tanke på regionutvecklingen, i ett partnerskap enligt artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser.

Enligt 4 mom. ska arbets- och näringsministeriet sköta uppgifterna som förvaltningsmyndighet och attesterande myndighet för fondprogrammet på nationell nivå, till den del uppgifterna inte har överförts till förmedlande organ. Ministeriet ska också samordna beredningen och genomförandet av de landskapsprogram som anknyter till landskapens regionutvecklingsuppgift. Ministeriets uppgift ska emellertid vara begränsad till att samordna förfaranden och tidsplaner och andra praktiska frågor, och således inte gälla exempelvis landskapsprogrammets egentliga innehåll.

I 5 mom. föreslås bestämmelser om att landskapen inom sitt område ska svara för regionutvecklingen som strategiskt helhet och för landskapets allmänna utveckling samt för det internationella samarbetet i anknytning till det, och för samarbetet med statliga myndigheter, regionens centralstäder samt andra aktörer som deltar i regionutvecklingen samt i landskapet Lappland med sametinget och vid behov med andra landskap. Landskapet ska utveckla verksamhetsförutsättningarna för näringslivet inom sitt område med beaktande av de behov och starka sidor som beror på kommunernas olika utgångslägen. Landskapet ska också svara för den regionala prognostiseringen och samordningen i samband med den på ett sådant sätt att resurserna för prognostiseringen används så effektivt som möjligt.

Landskapets uppgift att svara för regionutvecklingen som strategisk helhet hänför sig till landskapets uppgift som regionutvecklingsmyndighet enligt 1 mom. Regionutvecklingsmyndighetens uppgift är avsedd att tolkas extensivt. I denna lag föreskrivs det om en del av uppgifterna. I regionutvecklingsmyndighetens uppgifter ingår också ett ansvar för att utveckla regionen utifrån regionens egna utgångspunkter i den mån det anses vara nödvändigt. Uppgifterna i anslutning till regionutveckling är mångsidiga, och flera olika aktörer deltar i genomförandet av dem. Därför är det viktigt att utvecklingsarbetet sker i samarbete med de olika aktörerna. De viktigaste aktörerna är kommunerna, statliga myndigheter och olika organisationer samt företagen i regionen. Även internationella aktörer kan vara viktiga parter. Vilka samarbetsparterna är ska emellertid bestämmas utifrån den fråga som behandlas; exempelvis de organisationer som svarar för utvecklingen av städerna och den lokala utvecklingen på landsbygden är vid sidan av kommunerna viktiga utvecklare av den lokala verksamheten. Landskapets centralstäder har central betydelse för landskapets näringsliv, och landskapet och centralstäderna måste samarbeta för att bägge parterna ska kunna sköta sina uppgifter. Eftersom utvecklingen i landskapet i stor utsträckning grundar sig på att man vid planeringen av utbildningen också beaktar de regionala behoven, är det viktigt att högskolorna, anordnarna av yrkesutbildning och de övriga läroanstalterna samarbetar. I landskapet Lappland bör samarbetet med sametinget vara på så sätt regelbundet att sametinget har möjlighet att i enlighet med grundlagen påverka frågor som rör det egna språket och den egna kulturen. Den i momentet föreslagna uppgiften för landskapet att utveckla verksamhetsförutsättningarna för näringslivet inom sitt område gäller i praktiken prognostisering, uppföljning och utvärdering av utvecklingen inom regionen samt strategiska val och åtgärder med anledning av detta. Enligt paragrafen ska vid utvecklingsarbetet särskilt beaktas kommunernas olika behov och styrkor beroende på utgångsläget, men i den globala ekonomin inverkar på landskapens utveckling det huruvida det kan stöda företagets nätverksbildande och konkurrenskraft både på den nationella och den internationella marknaden. Enligt momentet ska den regionala prognostiseringen och samordningen i samband med den höra till landskapets uppgifter. Det regionala prognostiseringsarbetet har tidigare varit fördelat på bl.a. landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna, medan förbunden har svarat för samordningen. Att det regionala prognostiseringsarbetet i landskapsförbunden och vid närings-, trafik- och miljöcentralerna nu koncentreras till landskapen skapar goda förutsättningar för en tydligare regional prognostisering och ett mångsidigare sakinnehåll i framtiden. I 6 § 10 punkten i landskapslagen fastställs det dessu-

tom att framsynsverksamhet som avser framtida regionala utbildningsbehov hör till landskapets uppgifter.

I 6 mom. föreslås bestämmelser om uppföljning och bedömning av program som anknyter till regionutvecklingen. Huvudprincipen är att när program utarbetas avtalas det om de centrala målen och de resultat som eftersträvas samt om indikatorer med hjälp av vilka resultaten mäts. Den som svarar för utarbetandet av programmet svarar för det praktiska ordnandet av bedömningen och uppföljningen och för att bedömningen och uppföljningen är tillräckliga. I program som finansieras ur Europeiska unionens strukturfonder iakttas därtill Europeiska unionens rättsakter.

6 §. Förvaltning av Europeiska unionens strukturfondsprogram. I paragrafen föreslås bestämmelser om förvaltning av strukturfondsprogrammet. Det föreslås att bestämmelser i den gällande lagstiftningen om programmen inom det europeiska territoriella samarbetet tas in i övergångsbestämmelserna.

I 1 mom. föreslås det att arbets- och näringsministeriet ska vara förvaltande myndighet och attesterande myndighet i fråga om strukturfondsprogrammen. Bestämmelser om dessa uppgifter finns främst i Europeiska unionens rättsakter, i denna lag eller i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster (/).

I 2 mom. föreskrivs det att revisionsmyndigheten i anslutning till finanscontrollerfunktionen vid finansministeriet sköter de uppgifter som revisionsmyndigheten ska sköta enligt Europeiska unionen lagstiftning samt denna lag och lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster. Revisionsmyndigheten ska också ansvara för uppgifterna för det oberoende revisionsorgan som avses i artikel 124.2 i förordningen om allmänna bestämmelser.

I 3 mom. fastställs uppgifterna för ett förmedlande organ på en allmän nivå. Uppgifterna gäller beviljande, utbetalning och övervakning av stöd. Närmare bestämmelser om uppgifterna finns i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster.

I 4 mom. anges vilka de förmedlande organen är, nämligen landskapen, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt Innovationsfinansieringsverket Business Finland, en statlig myndighet (finansieringsverk) som det tidigare Innovationsfinansieringsverket Tekes ändrades till vid ingången av 2018. De förmedlande organen ska uppfylla de krav som ställs på dem i Europeiska unionens rättsakter och annanstans i nationell lagstiftning innan de kan verka i uppgiften som förmedlande organ.

I 5 mom. föreslås det att närmare bestämmelser om den förvaltande myndighetens, den attesterande myndighetens och revisionsmyndighetens uppgifter och om de krav som ställs på de förmedlande organen och om de uppgifter som dessa ska ha får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §. Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter. Syftet med Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter är att stöda arbetstagare som blivit arbetslösa på grund av globaliseringen eller den globala ekonomiska krisen. Från Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter beviljas stöd för att återintegrera i arbetslivet sådana europeiska arbetstagare som såsom en direkt följd av genomgripande strukturförändringar i världshandeln har blivit arbetslösa, med syftet att de ska hitta en ny fast arbetsplats.

Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (EGF) bildades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1927/2006 för tiden för finansieringsramen för perioden den 1 januari 2007 till den 31 december 2013. Förordningens tillämpningsområde utvidgades genom Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 546/2009 som en del av den ekonomiska återhämtningsplanen för Europa. För närvarande finns bestämmelser om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1309/2013, med vilken de ovannämnda tidigare förordningarna upphävdes. Förordningen tillämpas på ansökningar från medlemsstaterna om ekonomiskt stöd från Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för åtgärder som inriktar sig på i artikel 2.1 angivna mål. Enligt artikel 21 är det i första hand medlemsstaternas uppgift att förvalta de åtgärder som får stöd från Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter och att svara för den finansiella kontrollen av åtgärderna. Medlemsstaterna ska inrätta förvaltnings- och kontrollsystem på det sätt som närmare anges i artikel 59.3 i budgetförordningen. Dessa organ ska ta i bruk ett verkningsfullt och effektivt kontrollsystem och säkerställa dess funktion. De utsedda organen ska använda ett sådant bokföringssystem som producerar systematisk, fullständig och tillförlitlig information i rätt tid. De utsedda organen ska därtill lämna den information som avses i artikel 59.5 i budgetförordningen och säkerställa att informationen offentliggörs i efterhand enligt artikel 35.2 i budgetförordningen. I de utsedda organen ska det sörjas för att utanordnandet har i arbetsordningen getts endast åt vissa personer. I arbetsordningen ska det anges om dessa utanordnare ska ha rätt att överföra sin behörighet att utanordna. Vid arbets- och näringsministeriet utses avdelningen för regioner och tillväxttjänster till det organ som svarar för fondens förvaltning och arbets- och näringsministeriets interna revision till kontrollorgan. Dessa förs in i ministeriets arbetsordning. Enligt 3 mom. är landskapen stödmottagare för stöd ur globaliseringsfonden, och de ska använda medlen på det sätt som närmare föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning.

8 §. *Delegationen för förnyelse i regionerna.* Enligt 1 mom. finns i anslutning till arbets- och näringsministeriet en delegation för förnyelse i regionerna. Enligt 1 mom. har delegationen till uppgift att samordna och dra upp riktlinjer för den strategiska helheten när det gäller regionutvecklingen, och i anknytning till det främja genomförandet av strategiska riktlinjer för delområden som på ett centralt sätt påverkar regionutvecklingen, exempelvis tillväxttjänster, integration, landsbygdsutveckling, välfärd, kompetens, kultur, livsmiljö samt tillgänglighet och säkerhet, och dessutom enligt 2 mom. att främja samarbete mellan riksomfattande och regionala aktörer. Med dessa aktörer avses i synnerhet de ministerier som är centrala för regionutvecklingen samt landskapen och övriga instanser. Delegationens riktlinjer ska inte vara juridiskt bindande. Enligt 1 mom. 3 punkten sammanställer och förmedlar delegationen information om den regionala lägesbilden och information om utvecklingsbehov. Delegationen ska följa och förutse utvecklingen inom regionerna och åtgärdernas genomslag. Därtill ska delegationen enligt 4 punkten behandla centrala reformer som anknyter till regionutveckling i syfte att samordna lagstiftningen och avveckla normer. Med behandling av reformer avses att delegationen ska få kännedom om reformer som inverkar på regionutvecklingen som bereds av olika aktörer, diskuterar dem, och att de olika aktörerna för sin del ska främja genomförandet av reformerna. Avsikten är att det i 14 § i landskapslagen ska föreskrivas om delegationen för landskapsekonomi, som ska sammanträda i samband med beredningen av planen för de offentliga finanserna och budgetpropositionen samt vid behov. Utöver detta behövs emellertid en förvaltningsövergripande delegation, som ska möjliggöra ett brett strategiskt samarbete kring regionutveckling (inklusive tillväxttjänster), där utöver representanter för centralförvaltningen och landskapen även företrädare för organisationer ska kunna delta.

Enligt 2 mom. ska statsrådet tillsätta delegationen och utse dess ordförande. Arbets- och näringsministeriet ska besluta om ändringar i fråga om delegationens medlemmar. Delegationen

ska kunna tillsätta sektioner för att behandla t.ex. ärenden som kräver noggrannare beredning, såsom frågor i anslutning till nya strukturfondsperioder eller utveckling av tillväxttjänster. Eftersom delegationen är avsedd att vara ett samarbetsorgan för de olika förvaltningsområdena och landskapen är det motiverat att den utses vid statsrådets allmänna sammanträde. Delegationen ska inte ha någon självständig beslutanderätt, men den kommer att vara ett viktigt samarbetsforum inom den nya förvaltningsstrukturen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om ett bemyndigande att utfärda förordning i fråga om delegationen. Bestämmelser om delegationens sammansättning, mandatperiod och närmare bestämmelser om de uppgifter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §. Landskapets samarbetsgrupp. I 1 mom. föreskrivs det att det i landskapet ska finnas en samarbetsgrupp för strategisk samordning av genomförandet av det regionutvecklingsbeslut som avses i 10 § 1 mom., landskapsstrategin och landskapsprogrammet, övriga planer och avtal som påverkar regionutvecklingen samt för samordning av genomförandet av de nationella programmen och de program som medfinansieras av Europeiska unionen. En viktig uppgift för samarbetsgruppen ska dessutom vara att vara partnerskapsorgan enligt artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser. Bestämmelserna i artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser ska också tillämpas på samarbetsgruppens sammansättning. Landskapet ska sörja för att det för beredningen av verksamheten och besluten i landskapets samarbetsgrupp försäkras tillräcklig sakkunskap i fråga om olika förvaltningsområden och aktörer.

Enligt paragrafen ska på medlemmarna av samarbetsgruppen och dess sektioner tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar och skadeståndsansvar. Eftersom landskapets samarbetsgrupps uppgifter omfattar sådana uppgifter som innebär utövning av offentlig makt, tillämpas på dess verksamhet också de allmänna förvaltningslagarna. För tydlighetens skull föreslås också bestämmelser om att den som står i ett anställningsförhållande av permanent natur till landskapet kan väljas till medlem av samarbetsgruppen. En del av de bestämmelser som gäller landskapets samarbetsgrupp föreslås i 3 § 1 mom. 1 och 3 punkten i lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland bli i kraft till dess att strukturfondsperioden avslutas.

10 §. Prioriteringarna i regionutvecklingen samt landskapsprogrammet. Enligt 1 mom. ska statsrådet besluta om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen (regionutvecklingsbeslut). Arbets- och näringsministeriet ska inleda beredningen av regionutvecklingsbeslutet vid varje regeringsskifte. Regionutvecklingsbeslutet ska beredas över förvaltningsgränserna i samarbete med ministerierna. Avsikten är att också mer omfattande samråd med intressentgrupperna ska ingå i beredningsförfarandet. Det föreslås att varje regering under sin egen regeringsperiod vid behov ska kunna se över prioriteringarna t.ex. i förhållande till översynen av regeringens strategi.

Enligt 2 mom. ska landskapet utöver de långsiktiga målen i den landskapsstrategi som föreskrivs i 35 § i landskapslagen utarbeta ett landskapsprogram, där verkställigheten under de närmaste åren av landskapets uppgifter som anknyter till regionutvecklingen preciseras. Landskapsprogrammet ska godkännas av landskapsfullmäktige, som också godkänner landskapsstrategin. Avsikten är att landskapsprogrammet ska utarbetas i samverkan med kommunerna, andra myndigheter i landskapet samt andra aktörer som deltar i regionutvecklingen. I landskapet Lappland ska avsnittet om samekultur beredas av sametinget. Utarbetandet av ett landskapsprogram som preciserar landskapsstrategin är en del av den regionutvecklingsuppgift som landskapet ansvarar för. I landskapsprogrammet ska mer ingående än i landskapsstrategin beskrivas de mål och prioriteringar utifrån vilka olika myndigheter och andra aktörer ska ut-

veckla regionen under de närmaste åren. Med tanke på den riksomfattande regionutvecklingen som helhet är det viktigt att man i landskapsprogrammet granskar de delområden som allra mest påverkar regionutvecklingen, såsom utvecklande av tillväxttjänster, landsbygden, välfärden, kompetensen, kulturen, livsmiljön, tillgängligheten och säkerheten i landskapet. Förfarandet med landskapsprogram skulle främja samarbetet mellan de olika aktörerna i landskapet. Avsikten är att man med landskapsprogrammet ska kunna påverka de åtgärder som myndigheterna inom landskapets område vidtar. Landskapsprogrammet är en del av systemet för regionutveckling, och det är landskapet som ska besluta om utarbetandet och genomförandet av programmet och om dess innehåll.

I 3 mom. föreslås det att närmare bestämmelser om utarbetandet av regionutvecklingsbeslut och om innehållet i dem får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §. Regionutvecklingsdiskussioner. Enligt 1 mom. ska statsrådet och landskapen årligen diskutera målen för och genomförandet av regionutvecklingen. Även andra kan kallas att delta i diskussionerna. Diskussionerna utgör ett stöd för samarbetsprocessen inom regionutveckling mellan staten och landskapen samt för de samråd som avses i 13 § i landskapslagen. Innehållet i och omfattningen av diskussionerna och vilka förvaltningsområden som deltar i dem ska kunna variera under olika år. Vid regeringsskiftet ska diskussionerna vara mer omfattande och i första hand gälla beredningen av regionutvecklingsbeslutet. Det rör sig om ett förberedande partnerskapsförfarande där inga bindande avgöranden eller beslut fattas. Som underlag för diskussionerna ska användas bl.a. lägesbilden för regionutvecklingen på riksomfattande nivå och i landskapen, regeringsprogrammet, regeringens regionutvecklingsbeslut, ministeriernas centrala strategier som påverkar regionutvecklingen samt landskapsstrategin och landskapsprogrammet. Diskussionerna ska gälla horisontella teman som lyfts fram av landskapen och olika förvaltningsområden från de delområden som centralt påverkar regionutvecklingen (tillväxttjänster inklusive integration, landsbygdsutveckling, välfärd, kompetens, kultur, livsmiljö, tillgänglighet och säkerhet). Arbets- och näringsministeriet ska samordna beredningen av diskussionerna och utarbetandet av slutsatserna. Slutsatserna fungerar som beredningsmaterial för de samråd som avses i 13 § i landskapslagen. Slutsatserna ska gälla frågor och uppgifter som är centrala med tanke på landskapsutvecklingen och som kräver särskild uppmärksamhet, samt genomförande av centrala strategier i landskapet och resursbehov.

Enligt 2 mom. ska syftet med diskussionerna vara att uppnå statens och kommunernas gemensamma uppfattning om målen för regionutvecklingen och om verksamhetsförutsättningarna. Vid diskussionerna ska behandlas aktuella regionutvecklingsfrågor och regionutvecklingsmål som har innehållsmässig och ekonomisk betydelse och som gäller olika förvaltningsområden, och som är horisontellt sett betydande. De ska anknyta till regionutvecklingsbeslutet och på en aktuell lägesbild av regionutvecklingen. Sådana frågor och uppgifter är t.ex. frågor som anknyter till plötsliga eller positiva strukturförändringar, digitalisering, medborgarinitierad lokalutveckling samt växelverkan mellan landsbygden och städer, i vilka man behöver synpunkter från flera olika förvaltningsområden. Ministerierna deltar i regionutvecklingen med verktygen inom det egna ansvarsområdet. Avsikten är att de diskussioner som gäller regionutveckling ska föras före de ekonomiska samråd som avses i 13 § i landskapslagen.

Staten och landskapet ska på var sitt håll förbereda sig för diskussionerna genom att utarbeta egna, samordnade förslag till teman som ska tas upp vid diskussionerna. I förslagen ska också mål över landskapsgränserna beaktas, såsom utveckling av tillväxtzoner. Landskapen ska försäkra sig om att kommunerna och andra centrala aktörer i regionen har tillräckliga möjligheter att påverka landskapets förslag. Utifrån förslagen ska arbets- och näringsministeriet bereda

landskapsvisa teman för diskussionerna. I diskussionerna ska landskapens initiativ och utvecklingsarbete granskas i förhållande till de riksomfattande målen och tvärtom.

Den innehållsmässiga diskussion om regionutvecklingen som anges i paragrafen utgör tillsammans med det ekonomiska samråd som avses i landskapslagens 13 § den primära förhandlingsprocessen i anknytning till den ekonomiska styrningen och planeringen av de offentliga finanserna, och främjar samarbetet mellan landskapen och statsrådet.

12 §. Samarbetsavtal. För genomförandet av målen för regionutvecklingen föreslås i paragrafen att ett samarbetsavtalsförfarande enligt 45 § i den gällande lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014) ska tillämpas också i fortsättningen. Paragrafen preciseras genom föreskrifter om syftet med avtalspraxis. Samarbetsavtal enligt paragrafen är exempelvis städernas tillväxtavtal. Samarbetsavtal kan göras upp i samverkan mellan staten, kommunerna och de andra myndigheter som deltar i finansieringen av åtgärderna och andra parter som deltar i regionutvecklingen. Samarbetsavtalet ska liksom för närvarande överensstämma med regionutvecklingsbeslutet och landskapsprogrammet i fråga. För att säkerställa detta ska landskapet i fråga delta i beredningen av avtalet. De som undertecknar avtalet ska beakta avtalet i de planer som gäller deras verksamhet inom de ekonomiska ramarna.

13 §. Områdesindelningar. I paragrafen föreslås bestämmelser om områdesindelningar. I 1 mom. föreslås det att statsrådet ska genom förordning av statsrådet kunna utse landets svagast utvecklade områden till stödområde I eller stödområde II på basis av deras utvecklingsbehov. Områdesindelningen ska basera sig på områden som utgörs av hela kommuner och vid behov också av kommundelar. Områdena ska bestämmas med beaktande av Europeiska unionens nomenklatur för standardindelning av territoriella enheter (Nuts) och av identifiering av områden oberoende av administrativa gränser samt, på en mer detaljerad nivå, med beaktande av åtminstone arbetspendling, servicependling, interkommunalt samarbete och trafikförbindelser inom området. Med Nuts-nomenklatur avses den europeiska statistikbaserade områdesindelning (Nomenclature des Unités Territoriales Statistiques) i enlighet med vilken Europeiska unionens harmoniserade regionala statistik upprättas. I Nuts-nomenklaturen för Finland tillhör fastlandet och Åland nivån Nuts 1 och storområdena nivån Nuts 2. Med en områdesindelning oberoende av administrativa gränser avses ett förfarande där områdena klassificeras i stads- eller landsbygdstyper enligt den geografiska informationen och oberoende av kommungränserna. Eftersom besluten om områdesindelning direkt påverkar vilka stödnivåer som tillåts i olika områden, föreslås det att besluten ska fattas av statsrådet. Ett beslut om stödområde gäller olika ministeriet och andra aktörer, och det är viktigt att beredningen vid arbets- och näringsministeriet är omfattande. Innan ett förslag lämnas för behandling i statsrådet ska om förslaget begäras utlåtanden i enlighet med normalt förvaltningsförfarande.

I 2 mom. föreslås en utvidgning av bestämmelsen i 47 § i den gällande lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten, enligt vilken statsrådet kan till områden med akuta strukturomvandlingsproblem utse sådana områden som har drabbats eller bedöms komma att drabbas av kraftiga ändringar i antalet arbetstillfällen eller av andra omständigheter med en plötslig inverkan på ekonomin i området. Med område avses den kommun, det landskap eller det pendlingsområde som huvudsakligen drabbas av verkningarna.

Enligt det föreslagna 2 mom. kan strukturomvandlingen gälla områden som har drabbats eller bedöms komma att drabbas av kraftiga ändringar i antalet arbetstillfällen. Alltså kan ett sådant område där antalet arbetstillfällen har minskat avsevärt till följd av ändringar i industrin eller serviceproduktionen eller någon annan strukturomvandling, eller där näringslivets tillväxt- och

sysselsättningsutsikter är exceptionellt goda och kräver samarbete mellan olika aktörer för att förhindra flaskhalsar som hotar tillväxten, för viss tid förklaras som ett område med akuta strukturomvandlingsproblem (positiv strukturomvandling). I praktiken berör en strukturomvandling ibland en hel bransch, och strukturomvandlingens verkningar kan riktas samtidigt till flera områden. Ändringarna ska ha betydande och omfattande verkningar. Avsikten är att arbets- och näringsministeriet i egenskap av det ministerium som svarar för regionutvecklingen på nationell nivå ska samordna de åtgärder som gäller plötslig strukturomvandling.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att skärgårdsområden kan utses till stödområden på samma sätt som enligt 47 § 4 mom. i den gällande lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten. Enligt bestämmelsen kan statsrådet utse en kommun och en skärgårdsdel i en annan kommun som statsrådet har beslutat att bestämmelserna om skärgårdskommuner ska tillämpas på, till stödområde I eller stödområde II. Före behandling i statsrådet ska i ärendet höras den i 14 § i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) avsedda skärgårdsdelegationen.

3 kap. Tillväxttjänster och ordnandet av dem

14 §. Tillväxttjänster och ordnandet av samarbete. I paragrafen föreslås bestämmelser om samordning av uppgifterna att ordna tjänster. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att tillväxttjänsterna ska ordnas och produceras både på riksomfattande nivå och på landskapsnivå. Med riksomfattande tillväxttjänster ska avses sådana tjänster som ämbetsverk samt aktörer i bolagsform inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde tillhandahåller och som främjar målen enligt denna lag. Dessa tjänster ska inte definieras i denna lag, utan de definieras i den speciallagstiftning som gäller varje aktör eller i samband med resultatstyrningen eller ägarstyrningen. Arbets- och näringsministeriet kommer också i framtiden att via styrningen av sitt förvaltningsområde säkerställa att sådana tjänster som är relevanta i varje enskilt fall finns att tillgå och att tjänsteleverantörernas verksamhet är enhetlig. De viktigaste aktörerna är Team Finland-aktörerna, dvs. Innovationsfinansieringsverket Business Finland (före 1.1.2018 Tekes), Business Finland Ab (före 1.1.2018 Finpro Ab), Finnvera Abp och Finlands Industriinvestering Ab. Också andra aktörer, exempelvis Patent- och registerstyrelsen, kan ha uppgifter som räknas till tillväxttjänster. De som tillhandahåller riksomfattande tillväxttjänster bör samarbeta för att säkerställa att tjänsteutbudet är konsekvent och svarar mot kundernas behov, och arbeta i nära kontakt med de funktioner på landskapsnivå som ordnar tillväxttjänster.

Landskapet ska ordna tillväxttjänster inom ramen för de tillgängliga anslagen så att de till innehåll, omfattning och kvalitet motsvarar kundernas behov. Tillväxttjänsterna är beroende av prövning, och de som använder tjänsterna har inte subjektiv rätt till dem. Vid bedömning av behovet ska olika kundgruppers och enskilda kunders behov beaktas för att främja en hållbar ekonomisk tillväxt, företagandet, förutsättningarna för företagsverksamhet, arbetsmarknadens funktion och integrationen. Med behov avses inte det behov av tjänster som enskilda kunder upplever.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om samordning av tillväxttjänster mellan olika aktörer och om beaktande av kommunernas liknande livskraftsuppgifter som omfattas av kommunernas allmänna kompetens vid ordnandet av tillväxttjänster. Tillväxttjänster ska ordnas genom att av tjänster som staten, landskapet och kommunen ordnar bilda sådana kombinationer av tjänster och tjänsteansordnare som är ändamålsenliga med tanke på behoven hos befolkningen och företagen i regionen. Landskapen ska när de ordnar och producerar tillväxttjänster beakta de uppgifter som kommunerna i området i enlighet med 7 § i kommunallagen (410/2015) åtagit sig med stöd av självstyrelsen (kommunens allmänna kompetens) och samordna tillväxttjänst-

terna och kommunernas livskraftsuppgifter på ett effektivt sätt. Tillväxttjänster på landskapsnivå kan också omfatta sådana tjänster som även ordnas av staten på riksomfattande nivå eller inom landskapens områden av kommunerna, och som är mycket motsvarande. Livskraftstjänster hör till kommunernas allmänna kompetens. Med samordning avses också att landskapet inte på ett oändamålsenligt sätt utvidgar sitt utbud av tjänster till att omfatta sådan verksamhet som exempelvis kommunen redan bedriver i en viss region. Lagförslaget syftar till att föra de olika nivåerna inom organiseringen av offentliga tjänster (kommunen-landskapet-staten) närmare varandra genom att samordna de offentliga insatserna och på så sätt skapa större mervärde med tanke på kunderna och den ekonomiska tillväxten. Kommunerna och i synnerhet de större städerna satsar inom ramen för sin allmänna kompetens i stor utsträckning på åtgärder som främjar livskraften och konkurrenskraften. Därför är det viktigt att landskapen och kommunerna tillsammans planerar helheten av åtgärderna i regionen, så att landskapets uppgift med avseende på tillväxttjänster och kommunernas uppgift med avseende på livskraften stöder och kompletterar varandra. Den föreslagna lagen begränsar eller ingriper dock inte i kommunernas möjligheter att erbjuda egna tjänster inom sina egna områden.

Bestämmelsen förpliktar inte kommunerna. Med samordningen begränsas inte kommunernas möjligheter att ordna egna tjänster, men landskapet ska beakta de tjänster som kommunerna ordnar när de ordnar tjänster för kunden.

Syftet med samordningen av uppgifterna att ordna tillväxtfrämjande tjänster är att förebygga onödig överlappning mellan riksomfattande tillväxttjänster och tillväxttjänster på landskapsnivå. I 2 mom. föreslås också bestämmelser om beaktandet av elektroniska tjänster vid samordningen av tjänsteanordnarnas inbördes uppgifter. Tjänsterna ska i första hand tillhandahållas i form av e-tjänster. Ordandet av tillväxttjänsterna kräver därför smidiga digitala lösningar som beaktar dels de förutsättningar som finns hos kunderna, dels servicemålen. E-tjänsterna ska vara tillgängliga.

I 2 mom. föreskrivs det också om att tjänsteanordnarna och tjänsteproducenterna kan planera, utveckla och genomföra helheter som bildas av landskapens och kommunernas tjänster. Som en samarbetsform för anskaffningen av tjänster kan en alliansmodell utnyttjas. I verksamhetsmodellen avtalar landskapet om anskaffning av planeringen, utvecklandet och genomförandet av tillväxttjänster och kommunernas livskraftstjänster med kommunerna inom regionen med hjälp av alliansmodellen. Med alliansmodellen kan landskapets och kommunernas resurser och mål kombineras. Modellen möjliggör en effektiv samordning av landskapets företags- och sysselsättningstjänstresurser och kommunernas livskraftsresurser. I alliansen kan också fogas landskapens social- och hälsotjänster och kommunernas välfärds- och hälsotjänster. Landskapet och de kommuner som vill vara med i alliansen upphandlar i enlighet med 21 § i upphandlingslagen gemensamt de tjänsteproducenter som tas med. Enligt 24 § 3 mom. kan kommunen inte vara tjänsteproducent för landskapet. Landskapet och kommunen kan avtala om till vilken del landskapets egen produktion av tillväxttjänster och kommunernas egen produktion av livskraftstjänster tas med för att ordnas inom alliansen. Parter i alliansprojektet skulle vara landskapet, kommunerna samt privata sektorns och tredje sektorns tjänsteproducenter, som planerar och genomför projektet tillsammans.

15 §. Riksomfattande tillväxttjänster. Enligt paragrafen ska arbets- och näringsministeriet i egenskap av anordnare svara för de tillväxttjänster som produceras på riksomfattande nivå. I lagen föreslås inga bestämmelser om innehållet i de riksomfattande tillväxttjänsterna eller om verksamheten hos aktörerna på riksnivå inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde, som exempelvis Finnvera Abp eller Innovationsfinansieringsverket Business Finland. Bestämmelser om aktörerna på riksnivå inom tillväxttjänster inom arbets- och näringsministe-

riets förvaltningsområde och om de tjänster som de producerar och om t.ex. Finnveras, Tes och Innovationsfinansieringsverket Business Finlands behörighet att fatta finansieringsbeslut utfärdas separat. Andra aktörer med riksomfattande verksamhet är t.ex. Business Finland Ab och Finlands Industriinvestering Ab.

16 §. Tillväxttjänster på landskapsnivå. I paragrafen föreslås bestämmelser om de tillväxttjänster som landskapet ordnar. Bestämmelser om landskapets uppgiftsområde finns i 6 § 1 mom. i landskapslagen, och landskapet saknar allmän kompetens. Tillväxttjänster på landskapsnivå omfattar uppgifter inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde som avses i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen. I denna lag begränsas inte kommunernas möjligheter att tillhandahålla egna tjänster inom sitt område.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om tillväxttjänster på landskapsnivå som landskapet är skyldigt att tillhandahålla. Till dessa minimitjänster hör tjänster för att trygga en fungerande arbetsmarknad och tillgången till kompetent arbetskraft samt för att främja integrationen av invandrare. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att de internationella förpliktelser som är bindande för Finland iakttas till denna del. De International Labour Organization (ILO) konventioner som Finland har ratificerat ålägger bl.a. signatärerna att ordna arbetsförmedling, yrkesvägledning och utbildning som stöder sysselsättningen. ILO:s konvention (nr 142) om yrkesvägledning och yrkesutbildning vid utvecklingen av mänsklig resurser från år 1975 förutsätter omfattande och samordnade riktlinjer och program för yrkesvägledning och yrkesutbildning i nära anslutning till sysselsättningen särskilt genom den offentliga arbetsförmedlingen (FördrS46/1978).

Bestämmelser om tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar ska finnas i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster. Landskapet ska inom sitt område också som tillväxttjänster ordna integrationsfrämjande tjänster på det sätt som föreskrivs i lagen om främjande av integration. Regeringspropositioner om rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och om främjande av integration ska lämnas till riksdagen i maj 2018.

Rekryteringstjänsterna ska motsvara arbetsförmedlingsservice för arbetsgivar- och personkunder enligt den gällande lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice. Som kompetensutvecklingstjänster ska landskapet ordna vägledning för yrkesval och karriär samt tillväxttjänstutbildning. Tillväxttjänstutbildningen ska ersätta den nuvarande arbetskraftsutbildningen till den del som det är fråga om yrkesinriktad utbildning vars mål inte är avläggande av en examen eller en del av den. Därtill ska som tillväxttjänstutbildning ordnas företagareutbildning och integrationsutbildning på det sätt som ska föreskrivas i lagen om främjande av integration.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om landskapets skyldighet att reservera anslag för beviljande av lönesubvention. Särskilda bestämmelser om beviljande av lönesubvention ska finnas i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster.

I det föreslagna 3 mom. finns bestämmelser om andra tjänster som landskapet kan ordna eller också låta bli att ordna, om det anser att områdets tjänstebehov fylls t.ex. med de tjänster som kommunerna ordnar. Landskapet kan besluta att ordna tillväxttjänster för att främja företagsverksamhet och företagande samt för främjande av internationalisering samt tjänster som skapar förutsättningar för utveckling av innovationer. Om dessa tjänster föreskrivs inte separat. Dessa tjänster kan omfatta t.ex. rådgivning och träning.

I 4 mom. finns en hänvisning till lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster, där det ska föreskrivas om de stöd och bidrag som beviljas enligt prövning. En regerings-

proposition med förslag till lag om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster ska lämnas till riksdagen i maj 2018. Landskapen kan tillhandahålla finansiella tjänster till företag för företagsutveckling samt i anknytning till dem handledning till riksomfattande tillväxttjänster, stöd för företagens transportkostnader, stöd för offentligt rättsliga och privaträttsliga juridiska personers utvecklings- och investeringsverksamhet samt lönesubvention, startpeng och stöd för specialarrangemang på arbetsplatsen.

Finansieringstjänsterna blir en del av de andra tillväxttjänsterna på landskapsnivå. Finansieringen kan bestå av nationell offentlig finansiering och av finansiering från Europeiska unionen samt av landskapens allmänna finansiering. Finansieringen kan också innehålla privat finansiering.

17 §. Skyldighet att använda riksomfattande datasystem och plattformar. Enligt 1 mom. ska landskap och sådana dottersammanslutningar till landskap som inte bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden använda i 31 § 1 mom. avsedda datasystem och plattformar som stöder tillväxttjänster, om det inte är nödvändigt att anlita en annan tjänsteproducent i en bestämd verksamhet eller ett bestämt ärende eller en del därav av en grundad anledning som sammanhänger med ekonomiska, verksamhetsmässiga, tekniska eller motsvarande omständigheter. Användningsskyldigheten harmonierar med den i 119 § i landskapslagen avsedda användningsskyldigheten i fråga om servicecentrets tjänster. Med hjälp av användningsskyldigheten säkerställs funktionen hos och utnyttjandet av enhetliga system som samlar, producerar och förmedlar uppgifter t.ex. i syfte att främja tillgången till tjänster och arbetskraftens rörlighet.

I 2 mom. finns ett bemyndigande att utfärda förordning. Närmare bestämmelser om i 31 § 1 mom. avsedda statens och landskapens gemensamma datasystem och plattformar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Genom förordning föreskrivs det t.ex. om en systemplattform för flerkanalig kundservice för tillväxttjänster. Med flerkanalig kundservice avses rådgivningstjänster som tillhandahålls person-, företags- och arbetsgivarkunder via stödet för elektronisk ärendehantering på nätet, telefontjänster, chat-tjänster, videolänkar, sociala medier och webbplattformar. Landskapen och i behövlig omfattning landskapens dottersammanslutningar ska höras innan en förordning av statsrådet utfärdas.

18 §. Landskapets organiseringsansvar. I paragrafen föreslås bestämmelser om uppgifter som ska höras till landskapets organiseringsansvar. Enligt 1 mom. hör till ordnandet av tillväxttjänster utöver vad som föreskrivs i 7 § i landskapslagen också val av tjänsteproducenter och säkerställande av att tillväxttjänsterna finns tillgängliga så att kunden i fråga om så många tjänster som möjligt kan välja en producent för den tjänst som kunden behöver bland fler än ett alternativ. Alltså ska landskapet bygga upp ett system som stöder konkurrens. Bestämmelsen i 1 mom. anknyter till 22 § om tjänsteproduktionens struktur. Valet och ordnandet av valmöjligheter beror på den produktionsstruktur som landskapet väljer. I den föreslagna 22 § finns ett urval möjligheter för att ordna produktionen av landskapets tjänster, och utnyttjandet av dem beror på landskapets strategi och andra beslut. Omfattningen på valfriheten kan förverkligas i olika utsträckning i olika landskap beroende på hur landskapet bygger upp sin tjänsteproduktion och hur tjänstemarknaden fungerar inom landskapets område.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om landskapets skyldigheter gentemot kunden. Landskapet ska sörja för information om kundens rättigheter, skyldigheter och förmåner i anknytning till tillväxttjänster på det sätt som föreskrivs i 28 § i landskapslagen samt för vägledning och rådgivning i anslutning till användningen av tjänster i enlighet med 8 § i förvaltningslagen. Landskapet ska också stöda kunderna vid användningen av valfriheten i samband med tillväxttjänster.

ter. Landskapet stöder kunden i användningen av valfriheten genom att upprätthålla den i 26 § 1 mom. avsedda förteckningen över godkända tjänsteproducenter och t.ex. genom att informera effektivt om de tjänster som omfattas av tillväxttjänsterna och genom att rådgiva om val av tjänster. Information som gäller alla tjänsteproducenter i landskapet ska finnas tillgänglig på ett tydligt och jämlikt sätt.

I regel hänvisas kunden till tjänsteproducenter enligt kundgruppen (kundsegmentet). Landskapet ska i synnerhet se till att sådana kunder som har en särskilt svag ställning på arbetsmarknaden får rådgivning och vägleds till ändamålsenliga tjänster, genom att tydligt ange vilka tjänsteproducenter de kan välja bland. Bestämmelser om information till arbetssökande utfärdas separat i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och i fråga om invandrarkunder dessutom i lagen om främjande av integration. I lagen om främjande av integration föreslås bestämmelser om rådgivning i början av integrationen och om hänvisande av invandrare till behövliga integrationsfrämjande tjänster.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att landskapet vid ordnandet av tjänsterna ska beakta de internationella förpliktelser som är bindande för Finland, särskilt när det gäller förverkligandet av principen om likabehandling och tillgänglighet i fråga om tillgången till tjänster samt icke-diskriminerande behandling av olika kundgrupper och enskilda kunder. Vad dessa förpliktelser innefattar fastställs i praktiken huvudsakligen i den övriga lagstiftningen, men landskapet kan i egenskap av myndighet också i enskilda fall bli tvungen att bedöma innehållet i och betydelsen av förpliktelserna. Bakom bestämmelserna om likabehandling ligger ILO-konventionen nr 111 angående diskriminering i fråga om anställning och yrkesutövning (FördrS 63/1970), som är en allmän konvention som gäller all diskriminering på arbetsmarknaden och vid yrkesutövning. Enligt artikel 1 i konventionen är det förbjudet att diskriminera människor på grund av ras, hudfärg, kön, religion, politisk uppfattning samt nationell härstamning eller socialt ursprung. Konventionen förutsätter att varje medlemsstat förbinder sig att utforma och tillämpa en sådan nationell politik som genom metoder som är anpassade för landets förhållanden och praxis syftar till att främja lika möjligheter och jämlikt bemötande i fråga om anställning och yrkesutövning.

När landskapet ordnar tjänster ska det beakta bestämmelserna i diskrimineringslagen (1325/2014). I diskrimineringslagen förbjuds diskriminering på grund av ålder, ursprung, nationalitet, språk, religion, övertygelse, åsikt, politisk verksamhet, fackföreningsverksamhet, familjeförhållanden, hälsotillstånd, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller någon annan omständighet som gäller den enskilde som person. Bestämmelserna i diskrimineringslagen ålägger landskapet att både bedöma och främja likvärdigheten inom tillväxttjänsterna. Diskrimineringslagen ålägger också den som producerar tillväxttjänster att agera på ett icke-diskriminerande sätt och att främja likabehandling.

I lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män (609/1986) föreskrivs det om myndighetens skyldighet att förebygga diskriminering på grund av kön och främja jämställdheten mellan kvinnor och män. Främjandet av jämställdhet mellan kvinnor och män bör beaktas också när det gäller tillgången till och utbudet av tjänster.

Av relevans med tanke på hur tillväxttjänsterna ordnas på landskapsnivå är bl.a. den artikel i FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som gäller arbete och sysselsättning samt Europarådets sociala stadga. Dessutom påverkas organiseringen av tillväxttjänsterna av ILO-konventionen nr 88, som gäller arbetsförmedlingens organisation, och av ILO-konventionen nr 142, som gäller yrkesvägledning och yrkesinriktad utbildning.

19 §. Främjande av sysselsättningen. I 1 mom. ställs för landskapet en skyldighet att inom ramen för de tillgängliga anslagen inom dess område ordna tillräckligt med tillväxttjänster på landskapsnivå tillgängliga, som främjar möjligheterna för arbetslösa att få arbete. Landskapet ska särskilt sörja för att med tillväxttjänster på landskapsnivå stöds sysselsättningen för personer med svag ställning på arbetsmarknaden. Landskapet ska rikta allmän finansiering med icke-öronmärkta medel så, att den till sin del främjar sysselsättningen i enlighet med 18 § 2 mom. i grundlagen (731/1999). Landskapet ska särskilt säkerställa tjänster som främjar sysselsättningen för personer med svag ställning på arbetsmarknaden eller som behöver sektorsövergripande tjänster, samt tjänsternas tillgänglighet. Sektorsövergripande tjänster avser samordning av tillväxttjänster, social- och hälso-tjänster samt Forskningsanstaltens rehabiliteringstjänster och andra myndigheters eller aktörers tjänster som en arbetssökande behöver.

Bestämmelser om möjlighet att få sådan integrationsutbildning som ordnas som tillväxttjänst och om samordning av den med andra sysselsättningsfrämjande tjänster finns i lagen om främjande av integration.

Enligt 2 mom. ska arbets- och näringsministeriet följa sysselsättningsutvecklingen och sysselsättningen samt tillgången till tjänster som främjar kompetensutveckling på riksomfattande nivå, och landskapet ska följa dessa inom sitt eget område. Om sysselsättningsläget eller tillgången till tjänster i ett landskap avsevärt avviker från andra landskap eller är olika mellan olika delar av ett landskap, behandlar staten och landskapet behövliga åtgärder och de resurser som dessa kräver i samband med de regionutvecklingsdiskussioner som avses i 11 § i denna lag, och landskapet beslutar om genomförandet av de åtgärder om vilka det avtalats vid behandlingen. De diskussioner om behövliga åtgärder och resurser som avses i bestämmelsen ska också föras i situationer där det mellan kommunerna i landskapet finns ovan beskrivna avsevärda avvikelser. Landskapet ska sörja för att den har tillgång till tillräcklig information för att säkerställa detta. Diskussioner om behövliga åtgärder och de resurser som de kräver ska hållas enligt den föreslagna 11 § och slutsatserna ska utgöra beredningsmaterial för samråden enligt 13 § i landskapslagen. Avvikelser i tillgången till tjänster bedöms genom att granska användningsgraden i fråga om tjänstekanaler samt nätverket av landskapets kundbetjäningsställen i förhållande till kundgruppernas behov. Som en avvikelse i sysselsättningsläget anses ett sådant försämrat sysselsättningsläge eller avstannande av sysselsättningsutvecklingen som inte förklaras med faktorer i verksamhetsmiljön.

20 §. Riksomfattande mål för tillväxttjänster. I paragrafen föreslås bestämmelser om samarbete mellan staten och landskapet i fråga om de riksomfattande målen. Statsrådet kan vid behov precisera målen i regionutvecklingsbeslutet genom att i fråga om tillväxttjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar fastställa åtminstone följande:

- 1) målen för att säkerställa samordningen av och en lika tillgång till samt valfriheten i fråga om tjänster, och för att trygga språkliga rättigheter, och
- 2) allmänna riktlinjer om gemensamma system och utnyttjande av olika produktionssätt samt föremålen för utveckling inom informationshanteringen.

De strategiska målen för tillväxttjänsterna ska utarbetas med utgångspunkt i uppföljningsuppgifter om sysselsättningen, arbetskraften och företagens tillväxt och uppgifter om servicebehovet. Också de möjligheter som ekonomin öppnar för ska beaktas i de riksomfattande strategiska målen för tillväxttjänsterna. Ur ett ekonomiskt perspektiv påverkas de strategiska målen för tillväxttjänsterna både av statsfinanserna och av uppföljningsuppgifterna för landskapens finanser och hur de inverkar på tjänsterna. I de riksomfattande strategiska målen för tillväxttjänsterna bör dessutom beaktas de finanspolitiska mål som statsrådet har satt för den offent-

liga ekonomin. Genom dessa anknyter de riksomfattande målen i betydande utsträckning också till planeringen av de offentliga finanserna överlag.

Enligt 1 mom. 1 punkten ska statsrådet sätta mål för hur tjänsteanvändarna ska beaktas när tjänster planeras och tillhandahålls. Till de centrala målen för den reform som gäller tillväxttjänster hör att tillhandahålla sådana tjänster och integrerade tjänster som stöder tillväxten i regionen och som utgår från behoven hos dem som bor och verkar i regionen. Också tryggheten av lika tillgång till tjänster, möjligheten att välja tjänsteproducent och att delta i och påverka tjänsterna samt tryggheten av kundernas språkliga rättigheter anknyter till dessa mål.

Med de allmänna riktlinjerna om gemensamma system enligt 1 mom. 2 punkten preciseras målen för genomförande av 31 §. Avsikten är att det ska kunna utarbetas allmänna riktlinjer för nyttiggörandet av olika produktionssätt, i synnerhet när detta främjar lika tillgång till tjänster.

Enligt 2 mom. ska arbets- och näringsministeriet i samarbete med landskapen bereda ett förslag till riksomfattande mål och riktlinjer. Målen och riktlinjerna behandlas vid de regionutvecklingsdiskussioner som avses i 11§. Vid diskussionerna kan bl.a. utvecklingen av en servicestruktur för tillväxttjänster som stöder regionutvecklingen eller andra behov att inrikta tillväxttjänster behandlas. Diskussionerna ska också främja utvecklingen av servicestrukturen med hjälp av informationsstyrning. I diskussionerna ska därför behandlas de centrala målen för landskapets tillväxttjänster samt arbetsfördelningen inom tjänsteproduktionen och landskapets samarbete med de övriga landskapen. Vid diskussionerna kan också utfallet av landskapets egenkontroll granskas. I diskussionerna ska vidare utvärderas måluppfyllelsen i fråga om de riksomfattande målen, utvecklingen i fråga om landskapets tjänster och de regionala utvecklingsbehoven, förändringar i verksamhetsmiljön och servicebehovet samt produktivitetsökningar. Vid diskussionerna kan även andra ärenden som gäller organiseringen och genomförandet av tillväxttjänster behandlas, såsom utvecklingen av sysselsättningsläget som avses i 19 § 2 mom.

21 §. Samordning av tillväxttjänster. Enligt 1 mom. kan vid olika anordnares tjänster utnyttjas samma information om kundgrupperns behov och sörjas för samordning av tillväxttjänster så att kunden upplever tjänsterna som smidiga. Landskapet ska sörja för att de kundgrupper och kunder som behöver samordnade tjänster identifieras och att de tjänstehelheter som de behöver fastställs, samt för att information om kunderna nyttiggörs mellan tjänsteproducenterna. Landskapets ska identifiera olika kundgrupperns eventuella behov av tjänster och bygga upp hänvisandet till tjänster så att t.ex. en arbetssökande och de aktörer som betjänar honom eller henne känner de andra tjänster som den arbetssökande eventuellt behöver. De olika aktörerna ska i enlighet med kundens samtycke kunna så bra som möjligt utnyttja gemensamma kundinformationssystem. En producent av tillväxttjänster ska enligt 28 § 1 mom. 3 punkten i sista hand säkerställa att kundens uppgifter om de tjänster som det avtalas om för kunden och det hur tjänsterna fortskrider antecknas till behövliga delar i den arbetssökandes uppgifter.

Tjänstehelheten kan omfatta också tjänster som ordnas av kommunen eller någon annan myndighet eller aktör. Samordningen av landskapets och kommunens tjänster kan genomföras t.ex. med en alliansmodell. Det finns flera tillämpningsområden för projekt som landskapet, kommunerna och tjänsteproducenter tillsammans planerar och genomför, såsom tjänster för unga, utveckling av arbetssökandes kompetens, tjänster för att förebygga långtidsarbetslöshet, integrationstjänster eller företagsrådgivning och företagstjänster. Alliansmodellen kan också användas vid planering och genomförande av en åtgärdsplan för att svara på en plötslig strukturomvandlingssituation i regionen. Parter i alliansprojektet skulle vara landskapet, kommu-

nera samt privata sektorns och tredje sektorns tjänsteproducenter, som planerar och genomför projektet tillsammans. Landskapet och kommunerna skulle finansiera det gemensamma projektet med sina egna anslag. Beslut om projektet ska göras inom ramen för den gemensamma projektorganisationen.

Landskapen bör också tillsammans säkerställa att tillväxttjänster finns att få i flera olika landskap, och de ska också samarbeta i synnerhet i sådana regionutvecklingsfrågor och frågor som gäller tillväxttjänsterna som berör flera landskap gemensamt eller på samma gång. Samarbete mellan landskapen kan exempelvis i hög grad bidra till att få fram lösningar på problemet med att matcha utbudet och efterfrågan på arbetskraft. Ett exempel på sådan koordination är koordinatörer för livslång vägledning i landskapen (ELO-grupperna). ELO-grupperna samlar ihop regionala aktörer inom väglednings- och rådgivningstjänster. Regional koordination i kombination med riksomfattande stöd och handledning har fungerat resultatrikt t.ex. när det gäller utvecklandet av Ohjaamo-serviceställenas verksamhet.

Skyldigheten att samordna tjänster som avses i 1 mom. är omfattande och täcker såväl de tillväxttjänster och social- och hälsotjänster som en och samma kund behöver som olika andra landskapstjänster som har samband med tillväxttjänsterna. För att tillväxtinstrumenten och anslagen för tillväxttjänster ska utnyttjas effektivt krävs det att landskapen samordnar tillväxttjänsterna inom arbets- och näringsministeriets förvaltningsområde med de övriga tjänster som erbjuds invånarna och företagen, exempelvis tjänsterna för företag på landsbygden som hör till jord- och skogsbruksministeriets förvaltningsområde samt ungdomstjänster och examensinriktad utbildning och andra tjänster som avser utbudet av utbildning som hör till undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. Målet bör vara att landskapet har flera olika slags kunder och att kunderna får de tjänster de behöver sådana de behöver dem och så att de som helhet är relevanta, oberoende av vad tjänsterna kallas eller vilket förvaltningsområde de hänförs till.

Landskapet ska sörja för att eventuella socialtjänster eller tjänster som ges mot kundsedel eller en personlig budget, tjänster som produceras av social- och hälsocentralerna, FPA:s tjänster, tjänster som omfattas av landskapets offentliga förvaltningsuppgift och tillväxttjänstproducenternas tjänster integreras så, att de bildar en effektiv och verkningsfull tjänstehelhet för sysselsättning av arbetstagaren. Ett exempel på sätt att samordna tjänster är Ohjaamo-serviceställena som erbjuder en samarbetsplattform för aktörer inom landskapet, kommunerna, privata sektorn och tredje sektorn. Ohjaamo-serviceställena erbjuder tillgängliga tjänster för unga under 30 år i ärenden som gäller arbetssökning, utbildning och livshantering. Därtill ska landskapet sörja för att också eventuella andra tjänster som ordnas av andra tjänsteproducenter och som hör till arbetssökandens tjänstehelhet är en del av tjänstehelheten. Det kan t.ex. vara fråga om aktörer enligt 8 § i lagen om främjande av integration, såsom tjänster inom ungdomsväsendet som kommunen har organiseringsansvaret för, eller tjänster som undervisningsmyndigheterna har ansvaret för.

Behov av samordnade tjänster har t.ex. arbetslösa personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden och ofta också invandrarkunder. Bestämmelser om sektorsövergripande behov av tjänster och om samordning av social- och hälsotjänster eller rehabiliteringstjänster som hör till Folkpensionsanstaltens organiseringsansvar ska finnas i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster. Landskapet ska också ansvara för samordnandet av tillväxttjänster samt social- och hälsotjänster med kommunens ungdomstjänster, bildningsväsendets samt andra aktörers tjänster för att främja ungas sysselsättning och integration på arbetsmarknaden (Ohjaamo-verksamhetsmodellen). Ohjaamo-serviceställena erbjuder personlig service med låg tröskel utan tidsbeställning.

Skyldigheten att vägleda kunden till tjänster och samordna tjänster accentueras i synnerhet i fråga om sådana invandrarkunder som har varit i en utsatt ställning när de kommit till Finland. Enligt lagen om integrationsfrämjande ordnas tjänster som främjar integration som en del av den kommunala basservicen och arbets- och näringsförvaltningens tjänster samt i form av andra åtgärder som främjar integration. Efter landskapsreformen kommer invandrarkunder att behöva samordnade tillväxttjänster och social- och hälsotjänster som hör till landskapets organiseringsansvar samt kommunal basservice och andra kommunala integrationsfrämjande tjänster, och dessutom utbildning som tillhandahålls inom undervisnings- och kulturministeriets förvaltningsområde. En del invandrare får arbete snabbt, medan en del behöver mer omfattande och långsiktig kompetensutveckling och stöd för att integreras och komma in på arbetsmarknaden. I fråga om dem som behöver långsiktigt integrationsstöd vore det av största vikt att tjänsterna samordnas och att man skapar lämpliga servicehelheter i synnerhet tillsammans med social- och hälsotjänsterna och de kommunala tjänsterna.

Enligt 2 mom. ska landskapet och tjänsteproducenterna sörja för att kunden får tjänster som landskapet eller någon annan aktör svarar för som en ändamålsenlig helhet och att kunden hänvisas till ändamålsenliga tjänster. Kundens behov av tjänster ska ha någon anknytning till det landskap där kunden ansöker om tjänster som ordnas av landskapet. En personkund är t.ex. en person som är bosatt i landskapet eller en person som söker arbete inom landskapets område. Ett företag har t.ex. ett verksamhetsställe, ett projekt eller någon annan verksamhet eller avsikt att utvidga sin verksamhet inom landskapets område. I andra fall hänvisar landskapet och landskapets tjänsteproducent kunden till tjänster som ordnas av ett annat landskap.

Enligt 3 mom. ska det landskap som ansvarar för att ordna tjänsterna se till att tjänsteproducenterna samarbetar sinsemellan så, att kunderna har tillgång till samordnade tjänster. I praktiken sörjer det landskap som har organiseringsansvar i villkoren för tjänsteproduktionen för att tjänsteproducenterna samarbetar sinsemellan för att samordna kundens tjänsteprocess. Landskapet ska beakta skyldigheten t.ex. när det planerar landskapets servicesystem och upphandlingspolitik samt det hur tjänsteproducenternas arvoden bestäms. Genom alliansavtal mellan landskapet, kommunerna och privata tjänsteproducenter kan landskapet effektivt säkerställa samarbetet mellan olika tjänsteproducenter.

22 §. Produktionsstruktur för tillväxttjänster på landskapsnivå. I paragrafen föreslås bestämmelser om produktionsstrukturen för tillväxttjänster. I den föreslagna 22 § finns ett urval möjligheter för att ordna produktionen av landskapets tjänster, och utnyttjandet av dem beror på landskapets strategi och andra beslut. Omfattningen på valfriheten kan förverkligas i olika utsträckning i olika landskap beroende på hur landskapet bygger upp sin tjänsteproduktion och hur tjänstemarknaden fungerar inom landskapets område.

Enligt 1 mom. kan landskapet välja produktionssätt antingen genom att producera tillväxttjänster själv eller i en dottersammanslutning eller genom att skaffa tjänsterna från externa producenter. Landskapet kan i stället för eller utöver egen produktion välja en eller flera andra tjänsteproducenter. Landskapet kan besluta att den egna produktionen och de tjänster som skaffas från marknaden kompletterar varandra. Landskapet beslutar om omfattningen på sin egen tjänsteproduktion och om omfattningen på användningen av köpta tjänster i sin strategi. En mångsidig produktionsstruktur främjar små och medelstora företags möjligheter att delta i produktionen av tillväxttjänster.

Landskapet kan välja externa tjänsteproducenter på två olika sätt. Enligt 1 punkten kan landskapet konkurrensutsätta tjänsteproducenter i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016) för att ingå ett ramavtal eller ett upphandlingskontrakt med tjäns-

teproducenten. Landskapet kan välja flera tjänsteproducenter till ramavtalet, av vilka kunden kan välja den producent han eller hon önskar.

Landskapet kan enligt 2 punkten i ett förfarande som anges närmare i 26 § ingå ett avtal med respektive tjänsteproducent, bland alla de tjänsteproducenter som uppfyller de i 24 § 1–3 mom. angivna förutsättningarna. Förfarandet med godkännande av tjänsteproducenter som uppfyller förutsättningarna motsvarar delvis förfarandet enligt lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården (valfrihetslagen). Landskapets förvaltningsbeslut om förutsättningarna för produktion av tillväxttjänster motsvarar de i 42 § i valfrihetslagen avsedda villkoren som ställs på landskapets tjänsteproducenter. Förutsättningarna ska vara samma för alla företag, sammanslutningar och yrkesutövare som producerar likadana tjänster inom samma område, samt för landskapets egen tjänsteproduktion. Landskapet fattar ett förvaltningsbeslut om förutsättningarna för produktion av tillväxttjänster på samma sätt som om produktion av social- och hälso-tjänster.

I 2 mom. föreskrivs det om hur landskapet kan bygga upp en helhet av landskapets tillväxttjänster av olika tjänsteproducenters tjänster. Landskapet kan enligt 1 punkten utnyttja tjänster av producenter som valts enligt 1 mom. 1 och 2 punkten på olika sätt i olika delar av landskapet och enligt 2 mom. genom att utnyttja de valda producenternas tjänster i vissa helheter av tillväxttjänster eller i delar av dem. Landskapet kan i områden med ett rikligt utbud av tillväxttjänster godkänna alla de tjänsteproducenter som anmält sig och som uppfyller förutsättningarna i det i 26 § avsedda förfarandet, och ordna tjänsterna på områden med mindre utbud genom upphandling och genom att välja en eller några tjänsteproducenter. I områden med mindre utbud kan en extern tjänsteproducent sköta produktionen av tillväxttjänster helt och håller eller komplettera landskapets egen tjänsteproduktion. Kundens valfrihet kan ordnas genom att erbjuda kunden möjlighet att välja antingen landskapets egen produktion eller en extern producents tjänster. Enligt 2 punkten landskapet kan bygga upp helheten av landskapets tillväxttjänster genom att använda genom konkurrensutsättning valda och i ett godkännandeförfarande valda producenter för vissa helheter av tillväxttjänster eller delar av dem. Landskapet kan t.ex. välja genom konkurrensutsättning en tjänsteproducent för skötseln av sysselsättningen i landskapet, men begränsa yrkesvalspsykologers tjänster som avser yrkesvägledning utanför konkurrensutsättningen. Landskapet kan ordna tjänster inom yrkesvägledning genom att godkänna sådana yrkesvalspsykologer som anmält sig. Tjänsteproducenter som valts på olika sätt kan således producera tjänster inom samma område i olika tjänstehelheter eller delar av dem.

Enligt 3 mom. ska landskapet behandla tjänsteproducenter jämlikt. Jämlikhetskravet gäller alla tjänsteproducenter oberoende av om det är fråga om egen tjänsteproduktion, direktupphandling av kommunen i situationer med marknadsbrist eller en extern tjänsteproducent som har valts genom upphandling eller genom att godkänna alla sådana tjänsteproducenter som uppfyller kraven. Jämlikhetskravet anknyter till upphandling och till produktionskostnadernas transparens. Alla tjänsteproducenter ska uppfylla de förutsättningar för produktion av tillväxttjänster som landskapet ställt. Förutsättningarna ska vara lika för alla företag, sammanslutningar och yrkesutövare som producerar likadana tjänster inom samma område, samt för landskapets egen tjänsteproduktion. Bestämmelsen motsvarar innehållet i 42 § 2 mom. i valfrihetslagen.

4 kap. Produktion av tillväxttjänster

23 §. Landskapet som tjänsteproducent. I paragrafen föreslås bestämmelser om landskapets skyldighet att i sin egen verksamhet skilja åt ordnande och produktion av tillväxttjänster samt

om bokföringsmässig särredovisning. Syftet med paragrafen är att säkerställa produktionskostnadernas transparens och att möjliggöra landskapets egen tjänsteproduktions jämförbarhet med externa tjänsteproducenter och på riksomfattande nivå. Med ordnande avses uppgifter enligt 7 § i landskapslagen och i 3 kap. i denna lag. Ordlandet ska åtminstone omfatta t.ex. fastställande av de tjänster som ska produceras och vilka resurser som ska reserveras för dem, upphandling av tjänster eller godkännande av tjänsteproducenter samt säkerställande av att de ersättningar som betalas till producenterna samt grunderna för dem är korrekta. Med tanke på kvaliteten på utbudet av tillväxttjänster och kostnadseffektiviteten i tjänsterna är det viktigt att landskapen anvisar resurser för ordlandet på ett ändamålsenligt sätt. Ordnandefunktionen bör kunna kartlägga behovet av olika tjänster och tjänsteformer, fatta beslut eller lämna välmotiverade förslag om de tjänster som ordnas, välja tjänsteproducenterna samt bedöma kvaliteten på produktionen och hur kundernas rättigheter tillgodoses. Ordnandefunktionen ska också ansvara för att de anslag som anvisats för landskapets tillväxttjänster används effektivt och för att marknaden för tjänsteproduktionen kontinuerligt utvärderas.

I 2 mom. föreslås en hänvisning till 15 § i landskapslagen om hur landskapet ska verka när det producerar tillväxttjänster i ett konkurrensläge på marknaden. Inga bestämmelser per uppgiftsområde föreslås i fråga om landskapet som tjänsteproducent.

Bestämmelserna i landskapslagen motsvarar bestämmelserna i 126–128 § i kommunallagen och de anknyter till avlägsnandet av stödelement som strider mot EU:s bestämmelser om statligt stöd, dvs. avlägsnandet av konkursskydd och eventuella skatteförmåner, samt till förverkligandet av konkurrensneutralitet när landskapet bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. Landskapet kan i alla lägen själv producera tillväxttjänster, men när de verkar i ett konkurrensläge på marknaden ska det bolagisera sin tjänsteproduktion. Det är möjligt att avvika från bolagiseringsskyldigheten när verksamheten är marknaden är ringa eller tillfällig och grundande av ett separat bolag skulle medföra en oskälig administrativ börda. Då räcker det att landskapet separerar i bokföringen försäljning till en sådan marknad från den övriga verksamheten. Försäljningen ska därtill vara prissatt på marknadsmässiga grunder. På landskapets produktion tillämpas konkurrenslagen (948/2011), och tillsynen över iakttagandet av den lagen i landskapskoncernens produktion tillfaller konkurrens- och konsumentverket.

I 112 § i landskapslagen finns en huvudregel att landskapet har bolagiseringsskyldighet när det sköter uppgifter i ett konkurrensläge på marknaden. Ett landskap anses inte sköta en uppgift i ett konkurrensläge på marknaden om landskapet producerar tjänster med stöd av lag genom egen verksamhet för landskapets invånare och andra som landskapet enligt lag ska ordna tjänster för, om uppgiften sköts i samarbete eller samlat i landskapet på grundval av en laggrundad skyldighet, eller om det är fråga om verksamhet som bedrivs av anknutna enheter enligt 15 § i upphandlingslagen eller av andra upphandlande enheter enligt 16 § i den lagen eller om skyldigheten att konkurrensutsätta verksamheten inte i övrigt tillämpas på samarbetet. Landskapet bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden om det deltar i ett anbuds-förfarande.

I 113 § i landskapslagen finns det bestämmelser om vissa undantag då landskapet får trots bolagiseringsskyldigheten sköta uppgifter genom egen verksamhet. Ett sådant undantag föreligger bl.a. när verksamheten ska anses vara obetydlig.

I 114 § i landskapslagen finns det bestämmelser om särredovisning av landskapets produktion och om prissättning i ett konkurrensläge på marknaden. Med särredovisning av verksamheten skapar man förutsättningar för transparent prissättning. Med bestämmelsen säkerställer man att det inte i fall som avses i 113 § bedrivs underprissättning som förvränger prissättningen

och att landskapet när det producerar tjänster på basis av bolagiseringsskyldigheten prissätter sina tjänster på marknadsgrunder. I motiveringen till 114 § i landskapslagen konstateras det att med marknadsmässig prissättning avses den prisnivå som motsvarande privata aktör skulle ha.

I 115 § i landskapslagen föreskrivs det om lån, borgen eller annan säkerhet som landskapet kan bevilja. I 116 § i landskapslagen finns det bestämmelser om skyldighet att tillhandahålla offentliga tjänster, som landskapet kan temporärt ålägga en tjänsteproducent i ett konkurrensläge på marknaden att sköta. I 117 § i landskapslagen föreskrivs det om tillämpning av konkurrenslagen och om Konkurrens- och konsumentverkets rätt att ingripa när ett landskap eller en sammanslutning som landskapet har bestämmande inflytande över använder förfaranden eller tillämpar verksamhetsstrukturer som strider mot konkurrenslagen. Konkurrens- och konsumentverkets behörighet enligt 30 a § i konkurrenslagen utvidgas i samband med landskapsreformen till ingripande i landskapets verksamhet som strider mot konkurrenslagen. Konkurrens- och konsumentverket kan ingripa när ett landskap eller en sammanslutning som landskapet har bestämmande inflytande över använder förfaranden eller tillämpar verksamhetsstrukturer som strider mot konkurrenslagen, om verksamheten eller strukturen förvränger eller är ägnad att förvränga konkurrensen, hindrar eller är ägnad att hindra uppkomsten eller utvecklingen av ekonomisk konkurrens eller är i strid med kravet på marknadsmässig prissättning enligt 114 § i landskapslagen.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om landskapets skyldighet att i sin bokföring särredovisa tillväxttjänsterna också när landskapet inte producerar tillväxttjänster i ett konkurrensläge på marknaden. Skyldigheten att särredovisa i bokföringen är mer omfattande än skyldigheten att särredovisa enligt 114 § i landskapslagen. Utgångspunkten för den bokföringsmässiga särredovisningen är att verksamhetens inkomster och utgifter samt tillgångar och kapital hålls åtskilda från landskapets övriga verksamhet och ekonomi. Detta ska göras så att det av uppgifterna kan visas vad som gäller ordnande och produktion av tillväxttjänster samt inom produktionen vad som gäller egen produktion och köpta tjänster.

För produktionen av tillväxttjänsterna ska landskapet för varje räkenskapsperiod upprätta en balansräkning, resultaträkning och finansieringsanalys samt uppgä noter till dem. Enligt 1 mom. ska vid upprättandet av balansräkningen och resultaträkningen iakttagas bestämmelserna i landskapslagen och bokföringslagen. Med detta säkerställer man att grunderna för värdering och periodisering av beräkningarna för tillväxttjänsterna baserar sig på enhetliga principer och att resultaträkningen och balansräkningen för de tillväxttjänster som landskapet producerat blir jämförbara med aktiebolagens bokslut. Särredovisningen av produktionen av tillväxttjänster kan i praktiken genomföras t.ex. i ett aktiebolag, ett separat affärsverk, inom landskapet eller ett affärsverk i en bokföringsmässig balansenhet. Om landskapet producerar tillväxttjänster i aktiebolagsform så att endast en del av verksamheten är produktion i ett konkurrensläge, ska denna del särredovisas i enlighet med 114 § i landskapslagen. I övrigt tillämpas på ett landskaps aktiebolag bokföringslagen.

Med regleringen i 9 kap. i landskapslagen om affärsverkets förvaltning och ekonomi strävar man efter att trygga att beslutsfattandet i affärsverket är separat och självständigt och att finansieringen är transparent. Ett affärsverk är inte en självständig juridisk person och inte på det sätt som avses i bokföringslagen en självständigt bokföringsskyldig, utan det hör till landskapets organisation. Med tanke på en ekonomisk granskning av affärsverket är det viktigaste draget balanskontinuitet och det att alla kapitalutgifter som anknyter till verksamheten syns på ett jämförbart sätt. Balanskontinuiteten säkerställer en eventuell kumulation av över- eller underskott i anknytning till verksamheten, dvs. visar på att utgifterna och finansieringen motsvarar varandra årligen.

En bokföringsmässig balansenhet möjliggör inom landskapet eller affärsverket att skötseln av uppgifter åtskiljs ekonomiskt så att en åtskillnad av bokföringen och balanskontinuiteten förverkligas. En balansenhet kräver inte på samma sätt som ett affärsverk en egen direktion, utan den är administrativt sett underställd affärsverkets direktion.

I kommunerna och samkommunerna har man som medel för ekonomisk särredovisning använt också kalkylmässiga balansenheter och kalkylmässigt åtskiljande av utgifterna. Enbart bokslutskalkylerna för en kalkylmässigt åtskild enhet är dock inte jämförbara med kalkylerna för aktiebolag på marknaden särskilt när det gäller balanskontinuiteten. En kalkylmässig åtskillnad av utgifterna möjliggör inte heller tillräcklig transparens och jämförbarhet i fråga om utgifterna. Kalkylmässigt åtskiljande av utgifterna kan i bokföringen göras med olika uppgiftsbeteckningar eller separata konton. Då uppgörs inte något särredovisat egentligt bokslut för någon större helhet eller administrativ enhet, utan man lyfter fram utvalda utgifter för enskilda tjänster. I praktiken betyder detta att utgifterna för en tjänst som produceras kan samlas från flera separata administrativa enheter, när man vid bokföringen av utgifterna har använt samma signum eller separata konto. Då kan t.ex. en enskild arbetstagares arbetsinsats delas på flera olika administrativa enheter. För att alla utgifter ska kunna riktas på ett transparent och jämförbart sätt på en viss tjänst, bör också andra än enbart årliga driftsekonomiutgifter kunna fördelas. För att utgifterna ska de facto kunna jämföras bör man dela också de kapitalutgifter som anknyter till tjänsten i fråga och också få kumulativt synligt det årliga eventuella underskott eller överskott som uppkommer av tjänsteproduktionen. I fråga om detta bör bl.a. gemensamma regler om övervältring av administrativa utgifter och stöduppgifter följas.

Endast ett kalkylmässigt åtskiljande av utgifterna för tillväxttjänsterna skulle enligt lagen inte vara tillräckligt, eftersom det inte säkerställer att utgifterna för de tillväxttjänster som landskapet producerar är transparenta och jämförbara. Den i lagen förutsatta särredovisningen, tillämpningen av bokföringslagen och framläggandet av bokslutskalkyler leder tillsammans till att bokslutet för landskapets tillväxttjänster är tillräckligt jämförbart för att man ska kunna bedöma huruvida landskapets egen produktion av tillväxttjänster är ändamålsenlig.

Landskapet ska också uppge noterna till balansräkningen och resultaträkningen för tillväxttjänsterna. Noterna innehåller uppgifter som behandlar utgiftsfördelningen för de gemensamma kostnaderna för internt åtskilda funktioner, grunderna för debiteringen av tjänster och eventuella använda låneräntor. När resultat- och balansräkningar presenteras första gången t.ex. när tillväxttjänster åtskiljs från landskapets övriga funktioner eller när verksamhetsformen ändras, ska som räkningarnas noter uppges en redogörelse för de principer enligt vilka den ingående balansräkningen har gjorts upp.

24 §. Allmänna förutsättningar för tjänsteproducenter. I paragrafen föreslås bestämmelser om de allmänna förutsättningarna för tjänsteproducenter som en tjänsteproducent alltid ska uppfylla. Med de allmänna förutsättningarna för tjänsteproducenter avses sådana faktorer på basis av vilka landskapet ska låta bli att godkänna en tjänsteproducents anmälan som avses i 26 § 1 mom.

Enligt 1 mom. ska en tjänsteproducent ha förmåga att producera sådana tillväxttjänster som uppfyller de i 1 mom. 2 punkten avsedda förutsättningarna för produktion av tjänster på det sätt som behoven i landskapet förutsätter. Tjänsterna ska vara av hög kvalitet och tillgängliga för kunderna. Om kvaliteten på tjänsterna och om deras tillgänglighet fattas det beslut i förvaltningsbeslutet om förutsättningarna för tjänsteproduktionen, och föreskrivs det om i 28 §. De handlingar som avses utgör tillsammans de centrala styrdokumentet för landskapets tjänsteproducenter.

Landskapet ska med stöd av paragrafen kunna skäligen säkerställa sig om att tjänsteproducenten har förmåga att uppfylla förutsättningarna för tjänsteproduktionen i fråga om den tjänst som tjänsteproducenten producerar. Tjänsteproducenten ska t.ex. säkerställa sig om att det vid planeringen och användningen av tjänsteproducentens verksamhetsmiljö beaktas de krav som i förutsättningarna för tjänsteproduktion har ställts på lokaler, tillgänglighet och skyddet för kundernas integritetsskydd.

I 2 mom. föreskrivs det om de skyldigheter som är ett hinder för val till tjänsteproducent om de försummas. Som producent kan inte väljas en aktör för vilken gäller en i 80 § i upphandlingslagen avsedd obligatorisk grund för uteslutning, eller som under de senaste fem åren väsentligen har försummat sina skyldigheter i anknytning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringspremier eller avgifter som tullen tar ut. Landskapet kan dock godkänna en sådan tjänsteproducent om tjänsteproducenten vidtagit korrigerande åtgärder eller om försummelsen är ringa, eller om landskapet av andra särskilda skäl anser det vara ändamålsenligt att välja en sådan tjänsteproducent.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om kommunernas och deras anknutna enheters ställning som tjänsteproducenter för landskapet. Enligt bestämmelsen kan en aktör som producerar tjänster för landskapet inte vara en kommun eller en i 15 § i upphandlingslagen avsedd till en kommun anknuten enhet annat än i situationer med marknadsbrist. På samarbete mellan landskapet och kommunen som avses i 14 § 2 mom. kan inte tillämpas i 16 § i upphandlingslagen avsett undantag från tillämpningen av upphandlingslagen. Fastän landskapet och kommunen skulle i ett upphandlingssamarbete eller annat samarbete av allianstyp för att uppnå gemensamma mål genomföra offentliga tjänster som de svarar för, kan landskapet inte skaffa dessa tjänster från kommunen eller dess anknutna enhet annat än i situationer med marknadsbrist. I situationer med marknadsbrist kan landskapet göra en direktupphandling enligt 40 § i upphandlingslagen med vilken som helst aktör, också med kommunen eller dess anknutna enhet. Kommunen behöver enligt 127 § 1 mom. 2 punkten i kommunallagen inte bolagisera produktionen i sådana fall.

Bestämmelsen om kommuner i 3 mom. avviker från 16 § i upphandlingslagen, enligt vilken upphandlingslagen inte tillämpas på upphandling mellan upphandlande enheter genom vilken de upphandlande enheterna i samarbete och för att uppnå gemensamma mål genomför sådana offentliga tjänster i det allmännas intresse som de ansvarar för. I annan upphandling mellan landskapet och en annan upphandlande enhet tillämpas undantaget i 16 § i upphandlingslagen. Till exempel kan landskapets upphandling från ett annat landskap vara sådan upphandling mellan upphandlande enheter som avses i 16 § i upphandlingslagen, på vilken upphandlingslagen inte tillämpas.

Marknadsbrist kan konstateras genom konkurrensutsättning. Om inga anbud inkommit eller om det i branschen finns endast en aktör som kan i praktiken bestämma prisnivån, är det fråga om marknadsbrist. Om en viss tjänst inte alls finns att få på marknaden, råder på marknaden en i bestämmelsen avsedd marknadsbrist. Landskapet kan också få respons om att marknaden inte fungerar via kundenkäter eller samarbetet med olika intressentgrupper.

Landskapet kan bedöma marknadens funktionsduglighet på olika sätt, exempelvis genom ett öppet samrådsförfarande på landskapets webbplats eller i en facktidning, genom att begära en bedömning av marknadsläget av en utomstående sakkunnig eller genom annonsering av en kartläggning av marknaden på portalen för offentlig upphandling HILMA.

När landskapet utreder huruvida det råder en marknadsbrist kan det inte göra avgränsningar med avseende på placeringen av tjänsteproducenternas verksamhetsställen. Däremot får landskapet i fråga om tillhandahållandet av den tjänst som erbjuds också ställa sådana villkor som gäller tillgången till tjänsterna och, i fråga om privatkunder, villkor som gäller placeringen av tjänsteproducentens verksamhetsställen. Landskapet ska produktifiera sitt tjänsteutbud på ett ändamålsenligt sätt och verifiera marknadsbristen produktvis eller områdesvis. Produktifieringen kan göras t.ex. enligt typ av tjänst, såsom utbildning, arbetsförmedling och företagsrådgivning. Produktifieringen kan också göras enligt kundsegment, varmed tjänsterna indelas enligt kundbehovet t.ex. i företagstjänster, eller tjänster för personer som byter arbete, integrationstjänster och tjänster för långtidsarbetslösa. En marknadsbrist kan inte konstateras utifrån en sådan kartläggning av marknaden där tjänsteleverantören ska kunna tillhandahålla samtliga samlade tillväxttjänster i landskapet. Landskapet är dock inte skyldigt att med hänsyn till en enskild tjänsteproducents intressen dela upp tjänsteproduktionen i ur landskapets synvinkel oändamålsenliga eller alltför små delar.

Landskapens konkurrenssituationer kan vara olika. I fråga om vissa tjänsteprodukter eller kundsegment kan marknaden redan färdigt vara nationell, och i vissa tjänsteprodukter eller kundsegment kan marknaden fungera i vissa landskap eller delar av landskap. Produktifieringen av tjänster inverkar på uppkomsten av ett konkurrensläge eller en marknadsbrist. Landskapet kan t.ex. konkurrensutsätta hela arbetsförmedlingen eller arbetsförmedlingar för vissa branscher eller deluppgifter i arbetsförmedlingen. För vissa tjänsteuppgifter finns för närvarande ingen marknad, men det går också att skapa en marknad för tjänsterna.

I 4 mom. föreskrivs det att landskapet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag för att utreda de omständigheter som avses i 1-3 mom. Uppgifterna får hämtas genom en teknisk anslutning eller på något annat elektroniskt sätt och utan samtycke av den vars intressen sekretessplikten är avsedd att skydda. Landskapet kan utnyttja en i 5 § i lagen om Enheten för utredning av grå ekonomi (1207/2010) avsedd fullgöranderapport.

Landskapet behöver för sin organiseringsuppgift information om hur tjänsterna förverkligas. Landskapet har rätt att trots sekretessbestämmelserna få uppgifter som är nödvändiga för dess uppgift att ordna kontroll av förutsättningarna för att tjänsterna produceras på behörigt sätt och för att genomföra tillsynen. Det är dock inte fråga om rätt att få uppgifter om tjänsteproducenternas kunder.

25 §. Förutsättningar för tjänsteproduktion. I paragrafen föreslås bestämmelser om förutsättningarna för tjänsteproduktionen. Landskapet ska fatta ett förvaltningsbeslut om förutsättningarna för produktion av tillväxttjänster. Förutsättningarna ska vara lika för alla företag, sammanslutningar och yrkesutövare som producerar likadana tjänster inom samma område, samt för landskapets egen tjänsteproduktion. Alla tjänsteproducenter ska när de producerar tjänster enligt denna lag uppfylla de förutsättningar som landskapet ställt upp. Bestämmelser om landskapets rätt att ensidigt ändra förutsättningarna finns i 28 § 3 mom.

Landskapet godkänner ett beslut om förutsättningarna för produktionen av tillväxttjänster i landskapet. Förutsättningarna för tjänsteproduktionen anknyter till de i 28 § reglerade skyldigheterna för tjänsteproducenter och de gäller t.ex. tjänsternas kvalitet, resurser och tillgänglighet, samordning av tjänster, beredskap för störningssituationer och undantagstillstånd. I förutsättningarna för tjänsteproduktionen kan det ingå tjänstebeskrivningar.

Landskapets förvaltningsbeslut om förutsättningarna för produktion av tillväxttjänster motsvarar de i 42 § i valfrihetslagen avsedda villkoren som ställs på landskapets tjänsteproducenter. Förutsättningarna ska vara samma för alla företag, sammanslutningar och yrkesutövare som producerar likadana tjänster inom samma område, samt för landskapets egen tjänsteproduktion. Landskapet fattar ett förvaltningsbeslut om förutsättningarna för produktion av tillväxttjänster på samma sätt som om produktion av social- och hälso-tjänster.

26 §. Godkännande av tjänsteproducenter. I paragrafen föreslås bestämmelser om godkännande av alla tjänsteproducenter som uppfyller förutsättningarna. Sammanslutningar, stiftelser och näringsidkare som vill bli landskapets tjänsteproducenter ska lämna landskapet behövliga uppgifter för bedömning av förutsättningarna för produktionen. Bestämmelser om bedömning av förutsättningarna för produktionen finns i 24 § 1–3 mom. Därtill ska tjänsteproducenten meddela att den förbinder sig till de villkor för tjänsteproduktion som landskapet godkänner. Det krävs alltid ett avtal med den enskilda producenten för att den ska bli tjänsteproducent i landskapet. I ett separat avtal med en enskild tjänsteproducent fastställs tjänsteproducentens tillväxttjänster, som tjänsteproducenten sköter i egenskap av landskapets tjänsteproducent. I de separata avtalen med enskilda tjänsteproducenter kan man inte avvika från de förutsättningar för tjänsteproduktionen som landskapet godkänner. I de separata avtalen med enskilda tjänsteproducenter avtalas det t.ex. om tidpunkten för när tjänsteproduktionen inleds, om verksamhetsställena och det antal kunder som producenten förbinder sig till att ta emot, och om sörjandet för kontinuiteten med tanke på störningssituationer och med tanke på beredskap för undantagstillstånd som avses i beredskapslagen (1552/2011). Landskapet ska föra en förteckning över de tjänsteproducenter vilkas avtal är i kraft. Uppgifter om godkända tjänsteproducenter, tjänsternas tillgänglighet (tjänsteproducentens kapacitet) samt om kontaktuppgifter ska fogas till förteckningen över tjänsteproducenter, som ska hållas tillgänglig för alla. I praktiken kräver uppfyllandet av kravet på tillgänglighet att förteckningen publiceras i det allmänna datanätet och också på något annat effektivt sätt.

I 2 mom. föreskrivs det om landskapets skyldigheter med vilka det säkerställs att kunder inom tillväxttjänster har tillräckligt med information om de tillgängliga tjänsterna. Landskapet ska inom skäligen tid fatta beslut om huruvida en tjänsteproducent uppfyller förutsättningarna. Med skäligen tid avses i 23 § i förvaltningslagen (434/2003) avsedd behandling utan dröjsmål, vilket innebär att förfarandet för godkännande av tjänsteproducenter alltid ska vara tillgängligt. Man kan t.ex. inte sätta årligen återkommande ansökningstider för godkännandet. För att öppna marknaden för tillväxttjänster och främja valfriheten är det viktigt att tjänsteproducenter godkänns utan dröjsmål.

I 3 mom. föreskrivs det om landskapets skyldighet att fatta ett negativt beslut när de i 24 § 1–3 mom. avsedda förutsättningarna saknas och när landskapet har fått sådan information som leder till att förutsättningarna måste bedömas på nytt. Landskapet kan också återta ett tidigare beslut om godkännande av en tjänsteproducent eller ändra det när landskapet fått ny utredning om tjänsteproducentens allmänna förutsättningar.

I 4 mom. föreslås bestämmelser om rättegångsförfarandet i tvistemål mellan landskapet och tjänsteproducenten. Ett avtal mellan landskapet och en tjänsteproducent är i regel ett förvaltningsavtal. Ett avtal mellan landskapet och en tjänsteproducent behandlas som förvaltnings-tvistemål på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

27 §. Kundens rätt att välja tjänsteproducent. I paragrafen föreslås bestämmelser om valfrihet i fråga om landskapens tillväxttjänster. Enligt 1 mom. har kunderna inom landskapets tillväxt-

tjänster rätt att välja den tjänsteproducent som de önskar bland de tjänsteproducenter som landskapet har valt, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag.

I det föreslagna 2 mom. föreskrivs det om byte av tjänsteproducent. När kunden har valt en tjänsteproducent kräver byte av tjänsteproducent tillstånd av landskapet. Landskapet kan på ansökan bevilja tillstånd om kunden har en grundad anledning att byta tjänsteproducent. Eftersom särskilt sådana tillväxttjänster som tillhandahålls arbetssökande kan vara långvariga tjänstehelheter där tjänsteproducentens ersättning baserar sig på ett visst resultat, är det ändamålsenligt att kräva en grundad anledning för byte av tjänsteproducent. En grundad anledning kan t.ex. vara objektivt sett konstaterbara olösliga konflikter och brist på förtroende mellan kunden och tjänsteproducenten.

I 3 mom. föreslås det att landskapet också ska kunna ålägga kunden att välja en ny tjänsteproducent när kundens tjänstebestånd eller informationen om det har ändrats, och den nuvarande tjänsteproducenten enligt landskapets bedömning inte längre motsvarar kundens behov. Kundens servicebehov kan ha ändrats på grund av förlängd arbetslöshet eller ändringar i kundens kompetens, arbetsförmåga eller någon annan omständighet som inverkar på kundens sysselsättning. Också landskapets bedömning av kundens behov av tjänster kan ändras på grund av ny information i saken. Bestämmelser om landskapets skyldighet att ge rådgivning och stöd åt kunden vid användning av valfriheten finns i 18 § 2 mom.

28 §. Tjänsteproducentens skyldigheter. I 1 mom. föreskrivs det om minimiinnehållet för förutsättningarna för landskapets tjänsteproduktion. Med detta säkerställs tillräcklig riksomfattande jämlighet mellan landskapets tjänsteproducenter. Landskapet ska i de i 25 § avsedda förutsättningarna för tjänsteproduktionen och i tjänsteavtalet fastställa vad tjänsteproducenten ska göra för att:

- 1) iaktta landskapsstrategin,
- 2) säkerställa integrationen av tjänstehelheterna,
- 3) föra in kunduppgifterna i riksomfattande datasystem och de datasystem inom landskapet som landskapet har fastställt,
- 4) trots sekretessbestämmelserna lämna de uppgifter som landskapet förutsätter för kontroll av förutsättningarna för att tjänsterna produceras på behörigt sätt och för att genomföra tillsynen, och
- 5) sköta beredskaps- och kontinuitetshanteringen när det gäller tillväxttjänster och med tanke på kris- och störningssituationer. Landskapet ska iaktta förutsättningarna i sin egen tjänsteproduktion och hänvisa till dem i anbudsbegäran. Också ett godkännande av en tjänsteproducent enligt 26 § förutsätter att tjänsteproducenten förbinder sig till att iaktta förutsättningarna.

Bestämmelser om den landskapsstrategi som nämns i 1 punkten finns i 35 § i landskapslagen. I landskapsstrategin ska bl.a. beaktas hur invånarnas välfärd ska främjas inom landskapets uppgiftsområde samt beaktas servicemålen. Bestämmelser om den integration av tjänstehelheterna som avses i 2 punkten finns i 21 § 2 mom. enligt vilken landskapet ska se till att tjänsteproducenterna samarbetar sinsemellan så, att kunderna har tillgång till samordnade tjänster. Landskapet kan avtala om eller ställa villkor också för det hur tjänsteproducenten ska säkerställa integrationen av tjänstehelheterna och samarbeta med andra tjänsteproducenter på det sätt som integrationen kräver. I förutsättningarna kan det ingå element som gäller hänvisande till landskapets andra tjänster och till andra tjänsteproducenters tjänster.

Förverkligandet av bestämmelsen kräver i praktiken att landskapet har fastställt hur integrationen av kundens tjänster genomförs i olika situationer på ett sätt som motsvarar kundens behov. Därtill ska landskapet fastställa hur dessa tjänstehelheter i praktiken genomförs när kun-

derna behöver flera olika tjänster och tjänster som produceras av olika tjänsteproducenter. Tjänsteproducenterna ska samarbeta på ett sätt som säkerställer att det inte blir fördröjningar i tjänsterna eller avbrott i tjänstehelheterna.

En tjänsteproducent kan förpliktas att ta fram sådan information som gör att andra tjänsteproducenter smidigt kan ta över i tjänstehelheten. En tjänsteproducent ska kunna åläggas att exempelvis informera kunden om andra tjänsteproducenter och om de tjänster som landskapet producerar i egenskap av myndighet.

Med tanke på integrationen av tjänster är det ytterst viktigt att tjänsteproducenten har tillgång till tillräckliga kunduppgifter. På basis av 1 mom. 3 punkten fastställer landskapet i avtalet eller villkoren för tjänsteproduktionen vilka uppgifter tjänsteproducenten ska föra in i riksomfattande system för kunduppgifter. Bland annat sådana viktiga anmälningar som anknyter till inledandet och avslutandet av jobbsökning samt förutsättningarna för utkomstskydd för arbetslösa ska samlas i ett riksomfattande register, så att uppgifter om arbetslösa finns tillgängliga för beslut om utkomstskydd för arbetslösa, för att skapa en bild av det allmänna arbetslöshetsläget samt för att planera och genomföra tjänster och bedöma genomförandet. Därtill kan information inhämtas för att säkerställa samordningen av de tjänster som avses i 21 § 1 mom. Vid beredningen av lagstiftningen om informationsförvaltningen inom tillväxttjänster kommer det att preciseras vilka uppgifter som tjänsteproducenterna kan åläggas att föra in i det riksomfattande registret och vilka krav som behandlingen av personuppgifter ställer.

Landskapet behöver för sin organiseringsuppgift information om hur tjänsterna förverkligas. I 4 punkten föreskrivs det om tjänsteproducentens skyldighet att trots sekretessbestämmelserna till landskapet lämna de uppgifter som är nödvändiga för dess uppgift att ordna kontroll av förutsättningarna för att tjänsterna produceras på behörigt sätt och för att genomföra tillsynen. Det är dock inte fråga om rätt att få uppgifter om tjänsteproducenternas kunder. Landskapen har själva tillgång till systemets kunduppgifter och bestämmelser om de rättigheter och skyldigheter som anknyter till detta utfärdas separat i informationsförvaltningslagen. Det är fråga om uppgifter som gäller tjänsteproducentens tjänsteproduktion och verksamhetsmodeller.

I 5 punkten föreskrivs det att tjänsteproducenten ska tillsammans med landskapet säkerställa beredskaps- och kontinuitetshanteringen när det gäller tillväxttjänster med tanke på kris- och störningssituationer. I 52 § 2 mom. i landskapslagen föreskrivs det om landskapets skyldighet att säkerställa tjänsternas kontinuitet också när de skaffas från privata tjänsteproducenter. Landskapet och tjänsteproducenterna kan t.ex. avtala om hur tjänsteproducenterna deltar i eventuella allmänna övningar, hur tjänsteproducenterna beskrivs i beredskapsplanen och vilken roll de har i kris- och störningssituationer.

I 2 mom. föreskrivs det att landskapet får ensidigt ändra ett avtal om tjänster och de allmänna förutsättningarna för tjänsteproduktionen på grund av ändrad lagstiftning.

29 §. Återkallande av godkännande. I 1 mom. föreskrivs det om återkallande av godkännande av en tjänsteproducent på grund av försummelse att iaktta förutsättningarna för tjänsteproduktionen eller någon annan väsentlig brist. Grundlagsutskottet har ansett att skötseln av förvaltningsuppgifter som i regel hör till myndigheter inte omfattas av den i 18 § 1 mom. i grundlagen tryggade näringsfriheten (GrUU 40/2002 rd). Utskottet har dock då ansett att det med tanke på proportionaliteten hos den reglering som gäller rättigheter och skyldigheter för en privat aktör som inte hör till myndighetsmaskineriet vara nödvändigt att möjligheten att återkalla godkännande ska vara kopplad till allvariga eller väsentliga överträdelser eller försum-

melser, och till det att till en privat aktör givna anmärkningar och varningar inte har lett till avhjälpande av de brister som framkommit i verksamheten (GrUU 20/2006 rd).

Landskapet ska först ge tjänsteproducenten en anmärkning och ställa en skälig tid inom vilken försummelsen eller bristen ska avhjälpas. Om producenten inte åtgärdar bristerna eller försummelserna inom utsatt tid, ska landskapet återkalla sitt godkännande. När en tidsfrist sätt ut för avhjälpande av en brist ska det beaktas hur allvarlig brist det är fråga om. Ett återkallande av godkännande kan i stället för tjänsteproducentens hela verksamhet, avse också en enskild tjänstenhet. Landskapet ska återkalla sitt godkännande också om producenten har gått i konkurs eller om det endast är en av tjänsteproducentens tjänstenheter som uppfyller villkoren för återkallande av godkännandet, ska godkännandet återkallas för den tjänstenheten.

I 2 mom. föreskrivs det att landskapet återkallar godkännandet av en tjänsteproducent eller dess tjänstenhet också på grundval av en anmälan från producenten eller om producenten slutar tjänsteproduktionen.

Enligt 3 mom. ska landskapet se till att kunderna, trots att ett godkännande av en tjänsteproducent eller dess tjänstenhet har återkallats, får de tjänster som de behöver utan avbrott. Utgångspunkten är att kunden själv väljer en ny tjänsteproducent eller byter tjänstenhet. Landskapet ska särskilt sörja för kontinuiteten i fråga om sådana tjänster som kan ha samband med kundens utkomstskydd för arbetslösa eller utkomst.

5 kap. Gemensamma stödtjänster och datasystem

30 §. Mångformiga tillväxttjänster samt interoperabilitet. I paragrafen föreslås bestämmelser om att vid ordnandet av tillväxttjänster ska det strävas efter verksamhetsmodeller för tillväxttjänster som är mångformiga och som möjliggör främst ett digitalt tjänsteutbud och användning av e-tjänster. Bestämmelser om minimikrav på personkunders ärendehantering utfärdas separat.

I paragrafen konstateras det att tillväxttjänsterna ska vara mångformiga och samverkande. Målet för tillväxttjänsterna är en kundorienterad och kostnadseffektiv tjänsteproduktion som ger resultat. För att uppnå detta behövs det obrutna tjänstehelheter som baserar sig på gemensam information, där de enskilda tjänsteproducenterna inte verkar isolerat och där förvaltningsnivåerna samt gränserna mellan myndigheter försvinner. Produktionen av tillväxttjänster syftar till att tillhandahålla kunderna tjänster via flera olika kanaler, där de digitala servicekanalerna är primära medan personliga kundkontakter per telefon, på distans via videobild eller i form av personliga besök ska användas i andra hand. När det gäller tillväxttjänsterna bör man genom att utveckla den digitala tjänsteproduktionen skapa förutsättningar för att ändra rutinerna för kundservicen, ordna tjänster på ett högkvalitativt och kostnadseffektivt sätt och höja graden av digitalisering inom verksamheten så att medborgarna och företagen har möjlighet att uträtta ärenden på egen hand med hjälp av e-tjänster. Produktionen av digitala tillväxttjänster förutsätter åtkomst till gemensam information och därtill anknuten digital ärendehantering och processhantering. Målet är att serviceprocesserna är fullständigt digitaliserade och att de utnyttjar de centraliserade systemen för informationsresurser och kundtjänst. Genom att ge kunderna möjlighet att använda tjänster på eget initiativ och på egen hand och genom att införa digitala tjänstelösningar vill man omvandla den personliga arbetsinsatsen inom experttjänsterna från skötsel av rutinartade uppgifter till krävande experttjänster.

Avsikten är att de som ordnar och producerar tillväxttjänster på riksnivå och på landskapsnivå ska samarbeta så att kunderna har tillgång till samordnade tjänstehelheter, vare sig det gäller

gemensamma informationstjänster, rådgivning eller kundkontakter. Med samordnade tjänstehelheter avses i synnerhet funktionella servicehelheter som ordnas för sådana kunder som behöver flera olika tjänster, och som kan innefatta kommunala tjänster eller tjänster som landskapet eller staten ordnar. Tjänsterna ska genomföras så att de bildar en för kunden välfungerande helhet, där samarbetet mellan tjänsteproducenterna och övergången från en tjänst till en annan sker på ett ändamålsenligt sätt utan obefogade fördröjningar eller avbrott. Kunden ska också ha insyn i hur handläggningen av ärendet fortskrider och när beslut om de tjänster kunden ska få kommer att meddelas, samt vilka rättigheter och skyldigheter kunden har. I tjänsterna ska såväl informationshantering som digitala verksamhetsmodeller utnyttjas effektivt, och tjänsteproduktionen ska utgå från principerna om att information ska lämnas endast en gång, informationen ska följa kunden och de som behöver informationen ska ha åtkomst till den.

31 §. *Datasystem som stöder ordnande och produktion av tillväxttjänster.* I mom. föreslås det bestämmelser om att arbets- och näringsministeriet ska ordna de datasystem och plattformar som stöder tillväxttjänster som staten och landskapen använder gemensamt. Landskapen, det i 122 § i landskapslagen avsedda servicecentret samt bolag som landskapen sinsemellan eller tillsammans med staten äger ska producera, upprätthålla och utveckla datasystem och plattformar som stöder tillväxttjänster. Som servicecenter fungerar Vimana Oy som bildats med bemyndigande av statsrådet, och som tillsvidare ägs av staten.

Landskapet ska se till att tjänsterna för sådana kunder som behöver och anlitar olika slags tjänster bildar en behovsanpassad och samordnad helhet. Lagens syfte är att säkerställa att kunderna inom tillväxttjänster tillhandahålls smidiga och enkla möjligheter till ärendehantering, flerkanaliga stödtjänster för ärendehantering och möjlighet att följa med hur behandlingen av ärendet framskrider samt att granska de skyldigheter som anknyter till förmåner.

För produktionen av de i lagen avsedda integrerade tjänstehelheterna för tillväxttjänster genomförs digitaliseringen i form av ekosystem av tjänster som består av flera olika lager och i form av interoperabla plattformar som gör det möjligt att nyttiggöra gemensam information och förmedla information i realtid. I ekosystemen av tjänster ska den instans som har organiseringsansvaret sörja för att de plattformar som utnyttjas vid tjänsteproduktionen är samordnade med varandra.

System och plattformar som stöder organisering och produktion ska också betjäna vid framställning av uppföljnings- och rapporteringsinformation på tillräcklig nivå. Tjänsteleverantören ska till landskapet lämna de uppgifter om hur tjänsterna har genomförts som krävs med tanke på landskapets organisationsuppgift. Utgångspunkten för uppföljningen och utvärderingen är en tillförlitlig, effektiv och aktuell datainsamling som kan användas vid styrningen av landskapets verksamhet och som främjar dialogen med tjänsteproducenterna. Information behövs också om de avtal som anknyter till tjänsteproduktionen och om den avtalade tjänsteproduktionen, kvaliteten, kostnaderna och genomslaget. Den samlade informationen ska vara enhetlig och jämförbar både på riksomfattande nivå och i landskapen och mellan tjänsteproducenterna. Datainsamlingen ska vara öppen och främja invånarnas påverkansmöjligheter.

Med tanke på integrationen av kundens tjänster är det också viktigt att tjänsteproducenterna har tillgång till exempelvis kunduppgifter. För att säkerställa detta bör varje aktör som producerar tillväxttjänster i landskapet föra in kunduppgifterna i det gemensamma kundregistret med hjälp av de gemensamma riksomfattande informationssystemtjänsterna. På så sätt kommer informationen om varje kund som anlitat sådana tjänster som hör till landskapens organiseringsansvar att finnas samlad i registret och därmed tillgänglig för de övriga tjänsteprodu-

centerna. Med anledning av det som sägs ovan är det nödvändigt att se över den lagstiftning som gäller behandling av klient- och kunduppgifter och registerföring. Översynen ska syfta till att förenkla exempelvis bestämmelserna om sekretess eller fullmakter av klienter eller övriga bestämmelser som gäller åtkomsträttigheter. Målet är att möjliggöra att den som tillhandahåller tjänster alltid ska ha möjlighet att få åtkomst till uppgifter om kunden när tjänsten tillhandahålls. Vid produktionen av tillväxttjänsterna nyttiggörs utöver de gemensamma informationssystemen också den nationella servicearkitekturen, centraliserade, gemensamma och interoperabla lösningar, gemensam information och gemensamma datalager samt gemensamma tekniska komponenter.

Enligt 2 mom. ska landskapet utveckla och vid behov förvalta system och plattformar som stöder tillväxttjänster inom landskapets område samt samarbetet mellan landskapet och kommunerna i regionen. I landskapens organiseringsansvar ingår ansvar för att genomföra integrerade tjänstehelheter för kunderna. Bestämmelsen syftar till att säkerställa att individuellt anpassade tjänster genomförs också i en modell med flera producenter. En del av de tjänster som kunden får kan vara sådana som tillhandahålls av kommunen, landskapet eller staten och som kräver samordning exempelvis med de tjänster som arbets- och näringsmyndigheterna, social- och hälsomyndigheterna eller undervisningsmyndigheterna tillhandahåller.

Arbets- och näringsministeriet har inlett ett lagstiftningsarbete som gäller informationshanteringen och informationssystemen inom regionutvecklingssystemet och tillväxttjänsterna. I lagstiftningen ska samlas sådana bestämmelser om kundorienterad informationshantering och digitaliseringsfrämjande åtgärder som behövs för reformen så, att lagen möjliggör lagring av uppgifter eller handlingar som gäller ordnandet, styrningen och övervakningen av tillväxttjänsterna, utvärderingen och utvecklingen av verksamheten samt informationshanteringen. I lagen ska det föreskrivas om sådan behandling av kunduppgifter och uppgifter som kunderna själva genererar inom tillväxttjänsterna samt utnyttjande av information som garanterar informationssäkerheten.

32 §. Öppna och användbara datasystem. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att de system som stöder riksomfattande tillväxttjänster ska verkställas och förvaltas så att de möjliggör och främjar ett gemensamt utbud av tjänster från alla aktörer på riksnivå och så att alla som ordnar och producerar riksomfattande tillväxttjänster kan kunna stödja sig på samma datasystem.

I 2 mom. föreslås ett konstaterande av att de datasystem som stöder riksomfattande tillväxttjänster och tillväxttjänster på landskapsnivå ska verkställas och förvaltas så att de möjliggör och främjar ett gemensamt utbud av tjänster tillsammans med dem som ordnar tillväxttjänster på landskapsnivå, och så att alla landskap när de ordnar tjänster kan stödja sig på samma system.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om att de datasystem som stöder tillväxttjänster på landskapsnivå ska genomföras och förvaltas så att alla landskap i egenskap av tjänsteansordnare kan stödja sig på samma datasystem. Att alla använder enhetliga, riksomfattande system är av största vikt för att kunderna ska få högklassiga tjänster som ger resultat och för att tjänsterna ska gå att utvärdera. Genom enhetliga riksomfattande system kan man också uppnå kostnadsbesparingar.

Paragrafen syftar till att göra det möjligt att införa ekosystem för tjänster och gemensamma tjänsteplattformar så att de öppnar för och främjar gemensamma, riksomfattande tjänster över förvaltningsnivåerna och myndighetsgränserna och så att de som ordnar och producerar till-

växttjänster samt de som använder dem kan stödja sig på gemensamma plattformar och på samma system.

System och arkitekturer för tillväxttjänster som är förenliga med plattforms- eller ekosystem-tänkandet är exempelvis gemensamma stödtjänster för digitala tjänster, en gemensam tjänsteplattform för arbetssökande och arbetsgivare inom arbetskraftsservicen, en gemensam plattform för tillväxttjänster för företag, inklusive gemensamma arbetsutrymmen och utvecklingsverktyg för företag och tjänsteproducenter, samt ett gemensamt tjänstelager för nyttiggörande och utbyte av sådan information som behövs för tillstånds- och tillsynsverksamhet och andra skyldigheter som åligger myndigheterna. Gemensamt för alla dessa system är att såväl privata, delvis offentliga som offentliga tjänsteleverantörer kan bygga upp sina tjänster utifrån systemen och de grundläggande tjänster och data som ingår i dem. Avsikten är att i lagens 28 § föreskriva om att arbets- och näringsministeriet ska fastställa gränssnitten mot tredjepartsutvecklarna i fråga om dessa plattformar.

Andra system som är i gemensam användning på riksomfattande nivå är datasystemen EURA2014 och TUKI2014, som används vid förvaltningen av strukturfondsprojekt under strukturfondsperioden 2014–2020. EURA2014 som förvaltas av arbets- och näringsministeriet är en riksomfattande, samlad tjänst för e-tjänster, som har byggts upp så att den uppfyller den förvaltande myndighetens och Europeiska kommissionens krav på heltäckande e-förvaltning vid förvaltningen av strukturfondsprojekt. Enligt lagstiftningen (8/2014, 23 §) ska systemet endast användas elektroniskt. Utöver av dem som utlyser och dem som genomför projekt används systemet av de myndigheter som förvaltar projekten (närings-, trafik- och miljöcentralerna och ministerierna). EURA2014 är också myndigheternas officiella elektroniska arkiv för alla handlingar som uppkommer inom systemet. Dessutom genererar EURA2014 all officiell rapporteringsdata som uppkommer inom förvaltningsprocessen samt uppgifter om begäranden om utbetalning till Europeiska kommissionen. Systemet TUKI2014 förvaltas av arbets- och näringsministeriet och används för att administrera processerna för de företagsstöd som handläggs vid närings-, trafik- och miljöcentralerna. I fråga om projekt för företagsstöd som delfinansieras av Europeiska regionala utvecklingsfonden styrs TUKI2014 av EURA2014-datasystemet, och den information som behövs för rapportering på EU-nivå överförs från TUKI2014 till EURA2014. Systemet används vid närings-, trafik- och miljöcentralerna.

Andra gemensamma, riksomfattande system kan vara exempelvis system som möjliggör utbyte av gemensam kundinformation, telefonrådgivning som genomför ett jämlikt utbud av riksomfattande tjänster via flera kanaler, lösningar för kundbetjäning på distans via videobild samt ett riksomfattande digitalt arbetsmarknadstorg.

Närmare bestämmelser om systemens öppenhet och användbarhet utfärdas som en del av lagen som gäller informationsförvaltning och datasystem avseende tillväxttjänster.

6 kap. Särskilda bestämmelser

33 §. *Genomförande och finansiering av försök och sÄrlösningar som anknyter till tillväxttjänster.* Genom lag kan det separat föreskrivas om prövning av en ny tillväxttjänstrelaterad verksamhetsmodell eller sÄrlösning i landskapen eller kommunerna. Om ett sådant försök som innebär att en organiserings- eller produktionsuppgift ges Åt kommunen ska alltid föreskrivas genom lag, eftersom enligt 24 § 3 mom. i denna lag kan en kommun eller dess anknutna enhet inte producera tjänster Åt landskapet.

I 2 mom. föreskrivs det om försök eller arrangemang som inte kräver ändringar i lagstiftningen. Staten kan avtala med landskapen om genomförande av sådana försök eller arrangemang. Ett försök eller ett arrangemang som baserar sig på avtal kan gälla ordnande eller produktion eller båda. För ett försök eller ett arrangemang som baserar sig på avtal kan det anvisas anslag i statsbudgeten.

De kan vara situationer som gäller arbetsmarknadens funktion eller främjande av sysselsättningen, där staten har behov att avvika från principen om allmän finansiering för landskapets tillväxttjänster och anvisa finansiering direkt för en viss uppgift. Avvikelsen beror på att försöket gäller för en viss tid eller att det riktas endast till vissa områden. Inriktningen till vissa områden beror inte på variabler som gäller tillväxttjänstfinansieringen (arbetslösa arbetssökande, sysselsättningsgraden och företagens verksamhetsställen) eller på situationer med plötsliga strukturförändringar enligt 7 § i lagen om landskapens finansiering (/), utan staten har något annat intresse som gäller sysselsättningsfrågor för att inrikta försöket eller särlösningen till endast ett visst område. Det kan t.ex. vara fråga om ett pilotförsök som gäller en viss slags ny verksamhetsmodell för sysselsättningsfrågor där det kan anses att det inte är ändamålsenligt att finansiera försöket enbart från den allmänna finansieringen till de landskap som valts till försöket, eller att man i den separata finansieringen till alla områden vill säkerställa att försöket lyckas eller att den nya verksamhetsmodellen etableras genom att man riktar resurser till försöket. Utöver verksamhet som i första hand baserar sig på avtal är det nödvändigt att behålla möjligheten att också genom lag föreskriva om att försök och särlösningar och finansieringen av dem ska höra till landskapen. I sysselsättningsfrågor är det centrala arbetskraftens rörlighet också mellan landskapen, varmed det kan vara nödvändigt att anvisa uppgiften genom lag för att den nya verksamhetsmodellen ska bli tillräckligt täckande.

Huvudprincipen är att verksamheten är för viss tid och att om verksamheten etableras, ska finansieringen överföras till en del av landskapets allmänna finansiering. Det kan också vara typiskt för uppgiften att den inte kan skötas endast av landskapet utan att det är fråga om en åtgärd som behöver skötas av flera aktörer (olika ministerier, landskapet, kommunen eller organisationer). Genom separat finansiering kan staten dock inte överföra ansvaret för förverkligandet av de grundläggande rättigheterna.

På finansieringsformen i fråga kan inte tillämpas 7 § i lagen om landskapens finansiering, eftersom den paragrafen gäller en tillfällig höjning av landskapets finansiering i en situation där landskapet behöver tilläggsfinansiering på grund av en exceptionell eller tillfällig svårighet i landskapsekonomi. Finansieringsbehovet enligt denna paragraf anknyter inte till landskapets förmåga att ansvara för de uppgifter som redan föreskrivits för det, utan till situationer där staten har på grund av ett ansvar som gäller sysselsättningsfrågor ett behov att införa nya verksamhetsmodeller riksomfattande eller att rikta åtgärder till ett visst område.

34 §. Planering, utveckling och allmän styrning. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att den allmänna styrningen och strategiska planeringen av tillväxttjänster hör till arbets- och näringsministeriet. Ministeriet svarar för den riksomfattande politiken i fråga om tillväxttjänster, för beredningen av de riksomfattande målen och för beaktandet av dem vid styrningen av landskapens verksamhet.

Enligt 2 mom. ska landskapen svara för tjänsterna samt planera ordnandet och produktionen av tjänsterna. Organiseringsuppgifter samt planerings- och utvecklingsuppgifter i anslutning till detta kan ges till landskapens samarbetsorgan, och produktionsuppgifter till bolag som landskapen äger tillsammans. Också de bolagiserade servicecentren som landskapen och staten tillsammans driver har en viktig roll vid planeringen, utvecklingen och driften av såväl de

centrala, gemensamma verksamhetsmodeller som landskapen kommer överens om som de riksomfattande digitala verksamhetsmodellerna. Det är ytterst viktigt att landskapen, servicecentren och staten för en bra dialog.

Landskapen är olika, deras invånare har olika behov och de har olika förutsättningar att ordna och producera tjänster. Därför behövs det samarbete och arbetsfördelning mellan landskapen vid tillhandahållandet och produktionen av tjänsterna. Målen för en sådan arbetsfördelning som överskrider gränserna för landskapen och landskapens samarbetsområden ställs upp med stöd av 2 mom.

Utifrån de nationella mål som anges i 1 mom. kan landskapen i samarbetsområdena granska verksamheten och arbetsfördelningen inom sitt eget område. I de nationella målen kan också åtgärder som främjar samarbetet och arbetsfördelningen mellan landskapens samarbetsområden få en framträdande roll.

Enligt 2 mom. ska landskapet också på förhand bedöma och beakta vilka konsekvenser besluten kommer att ha för olika kundgrupper. Landskapen ska dessutom i sin planering sätta mål som baserar sig på de riksomfattande målen som avses i 20 §, och som gäller ordnandet och produktionen av tillväxttjänster och som främjar utvecklandet av näringarna, sysselsättningen och företagandet, samt definiera de åtgärder som stöder målen och de ansvariga instanserna.

Enligt 3 mom. ska landskapet delta i det nationella utvecklandet av tillväxttjänster och verka i samarbete med kommunerna och organisationer som bedriver verksamhet inom utbildning, utveckling och forskning.

35 §. Uppföljning av tillgången till och kostnadsutvecklingen av tillväxttjänster. Enligt paragrafen ska arbets- och näringsministeriet på riksomfattande nivå och landskapsvis övervaka att tillgången till tillväxttjänster är jämlik och att finansieringsnivån är tillräcklig. Ministeriet kan vid behov av ett eller flera landskap begära utredning om behovet av tillväxttjänster samt om den realiserade och uppskattade framtida utvecklingen när det gäller tillgång och kvalitet på tillväxttjänster. Dessutom ska ministeriet kunna begära att det i utredningen bedöms vilka åtgärder som är nödvändiga med tanke på kostnadskontrollen och vilka eventuella andra åtgärder med vilka tillgången till tjänster och kvaliteten hos tjänsterna kan säkerställas med statlig finansiering och annan inkomstfinansiering.

Paragrafen syftar till att garantera att arbets- och näringsministeriet har tillgång till tillräckligt med information för att det ska kunna bekräfta finansieringen för det politikområde som hör till dess förvaltningsområde. Paragrafen ger inte arbets- och näringsministeriet befogenheter att ingripa i hur landskapet fördelar den allmänna finansieringen. Arbets- och näringsministeriet bör emellertid känna till hur tillväxttjänsterna har finansierats i landskapen. Annars skapas nödvändigtvis inte en helhetsbild av exempelvis användningen av resurserna för tillväxttjänster, och det blir svårt att bedöma finansieringens genomslag och effektivitet på riksnivå. Med hjälp av observationer kan man emellertid uppmärksamma om det förefaller finnas sådana stora skillnader i användningen av finansieringen som kan påverka kundernas lika tillgång till tjänster.

Bestämmelsen kompletterar den föreslagna bestämmelsen i 140 § i landskapslagen om uppföljning av landskapets verksamhet, ekonomi och tjänsteproduktion samt produktion av information. Bestämmelserna i 140 § ålägger landskapet att i stor omfattning följa upp befolkningens hälsa och välfärd samt kvaliteten på, genomslaget i och kostnaderna för genomförandet av de uppgifter som ålagts landskapet, t.ex. tillväxttjänster. Landskapet ska enligt 140 § i

förslaget till landskapslag dessutom jämföra sin egen tjänsteproduktion med genomslaget, effektiviteten och ekonomin hos tjänster som produceras av andra. Enligt sista momentet i 140 § ska information lämnas på det sätt som den myndighet som med stöd av lag är berättigad att få informationen fastställer. Syftet med denna 35 § om tillväxttjänster är att precisera bestämmelsen om uppföljning i landskapslagen och att säkerställa att arbets- och näringsministeriet har tillgång till uppgifter om tillväxttjänster.

36 §. Landskapets egenkontroll. I paragrafen föreslås bestämmelser om landskapets egenkontroll. Landskapet ska utarbeta ett program för egenkontroll i fråga om de uppgifter och tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar. Med egenkontroll avses ett system för att säkerställa att tillväxttjänsterna ordnas som det föreskrivs i lagstiftningen. Egenkontrollen ska också säkerställa att verksamheten och de tjänster som ordnas är planmässiga. I programmet ska det anges hur tillhandahållandet av, tillgången till och kvaliteten på tillväxttjänsterna samt kundernas jämlikhet ska säkerställas oavsett om det är landskapet eller en annan tjänsteproducent som producerar tjänsten. Dessutom ska det anges hur tillhandahållandet, kvaliteten och jämlikheten samt exempelvis handläggnings- och betalningstiderna i fråga om tjänsterna ska övervakas och upptäckta brister åtgärdas. Via egenkontrollen ska man också kunna få information om faktorer i samband med betalning av ersättning exempelvis i situationer där tjänsteproducenten får ersättning för en kund som den de facto inte betjänar. I 2 mom. föreskrivs det att genom förordning av statsrådet får det utfärdas närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll och om den plan för främjande av kvalitetsledning och effektivitet som ska ingå i programmet.

37 §. Laglighetsövervakning. I paragrafen föreslås bestämmelser om laglighetsövervakningen i fråga om tillväxttjänster. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om verkställigheten av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (RP 14/2018 rd) föreslås det att regionförvaltningsverken läggs ner och att största delen av deras uppgifter överförs till nya Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Med stöd av 10 § 2 mom. i landskapslagen kan regionförvaltningsverket med anledning av klagomål undersöka om landskapet har iakttagit gällande lagar. Klagomål är ett fungerande förfarande i enskilda fall för att säkerställa att enskilda kunder får tjänster enligt lagen. Via klagomål är det dock svårt att upptäcka problem eller utvecklingsbehov som beror på helheten av tillväxttjänster, samordningen av dem eller andra strukturella orsaker. Med tanke på tjänsternas funktion är det motiverat att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet kan övervaka tillväxttjänster också på andra sätt än klagomål. Det föreslås inte att den laglighetsövervakning som anknyter till regionutveckling och förvaltning av strukturfonder som avses i 2 kap i den föreslagna lagen ska höra till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Regionutveckling är ett samarbete mellan olika förvaltningsområden och landskap och andra aktörer, och den är inte till sin natur sådan att dess laglighet ska övervakas. Om inspektioner av strukturfondsverksamheten föreskrivs separat i enlighet med riktlinjerna i Europeiska unionens lagstiftning. Styrningen av tillväxttjänster hör enligt 34 § till arbets- och näringsministeriet. Till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet hör den styrning som anknyter till myndighetens laglighetsövervakning. Den omfattar bl.a. den styrning som behövs för det praktiska genomförandet av inspektioner samt sådan nödvändig styrning i anknytning till övervakningsuppgiften vars syfte är att förhindra lagstridig verksamhet eller genom vilken verksamheten styrs så att den blir lagenlig. För att inspektionerna ska vara oberoende är det viktigt att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet inte annars styr innehållet i tillväxttjänster, utan ger utan dröjsmål information till arbets- och näringsministeriet om sådana behov och i fråga om saker som verket upptäckt som gäller produktionen också till det landskap som ansvarar för ordnandet av tillväxttjänster.

I 2 mom. föreskrivs det om de administrativa tvångsmedel, dvs. utsättande av viss tid och föreläggande av vite, som är tillgängliga för Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet. Om denna lag eller någon annan lag som gäller ordnande eller produktion av tillväxttjänster inte har iakttagits vid ordnande eller produktion av tillväxttjänster, kan Statens tillstånds- och tillsynsmyndigheten ge landskapet ett föreläggande att avhjälpa bristerna eller missförhållandena eller att avlägsna dem. När föreläggandet utfärdas ska det sättas ut en viss tid inom vilken åtgärderna ska vidtas. Föreläggandet kan förenas med vite.

I 3 mom. har det tagits in en bestämmelse om rätt att få information. Landskapet ska trots sekretessbestämmelserna lämna arbets- och näringsministeriet och Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet de uppgifter och utredningar som de begärt om för skötseln av de uppgifter som de ska sköta enligt denna lag eller någon annan lag som gäller tillväxttjänster. Uppgifterna och utredningarna behövs för laglighetsövervakningen, men de kan därtill användas mer omfattande för bedömning av om tillväxttjänsterna är tillräckliga och för uppgifter i anknytning till uppföljning. Separata bestämmelser utfärdas om rätten att få personuppgifter.

38 §. Inspektionsrätt. I paragrafen föreslås bestämmelser om inspektion av ett landskaps eller ett landskaps affärsverks eller en tjänsteproducents verksamhet enligt denna lag och av lokaler som används i verksamheten. Inspektionen kan göras utan anmälan i förhand, om Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet bedömer att förhandsanmälan skulle äventyra genomförandet av inspektionen. I regel genomförs inspektioner på basis av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighets inspektionsplan. Inspektionsplanen ska omfatta en riskanalys över verksamheten. Inspektioner kan genomföras utöver de inspektioner som omfattas av inspektionsplanen också när det uppkommer behov av en separat inspektion. Ett sådant behov kan vara att Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet fått information t.ex. via klagomål eller uppgifter i medier. Också landskapet och arbets- och näringsministeriet kan begära en separat inspektion om de misstänker otillbörligt förfarande.

När Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet beslutar om inspektion uppgör den ett inspektionsföreläggande i ärendet. I inspektionsföreläggandet antecknas objektet som ska inspekteras, orsakerna till inspektionen, omständigheter som särskilt ska beaktas vid inspektionen samt eventuellt den myndighet som förrättar inspektionen. När inspektionen inleds företer inspektören inspektionsföreläggandet för inspektionsobjektet. Inspektionsföreläggandet är inte till sin juridiska natur ett beslut genom vilket ett avgörande i tillsynsärendet fattas, utan en åtgärd i anslutning till utredningen av ärendet. Därför får besvär inte anföras över inspektionsföreläggandet.

Inspektionen ska också få förrättas utan någon förhandsanmälan. Enligt 39 § 1 mom. i förvaltningslagen ska en myndighet underrätta en part som direkt berörs av ärendet om tidpunkten då en inspektion som faller under myndighetens behörighet inleds, såvida syftet med inspektionen inte äventyras av en sådan underrättelse. Inspektionerna enligt den föreslagna paragrafen är ofta av sådan karaktär att en förhandsanmälan kan äventyra syftet med inspektionen. Därför föreslås det i 1 mom. uttryckligen att inspektioner får förrättas utan förhandsanmälan. Borträknat dessa undantagsfall är det för praktiska inspektioner typiskt att man i god tid meddelar om kommande inspektioner. Då går det snabbare att förrätta inspektioner eftersom förhandsanmälan innehåller en beskrivning av de dokument som behövs vid inspektionen och om de personer som ska vara på plats under inspektionen.

I 2 mom. finns närmare bestämmelser om förrättandet av inspektioner. Bestämmelsen går ut på att en inspektör ska ha tillträde till det inspekterade verksamhetsställets alla lokaler samt tillgång till alla uppgifter och dokument som är nödvändiga för inspektionen. Inspektion får

dock inte utföras i utrymmen som används för boende av varaktig natur. Rätten att få uppgifter och dokument ska vara möjlig trots sekretessbestämmelserna. Det kan vara nödvändigt att inspektera kunduppgifter vid inspektionen.

I vissa fall kan det vara nödvändigt att inspektören har med sig en utomstående sakkunnig. Det kan t.ex. finnas behov av sakkunskap inom en viss bransch. Därför föreslås det att det i paragrafen tas sin en förtydligande bestämmelse om möjligheten att använda sakkunniga. På sakkunniga som deltar i inspektionen ska bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas när de sköter uppgifter som avses i paragrafen. I bestämmelsen konstateras det också att bestämmelser om skadestånd finns i skadeståndslagen.

Därtill nämns det i 3 mom. för tydlighets skull att polisen ska vid behov ge handräkning till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet för genomförande av inspektionen. Bestämmelser om den handräkning som polisen ska ge andra myndigheter finns i 9 kap. 1 § i polislagen (872/2011). Polisen ska på begäran ge andra myndigheter handräkning, om så föreskrivs särskilt.

I det föreslagna 4 mom. finns därtill en hänvisning till 39 § i förvaltningslagen där det finns allmänna bestämmelser om inspektion. I paragrafen finns bestämmelser bl.a. om inspektionsberättelsen och en parts rätt att närvara under inspektionen.

39 §. *Uppgifter som sköts centraliserat.* I paragrafen föreslås bestämmelser om uppgifter som behöver ordnas över landskapsgränserna eller tjänster vars produktion förutsätter en enhet med ett mer vidsträckt verksamhetsområde för att man på så sätt ska kunna trygga kvaliteten på och tillgången till tjänster, främja tillgodoseendet av språkliga rättigheter, säkerställa tillräckliga personalresurser eller andra resurser eller den specialexpertis som behövs eller för att fylla något motsvarande, välmotiverat behov. Dessa tjänster benämns centraliserade tjänster, även om mer än en organisation kan vara involverad i att ordna tjänsterna.

I 1 mom. anges de landskap som sköter uppgifter som förmedlande organ i strukturfondernas riksomfattande verksamhet. Närings- trafik- och miljöcentralerna i Södra Savolax, Mellersta Finland och Tavastland och Norra Österbotten sköter för närvarande riksomfattande uppgifter i anslutning till strukturfondernas riksomfattande ESF-verksamhet och närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland de riksomfattande uppgifterna som förmedlande organ för ERUF-verksamheten. De riksomfattande ESF-verksamheterna överförs till följande landskap: Uppgifterna för närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland övergår till landskapet Päijänne-Tavastland, uppgifterna för närings-, trafik- och miljöcentralen i Södra Savolax övergår till landskapet Mellersta Finland och uppgifterna för närings-, trafik- och miljöcentralen i Norra Österbotten övergår till landskapet Norra Österbotten. Från närings-, trafik- och miljöcentralen i Tavastland övergår uppgifterna i fråga till landskapet Päijänne-Tavastland av den anledningen att närings-, trafik- och miljöcentralens huvudsakliga verksamhetsställe finns i Päijänne-Tavastland. De riksomfattande uppgifterna för ERUF-verksamheten övergår från närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland till landskapet Nyland. Eftersom det är fråga om riksomfattande verksamhet svarar respektive landskap för skötseln av åt den anvisade uppgifter inom strukturfondsprogrammets åtgärdshelheter på riksomfattande nivå.

Det att ovannämnda uppgifter samlas till landskapen Päijänne-Tavastland, Södra Savolax, Mellersta Finland och Norra Österbotten i den riksomfattande ESF-verksamheten och till landskapet Nyland i den riksomfattande ERUF-verksamheten baserar sig på verksamhetslogiken i den pågående programperiodens strukturfondsprogram, på expertis, resurser och de krav som datasystemen ställer. Landskapen i fråga sköter till och med utgången av programperi-

oden uppgifterna som förmedlande organ enligt sina teman. Det att den riksomfattande ESF-verksamheten fortsätter i de landskap där de nuvarande strukturfondsregionförvaltningsverken finns, säkerställer att verksamheten fortsätter smidigt efter landskapsreformen.

Enligt 2 mom. föreskrivs uppgifterna med förvaltning och koordinering enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013 åt arbets- och näringsministeriet. För närvarande produceras och tillhandahålls internationella arbetsförmedlingstjänster inom alla arbets- och näringsbyråers område.

Målen för Eures, som är ett europeiskt gemensamt arbetsförmedlingsnätverk, har ställts upp av EU/EES-länderna gemensamt. Euresnätverket har skapats för att stödja arbetskraftens fria rörlighet inom EU/EES-området. Eures består av ett nätverk för arbetsförmedlingar (1 000 Euresexperter) som omfattar EU/EES-ländernas gemensamma offentliga arbetskraftsservice och av en webbaserad jobbportal (med över 2 miljoner lediga arbetstillfällen och en omfattande CV-databas). Euresförordningen (EU) 2016/589 trädde i kraft sommaren 2016 och ålägger Finland att på lagnivå och enligt principen om likabehandling ge alla arbetstagare och arbetsgivare möjlighet att få sådana internationella arbetsförmedlingstjänster i Europa som avses i förordningen.

Euresnätverket syftar till att förbättra arbetsmarknadernas funktion, sammanhållning och integration inom unionen, inbegripet på gränsöverskridande nivå, samt till frivillig geografisk och yrkesmässig rörlighet inom unionen på rättvis grund och i överensstämmelse med unionsrätten och nationell rätt och praxis. Kommissionen bistår Euresnätverket i dess uppgifter. Nationella samordningsbyråer ansvarar för tillämpningen av förordningen i medlemsstaterna.

Enligt förordningen organiseras Euresnätverket mellan kommissionen och medlemsländerna och man utbyter information om lediga platser, platsansökningar och meritförteckningar. I förordningen fastställs stödtjänster för arbetskraftens rörlighet både i fråga om arbetssökandena och arbetsgivarna. Finlands nationella samordningsbyrå för Eures rapporterar årligen Euresverksamheten i Finland och dess resultat till kommissionen och följer härvid gemensamt överenskomna uppföljningsindikatorer. Kommissionen ansvarar för rapporteringen om Euresresultaten till Europaparlamentet.

Även privata aktörer ska godkännas i nätverkets verksamhet senast från och med den 13 maj 2018.

Euresportalen är kommissionens och EU/EES-ländernas gemensamma ”matchningsverktyg” för kunderna, med en miljon lediga arbetstillfällen och 200 000 jobbansökningar. Portalen fungerar också som mekanism för informationsutbyte mellan EU/EES-länderna och Euresexperterna. Euresnätverket och portalen bildar tillsammans ett underlag för en kundorienterad och jämlik tjänsteproduktion i alla EU/EES-länder. Samtidigt gör Eures det möjligt att beakta regionala och lokala behov och prioriteringar i tjänsterna. Euresportalen och utvecklandet av den är hos oss starkt fokuserad på webb- och telefontjänst, i fråga om vilket man också bereder en riksomfattande organisering. Kommunikationen inom Euresnätverket utgår från kommissionens initiativ och omfattar hela Europa. Kommissionen ordnar regelbundna utbildningar för dem som hör till Euresnätverket.

Den internationella Euresverksamheten förutsätter att medlemsländerna bidrar med tilläggsfinansiering. För närvarande kanaliseras tilläggsfinansieringen via Europeiska socialfonden.

Med medel ur Europeiska socialfonden genomförs ett riksomfattande utvecklingsprojekt som avser Eures och som pågår till 2020. Genom projektet stöds på ett enhetligt sätt genomförandet och utvecklingen av Euresverksamheten i Finland.

I 3 mom. föreslås det att närmare bestämmelser om uppgifterna för de landskap som sköter riksomfattande strukturfondsuppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet. Verksamhetsområdet för de landskap som sköter centraliserade ESF- och Euresuppgifter är området för Fastlandsfinland. Avsikten är att för respektive landskap föreskriva om de teman och åtgärds-helheter inom den riksomfattande ESF-verksamheten som landskapet svarar för. Indelningen motsvarar den nuvarande uppgiftsfördelningen mellan närings-, trafik- och miljöcentralerna. Bestämmelsen gäller endast den nuvarande programperioden.

40 §. Ändringssökande. Omprövning av ett beslut som en statlig myndighet eller en landskapsmyndighet har fattat med stöd av denna lag får begäras på det sätt som anges i 7 a kap. i förvaltningslagen.

I ett beslut som har fattats med anledning av en begäran om omprövning får ändring sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär bara om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

I 3 mom. föreslås en bestämmelse om ändringssökande i landskapets samarbetsgrupps, landskapsstyrelsens och landskapsfullmäktiges beslut. Med avvikelse från ändringssökande enligt 1 mom. i beslut som landskapsmyndigheten fattat tillämpas på ändringssökande i landskapets samarbetsgrupps beslut bestämmelserna i 17 kap. i landskapslagen. Landskapets samarbetsgrupp är inte en landskapsmyndighet utan ett samarbetsorgan som fungerar under landskapets ledning och ansvar. I momentet nämns det också i informativt syfte om rätt att söka ändring i enlighet med landskapslagen i landskapsstyrelsens och landskapsfullmäktiges beslut.

I 4 mom. föreskrivs det att den statliga myndighetens eller landskapsmyndighetens beslut får verkställas trots ändringssökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

41 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreslås det att bestämmelser om ikraftträdandet av lagen utfärdas genom en särskild lag.

1.2 Lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland

1 §. Lagens syfte. Enligt paragrafen är syftet med lagen att säkerställa tillväxttjänster av hög kvalitet och en jämlik behandling av kunderna i landskapet Nyland. Därtill är lagens syfte att främja samordningen av den ekonomiska insats som kommunerna i huvudstadsregionen riktar till skötseln av livskraftsuppgifter som hör till kommunernas allmänna kompetens och av samarbetsnätverket med de tillväxttjänster i landskapet Nyland som ordnas av samkommunen.

Samordningen av resurserna i kommunerna i Nyland och i landskapet gäller de livskraftsuppgifter som hör till kommunens allmänna kompetens och samkommunens uppgift att ordna tillväxttjänster. Med tillväxttjänster avses statens och landskapens åtgärder för en hållbar ekonomisk tillväxt, företagande samt främjande av förutsättningarna för företagsverksamhet, arbetsmarknadens funktion och främjande av integration enligt förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster. Med kommunernas livskraftsuppgifter avses kommunernas del-

vis icke-lagstadgade åtgärder inom olika sektorer. Livskraftsuppgifter kan omfatta uppgifter inom näringspolitik, yrkesutbildning och annan utbildning, högskolesamarbete, säkerhetsarbete, områdesanvändning och infrastruktur samt främjande av invånarnas välfärd och hälsa, delaktighet och närdemokrati. Syftet med livskraftsuppgifterna stämmer överens med syftet med tillväxttjänsterna. Livskraftsuppgifterna kan också vara likadana tjänster som landskapens tillväxttjänster.

I denna lag föreslås bestämmelser om samarbete som främjar samordningen av andra livskraftsuppgifter och tillväxttjänster än de lagstadgade för att undvika överlappande arbete. Lagen möjliggör en samordning av resurserna i kommunerna i landskapet Nyland och i landskapet Nyland när det gäller tillväxttjänster och livskraftsuppgifter så att Nylands national-ekonomiska och funktionella betydelse kan utnyttjas så effektivt som möjligt. Huvudstadsregionen fungerar som drivkraft för den nationella tillväxten bland annat om man ser på bruttonationalprodukten samt antalet företag och arbetsplatser. Genom en samordning av resurserna eftersträvar man bästa möjliga tillväxt och möjligast effektiva integrationsfrämjande tjänster i Nyland. Samordningen är en kritisk framgångsfaktor för alla landskaps och statens ekonomi.

2 §. Bildandet av samkommunen och fördelningen av organiseringsansvaret. I 1 mom. föreskrivs det att städerna Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda (kommunerna i huvudstadsregionen) har möjlighet att avtala om att i samarbete ordna tillväxttjänster i landskapet Nyland. Det finns ingen skyldighet att bilda en samkommun. Såsom form för samarbetet mellan kommunerna i huvudstadsregionen föreslås en i 55 § i kommunallagen avsedd samkommun. Kommunerna i huvudstadsregionen ska också sörja för ordnandet av samkommunens samarbete med de kommuner i Nyland som inte hör till samkommunen och med landskapet Nyland. Samkommunen ska ingå samarbetsavtal med de kommuner i Nyland som inte hör till samkommunen och med landskapet Nyland.

I 2 mom. föreskrivs det om överföring av organiseringsansvaret till samkommunen. Ansvaret för ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland övergår till samkommunen den 1 januari 2020. Enligt 8 § 1 mom. i lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland övergår ansvaret för ordnandet av tillväxttjänster dock endast om kommunerna i huvudstadsregionen ingår ett avtal om bildande av en samkommun senast den 1 mars 2019. Om ett avtal inte ingås, har landskapet Nyland ansvaret för ordnandet av tillväxttjänster i Nyland från och med den 1 januari 2020.

3 §. Samkommunens uppgifter. I paragrafen föreslås bestämmelser om samkommunens lagstadgade uppgifter. Samkommunen kan åta sig att sköta också uppgifter som hör till en medlemskommuns allmänna kompetens på det som föreskrivs i 4 §.

Enligt 1 punkten sköter samkommunen landskapets uppgifter enligt lagen om regionutveckling och tillväxttjänster, med undantag av de regionutvecklingsuppgifter som föreskrivs i 2 kap. 4–13 § i den lagen. Landskapet Nyland sköter de regionutvecklingsuppgifter som avses i 2 kap. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. Samkommunen deltar genom att i fråga om tillväxttjänster bereda ovan avsedda ärenden enligt 2 kap 4–13 § som landskapet ska sköta. De uppgifter som gäller företagsstöd som delfinansieras ur Europeiska unionens strukturfonder föreslås höra till landskapet.

Enligt 2–6 punkten sköter samkommunen landskapets uppgifter enligt lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster (/), landskapets uppgifter enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), landskapets uppgifter enligt lagen om finansiering

av regionutveckling och tillväxttjänster (/) och landskapets uppgifter enligt lagen om främjande av integration (/) samt landskapets uppgifter enligt utlänningslagen (301/2004).

4 §. Övriga uppgifter. I paragrafen föreskrivs det att samkommunens medlemskommuner kan i grundavtalet för samkommunen avtala om att samkommunen utöver de i 3 § angivna uppgifterna kan åta sig skötseln av uppgifter som hör till kommunens allmänna kompetens. Medlemskommunerna kan avtala med samkommunen särskilt om skötseln av icke-lagstadgade uppgifter som har nära samband med samkommunens tillväxttjänstuppgifter. Med avtal strävar man efter att förhindra att samkommunen och kommunerna i praktiken tillhandahåller samma tjänster.

5 §. Tillämplig lagstiftning. I paragrafen föreskrivs det om tillämpning av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster, kommunallagen (410/2015) och landskapslagen på samkommunen och dess verksamhet.

Enligt 1 mom. tillämpas på samkommunen bestämmelserna om samkommuner i 8 kap. 55–64 § i kommunallagen med undantag av i 56 § 1 mom. 6 punkten om vilken det finns bestämmelser i 7 § i denna lag, och med undantag av 57 § 1 mom., om vilken det finns bestämmelser i 9 § i denna lag.

I 2 mom. föreskrivs det om en samkommuns verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden och om landskapets skyldighet att på det sätt som anges i 119 § i landskapslagen använda landskapens tjänster inom lokal- och fastighetsförvaltning, ekonomi- och personalförvaltning samt servicecenterbolag för informations- och kommunikationstekniska tjänster. Om det med stöd av 119 § 2 mom. i landskapslagen skulle genom förordning av statsrådet föreskrivas om tjänster som omfattas av landskapets användningsskyldighet, skulle förordningen också tillämpas på tillväxttjänster i landskapet Nyland som samkommunen ordnar. På en samkommuns verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden tillämpas bestämmelserna om landskap i 112 och 113 samt 115–117 § i landskapslagen och bestämmelserna i 114 § i den lagen om prissättning när landskapet bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. Den i 119 § i landskapslagen föreskrivna skyldigheten att använda servicecentrets tjänster gäller samkommunen och dess dottersammanslutningar. Därmed ordnar samkommunen Nylands tillväxttjänster enligt samma bestämmelser som landskapet ordnar dem enligt i andra områden. Bestämmelsen är informativ eftersom också i 26 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster föreskrivs det om landskapet som producent av tillväxttjänster i ett konkurrensläge på marknaden genom att hänvisa till samma bestämmelser i landskapslagen.

I 3 mom. föreskrivs det om tillämpningen av bestämmelserna i 5 kap. 23, 24 och 28 § i landskapslagen om landskapsinvånarnas rätt att delta på samkommunens verksamhet. I 23, 24 och 28 § i landskapslagen föreskrivs det om landskapsinvånarnas, tjänsteanvändarnas och i området verksamma sammanslutningars och stiftelsers möjligheter att delta i och påverka samkommunens beslutsfattande. Nämnade möjligheter att delta i samkommunens beslutsfattande har medlemskommunerna och deras invånare liksom de kommuner i landskapet Nyland som inte är medlemmar i samkommunen och kommunmedlemmarna i de kommunerna.

6 §. Samkommunsstämma. I paragrafen föreslås bestämmelser om samkommunens beslutanderätt. Samkommunsstämman ska enligt 1 mom. ha den högsta beslutanderätten. Varje medlemskommun har en representant i samkommunsstämman. Med stöd av 2 mom. använder en representant i en medlemskommun rösträtt i förhållande till medlemskommunernas invånarantal. Rösträtten begränsas dock så att röstandelen för en kommun får inte vara mer än 50 procent av medlemskommunernas sammanräknade röstetal.

7 §. Samkommunens grundkapital. Det föreslås att det i paragrafen föreskrivs, med avvikelse från 56 § 1 mom. 6 punkten i kommunallagen, att samkommunens grundkapital utgörs av den egendom som övergår från staten till samkommunen med stöd av 8 § i lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland. Kommunerna överlåter inte eget kapital när de går med i samkommunen. Den egendom som övergår från staten för skötseln av samkommunens lagstadgade uppgifter delas inte upp i medlemskommunsandelar.

8 §. Finansiering av landskapet Nylands tillväxttjänster. I paragrafen föreslås bestämmelser om finansieringen av tillväxttjänster i landskapet Nyland och om utbetalningen av den. Finansministeriet beviljar samkommunen finansiering för ordnande av tillväxttjänster utan ansökan före utgången av det år som föregår budgetåret. Samkommunens finansieringsandel bestäms enligt 17 och 18 § i lagen om landskapens finansiering (/) sådana de lyder i regeringens proposition 57/2017 rd. I 18 § i finansieringslagen finns det bestämmelser om faktorer (arbetslösa arbetssökande, arbetslöshetsgrad, företagens verksamhetsställen), på basis av vilka de kalkylerade utgifter fastställs, som motsvarar den nuvarande finansieringen för Nylands arbets- och näringsbyrå. I 17 § i finansieringslagen finns det bestämmelser om faktorer på basis av vilka fastställs de kalkylerade utgifter som motsvarar utgifterna för de tjänster som motsvarar tillväxttjänster som sköts vid den nuvarande närings-, trafik- och miljöcentralen i Nyland. Finansieringsandelen för de tillväxttjänster som samkommunen sköter dras av från den statliga finansieringen till landskapet Nyland. Med denna finansiering täcks skötseln av samkommunens lagstadgade uppgifter. Samkommunen fakturerar inte kommunerna i Nyland för skötseln av dessa uppgifter.

I 2 mom. finns det bestämmelser om betalning av samkommunens finansieringsandel. Enligt momentet betalar finansministeriet med avvikelse från 19 § 2 mom. i lagen om landskapens finansiering finansieringsandelen för samkommunens tillväxttjänster direkt till samkommunen. Samkommunen får begära omprövning i finansministeriets finansieringsbeslut som gäller Nylands tillväxttjänster och anföra besvär över finansministeriets beslut med anledning av begäran om omprövning på det sätt som föreskrivs om landskapets rätt i 26 och 27 § i lagen om landskapens finansiering, sådana de lyder i regeringens proposition RP 57/2017 rd. Enligt 26 § i lagen om landskapens finansiering kan landskapet begära omprövning av finansministeriets beslut om beviljande av statlig finansiering inom tre månader från delfåendet av beslutet. Därtill kan landskapet överklaga ett beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning genom besvär på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Samkommunen har motsvarande rätt till begäran om omprövning och överklagande i fråga om finansieringsandel för tillväxttjänster som staten beviljat samkommunen.

9 §. Medlemskap i samkommunen. I paragrafen föreskrivs det med avvikelse från bestämmelserna i 57 § 1 mom. i kommunallagen att även andra kommuner i landskapet Nyland än de kommuner i huvudstadsregionen som bildar samkommunen har rätt att bli medlemmar i samkommunen. Medlemskapet i samkommunen inleds vid ingången av följande kalenderår, om kommunen har anmält samkommunen om sitt medlemskap minst sex månader före medlemskapet inleds. Således har andra kommuner i landskapet Nyland möjlighet att bli medlemmar i den samkommun som bildas senast den 1 mars 2019 från och med det att organiseringsansvaret inleds den 1 januari 2020.

10 §. Samkommunens samarbete med kommunerna, landskapet och staten. I 1 mom. föreslås bestämmelser om samkommunens samarbete med kommunerna, landskapet och staten. Enligt 1 mom. är samkommunen skyldig att sin uppgift samarbeta med landskapet Nyland och de kommuner i landskapet Nyland som inte hör till samkommunen. Om ordnandet av samarbetet

mellan samkommunen och Nyland och de kommuner i Nyland som inte hör till samkommunen ska ingå ett avtal.

I 2 mom. föreslås bestämmelser om samkommunens deltagande i samarbetet mellan landskapet och staten i ärenden som gäller tillväxttjänster i Nyland. Enligt momentet ska samkommunen vara part i det samråd mellan staten och landskapet som avses i 13 § i landskapslagen och i vilket Nylands tillväxttjänster behandlas. Enligt 13 § 1 och 2 mom. i landskapslagen används som stöd för statsrådets beslutsfattande inför planen för de offentliga finanserna och för den ekonomiska styrningen av landskapen samråd mellan staten och landskapet som leds av finansministeriet, och för vilket vart och ett av de ministerier som svarar för styrningen av landskapen i deras uppgifter gör en bedömning av uppgifterna och en uppskattning av kostnaderna inom sitt ansvarsområde. Dessutom är samkommunen part i de regionutvecklingsdiskussioner som avses i 11 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster vid sidan av landskapet Nyland. Syftet med diskussionerna är att stöda de samråd som avses i 13 § i landskapslagen och att främja samarbetet mellan statsrådet och landskapen. Diskussionerna behandlar på ett omfattande sätt ärenden som hör till landskapet Nylands och samkommunens behörighet. Vid diskussionerna kan behandlas t.ex. tillväxttjänster som en del av landskapet Nylands landskapsstrategi samt de tillväxttjänster som samkommunen ordnar och deras tillgänglighet, kvalitet och produktion. Både landskapet och samkommunen har sinsemellan olika och viktiga roller i dessa diskussioner. Vid diskussionerna behandlas också Nylands tillväxttjänster som helhet och deras kompatibilitet med andra tjänster. Både samkommunen och landskapet svarar för samordningen av tjänsterna. För att strategins ska genomföras och för att organiseringen ska vara enhetlig ska landskapet och samkommunens mål och åtgärder behandlas gemensamt.

11 §. Ändringssökande. Den rätt att söka ändring om vilket det föreskrivs i 137 § i kommunallagen ska gälla samkommunens beslut. Rätt att anförda kommunalbesvär över samkommunens beslut har också andra kommuner i landskapet Nyland än medlemskommunerna i den samkommun som avses i denna lag och dess invånare. Rätten att söka ändring gäller t.ex. samkommunens beslut enligt 25 § 1 mom. 2 punkten i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster om godkännande av en producent av tillväxttjänster.

12 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreslås det att bestämmelser om ikraftträdandet av lagen utfärdas genom en särskild lag.

1.3 Lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland

1 §. Författningar som träder i kraft. I paragrafen föreslås bestämmelser om tidpunkten för ikraftträdandet av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland. Lagarna är avsedda att träda i kraft den 1 januari 2020.

2 §. Författningar som upphävs. I paragrafen anges de lagar som upphävs genom den föreslagna lagen. Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014). Statsrådets förordning om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (356/2014), som utfärdats med stöd av den lag som upphävs, föreslås dock förbli i kraft till dess att den upphävs separat. Det är inte ändamålsenligt att ändra bestämmelserna om det praktiska genomförandet av strukturfondsprogrammet i detta skede när programperioden håller på att gå ut.

3 §. Övergångsbestämmelser om Europeiska unionens strukturfondsuppgifter. I paragrafen föreslås sådana övergångsbestämmelser som behövs för förvaltningen av program som delfinan-

sieras med medel ur Europeiska unionens strukturfondsprogram och fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Övergångsbestämmelser behövs för att inte genomförandet av programmen ska fördröjas under programperioden på grund av den reform som avser landskapen och tillväxttjänsterna.

Förvaltningen av de program som nämns i 1 mom. kommer att pågå utan förändringar till dess att programmen avslutas. Något exakt datum för avslutandet av programmen kan inte ges i detta skede.

I 2 mom. förtecknas de frågor där övergångsbestämmelserna inte behöver tillämpas till dess att programmen har avslutats, utan där övergångsbestämmelserna på grund av uppgiftens art tillämpas en kortare tid. Dessa övergångsbestämmelser föreslås gälla till utgången av den tid som programmen är stödberättigande.

För att organiseringen av uppgifterna för de förmedlande organen inom Europeiska unionens strukturfondsprogram och genomförande av strukturfondsprogrammet i landskapen utan alltför stora avbrott ska kunna samordnas med ikraftträdandet av landskapslagen och inledandet av verksamheten i landskapen enligt den lagen, föreslås i 3 mom. att landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna efter ikraftträdandet av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster ska kunna ingå avtal om hur landskapen ska sköta uppgifterna för de förmedlande organen inom strukturfondsprogrammet från ingången av 2020 fram till avslutandet av strukturfondsperioden 2014–2020. Avtalen bör ingås så att de skapar en grund för de förändringar i fråga om informationssystem och personal som måste genomföras 2019. Avtalsparter är landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna. Arbets- och näringsministeriet ska samordna avtalsförhandlingarna i egenskap av förvaltande myndighet för strukturfondsprogrammet. Genom att involvera ministeriet i förhandlingarna vill man säkerställa att den valda förvaltningsmodellen för de förmedlande organen uppfyller kraven enligt lagstiftningen. Avsikten är att avtalen ska gälla till dess att programmet avslutas. Så snart landskapsförvaltningen har kommit i gång ska landskapen avtala om organiseringen av uppgifterna med iakttagande av bestämmelserna om samarbete i 8 kap. i landskapslagen. Innan den nya programperioden inleds 2021 ska det med iakttagande av den lagstiftning som är i kraft vid den tidpunkten beslutas om organiseringen av organen under den berörda perioden. Närmare bestämmelser om de förmedlande organen och deras uppgifter utfärdas med stöd av 6 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster genom förordning av statsrådet.

4 §. Övergångsbestämmelser som gäller ärenden som är anhängiga vid landskapsförbunden samt personalen. I paragrafen föreslås bestämmelser om överföring av landskapsförbundets uppgifter och personal till de landskap som inrättas. I landskapsreformen föreslås det att landskapsförbundets uppgifter överförs till landskapen. Personalen vid landskapsförbunden övergår således i sin helhet till anställning hos de nya landskapen. Landskapsförbundets lagstadgade uppgifter enligt 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen som avses i denna lag är i lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014) föreskrivna regionutvecklingsmyndighetens uppgifter, inklusive uppgiften som förmedlande organ. Det föreslås att till dessa ärenden anknyttande ärenden som är anhängiga vid ett landskapsförbund, ingångna avtal och förbindelser liksom även de rättigheter och skyldigheter som följer av dem övergår till det behöriga landskapet från och med den 1 januari 2020 enligt förslaget i 2 mom. Det behöriga landskapet bestäms enligt annan lagstiftning. Enligt 19 och 20 § i statsrådets förordning om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (356/2014) har skötseln av uppgifterna som förmedlande organ koncentrerats till vissa landskapsförbund. Enligt regeringens riktlinjer ska alla landskap vara förmedlande organ, och uppgifterna som förmedlande organ ska skötas av alla landskap om inte något annat

avtalas. Bestämmelserna om landskapens egendomsarrangemang ska ingå i 4 § i lagen om införande av landskapslagen, lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen ordnande av räddningsväsendet (/).

Situationer där arbetsgivaren byts ut regleras i tjänstemanna- och arbetsrätten av principen för överlåtelse av rörelse. Med överlåtelse av rörelse avses enligt 25 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare (304/2003) överlåtelse av en funktionell del i en kommun eller samkommun till en annan arbetsgivare, om den del som överläts förblir oförändrad eller likartad efter överlåtelsen. Enligt 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen (55/2001) avses med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del därav till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överläts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad. I samband med överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen på den nya arbetsgivaren.

I 3 mom. föreslås det att när landskapsförbundens uppgifter överförs till ett nytt landskap eller till landskapens nationella servicecenter, betraktas överföringen av uppgifter och av den personal som sköter uppgifterna som överlåtelse av rörelse. Detta innebär att överföringen av personal betraktas som överföring av rörelse. Således ska bestämmelserna om överlåtelse av rörelse i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen tillämpas på alla de ändringar i samband med landskapsreformen som innebär byte av arbetsgivare oberoende av om de uppfyller kriterietecknen för överlåtelse av rörelse i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen. Vid landskapsreformen övergår personalen till anställning hos det landskap eller landskapens nationella servicecenter, dit de uppgifter som personen har skött övergår.

Vid överlåtelse av rörelse binds förvärvaren av det tjänste- och arbetskollektivavtal som bundit den tidigare arbetsgivaren till dess att giltighetstiden upphör, fastän arbetsgivaren inte skulle vara medlem i ifrågavarande arbetsgivarorganisation enligt 5 § i lagen om kollektivavtal (436/1946) och 25 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare. Efter detta börjar arbets- och tjänstekollektivavtal som binder förvärvaren tillämpas. Principen gäller också lokala tjänste- och arbetskollektivavtal. Om ett lokalt avtal gäller tills vidare, binder det förvärvaren om inte överlåtaren eller förvärvaren har sagt upp avtalet.

Med stöd av principerna för överlåtelse i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen övergår personalen vid landskapsförbunden direkt med stöd av denna lag i anställning hos landskapen eller landskapens servicecenter som s.k. gamla arbetstagare och behåller de rättigheter och skyldigheter som tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet medför vid tidpunkten för övergången. Den nya arbetsgivaren svarar efter överlåtelsen för de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen och för de förmåner som anknyter till dem. Enligt 25 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen ansvarar överlåtaren och förvärvaren solidariskt för en lönefordran eller fordran av annat slag som härrör från anställningsförhållandet, om den har förfallit till betalning före överlåtelsen. Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp ett tjänste- eller arbetsförhållande enbart på grund av överlåtelse av rörelse. Med stöd av 39 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och 7 kap. 5 § i arbetsavtalslagen får en tjänsteman eller arbetstagare i samband med överlåtelse av rörelse utan att iaktta den uppsägningstid som annars ska tillämpas i hans eller hennes anställningsförhållande säga upp anställningsförhållandet så att det upphör på dagen för överlåtelsen eller därefter, dock senast inom en månad från underrättelsen.

Principen om överlåtelse av rörelse tillämpas oberoende av i vilken ordning landskapens organisationer inrättas. Således kan personalen övergå från anställning hos kommunen, samkommunen eller landskapsförbundet direkt till anställning hos landskapet eller hos en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som landskapen har bestämmande inflytande i. Om en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som landskapen har bestämmande inflytande i grundas först efter det att landskapen har inlett sin verksamhet, ska personalen först överföras till landskapet, och därifrån vidare till anställning hos sammanslutningen.

Enligt det föreslagna 4 mom. betraktas som överlåtelse av rörelse också överföringen av stöduppgifter för i 1 mom. avsedda uppgifter och av den personal som sköter dem till landskapen eller landskapens servicecenter, om minst hälften av de faktiska uppgifterna för den person som sköter uppgiften är stöduppgifter för i 1 mom. avsedda uppgifter.

Enligt 25 § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen är överlåtaren gentemot förvärvaren ansvarig för en fordran som förfallit till betalning före överlåtelsen, om inte något annat har avtalats. I landskapsreformen har det dragits upp en riktlinje att kommunerna inte separat betalar till landskapen den semesterlöneskuld som förfaller vid årsskiftet 2019–2020. Landskapen ska svara för semesterlönen och den ingår i den finansiering som övergår till landskapen. Om detta föreslås en bestämmelse i 5 mom.

I 6 mom. föreslås en bestämmelse om en övergångsperiod under vilken en vidareöverföring av uppgifter och personal till en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som landskapen har bestämmande inflytande i också ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Begreppet landskapskoncern definieras i 4 § 1 mom. i landskapslagen. Landskapet och dess dottersammanslutningar bildar en landskapskoncern. Landskapets dottersammanslutning är en sammanslutning där landskapet har sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Vad som föreskrivs om landskapets dottersammanslutning tillämpas också på en stiftelse där landskapet har bestämmande inflytande. Sammanslutningar som landskapen har bestämmande inflytande i är landskapens nationella servicecenter och andra sammanslutningar i vilka landskapen tillsammans har ett bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997).

Landskapen kan på så vis ordna bolagiseringen av tjänster före den 31 december 2021, och personalen överförs då också vid vidareöverföringen enligt principerna för överlåtelse av rörelse. Personal ska således först kunna överföras till landskapet och därefter vidare till bolaget, och vardera överföringen ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Bestämmelsen tryggar personalens ställning och ger i praktiken en övergångsperiod för bolagiseringen. Bolagiseringen kan då göras på ett behärskat sätt och under ledning av landskapsfullmäktige, som utsetts genom val.

5 §. Övergångsbestämmelser som gäller ärenden som är anhängiga vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter. I paragrafen föreslås övergångsbestämmelser i fråga om överföringen av ärenden som är anhängiga vid närings-, trafik- och miljöcentralen, arbets- och näringsbyrån samt närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (utvecklings- och förvaltningscentret). I 1 mom. föreslås en övergångsbestämmelse om anhängiga ärenden som överförs till landskapen. Enligt bestämmelsen ska ärenden som vid ikraftträdandet av lagen är anhängiga vid närings-, trafik- och miljöcentralen, utvecklings- och förvaltningscentret eller arbets- och näringsbyrån överföras till det landskap till vars verksamhetsområde de enligt 5 § i lagen om införande av landskapslagen, lagen om ordnande av social- och

hälsovård och lagen om ordnade av räddningsväsendet hör, om inte något annat föreskrivs genom lag.

Enligt 2 mom. utfärdas med avvikelse från 1 mom. bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter i anslutning till utbetalning som är anhängiga i utvecklings- och förvaltningscentret separat. Om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter i anslutning till utbetalning och om ordnandet av datasystems- och plattformsuppgifter som stöder tillväxttjänster ges en separat regeringsproposition.

6 §. Överföring till landskapen av närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets egendom. I paragrafen föreslås bestämmelser om egendomsarrangemang i samband med överföring av uppgifter från staten till landskapen. Vid överföringen ska iaktas samma principer som vid överföring av egendom samt avtal och ansvarsförbindelser från kommunerna till landskapen.

Enligt 1 mom. övergår till landskapen den 1 januari 2020 närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets till skötseln av de uppgifter som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster anknyttande lösöre, de rättigheter som gäller ägande, besittning och bruk av den lösa egendomen samt immateriella rättigheter och tillstånd. Om i denna lag avsedda uppgifter överförs från en närings-, trafik- och miljöcentral, utvecklings- och förvaltningscentret eller en arbets- och näringsbyrå till fler än ett landskap, ska egendomen överföras till landskapen i samma omfattning som uppgifterna, om inte staten och landskapen avtalar något annat.

I 2 mom. föreskrivs det att med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter i anslutning till utbetalning, samt överföring av utvecklings- och förvaltningscentrets egendom som anknyter till datasystem och plattformar separat. Om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter i anslutning till utbetalning och om ordnandet av datasystems- och plattformsuppgifter som stöder tillväxttjänster ges en separat regeringsproposition.

7 §. Överföring till landskapen av närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avtal och förpliktelser. I paragrafen föreslås bestämmelser om avtal och förpliktelser som överförs till landskapen. Paragrafen motsvarar vad som föreskrivs i 15 § i lagen om införande av lagstiftningen om verkställighet av landskapsreformen och om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter.

Staten överför den 1 januari 2020 till landskapen de avtal som anknyter till skötseln av de uppgifter som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. Närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt utvecklings- och förvaltningscentret överför till landskapet de avtal som anknyter till skötseln av de i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifterna från och med den 1 januari 2020. Om avtalet också anknyter till de uppgifter som blir kvar hos staten och det inte kan delas, ska staten och landskapet avtala om hur förpliktelserna i anslutning till avtalet ska överföras mellan staten och landskapet. Avsikten är att olika avtal som anknyter till upphandling av tjänster ska överföras till landskapet. De avtal som överförs omfattar bl.a. de avtal som staten har ingått i fråga om produktion av tjänster på landskapsnivå i anknytning till regionutveckling och tillväxttjänster, inklusive upphandlingskontrakt för i 8 kap. 5 § 1 mom. i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice avsedd service för utveckling av företagsverksamhet (sakkunnigtjänster och utbildningstjänster). I en del situationer kan det vara motiverat att säga upp avtalet.

I 2 mom. föreskrivs det att landskapet kan till den 31 december 2023 använda de upphandlingskontrakt som Senatfastigheter, Hansel Ab, Statens informations- och kommunikationstekniska center, statens ekonomi- och personalförvaltning och utvecklings- och förvaltningscentret har ingått, samt ramavtal och upphandlingskontrakt som Hansel Ab konkurrensutsatt liksom även ramavtal som utvecklings- och förvaltningscentret konkurrensutsatt.

I 3 mom. föreskrivs det om att med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter i anslutning till utbetalning, samt överföring av utvecklings- och förvaltningscentrets avtal och förpliktelser som anknyter till datasystem och plattformar separat. Om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter i anslutning till utbetalning och om ordnandet av datasystems- och plattformsuppgifter som stöder tillväxttjänster ges en separat regeringsproposition.

8 §. Överföring till samkommunen av egendom, avtal och förpliktelser som anknyter till tillväxttjänster i Nyland. I paragrafen föreslås bestämmelser om överföring av statens egendom, avtal och förpliktelser som anknyter till tillväxttjänster i Nyland till den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland. I 1 mom. föreskrivs det på ett sätt som avviker från bestämmelserna i 6 och 7 § om överföring av avtal och förpliktelser som är bindande för närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt utvecklings- och förvaltningscentret, och som anknyter till ordnandet av tillväxttjänster i Nyland. Egendomen övergår till samkommunen i förhållande till Nylands tillväxttjänster, om inte samkommunen och staten avtalar något annat. Staten och samkommunen avtalar om fördelning av ansvaret för avtalen om det inte är möjligt att dela upp avtalen. Detta motsvarar bestämmelserna i 6 och 7 § om fördelning av förpliktelser och ansvar i fråga om egendom och avtal.

I 2 mom. föreskrivs det att samkommunen på samma sätt som landskapet på det sätt som avses i 7 § 2 mom. kan till den 31 december 2023 använda de upphandlingskontrakt som Senatfastigheter, Hansel Ab, Statens informations- och kommunikationstekniska center, Statens ekonomi- och personalförvaltning och utvecklings- och förvaltningscentret har ingått, samt ramavtal och upphandlingskontrakt som Hansel Ab konkurrensutsatt liksom även ramavtal som utvecklings- och förvaltningscentret konkurrensutsatt.

I 3 mom. föreskrivs det om att med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda till landskapet Nylands tillväxttjänster anknyttande uppgifter i anslutning till utbetalning, samt om överföring av utvecklings- och förvaltningscentrets avtal och förpliktelser som anknyter till datasystem och plattformar separat. Om utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter i anslutning till utbetalning och om ordnandet av datasystems- och plattformsuppgifter som stöder tillväxttjänster ges en separat regeringsproposition.

9 §. Ställningen för och övergången av personalen vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt utvecklings- och förvaltningscentret. I paragrafen föreslås bestämmelser om personalens ställning vid landskapsreformen.

I landskapsreformen föreslås det att de uppgifter som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och stödtjänstuppgifterna i anslutning till dem överförs från närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt utvecklings- och förvaltningscentret till landskapen. Från servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning överförs stödtjänstuppgifter inom ekonomi- och personalförvaltning som anknyter till närings-, trafik- och miljöcentralernas och utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter som övergår till

landskapen. Från servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning överförs stöd- tjänstuppgifter inom grundläggande datateknik som anknyter till närings-, trafik- och miljöcentralernas och utvecklings- och förvaltningscentrets uppgifter som övergår till landskapen. Genom att dessa uppgifter inte längre kommer att omfattas av de statliga myndigheternas organiseringsansvar kommer också den personal vid statens ämbetsverk som har skött de uppgifter som överförs att överföras till landskapens sammanslutningar, till sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller som landskapen har bestämmande inflytande i.

Bestämmelser om statsanställdas ställning vid omorganisering av verksamheten och arbetsuppgifterna finns i fråga om tjänstemän i statstjänstemannalagen (750/1994) och i fråga om anställda i arbetsavtalsförhållande i arbetsavtalslagen (55/2001). På omorganisering av verksamhet och arbetsuppgifter tillämpas också EG:s överlåtelsedirektiv (2001/23/EG).

Situationer där arbetsgivaren byts ut regleras i tjänstemanna- och arbetsrätten av principen för överlåtelse av rörelse. Med överlåtelse av rörelse avses enligt 5 e § i statstjänstemannalagen överlåtelse av en funktionell del av den statliga verksamheten till en annan arbetsgivare, om den del som överläts förblir oförändrad eller likartad efter överlåtelsen. Enligt 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen avses med överlåtelse av arbetsgivarens rörelse överlåtelse av ett företag, en rörelse, en sammanslutning eller en stiftelse eller en funktionell del därav till en annan arbetsgivare, om den rörelse som överläts och som bedrivits som huvud- eller sidoverksamhet eller den överlåtna delen efter överlåtelsen förblir oförändrad eller likartad. I samband med överlåtelse av rörelse övergår de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de arbetsavtals- eller tjänsteförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen på den nya arbetsgivaren.

I 1 mom. föreslås bestämmelser om att överföringen av uppgifter vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, utvecklings- och förvaltningscentret, servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och statens informations- och kommunikationstekniska center och av den personal som sköter dessa uppgifter till landskapet och till landskapens nationella servicecenter ska direkt betraktas som överlåtelse av rörelse. Därmed ska i fråga om överföringen av statstjänstemän bestämmelserna om överlåtelse i statstjänstemannalagen och i fråga om överföringen av statsanställda motsvarande bestämmelser i arbetsavtalslagen tillämpas på alla de förändringar i samband med landskapsreformen som innebär byte av arbetsgivare, oavsett om kriterierna för överlåtelse av rörelse enligt statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen är uppfyllda.

Enligt principen för överlåtelse av rörelse övergår personalen i samband med överföringen av uppgifterna till anställning hos den nya organisationen. Personer som sköter sådana uppgifter vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, utvecklings- och förvaltningscentret, servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och statens informations- och kommunikationstekniska center som överförs, kommer i samband med landskapsreformen att övergå till anställning hos det landskap eller det nationella servicecenter i landskapet till vilket de uppgifter överförs som den berörda personen skötte före överföringen. Personal i anställningsförhållande på viss tid som ska överföras övergår till landskapet tills visstidsanställningen upphör.

Vid överlåtelse av rörelse binds förvärvaren av det tjänste- och arbetskollektivavtal som bundit den tidigare arbetsgivaren till dess att giltighetstiden upphör, fastän förvärvaren inte skulle vara medlem i ifrågavarande arbetsgivarorganisation (5 § i lagen om kollektivavtal 436/1946, 5 f § i statstjänstemannalagen). Efter detta tillämpas arbets- och tjänstekollektivavtal som binder förvärvaren. Detta gäller också lokala tjänste- och arbetskollektivavtal. Om ett lokalt

tjänste- och arbetskollektivavtal gäller tills vidare, binder det förvärvaren såvida inte överlåtaren eller förvärvaren har sagt upp avtalet.

Med stöd av principerna för överlåtelse i statstjänstemannalagen och arbetsavtalslagen blir personalen direkt anställd i landskapen som s.k. gamla arbetstagare och behåller de rättigheter och skyldigheter som tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet medför vid tidpunkten för övergången. Detta gäller dock inte de rättigheter och skyldigheter som uttryckligen följer av ett tjänsteförhållande och som inte är utmärkande för ett arbetsavtalsförhållande när tjänstemannen övergår till anställning i arbetsavtalsförhållande hos förvärvaren.

Avsikten är att den nya arbetsgivaren efter överlåtelsen ska svara för de rättigheter och skyldigheter som arbetsgivaren har med anledning av de tjänste- eller arbetsavtalsförhållanden som gäller vid tidpunkten för överlåtelsen. Överlåtaren och förvärvaren ska solidariskt svara för en lönefordran eller en fordran av annat slag som följer av ett anställningsförhållande, om fordran har förfallit till betalning före överlåtelsen. Överlåtaren ska dock vara ansvarig gentemot förvärvaren för en fordran som förfallit till betalning före överlåtelsen, om inte något annat har avtalats.

Förvärvaren av en rörelse får inte säga upp ett arbetsavtal eller tjänsteförhållande enbart på grund av överlåtelse av rörelse. Med stöd av 29 a § i statstjänstemannalagen och 7 kap. 5 § i arbetsavtalslagen får en tjänsteman eller arbetstagare utan att iakttäta den uppsägningsperiod som annars ska tillämpas i hans eller hennes anställningsförhållande säga upp anställningsförhållandet så att det upphör på dagen för överlåtelsen eller därefter, dock senast inom en månad från underrättelsen.

De exakta årsverkerna för de uppgifter som överförs bör utredas mellan landskapens temporära förvaltning och de statliga ämbetsverken i god tid före den 31 december 2019. När överföringen av personalen bereds är det viktigt att man säkerställer att den nödvändiga tjänsteproduktionen garanteras i överföringsfasen och att man också i övrigt anpassar personalresurserna så att både landskapen och statens ämbetsverk också framöver har en tillräcklig och kunnig personal. För överföringen ska den nuvarande ledningen organisera uppgifter så, att personalens uppgifter övergår i så stor utsträckning som möjligt som helheter till den nya aktören.

Principen för överlåtelse av rörelse ska tillämpas oberoende av i vilken ordning landskapens organisationer inrättas. Enligt principen ska således en person kunna övergå från anställning vid statens ämbetsverk direkt till anställning hos landskapet eller hos en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som landskapen har bestämmande inflytande i. Om en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller som landskapen har bestämmande inflytande i grundas först efter det att landskapen har inlett sin verksamhet, ska personalen först överföras till landskapet, och därifrån vidare till anställning hos sammanslutningen.

Enligt 5 f § i lagen om kommunala tjänsteinnehavare och 1 kap. 10 § i arbetsavtalslagen är överlåtaren gentemot förvärvaren ansvarig för en fordran som förfallit till betalning före överlåtelsen, om inte något annat har avtalats. I landskapsreformen har det dragits upp en riktlinje att staten inte separat betalar till landskapen den semesterlöneskuld som förfaller vid årsskiftet 2019–2020. Landskapen ska svara för semesterlönen och den ingår i den finansiering som övergår till landskapen. Om detta föreslås en bestämmelse i 2 mom.

I 3 mom. föreslås bestämmelser om överföring av personal till en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som landskapen har bestämmande inflytande i, samt om den övergångsperiod under vilken också vidareöverföringen av uppgifter till en sammanslutning som

ingår i en landskapskoncern eller som landskapen har bestämmande inflytande i ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Begreppet landskapskoncern definieras i 4 § 1 mom. i landskapslagen. Landskapet och dess dottersammanslutningar bildar en landskapskoncern. Landskapets dottersammanslutning är en sammanslutning där landskapet har sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997). Vad som föreskrivs om landskapets dottersammanslutning tillämpas också på en stiftelse där landskapet har bestämmande inflytande. Landskapen kan på så vis ordna bolagiseringen av tjänster före den 31 december 2021, och personalen överförs då också vid vidareöverföringen enligt principerna för överlåtelse av rörelse. Personal ska således först kunna överföras till landskapet och därefter vidare till landskapets dottersammanslutning, och vardera överföringen ska betraktas som överlåtelse av rörelse. Bestämmelsen tryggar personalens ställning och ger i praktiken en övergångsperiod för bolagiseringen. Bolagiseringen kan då göras på ett behärskat sätt och under ledning av landskapsfullmäktige, som utsetts genom val. Bestämmelser om en övergångsperiod för bolagiseringen föreslås i 44 §. Avsikten är att en person ska övergå till anställning hos en sammanslutning som ingår i en landskapskoncern eller som landskapen har bestämmande inflytande i, om de överförda uppgifterna utgör mer än hälften av personens faktiska arbetsuppgifter.

Vid beredningen ska landskapen utgå från regeringens riktlinjer den 5 april 2016 om att omorganiseringen av uppgifterna ska genomföras så att personalförflyttningarna från en ort till en annan minimeras. För att genomföra riktlinjerna kan landskapen exempelvis utnyttja de frivilliga samarbetsformer som anges i 8 kap. i landskapslagen. Landskapen kan bl.a. inrätta gemensamma tjänster eller avtala om att uppgiften ska skötas av en tjänsteinnehavare i ett annat landskap. Landskapen kan också avtala om att producera tjänster genom samarbete eller enligt modellen med ett ansvarigt landskap så att något landskap sköter en uppgift för ett eller flera landskaps räkning.

I 4 mom. föreskrivs det om överföring av statens personal till den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland. Med avvikelse från vad som föreskrivs tidigare i samma paragraf övergår den personal som sköter Nylands tillväxttjänster till den samkommun som kommunerna i huvudstadsregionen Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda bildar, och som ordnar tillväxttjänster inom Nyland. På motsvarande sätt som enligt 1 mom. betraktas överföringen av den personal som sköter uppgifterna som överlåtelse av rörelse.

I 6 mom. föreslås en informativ bestämmelse om att separata bestämmelser utfärdas om ställningen för och överföringen av personal som vid utvecklings- och förvaltningscentret sköter i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter som avser utbetalning samt datasystem och plattformar.

10 §. Tilläggs pensionsskydd. I 1 mom. föreslås bestämmelser om att en sammanslutning som hör till en landskapskoncern eller där landskapet har bestämmande inflytande är skyldigt att säkerställa förmåner i nivå med lagstadgade tilläggs pensioner inom offentliga sektorn för sådan personal som på grund av landskapsreformen övergår från anställning hos samkommunen eller staten till sammanslutningens tjänst. Begreppet landskapskoncern definieras i 4 § 1 mom. i landskapslagen. Landskapet och dess dottersammanslutningar bildar en landskapskoncern. Landskapets dottersammanslutning är en sammanslutning där landskapet har sådant bestämmande inflytande som avses i 1 kap. 5 § i bokföringslagen. Vad som föreskrivs om landskapets dottersammanslutning tillämpas också på en stiftelse där landskapet har bestämmande inflytande. Sammanslutningar som landskapen har bestämmande inflytande i är landskapens nationella servicecenter och andra sammanslutningar i vilka landskapen tillsammans har ett bestämmande inflytande enligt 1 kap. 5 § i bokföringslagen (1336/1997).

I denna lag avsedd personal övergår som gamla arbetstagare till landskapen eller till sammanslutningar som hör till en landskapskoncern eller där landskapet har bestämmande inflytande och behåller de rättigheter och skyldigheter som tjänste- eller arbetsavtalsförhållandet medför vid tidpunkten för övergången. Vid bolagiseringen av statsförvaltningens tjänster har tilläggs-pensionsförmåner säkerställts för den personal som övergår. Också vid genomförandet av bolagiseringsskyldigheten i fråga om kommunernas verksamheter har man förfarit på motsvarande sätt.

Bestämmelserna om pensionstillväxt är numera lika inom offentliga och privata sektorn. De personer som trätt i tjänst inom offentliga sektorn före år 1993 har dock haft ett bättre pensionsskydd än inom den privata sektorn och för dem var pensionstillväxten 2,2 procent i året fram till år 1994. En person får den tilläggspension som han eller hon intjänat i anställning hos kommunen, samkommunen eller staten, om personen fortsätter i anställning hos Kevas medlemssamfund eller hos staten fram till sin personliga eller yrkesbaserade pensionsålder. Arbetstagare födda år 1960 eller senare får tilläggspension, om anställningen fortgår oavbrutet fram till den lägsta ålderspensionsåldern enligt pensionslagen för den offentliga sektorn (81/2016). Likaså får personen tilläggspensionen om han eller hon under sitt anställningsförhållande blir arbetsoförmögen. Bestämmelser om intjänande av pension inom den offentliga sektorn före 1995 och om förutsättningen att en anställning fortgår oavbrutet finns från och med ingången av 2017 i 8 och 9 § i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016).

Det föreslås att lagen om Keva (66/2016) ändras så, att landskapen och Kommun- och landskapsarbetsgivarna KT direkt med stöd av lagen ska vara medlemssamfund i Keva. Enligt den föreslagna ändringen stannar den personal som övergår i anställning hos landskapen från anställning hos Kevas medlemssamfund inom pensionsskyddet enligt pensionslagen för den offentliga sektorn, och behåller således också eventuellt tilläggspensionsskydd. I fråga om statens personal föreslås det i 2 mom. att den personal som övergår till landskapen behåller rätten till tilläggspensionsskydd. Enligt de ändringar som föreslås i lagen om Keva kan bolag som landskapen äger eller som landskapet har bestämmande inflytande i bli medlemssamfund i Keva på samma sätt som bolag som kommunerna eller samkommunerna äger eller som de har bestämmande inflytande i. Ett bolag som ägs av landskapet kan alltså ansöka om att bli medlemssamfund i Keva eller alternativt försäkra sin personal i enlighet med lagen om pension för arbetstagare. Om bolaget är ett medlemssamfund i Keva, stannar personalen inom den offentliga sektorns pensionsskydd. Om bolaget tar en pensionsförsäkring från ett arbetspensionsbolag, förlorar personalen det lagstadgade tilläggspensionsskyddet och sina lägre pensionsåldrar.

I paragrafen föreslås bestämmelser om att en sammanslutning som hör till en landskapskoncern eller där landskapet har bestämmande inflytande är skyldigt att säkerställa förmåner i nivå med lagstadgade tilläggspensioner inom offentliga sektorn för sådan personal som på grund av landskapsreformen övergår från anställning hos samkommunen eller staten till sammanslutningens tjänst. Ett krav är dessutom att anställningsförhållandet för en person som övergår fortgår i det bolag till vilket personen övergått, utan avbrott fram till pensionsfallet.

Tilläggspensionsförmåner inom offentliga sektorn kan tryggas genom att bli medlemssamfund i Keva eller genom att ta en privat tilläggspensionsförsäkring. Ungefär en tredjedel av den personal som övergår har rätt till tilläggspensionsskydd och dess inverkan på pensionen är ungefär 50 euro i månaden.

I 2 mom. föreslås en bestämmelse om att de personer som med anledning av landskapsreformen övergår från staten till anställning hos landskapet eller en sammanslutning som hör till

landskapskoncernen eller där landskapet har bestämmande inflytande, behåller rätten till tilläggspensionsandel. Rätten till tilläggspensionsskydd bibehålls om personen har rätt till tilläggspensionsskydd vid tidpunkten för övergången, och om kravet på att anställningsförhållandet fortgår oavbrutet till ett medlemssamfund i Keva, dvs. en sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller där landskapet har bestämmande inflytande, uppfylls. Om sammanslutningen inte blir ett medlemssamfund i Keva, tillämpas bestämmelserna i 1 mom.

11 §. Tilläggspensionsskydd för personalen vid samkommunen i Nyland. I paragrafen föreslås bestämmelser om tilläggspensionsskydd i den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland, på motsvarande sätt som i 10 §.

12 §. Utredning om lösöre och avtal som överförs till landskapen och samkommunen. I paragrafen föreslås bestämmelser om att närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret ska senast den 28 februari 2019 lämna en detaljerad utredning om den egendom och de avtal som enligt denna lag övergår till landskapet och till den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland

I utredningen ska det preciseras vilka lokaler som närings-, trafik- och miljöcentralerna, utvecklings- och förvaltningscentret eller arbets- och näringsbyrån förfogar över som kommer att överföras i landskapets och samkommunens besittning. I utredningen ska det utöver det att lokalerna preciseras dessutom detaljerat redogöras för huruvida den statliga myndigheten förvaltar lokalerna på basis av äganderätt eller hyresavtal. Om den statliga myndigheten äger lokalerna, ska den redogöra för underhållskostnaderna och för de rimliga kapitalkostnader som hänför sig till lokalerna. Om den statliga myndigheten förvaltar lokalerna på basis av ett hyresavtal eller någon annan koncession, ska avtalet eller koncessionen specificeras så noggrant som möjligt. Också de övriga avtal som överförs till landskapet ska specificeras och förtecknas så detaljerat som möjligt.

Om avtalet är av sådan art att det inte kan överföras eller delas upp, och det inte heller i övrigt är motiverat att säga upp avtalet på ekonomiska eller andra grunder, ska den statliga myndigheten i utredningen ange hur avtalsansvaret kommer att fördelas och hur ansvaret i praktiken ska hanteras mellan den statliga myndigheten och landskapet samt samkommunen. Vid behov ska den statliga myndigheten och landskapet förhandla om saken.

I fråga om det lösöre som överförs från staten krävs inte nödvändigtvis någon detaljerad förteckning, utan utgångspunkten är att till landskapet och samkommunen överförs den lösa egendom som finns i lokalerna och som hör till verksamheten. Till denna del är det motiverat att i den utsträckning det är möjligt använda den bokföring som gäller anläggningstillgångar som underlag för utredningen. Sådan lös egendom vars äganderätt bör registreras, som exempelvis bilar, bör emellertid förtecknas särskilt i utredningen.

13 §. Överföring av organiseringsansvaret. I 1 mom. föreslås bestämmelser om överföringen av de uppgifter på landskapsnivå och det organiseringsansvar som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster från staten till landskapen. Överföringen sker den 1 januari 2020. I 2 mom. föreskrivs det om överföringen av organiseringsansvaret på den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland samt om tidsfristen för bildandet av samkommunen. Enligt momentet ska kommunerna i huvudstadsregionen, dvs. Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda, bilda en samkommun senast den 1 mars 2019, för att organiseringsansvaret ska övergå den 1 januari 2020. I 3 mom. föreskrivs om ordnandet av tillväxttjänster i Nyland i sådana fall då kommunerna i huvudstadsregionen inte bildar sam-

kommunen inom utsatt tid. I sådana fall överförs organiseringsansvaret för tillväxttjänsterna i Nyland från staten till landskapet Nyland.

14 §. Verktällighetsåtgärder som föregår överföringen av organiseringsansvaret. Skapandet av tillväxttjänster är en flerstegsprocess som enligt bedömningar kan ta upp till tio år. Vid sidan av beredningen av den behövliga lagstiftningen inleddes hösten 2016 beredningen av tjänster och beskrivningar av tjänster, utifrån vilka man kan inleda den egentliga omorganiseringen av uppgifterna och överföringen på privata aktörer av de tjänster som för närvarande tillhandahålls som tjänsteuppdrag. I bestämmelsen föreslås en fullmakt för arbets- och näringsministeriet att inleda tillväxttjänstreformen med sådana pilotprojekt som anses vara ändamålsenliga, där tjänster eller samlade tjänster som tillhandahålls vid vissa utvalda närings-, trafik- och miljöcentraler och arbets- och näringsbyråer produktifieras för att sedan avskiljas från statsförvaltningen.

Reformprojekt ska genomföras enligt principer som motsvarar de verksamhetssätt som beaktar personalens ställning och rättigheter som iakttas i landskapsreformen. Personalen ska erbjudas utbildning om exempelvis företagande, upphandling och kvalitetskontroll. Genom att organiseringsuppgifterna skiljs åt redan före 2020 kan de anställdas kompetens utvecklas i synnerhet med avseende på organiseringsuppgifter. Avsikten är att de anställda vid närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna ska vara med om att planera och bygga upp de funktioner genom vilka organiseringsuppgifterna organiseras i landskapet. Om staten själv bolagiserar funktioner ska principerna för överlåtelse av rörelse iakttas, dvs. att personalen övergår till bolagen som gamla arbetstagare och med sina tidigare löne- och anställningsförmåner. Om staten bildar separata helheter av funktioner och överlåter dem till privata aktörer ska likaså principerna om överlåtelse av rörelse iakttas. Ett tredje alternativ är att anställda övergår från att vara anställda till att vara företagare så, att staten ingår ett avtal om köp av tjänster från den person eller de personer som övergår. Detta alternativ gör det möjligt att inleda verksamheten och tryggar ställningen för den som blir företagare för en bestämd tid. Maximitiden för ett sådant avtal får dock inte överskrida tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänster. Genom detta säkerställer man att landskap som inleder sin verksamhet kan ordna tillväxttjänster efter eget övervägande samtidigt som man förhindrar uppkomsten av konkurrensbegränsande avtalspraxis.

15 §. Övergångsbestämmelser om ändringssökande. Paragrafen innehåller övergångsbestämmelser om ändringssökande. Ändring i ett beslut som fattats före ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § ska sökas enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Därmed ska ändring i beslut som fattats innan reformen trätt i kraft sökas enligt det tidigare rättsläget, även om till exempel besvär anförs först 2020.

På motsvarande sätt ska vid behandlingen av ärenden som är anhängiga vid en domstol vid ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § vid ändringssökande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet. Detta innebär att dessa bestämmelser i fortsättningen ska tillämpas vid ändringssökande även i fråga om beslut som grundar sig på de upphävda bestämmelserna.

Om en domstol däremot upphäver ett beslut som har fattats före ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § och återförvisar ärendet att i sin helhet behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt de bestämmelser som införs genom denna lag. Därmed behandlas till exempel ett kommunalt beslut om en uppgift som överförs till landskapet på nytt i landskapet och enligt den lagstiftning som trätt i kraft 2020.

16 §. Ikraftträdande. I paragrafen föreslås det att lagen träder i kraft den x yyy 20xx. Lagens 2 § träder dock i kraft först den 1 januari 2020.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

I regeringens proposition med förslag till lag om regionutveckling och tillväxttjänster ingår flera bemyndiganden att utfärda förordning. I förslaget till lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland och i förslaget till lag om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland ingår inga bemyndiganden att utfärda förordning.

Enligt förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster kan närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet i följande fall:

Enligt 6 § i lagförslaget får närmare bestämmelser utfärdas genom förordning av statsrådet om den förvaltande myndighetens, den attesterande myndighetens och revisionsmyndighetens uppgifter och om de villkor som ställs på de förmedlande organen och om de uppgifter som dessa ska ha. Genom förordning kan det utöver vad som föreskrivs i Europeiska unionens rättsakter utfärdas närmare bestämmelser om den förvaltande myndighetens, den attesterande myndighetens och revisionsmyndighetens uppgifter i anslutning till strukturfondsprogrammet, som motsvarar de nuvarande bestämmelserna i 16–22 § i statsrådets förordning om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (356/2014).

Enligt 8 § i lagförslaget kan närmare bestämmelser om sammansättningen, mandatperioden och om de uppgifter som avses i 1 mom. för delegationen för förnyelse i regionerna utfärdas genom förordning av statsrådet. Om delegationens sammansättning ska det föreskrivas så att sammansättningen täcker de centrala aktörer som deltar i regionutvecklingen, dvs. landskapen, ministerierna, statliga myndigheter, representanter för städerna och centrala organisationer samt andra samarbetsorgan. Sammansättningen ska också uppfylla de krav som ställts i fråga om partnerskap i strukturfondsverksamheten. I delegationen kan det också finnas bestående sakkunniga eller sakkunniga som anknyter till det ärende som behandlas och som bjuds in, såsom sametinget. Delegationens mandatperiod ska vara bunden till respektive regerings mandatperiod. Arbets- och näringsministeriets representanter är ordförande och vice ordförande i delegationen.

Det föreslås också att om beredningen och innehållet i det i 10 § i lagförslaget föreskrivna regionutvecklingsbeslutet får utfärdas närmare bestämmelser genom förordning av statsrådet. Arbets- och näringsministeriet ska svara för inledandet av beredningen av regionutvecklingsbeslutet i samarbete med de andra ministerierna. Arbetet inleds alltid när regeringen byts. Regionutvecklingsbeslutet baserar sig på respektive regerings regeringsprogram och styr statens och landskapens regionutvecklingsåtgärder under regeringsperioden. Beredningen ska ske i samverkan mellan landskapen och andra aktörer som deltar i regionutvecklingen, för att säkerställa att de olika aktörerna förbinder sig till målen och prioriteringarna. Genom förordning utfärdas allmänt om de sakhelheter som ingår i beslutet. Dessa är prioriteringarna för regionutvecklingen och riktlinjerna för genomförandet av dem inom olika förvaltningsområden, beskrivningar av tillgängliga resurser, kvalitativa och kvantitativa mål och indikatorer som beskriver resultat och genomslag samt uppföljning av genomförandet av beslutet.

Enligt 13 § 1 mom. i lagförslaget kan landets svagast utvecklade områden utses till stödområde I eller stödområde II på basis av deras utvecklingsbehov genom förordning av statsrådet. De viktigaste kriterierna är områdets befolkningstäthet, bruttonationalprodukt och arbetslös-

hetsgrad samt vissa geografiska särdrag. Det är också möjligt att till stödområden utse områden med kraftig strukturomvandling. Stödområdena fastställs inom ramen för de kriterier som EU har ställt upp. Förfarandet motsvarar den gällande lagstiftningen.

I 17 § 3 mom. i lagförslaget föreslås bestämmelser om bemyndigande att utfärda förordning som kompletterar det bemyndigande som finns i 119 § i förslaget till landskapslag. Enligt det föreslagna 17 § 3 mom. får utöver vad som föreskrivs i 119 § i landskapslagen närmare bestämmelser om sättet för produktion av och innehållet i de i 1 mom. avsedda tjänsterna utfärdas genom förordning av statsrådet. I 119 § i förslaget till landskapslag föreskrivs det om behörighet att genom statsrådets förordning utfärda närmare bestämmelser om servicecentrens uppgifter och om vilka tjänster som omfattas av skyldigheten att använda deras tjänster.

I 17 § 1 mom. i den föreslagna lagen föreslås bestämmelser om att det i 122 § i landskapslagen avsedda servicecentret svarar för de gemensamma informationssystemen för de tjänster som avses i denna lag, dvs. tillväxttjänster, gemensamma datasystem och den flerkanaliga kundservice som anknyter till dem. Med stöd av det bemyndigande att utfärda förordning som ingår i 17 § 3 mom. är avsikten alltså att närmare föreskriva om sättet och innehållet i produktion av dessa tjänster, dvs. datasystem och flerkanalig kundservice.

Avsikten är att genom förordning föreskriva om sättet för tjänsteproduktionen så, att man genom förordning bildar ett i 125 § i förslaget till landskapslag avsett dotterbolag till ett servicecenter. Detta dotterbolag ska svara för uppgifterna enligt 17 § 1 mom. i den föreslagna lagen, dvs. för de gemensamma datasystemen och den flerkanaliga kundservice som anknyter till dem. Avsikten är att i stället för landskapets servicecenter för informations- och kommunikationstekniska tjänster ska för dessa uppgifter svara ett dotterbolag som är specialiserat på dessa uppgifter. Arbets- och näringsministeriet äger dotterbolaget med servicecentret.

I förordningen ska också preciseras innehållet i de uppgifter som avses i 17 § 1 mom. i den föreslagna lagen. Till uppgifterna för servicecentrets dotterbolag som bildas genom förordning ska höras bl.a. att utveckla och tillhandahålla gemensamma tjänsteplattformar för tillväxttjänsteproduktionen, e-tjänster, datasystem och riksomfattande kundrådgivning, samt att producera information för den styrning och uppföljning som anordnaren av tillväxttjänster utövar i fråga om tjänsteproducenter och producentstrukturen.

I 34 § i lagförslaget föreslås det att närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll och om den plan för främjande av kvalitetsledning och effektivitet som ska ingå i programmet får utfärdas genom förordning av statsrådet. Programmet för egenkontroll ska åtminstone innehålla en beskrivning av den lagstiftning som gäller tjänsterna och de närmare mål och principer i fråga om ordnande av tjänster som landskapet ställt, metoderna för uppföljning av hur målen förverkligats samt om rapportering av missförhållanden och sätten för avhjälpan av missförhållanden. Planen är också ett dagligt arbetsredskap med bl.a. de centrala åtgärder med vilka landskapet övervakar personalen och tjänsternas kvalitet. I planen anges närmare än i programmet verksamhetssätten och uppföljningen. Planen innehåller därtill alla anvisningar om förfaringssätt som landskapet har gett om tillväxttjänster.

I 38 § i lagförslaget föreslås det att närmare bestämmelser om uppgifterna för de landskap som sköter riksomfattande strukturfondsuppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet. Verksamhetsområdet för de landskap som sköter centraliserade ESF- och Euresuppgifter är området för Fastlandsfinland. Avsikten är att för respektive landskap föreskriva om de teman och åtgärdsområden inom den riksomfattande ESF-verksamheten som landskapet svarar för.

Indelningen motsvarar den nuvarande uppgiftsfördelningen mellan närings-, trafik- och miljö-centralerna. Bestämmelsen gäller endast den pågående programperioden.

3 Ikraftträdande

Landskapen såsom offentlighetsrättsliga samfund inrättas genom den landskapslag som behandlas av riksdagen och som ingår i regeringens proposition RP 15/2017 rd, som är avsedd att träda i kraft den 1 januari 2020.

Lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland är avsedda att träda i kraft samtidigt den 1 januari 2020. Organiseringsansvaret för tillväxttjänster på landskapsnivå övergår också till landskapen den 1 januari 2020.

Lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland är avsedd att träda i kraft så snart som möjligt efter det att lagarna har godkänts och stadfästs och före den 1 mars 2019. Enligt 13 § 2 och 3 mom. i införelagarna har den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland organiseringsansvaret för tillväxttjänster i landskapet Nyland, om kommunerna i huvudstadsregionen (Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda) bildar en samkommun senast den 1 mars 2019.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

I propositionen föreslås bestämmelser med stöd av vika regionutveckling och tillväxttjänster ordnas inom ett i 121 § 4 mom. i grundlagen avsett större område med självstyrelse än kommunen. Regeringens proposition bör bedömas med hänsyn till demokrati enligt 2 § i grundlagen, rätt till arbete enligt 18 § 2 mom., jämlikhet enligt 6 § och självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner enligt 121 § 4 mom. Propositionen innehåller också allmänna bestämmelser om lagring och utnyttjande av kunduppgifter. Eftersom de kunduppgifter som uppkommer i samband med produktion av tillväxttjänster också kan vara personuppgifter och delvis känsliga, ska propositionen också bedömas med tanke på det i 10 § 1 mom. tryggade skyddet för privatlivet.

Med tanke på demokrati är en central fråga 14 § i grundlagen där det föreskrivs om rösträtt och rätt till inflytande. Frågan om karaktären hos och spelrummet för landskapens självstyrelse är förknippad med jämlikheten enligt 6 § och det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete enligt 18 § 2 mom.

Vid ordnandet av landskapens förvaltning och tjänster ska den i 17 § i grundlagen föreskrivna rätten för var och en att använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt det allmännas skyldighet att tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder, alltid beaktas.

Förverkligandet av demokrati i landskapet och i den samkommun som ordnar tillväxttjänster i Nyland

Med stöd av 2 § i grundlagen hör principen om demokrati till statsskickets grunder. Enligt bestämmelsen ska all offentlig maktutövning ha demokratisk grund (GrUU 67/2014 rd). Bestämmelserna om demokrati i 2 § i grundlagen har också ett nära samband med 14 § 4 mom. i grundlagen, enligt vilket det allmänna ska främja den enskildes möjligheter att delta i samhälls- och verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv.

I 14 § i grundlagen föreskrivs om rösträtt och om rätt till inflytande. Enligt 14 § 4 mom. ska det allmänna främja den enskildes möjligheter att delta i samhällelig verksamhet och att påverka beslut som gäller honom eller henne själv. Möjligheterna för landskapsinvånarna att delta i och påverka landskapets verksamhet säkerställs i regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem. Bestämmelser om landskapsval ska finnas i 5 kap. i landskapslagen. I landskapens uppgifter ska kravet på demokrati tillgodoses via direkta val, dvs. landskapsval.

Därtill kan landskapet med stöd av 25 § 1 mom. 2 punkten i denna proposition om regionutveckling och tillväxttjänster godkänna förutsättningar för produktion av tillväxttjänster och därefter godkänna de producenter som anmält sig till tjänsteproducenter och som uppfyller de i 24 § ställda kraven på tjänsteproducenter och som förbinder sig till att iaktta de förutsättningar för tjänsteproducenter som landskapet ställt. I förutsättningarna för tjänsteproducenter ställer landskapet förutsättningar i fråga om tjänsternas kvalitet, resurser, tillgänglighet, serviceintegration samt andra villkor, som ska vara enhetliga med landskapsstrategin. Landskapet ska när det konkurrensutsätter och godkänner tjänsteproducenterna säkerställa att landskapsstrategin och de samlade tjänster som landskapet har byggt upp har en styrande verkan på tjänsteproduktionen, och också när landskapet övervakar tjänsteproducentens verksamhet under avtalets giltighetstid.

Eftersom det saknas grundlagsutskottspraxis om begränsning av landskapets självstyrelse, kan frågan i viss mån bedömas mot bakgrunden av grundlagsutskottets praxis i fråga om begränsning av kommunernas självstyrelse. Grundlagsutskottet har ansett det vanskligt om de kommunala samverkansorganens uppgifter ökas i en sådan omfattning och på ett sådant sätt att det väsentligt påverkar medlemskommunernas förvaltning och omkullkastar den i grunderna för kommunernas självstyrelse ingående principen att kommunernas beslutanderätt hör till de verksamhetsorgan som valts av kommunmedlemmarna. (GrUU 11/1984 rd, s. 2/II, GrUU 65/2002 rd, s. 3/II) Utskottet har med anledning av frivilligt kommunalt samarbete inom regioner konstaterat att det med hänsyn till demokratiprincipen i den kommunala självstyrelse som värnas i 121 § i grundlagen vore besvärligt om kommunal beslutanderätt och kommunala uppgifter överfördes i stor skala till ett regionalt organ. Utskottet har ansett att denna synpunkt gäller och i sista hand inskränker kommunernas möjlighet enligt kommunallagen att överföra sina uppgifter till samkommuner. (GrUU 65/2002 rd, s. 3/I, GrUU 22/2006 rd, s. 2).

Bestämmelser om ordnandet av tillväxttjänster i Nyland ska finnas i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland. Tillväxttjänster i landskapet Nyland ska ordnas av en samkommun som kommunerna i huvudstadsregionen Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda kan bilda om de så önskar den 1 mars 2019, och i vilken alla kommuner i Nyland ska ha rätt att bli medlemmar från ingången av 2019. Om ett grundavtal för samkommunen inte ingås inom den utsatta tiden, övergår organiseringsansvaret för tillväxttjänster från och med den 1 januari 2020 till landskapet Nyland. Kommunerna i huvudstadsregionen är alltså inte skyldiga att bilda en samkommun för skötseln av tillväxttjänster i Nyland utan har rätt att göra det. Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande (67/2014 rd) att det i utskottets praxis har ansetts i praktiken vara möjligt att genom vanlig lag föreskriva om tvångssamkommuner och motsvarande samarbetsorgan. Grundlagsutskottets problematik kring samkommuners uppgifter handlar i stor utsträckning om i vilken mån kommunernas samarbetsförpliktelser begränsar kommunernas självstyrelse. När det gäller den samkommun som ordnar tillväxttjänster är frågan inte relevant, eftersom den uppgift som övergår till samkommunen från landskapet begränsar inte självstyrelsen för någon kommun. Däremot kan man ställa frågan huruvida upp-

giften att organisera tillväxttjänster som övergår till samkommunen begränsar självstyrelsen i landskapet Nyland. I fråga om detta saknar grundlagsutskottet naturligtvis praxis.

I sitt utlåtande GrUU 67/2014 ansåg grundlagsutskottet att det inte var möjligt att i vanlig lagstiftningsordning behandla social- och hälsovårdsreformen enligt statsministrarna Jyrki Katainens och Alexander Stubbs regeringar, eftersom en förvaltningsmodell som baserar sig på samkommuner inte enligt utskottet på ett tillräckligt sätt förverkligar demokratin som förutsetts enligt 2, 14 och 121 § i grundlagen.

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande GrUU 67/2014 rd att propositionen med förslag till lag om ordnandet av social- och hälsovården samt till vissa lagar som hänför sig till den (RP 324/2014 rd) är problematisk med tanke på demokratin. I den kommunbaserade förvaltningsmodellen skulle samkommunerna inom social- och hälsovården ha blivit exceptionellt stora (i medeltal 60 kommuner), varmed små kommuners röstandelar i samkommunsfullmäktige skulle ha blivit mycket små och invånarnas möjligheter till inflytande svaga. Grundlagsutskottet fäste också uppmärksamhet vid att den svaga möjligheten att påverka gäller en central basservice för kommunens invånare, vars finansieringsandel var i medeltal ca hälften av kommunens budget. Grundlagsutskottet ansåg att den kommunbaserade förvaltningsmodellen var formellt sett kommunbaserad och att kommuninvånarnas möjligheter till inflytande var avlägsna. Utskottet konstaterade att den demokratiska grunden för samkommunsfullmäktige utgör en indirekt och tunn möjlighet till inflytande.

Denna regeringsproposition med förslag till lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland avviker på många sätt från propositionen om ordnande av social- och hälsovård från 2014. För det första är det fråga om ett annorlunda uppgiftsområde. Tillväxttjänster är inte kommunal basservice, utan ordnas för närvarande av statens regionförvaltning och produceras delvis av staten själv. Överföring av dem till landskapet begränsar inte självstyrelsen till någon del. Finansieringsandelen för tillväxttjänster är liten i statsbudgeten i förhållande till landskapens totala budget. I samkommunen för tillväxttjänster i Nyland skulle det i bildningsskedet finnas fyra kommuner och senare minst fyra och högst tjugosex kommuner, om alla kommuner i Nyland skulle bli medlemmar i samkommunen.

Den samkommun som svarar för ordnandet av tillväxttjänster i Nyland skulle inte vara en tvångssamkommun för städerna Helsingfors, Esbo, Grankulla och Vanda. Enligt 2 § 1 mom. i den aktuella regeringspropositionen om ordnade av tillväxttjänster i landskapet Nyland kan städerna Esbo, Helsingfors, Grankulla och Vanda (kommunerna i huvudstadsregionen) avtala om att i samarbete i form av en samkommun ordna tillväxttjänster i landskapet Nyland. Enligt 13 § 2 mom. i lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland ska kommunerna i huvudstadsregionen besluta om grundavtalet för den samkommun som ordnar tillväxttjänster i landskapet Nyland senast den 1 mars 2019. Om grundavtalet för samkommunen inte har godkänts inom tidsfristen, svarar landskapet Nyland för ordnandet av tillväxttjänster i landskapet Nyland från och med den 1 januari 2020. Alla kommuner i Nyland har rätt att bli medlemmar i samkommunen från ingången av 2019. I samkommunens bildningsskede, och om ingen annan kommun i Nyland blir medlem i samkommunen, är invånarantalet i Helsingfors 55,8 % av det totala invånarantalet i kommunerna i huvudstadsregionen, i Esbo 24,1 %, Vanda 19,2 % och Grankulla 0,8 %. Också i det fallet att alla kommuner i Nyland skulle bli medlemmar, skulle invånarantalet i de stora kommunerna i huvudstadsregionen, dvs. Helsingfors, Esbo och Vanda, vara sammanlagt 69 % av det totala invånarantalet i landskapet Nyland. I grundavtalet för samkommunen kan man också avtala om att varje kommun alltid har minst en röst oberoende av förhållandet i invånarantal. Eftersom det i elva av de tjugosex kommunerna i Nyland finns mindre än 1 % av

det totala invånarantalet i Nyland, minskar regeln med minst en röst något de stora kommunernas röstetal.

I den aktuella propositionen använder samkommunsstämman enligt 6 § den högsta beslutanderätten i den samkommun som ordnar tillväxttjänster i Nyland. I modellen med samkommunsstämman har varje medlemskommun lika många representanter i samkommunsstämman, med representanternas röstetal varierar enligt medlemskommunernas invånarantal på det sätt som avtalas i grundavtalet. Till skillnad från modellen med samkommunsfullmäktige kan ingen medlemskommun bli utan representant. Modellen med samkommunsstämman erbjuder i regel små kommuner och deras medlemmar en skälig indirekt möjlighet att påverka och varje medlemskommun en representant i samkommunsstämman oberoende av kommunens invånarantal.

Andra kommuner i Nyland än kommunerna i huvudstadsregionen har rätt att gå med i samkommunen och också rätt att stanna utanför den. Oberoende av om kommunen är medlem i samkommunen ordnar samkommunen tillväxttjänster inom hela Nyland. Invånarna i kommunerna i Nyland har möjlighet att i kommunalvalen inverka på sin hemkommuns medlemskap i den samkommun som ordnar tillväxttjänster. Med undantag från det att en samkommunsrepresentant saknas, har en icke-medlemskommun och dess invånare samma möjligheter att delta och påverka i fråga om tillväxttjänster i Nyland som medlemskommuner i samkommunen och deras invånare. På samkommunen tillämpas bestämmelserna om samkommuner i 8 kap. i kommunallagen (410/2015) till den del som inget annat föreskrivs i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland. Med stöd av 5 § i lagförslaget om ordnande av tillväxttjänster i Nyland ordnar och producerar tillväxttjänstssamkommunen tjänsterna på samma sätt som landskapet skulle ordna och producera dem, och alla invånare och tjänsteanvändare i landskapet Nyland ska ha i 23 § i landskapslagen avsedda möjligheter att delta i och påverka de tjänster som samkommunen ordnar. Därtill har invånare i landskapet Nyland och sammanslutningar och stiftelser som är verksamma i området i 24 § i landskapslagen avsedd initiativrätt i ärenden som gäller samkommunens verksamhet och samkommunen ska informera om sin verksamhet till invånarna i landskapet Nyland, tjänsteanvändarna, organisationer och andra sammanslutningar oberoende av om det är fråga om en medlem eller invånare i en medlemskommun eller icke-medlemskommun. Enligt 11 § i förslaget till lag om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland har rätt enligt 16 kap. i kommunallagen att söka ändring i samkommunens beslut utöver medlemskommunerna i den samkommun som avses i denna lag och deras kommunmedlemmar också de kommuner i landskapet Nyland som inte är medlemskommuner i samkommunen och deras kommunmedlemmar. Rätt att söka ändring i samkommunens beslut i fråga om uppgiften att ordna tillväxttjänster har således alla kommuner i Nyland och deras invånare oberoende av medlemskap i samkommunen.

Därtill tryggas möjligheter till påverkan för icke-medlemskommuner och dess medlemmar med bestämmelsen i 10 § i lagförslaget om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland, enligt vilken samkommunen sköter sin uppgift i samarbete med landskapet Nyland och de kommuner i landskapet Nyland som inte hör till samkommunen, och ett avtal ska ingås om ordnandet av samarbetet. Invånare i icke-medlemskommuner har således en kontinuerlig möjlighet att i kommunalvalen påverka hurdant samarbete icke-samkommunen har med den samkommun som ordnar tillväxttjänster.

Trots det att man strävar efter att närma möjligheterna att påverka för medlemskommuner i samkommunen och medlemmar i icke-medlemskommuner med ovan avsedda bestämmelser, blir möjligheterna att påverka olika för medlemmar i landskapet Nyland jämfört med medlemmar i andra landskap. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande GrUU 64/2010 rd konstaterat

att grundlagens jämlikhetsbestämmelse gäller på basis av förarbetena till grundrättighetsreformen också lagstiftaren. Genom lag kan man inte på ett godtyckligt sätt ställa medborgare eller medborgargrupper i en mera förmånlig eller ofördelaktig ställning. Jämlikhetsbestämelsen förutsätter dock inte likadan behandling av alla medborgare, om inte de omständigheter som påverkar saken är lika. Jämlikhetssynpunkter har betydelse vid beviljandet av förmåner och rättigheter åt medborgarna genom lag. Det är dock typiskt för lagstiftningen att den behandlar människor olika på grund av ett visst samhälleligt intresse bl.a. för att främja faktisk jämlikhet (RP 309/1993 rd, s. 42–43). I grundlagsutskottets praxis har det vedertaget betonats att jämlikhetsprincipen inte kan orsaka strikta gränser för lagstiftarens prövningsrätt när man eftersträvar reglering som förutsätts av samhällsutvecklingen (se t.ex. GrUU 28/2009 rd, s. 2/II, GrUU 38/2006 rd, s. 2/I, GrUU 1/2006 rd, s. 2/I, GrUU 59/2002 rd, s. 2/II).

Med särlösningen för Nyland tryggas vår nationalekonomi genom att de insatser i företags-tjänster och skötseln av sysselsättningen som de stora kommunerna i huvudstadsregionen (Esbo, Helsingfors, Vanda) gör inom ramen för den allmänna kompetensen, och genom att de anslag som anvisats för landskapens tillväxttjänster, används på ett så produktivt sätt som möjligt. Kommunerna i huvudstadsregionen har ett vägande ekonomiskt intresse att främja sysselsättningen, företagsverksamheten och integrationen. Arbetslösheten har en negativ inverkan på kommunernas skatteintäkter, och kommunerna har ett starkt intresse att inom sitt område sörja för sysselsättningen och för invandrarna, av vilka 48 % bor i huvudstadsregionen, på grund av den betalningsandel som gäller långtidsarbetslösa som baserar sig på lagen om sektorsövergripande samservice som främjar sysselsättningen och lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Av dem med främmande modersmål bor 48 % i huvudstadsregionen.

Enligt 4 § i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland kan samkommunen och dess medlemskommuner avtala om att sådana uppgifter i medlemskommunerna som omfattas av den allmänna kompetensen ska skötas av samkommunen. Skötsel av livskraftsuppgifter som hör till den allmänna kompetensen i samkommunen skulle ske mot ersättning. Detta möjliggör en effektiv samordning av sådana livskraftsuppgifter som omfattas av den allmänna kompetensen och de lagstadgade tillväxttjänsterna, och öppnar för avtalsbaserad överföring av uppgifter, kompetens och verksamhetsmodeller från kommunerna i huvudstadsregionen till samkommunen. Det att tillväxttjänster ordnas i samma organisation med städernas icke-lagstadgade livskraftsuppgifter (tjänster inom den allmänna kompetensen) skulle underlätta integrationen av kundens serviceprocess och samordningen av tjänsterna. Samordning av tjänsterna är av avgörande betydelse bl.a. för att utveckla samarbetet mellan högskolorna i Nyland, stödja företagsverksamheten och för att utnyttja de resurser som fås från invandringen i huvudstadsregionen. Detta skulle ha en positiv verkan på riktandet av betydande resurser och för att bygga upp lyckade helheter av integrations- företags- och sysselsättningstjänster.

Landskapets självstyrelse

Grundlagsutskottet konstaterar i sitt utlåtande GrUU 26/2017 rd att eftersom de former av självstyrelse som det föreskrivs om i grundlagen (Åland, kommunerna, självstyrelse på förvaltningsområden som är större än kommuner) är så oenhetliga kan lagstiftaren anses ha prövningsrätt när det gäller utformningen av landskapets självstyrelse. Varken 121 § 4 mom. i grundlagen eller förarbetena till bestämmelsen ger några exakta kriterier för storleken på dessa förvaltningsområden. Grundlagsutskottet anser det uppenbart att allmän kompetens för landskapet skulle stärka landskapets självstyrelse (s.23), men det är inget absolut krav som ställs på landskapets självstyrelse. Grundlagsutskottet kan godkänna avsaknaden av allmän kompetens, eftersom den anknyter till finansieringsmodellen för landskapen och avsaknaden av beskattningsrätt. Enligt grundlagen är självstyrelse för kommunens invånare, lagstadgade all-

männa grunder för kommunernas förvaltning, uppgifter som åläggs kommunerna samt beskattningsrätt centrala element i den kommunala självstyrelsen. I 121 § 4 mom. i grundlagen, som gäller självstyrelse på större förvaltningsområden än kommuner, har det inte på samma sätt som i fråga om den kommunala självstyrelsen föreskrivits om de centrala elementen i självstyrelsen. Enligt grundlagen ska bestämmelser om det centrala i självstyrelsen utfärdas genom lag. Vilka elementen inom landskapens självstyrelse är kan granskas med hjälp av den kommunala självstyrelsen.

Grundlagsutskottet har i sin praxis ansett att med kommunal självstyrelse ska avses kommuninvånarnas rätt att besluta om kommunens förvaltning och ekonomi. Självstyrelsen omfattar bl.a. rätt för kommuninvånarna till förvaltningsorgan som de själva valt. Det går inte att genom vanliga lagar göra sådana ingrepp i självstyrelsens mest centrala särdrag att den urholkas i sak. I 38 § i förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster föreskrivs det om uppgifter om vilkas centralisering landskapen tillsammans ska avtala, och om en mekanism som begränsar landskapets självstyrelse om landskapen inte lyckas avtala om samarbete. Detta kan anses i viss mån begränsa landskapens självstyrelse.

Självstyrelsen för landskapet Nyland begränsas också av bestämmelsen i 8 § i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland som gäller samkommunens finansiering. Finansministeriet ska betala finansieringen för den samkommun som ordnar tillväxttjänster i Nyland direkt till samkommunen med avvikelse från finansieringslagen. Således skulle landskapet Nyland inte i sin finansiering med allmän täckning ha någon kalkylerad andel för tillväxttjänster, och inte heller möjlighet att besluta om en sådan budget och ekonomiplan som också skulle täcka finansieringen av tillväxttjänster. Fullmäktige i Nyland skulle dock besluta om en strategi som också täcker tillväxttjänster i Nyland och som styr de tillväxttjänster som samkommunen ordnar.

Landskapen kommer också att ha prövningsrätt i fråga om genomförande av lagstiftningen, vilket är typiskt för självstyrelsen. Prövningsrätt lämnas i propositionen i fråga om sådana tjänster som avses i 16 § 3 och 4 mom. i förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster, som inte har grundrättighetskopplingar. Enligt momenten kan landskapet ordna tillväxttjänster för att främja företagsverksamhet och företagande samt internationalisering, och tjänster som skapar förutsättningar för utveckling av innovationer. Landskapet kan bevilja finansiering på det sätt som föreskrivs i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster.

Säkerställande av att individens självbestämmanderätt och jämlikheten förverkligas

Enligt 6 § 1 mom. i grundlagen är alla lika inför lagen. Bestämmelsen uttrycker vid sidan av det traditionella kravet på juridisk likabehandling även idén om faktisk jämställdhet. I principen ingår ett förbud mot godtycke och ett krav på enahanda bemötande i likadana fall. Den allmänna principen om likabehandling kompletteras genom diskrimineringsförbudet i 6 § 2 mom., enligt vilket ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av kön, ålder, ursprung, språk, religion, övertygelse, åsikt, hälsotillstånd eller handikapp eller av någon annan orsak som gäller hans eller hennes person. Ett exempel på en sådan annan orsak kan vara bostadsorten (RP 309/1993 rd, s. 46–48; se även GrUU 31/2014 rd, s. 3/II).

Grundlagsutskottet gav den 29 juni 2017 sitt utlåtande GrUU 26/2017 rd om regeringspropositionerna som anknyter till landskapsreformen och social- och hälsovårdsreformen. Grundlagsutskottets utlåtande gäller 1) regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagstiftning om inrättande av landskap och om en reform av ordnandet av social- och hälsovården

samt till lämnande av underrättelse enligt artikel 12 och 13 i Europeiska stadgan om lokal självstyrelse (RP 15/2017 rd landskapslag samt lag om ordnande av social- och hälsovård och vissa andra lagar), 2) regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om kundens valfrihet inom social- och hälsovården (valfrihetslagen) samt ändring av 2 § i lagen om statens revisionsverk (RP 47/2017 rd) och 3) regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om produktion av social- och hälso-tjänster (RP 52/2017 rd). Man har strävat efter att beakta grundlagsutskottets synpunkter vid beredningen av regeringspropositionen om regionutveckling och tillväxttjänster.

Grundlagsutskottet bedömde i sitt utlåtande GrUU 26/2017 rd att valfriheten i fråga om social- och hälso-tjänster är betydelsefull med tanke på människans självbestämmanderätt. Grundlagsutskottet hänvisar till 1 § 2 mom. i grundlagen enligt vilken Finlands konstitution ska trygga människovärdets okränkbarhet och den enskilda människans frihet och rättigheter samt främja rättvisa i samhället. Grundlagsutskottet hänvisar till motiveringarna för grundlagen, enligt vilka bestämmelsen uttrycker en central värdegrund i grundlagen och den ska beaktas vid tolkningen av andra grundlagsbestämmelser (RP 1/1998 rd, s. 73/I). Också bestämmelsen i 7 § i grundlagen om rätt till personlig frihet och i 10 § om skydd för privatlivet anknyter till individens självbestämmanderätt. Grundlagsutskottet konstaterar att den granskade valfrihetsmodellen kan stärka individens självbestämmanderätt, men den kan också försvaga jämlikheten mellan olika befolkningsgrupper och försvåra tillgången till tjänster inom social- och hälsovården och dämpandet av kostnadsökningen. Grundlagsutskottet verkar anse att det är positivt att ordna offentliga tjänster genom att öka kundens valfrihet med tanke på individens självbestämmanderätt som framgår ur 1, 7 och 10 § i grundlagen. I grundlagsutskottets bedömning stiger dock inte självbestämmanderätten ovanför tryggheten av jämlikhet enligt 9 § och de i 19 § förutsatta tillräckliga hälsovårds- och sjukvårdstjänsterna.

Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande om förslaget till valfrihetslag (RP 47/2017 rd) GrUU 26/2017 uppmärksamhet vid 19 § 3 mom. i grundlagen enligt vilket det allmänna ska, enligt vad som närmare bestäms genom lag, tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster. Grundlagsutskottet anser att det allmänna ska i alla situationer trygga tillräckliga social-, hälsovårds- och sjukvårdstjänster på ett jämlikt sätt. Bland av denna orsak lämnade grundlagsutskottet valfrihetslagen tillbaka för behandling i statsrådet och förutsatte att från propositionen tas bort de bestämmelser som hindrar landskapet från att själv producera direktvalstjänster och tjänster som produceras mot kundsedel, liksom också bolagiserings-skyldigheten. Grundlagsutskottet fäster i sitt utlåtande också uppmärksamhet vid att konsekvensbedömningar i fråga om reformen av social- och hälso-tjänster är en utmaning, och vid det att konsekvenserna beror väsentligen på det hur landskapen i sitt eget beslutsfattande och i sin egen verksamhetsmiljö använder och kan använda de medel som lagstiftningen erbjuder. Grundlagsutskottet betonar att tillräckliga social- och hälso-tjänster ska tryggas uttryckligen med lag. Förverkligandet av de rättigheter som tryggas med grundlagen kan inte endast vara beroende av de förväntningar som gäller genomförandet av reformen.

På basis av grundlagsutskottets utlåtande är det skäl att granska om den aktuella regeringspropositionen om regionutveckling och tillväxttjänster täcker sådana med tanke på grundrättigheterna nödvändiga tjänster i fråga om vilka en jämlik tillgänglighet mellan olika befolkningsgrupper ska tryggas på något i grundlagen föreskrivet sätt, eller vilkas jämlika tillgänglighet mellan olika befolkningsgrupper äventyras på grund av kundernas valfrihet eller landskapens olika lösningar när det gäller genomförandet.

Tillväxttjänster är inte ur grundlagssynvinkel likadana tjänster som social- och hälso-tjänster. Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har i enlighet med lag var och en rätt att skaffa sig sin för-

sörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det allmänna ska sörja för skyddet av arbetskraften. Enligt 18 § 2 mom. ska det allmänna främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Bestämmelser om rätten till sysselsättningsfrämjande utbildning utfärdas genom lag. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 47/2002 rd) att i 18 § 2 mom. i grundlagen ingår en förpliktelse för det allmänna att främja en grundläggande rättighet. Det allmänna skall främja sysselsättningen och verka för att alla tillförsäkras rätt till arbete. Detta anses också betyda att det allmänna ska sträva efter att förhindra uppkomsten av en grupp personer som bestående är arbetslösa (GrUU 25/1994 rd). Till skillnad från 19 § 3 mom. i grundlagen som gäller social- och hälsojourer, ställs det i 18 § 2 mom. om främjande av sysselsättningen inga särskilda kvalitativa eller kvantitativa krav i fråga om det allmännas skyldighet att främja sysselsättningen.

För att säkerställa jämlikheten föreskrivs det i 16 § i förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster om landskapets skyldighet att ordna tillväxttjänster för att säkerställa en fungerande arbetsmarknad och kompetent arbetskraft samt för att främja integrationen av invandrare. I 1 mom. första meningen finns ett lagförbehåll enligt vilket om dessa tjänster finns närmare bestämmelser i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och i lagen om främjande av integration. I 2 mom. förpliktas landskapet att reservera anslag för lönesubvention och det konstateras att bestämmelser om beviljande av lönesubvention utfärdas separat i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster.

I 19 § i förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster föreskrivs det om landskapets skyldigheter för att främja sysselsättningen. Enligt 1 mom. ska landskapet inom ramen för de tillgängliga anslagen sörja för att det inom dess område tillhandahålls tillräckligt med sådana tillväxttjänster på landskapsnivå som främjar möjligheterna för arbetslösa att få arbete. Landskapet ska sörja för att tillväxttjänsterna på landskapsnivå särskilt stöder sysselsättningen för dem som har svag ställning på arbetsmarknaden. I paragrafen hänvisas det också till lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och lagen om främjande av integration, i vilka det ska föreskrivas om rätt till möjlighet till rehabilitering, utbildning och arbete samt till integrationsutbildning, liksom också till samordning av integrationsutbildning med andra tjänster som främjar sysselsättningen. Tillsammans fastställer 16 och 19 § på ett för landskapen förpliktande sätt miniminivån på de tillväxttjänster som tillhandahålls och som ska finnas tillgängliga för kunden. Självstyrelsen har spelrum när det gäller den del som överskrider minimitjänsterna. Minimitjänsterna utgörs av de tjänster som anges i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster och lagen om främjande av integration, dvs. lönesubvention, tjänster för personer som har en svag ställning på arbetsmarknaden och integrationsfrämjande tjänster. På tjänstens tillräcklighet ställs i 19 § 1 mom. varken numeriska eller andra kriterier. Självstyrelsen har omfattande prövningsrätt i fråga om tjänsternas tyngdpunkter och dimensioneringen av tjänsterna. Med propositionen eftersträvas inte likadana tjänster i hela landet, utan tjänster som är avsedda för olika behov och verksamhetsmiljöer liksom även för olika kundgrupper, och i fråga om vilka tillgängligheten ska vara jämlik. För att miniminivån på tjänsterna ska uppnås föreskrivs det i 19 § 2 mom. om arbets- och näringsministeriets skyldighet att följa sysselsättningsutvecklingen och tillgången till tjänster som främjar kompetensutveckling på riksomfattande nivå och om landskapets skyldighet att följa ovan nämnda utveckling inom sitt område. Avvikelser i jämlik tillgång till tjänster inom landskapet eller mellan landskap ska behandlas vid de regionutvecklingsdiskussioner om vilka det ska föreskrivas i 11 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. Diskussionernas slutsatser om målen för regionutvecklingen och verksamhetsförutsättningarna ska fungera som beredningsmaterial för det i 13 § i landskapslagen föreskrivna samrådet mellan staten och landskapet.

Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande (GrUU 26/2017 rd) ansett att de bestämmelser i förslaget till valfrihetslag i vilka landskapens affärsverk förbjuds att producera direktvalstjänster och tjänster som produceras mot kundsedel, och landskapet förpliktas att producera dessa tjänster i bolagsform, försvårar det allmännas uppgift att säkerställa en jämlik tillgång till social- och hälsotjänster på riksomfattande nivå. Den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster innehåller ingen sådan bestämmelse som grundlagsutskottet avser, som skulle förhindra eller försvåra landskapet i dess uppgift att främja sysselsättningen. Landskapet har alltid rätt att själv producera de tjänster som avses i propositionen. Enligt 24 § i förslaget ska landskapet dock i sin egen verksamhet bokföringsmässigt särredovisa ordnandet av tillväxttjänster och produktionen av tjänsterna. Syftet med särredovisningen är att göra utgifterna för skötseln av den offentliga förvaltningens uppgifter transparenta. Särredovisningen har inget sådant syfte eller sådan verkan som försvårar den egna produktionen. Enligt 26 § i lagförslaget ska landskapet när det producerar tillväxttjänster i ett konkurrensläge på marknaden bolagisera sin verksamhet på det sätt som föreskrivs i 112–117 § i landskapslagen. Landskapets bolagiseringsskyldighet regleras i 126–128 § i kommunallagen och försvårar inte den offentliga förvaltningens uppgift som säkerställare av tjänsterna då den endast gäller landskapets egen produktion i situationer där samma tjänster också kunde tryggas genom att utnyttja privata tjänsteproducenter.

Överföring av förvaltningsuppgifter på andra än myndigheter

Enligt 124 § i grundlagen kan offentliga förvaltningsuppgifter anförtros andra än myndigheter endast genom lag eller med stöd av lag, om det behövs för en ändamålsenlig skötsel av uppgifterna och det inte äventyrar de grundläggande fri- och rättigheterna, rättssäkerheten eller andra krav på god förvaltning. Uppgifter som innebär betydande utövning av offentlig makt får dock ges endast myndigheter. Utifrån motiveringen och grundlagsutskottets praxis har som betydande utövning av offentlig makt betraktas på självständig prövning baserad rätt att använda maktmedel eller på annat sätt ingripa en enskild persons grundläggande fri- och rättigheter, kontrollbefogenheter som gör intrång i hemfriden samt åläggande av en administrativ påföljd. Grundlagsutskottet har ansett att prövningsrätt i samband med användningen av maktmedel och kontrollbefogenheter som gör intrång i hemfriden i vissa situationer har kunnat ges andra än myndigheter med stöd av lag. Också påförande av administrativa påföljder har i rättslitteraturen obestriddligen ansetts innebära betydande utövning av offentlig makt. Grundlagsutskottet har slagit fast (GrUU 45/2006 rd) att bl.a. beslut om föreläggande av vite och beslut om återkrav (av statsunderstöd) utgör myndighetsuppgifter.

Med offentliga förvaltningsuppgifter avses enligt motiveringen till grundlagen (RP 1/1998 rd) ett spektrum av förvaltningsuppgifter som omfattar exempelvis verkställigheten av lagar samt beslutsfattande om enskilda personers och sammanslutningars rättigheter, skyldigheter och förmåner. Enligt den författningsrättsliga principen om tjänstemannaförvaltning kan i Finland endast myndigheter och i myndigheternas namn lagligt utnämnda tjänstemän utöva offentlig makt. Enligt motiveringen till grundlagen kan någon annan än en myndighet vara exempelvis statens affärsverk och en privaträttslig sammanslutning.

De uppgifter som överförs från närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret till landskapet liksom också de uppgifter som avser landskapens tillväxttjänster innefattar en stor mängd tjänsteuppgifter som myndigheterna inte har ensamrätt att utföra och som de redan för närvarande delvis organiserar genom att upphandla tjänster på den konkurrensutsatta marknaden. Sådana tjänster är exempelvis arbetskraftsutbildningstjänster och företagens konsulttjänster. Dessutom producerar närings-, trafik- och miljöcentralerna och arbets- och näringsbyråerna som eget arbete vissa tjänster för vilka

det redan nu finns konkurrensutsatta marknader. Sådana är exempelvis rekryteringstjänster (arbetsförmedling) och yrkesvalspsykologtjänster. I dessa tjänster baserar sig myndighetens skyldighet att ordna tjänsterna på lag eller på internationella avtal som är bindande för Finland. Varken lagstiftningen eller avtalen ålägger myndigheterna att själva producera de berörda tjänsterna utan endast att se till att tjänsterna finns och är tillgängliga för kunderna.

Genom de lagar som finns i den aktuella regeringspropositionen föreslås det inte att offentliga förvaltningsuppgifter ges åt någon annan än en myndighet. Bestämmelser om överföring av offentliga förvaltningsuppgifter utanför myndighetsmaskineriet utfärdas separat i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster.

För att uppfylla kraven på rättssäkerhet och god förvaltning föreskrivs det i landskapslagen om förverkligandet av landskapets ansvar för tjänsteproduktionen och om övervakningen av det. Enligt 9 § i landskapslagen ska landskapet säkerställa att det affärsverk som producerar tjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar och de företag, sammanslutningar och stiftelser som producerar sådana tjänster har tillräckliga professionella, verksamhetsmässiga och ekonomiska förutsättningar för att producera tjänsterna. Landskapet ska se till att dess förvaltningsstadga och avtalen med tjänsteproducenterna innehåller de bestämmelser som behövs för att landskapets organiseringsansvar ska bli uppfyllt. I sista hand är det landskapet som ansvarar för de tjänster som produceras på marknaden. Ansvaret för landskapets lagstadgade uppgifter och för kvaliteten på skötseln av dem kan inte läggas ut på någon annan aktör.

Enligt 9 § 2 mom. i landskapslagen ska landskapet styra och övervaka den tjänsteproduktion som hör till dess organiseringsansvar. Landskapet har trots sekretessbestämmelserna rätt att av tjänsteproducenterna få de uppgifter som är nödvändiga för kontroll av förutsättningarna för att tjänsterna produceras på behörigt sätt och för att genomföra tillsynen. Med stöd av 10 § 2 mom. i landskapslagen kan regionförvaltningsverket med anledning av klagomål undersöka om landskapet har iakttagit gällande lag. I 36–38 § i propositionen med förslag till lag om regionutveckling och tillväxttjänster finns det bestämmelser om landskapets egenkontroll av tjänster, laglighetsövervakning och tillsynsmyndighetens inspektionsrätt.

Rätt till eget språk och egen kultur

Enligt 17 § 2 mom. i grundlagen ska vars och ens rätt att hos domstol och andra myndigheter i egen sak använda sitt eget språk, antingen finska eller svenska, samt att få expeditioner på detta språk tryggas genom lag. Det allmänna ska tillgodose landets finskspråkiga och svenskspråkiga befolknings kulturella och samhälleliga behov enligt lika grunder. När förvaltning organiseras ska dessutom enligt 122 § 1 mom. i grundlagen en indelning i sinsemellan förenliga områden eftersträvas så att den finsk- och svenskspråkiga befolkningens möjligheter att få tjänster på det egna språket tillgodoses enligt lika grunder.

I regeringens proposition med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem ingår ett förslag till ändring av språklagen. Enligt förslaget ska språklagens tillämpningsområde utsträckas till att omfatta landskapens myndigheter och affärsverk. I lagförslaget föreslås bestämmelser om hur den språkliga ställningen (enspråkighet/tvaspråkighet) bestäms, och om privatpersoners språkliga rättigheter i kontakter med myndigheter. Enligt förslaget har var och en rätt att använda finska eller svenska i kontakter med statliga myndigheter, tvåspråkiga landskapsmyndigheter och tvåspråkiga kommunala myndigheter. Myndigheten ska dessutom ordna möjlighet för den som ska höras att bli hörd på sitt eget språk, finska eller svenska. Hos enspråkiga landskapsmyndigheter ska användas landskapets språk och hos enspråkiga kommunala myndigheter kom-

munens språk, om inte myndigheten på begäran beslutar annorlunda eller något annat föreskrivs på något annat ställe i lag. Var och en har dock rätt att bli hörd på sitt eget språk och att använda sitt eget språk i ett ärende som väcks av en myndighet och som direkt gäller grundläggande rättigheter för honom eller henne eller någon som är i hans eller hennes vård eller om myndigheten ålägger honom eller henne någon skyldighet.

Enligt språklagen jämställs landskapen i fråga om tillgodoseendet av de språkliga rättigheterna med kommunala myndigheter, med undantag av social- och hälsovårdstjänster, där klienterna har större språkliga rättigheter än de som föreskrivs i språklagen.

I de uppgifter som överförs från staten till landskapen har förvaltningens kunder och tjänsteinvändare enligt 10 § 1 mom. i den gällande språklagen större språkliga rättigheter än i de uppgifter som sköts hos enspråkiga kommunala myndigheter eller i framtiden i de uppgifter som sköts hos enspråkiga myndigheter i landskapen.

Det ovan konstaterade innebär att de språkliga rättigheterna för invånare och tjänsteinvändare som hör till den språkliga minoriteten i enspråkiga landskap försvagas vid skötseln av de uppgifter som överförs från de statliga myndigheterna till landskapen, om rättigheterna enbart tillgodoses utifrån det som bestäms i språklagen.

I 3 § i förslaget till lag om regionutveckling och tillväxttjänster föreslås bestämmelser som syftar till att vid skötseln av de uppgifter som överförs från staten till landskapen trygga de språkliga rättigheterna så att de hålls åtminstone på den nuvarande nivån. I 3 § i den föreslagna lagen hänvisas det utöver språklagen till lagen om främjande av integration (1386/2010) och samiska språklagen (1086/2003).

Näringsfrihet

Enligt 18 § 1 mom. i grundlagen har i enlighet med lag var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Det landskap som har organiseringsansvaret ska enligt 24 § 1 mom. 2 punkten i lagförslaget kunna tillämpa godkännandeförfaranden i fråga om producenterna av tilläggstjänster. Detta har samband med den näringsfrihet som avses i första meningen i 18 § 1 mom. i grundlagen. Godkännandet syftar inte till att hindra tjänsteproducenterna från att utöva näringsverksamhet i sig utan till att göra det möjligt för landskapet att bland tjänsteproducenterna välja ut dem som svarar mot landskapets behov.

Det finns grundlagsutskottspraxis i fråga om kommunens godkännande av privata tjänsteproducenter inom social- och hälsovården för kundsedelstjänster. I sitt utlåtande GrUU 10/2009 rd har grundlagsutskottet ansett att det vid godkännande av tjänsteproducenter inte är fråga om begränsning av näringsfriheten t.ex. på ett sätt som motsvarar ett registreringsförfarande, och genom lag ingriper man inte i utbudet av privata social- och hälsotjänster i sig, utan man ger kommunen möjlighet att välja bland de aktörer som finns på marknaden de aktörer vars utbud motsvarar behoven i kommunen och som uppfyller de lagstadgade förutsättningarna för godkännande. Det förslag som granskades av grundlagsutskottet (RP 20/2009 rd) var enligt grundlagsutskottet inte betydelsefullt med tanke på 18 § 1 mom. i grundlagen.

I det förfarande för godkännande av tjänsteproducenter som avses i 24 § 1 mom. i lagen om tillväxttjänster är det med stöd av grundlagsutskottets praxis (GrUU 10/2009 rd) inte fråga om begränsning av näringsfriheten.

Säkerställande av rättssäkerhet

Enligt 21 § 1 mom. i grundlagen har var och en rätt att på behörigt sätt och utan ogrundat dröjsmål få sin sak behandlad av en domstol eller någon annan myndighet som är behörig enligt lag samt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättsskipningsorgan. I paragrafens 2 mom. sägs det att offentligheten vid handläggningen, rätten att bli hörd, rätten att få motiverade beslut och rätten att söka ändring samt andra garantier för en rättvis rättegång och god förvaltning ska tryggas genom lag.

Den föreslagna lagen om regionutveckling och tillväxttjänster har karaktären av en organiseringslag. Bestämmelser om rättsskyddet för kunderna inom tillväxttjänsterna utfärdas i de lagar om serviceprocesserna inom tillväxttjänsterna som är under beredning. Bestämmelser om tjänsteproducentens rätt att söka ändring i ett beslut som fattats med stöd av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster finns i 40 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster. Rättssäkerheten garanteras med rätt till begäran om omprövning och besvär.

I regeringens proposition till riksdagen med förslag till landskapsreform och reform av ordnandet av social- och hälsovården samt till lagar som har samband med dem ingår också ett förslag om ändring av lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (offentlighetslagen). I förslaget till ändring av offentlighetslagen har man beaktat att lagens tillämpningsområde behöver utsträckas till landskapsförvaltningen och till sammanslutningar, inrättningar, stiftelser och enskilda när dessa utövar offentlig makt.

Kunduppgifter och skydd för privatlivet

Enligt 10 § 1 mom. i grundlagen är vars och ens privatliv, heder och hemfrid tryggade. Närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter utfärdas genom lag. När det gäller personuppgifter hänvisar bestämmelsen till behovet att genom lagstiftning trygga individens rättssäkerhet och skydd för privatlivet vid behandling, registrering och användning av personuppgifter (RP 309/1993 rd, s. 52/II–53/II).

Propositionen innehåller dock inga bestämmelser om vad för uppgifter som behövs om kunden för produktion av olika tjänster eller hur kunduppgifter ska utnyttjas. Bestämmelser om behandling av kundernas personuppgifter ska finnas i den lagstiftning som gäller tjänsterna och i den lag om informationsförvaltningen inom tillväxttjänster som är under beredning. I bestämmelserna i denna proposition uttrycks närmast den princip som i lagstiftningen om tjänsterna och i informationsförvaltningslagen genomförs med närmare bestämmelser. Således bedöms grundlagsenligheten när det gäller behandling och utnyttjande av personuppgifter i samband med lagförslagen om tjänsterna och särskilt i samband med det lagförslag som gäller informationsförvaltning inom tillväxttjänster som ännu är under beredning.

På de grunder som anges ovan anses det att den föreslagna lagen överensstämmer med grundlagen och att den kan stiftas i vanlig lagstiftningsordning. Samtidigt anses det emellertid vara önskvärt att begära utlåtande om propositionen av grundlagsutskottet.

Ett utlåtande av grundlagsutskottet anses behövas eftersom det är fråga om landskapet som en ny aktör med självstyrelse. Därtill ska det på grund av att tillväxttjänsterna i Nyland ordnas av samkommunen bedömas hur demokratin förverkligas i Nyland, samt jämlikheten mellan kunderna i samkommunens medlemskommuner och icke-medlemskommuner, liksom även jämlikheten mellan invånarna i Nyland och invånarna i andra landskap.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om regionutveckling och tillväxttjänster

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 kap.

Allmänna bestämmelser

1 §

Lagens tillämpningsområde

Denna lag tillämpas på regionutveckling samt på i denna lag avsedda tjänster som arbets- och näringsministeriet och landskapen ordnar för att främja en hållbar ekonomisk tillväxt, företagandet samt förutsättningarna för företagsverksamheten, en fungerande arbetsmarknad och integrationen (*tillväxttjänster*).

2 §

Definitioner

I denna lag avses med

1) *tjänsteproducent* en sammanslutning, stiftelse eller enskild näringsidkare som på basis av ett upphandlingskontrakt eller ett beslut av landskapet producerar tillväxttjänster för landskapet,

2) *region* ett landskaps område enligt den i 5 § i landskapslagen (/) avsedda områdesindelningen och i riksomfattande verksamhet det finländska fastlandet,

3) *strukturfundsprogram* det operativa programmet Hållbar tillväxt och jobb 2014–2020 och Finlands garantiprogram för att förbättra tillgången till finansiering för tillväxtföretag,

4) *förordningen* om allmänna bestämmelser Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1303/2013 om fastställande av gemensamma bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden, Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling och Europeiska havs- och fiskerifonden, om fastställande av allmänna bestämmelser för Europeiska regionala utvecklingsfonden, Europeiska socialfonden, Sammanhållningsfonden och Europeiska havs- och fiskerifonden samt om upphävande av rådets förordning (EG) nr 1083/2006,

5) *tjänstehelhet* en helhet som består av olika tillväxttjänster som kundens behov förutsätter, och

6) *kunder inom tillväxttjänster* fysiska personer samt sådana juridiska personer vilkas verksamhet främjar ekonomisk tillväxt och sysselsättning, forskning och utveckling i anknytning till tillväxttjänster, utvecklingen av näringslivet och innovationsmiljöer i regionerna, utbild-

ning i anknytning till tillväxttjänster eller utveckling av arbetskraftens kompetens eller integration av invandrare.

3 §

Språk som tjänster ska tillhandahållas på

Bestämmelser om rätten att använda, bli hörd på och få expeditioner på finska eller svenska samt om rätten till tolkning vid användningen av dessa språk hos myndigheterna finns i språklagen (423/2003) och ifråga om invandrare i lagen om främjande av integration (1386/2010). Bestämmelser om rätten att använda samiska finns i samiska språklagen (1086/2003).

2 kap.

Regionutveckling

4 §

Målen för regionutvecklingen

Regionutveckling är sådan sektorsövergripande verksamhet på flera nivåer för att utveckla de olika regionerna i landet som bygger på samverkan mellan ministerierna, landskapen, kommunerna och andra aktörer.

Målen för regionutvecklingen är

- 1) att stärka förnyelsen, en balanserad utveckling, konkurrenskraft och en hållbar ekonomisk tillväxt i regionerna,
- 2) att på ett hållbart sätt stärka regionernas livskraft och tillväxtfrämjande näringsstruktur och göra dem mångsidigare, samt att främja den ekonomiska balansen,
- 3) att främja en hållbar sysselsättning samt befolkningens välfärd, kompetens, lika möjligheter och sociala delaktighet samt integrationen av invandrare,
- 4) att minska skillnaderna i utveckling mellan och inom regionerna och uppmuntra till fullskaligt utnyttjande av tillgängliga resurser på ett hållbart sätt,
- 5) att utveckla regionernas starka sidor och höja deras specialiseringsgrad samt främja deras kultur, och
- 6) att förbättra kvaliteten hos livsmiljön och främja en hållbar region- och samhällsstruktur samt tillgänglighet.

5 §

Ansvar för regionutvecklingen

Landskapen och kommunerna svarar för regionutvecklingen inom sina områden. Staten svarar för den riksomfattande regionutvecklingen. Landskapet är regionutvecklingsmyndighet inom sitt eget område och samarbetar i denna uppgift särskilt med kommunerna i regionen.

Arbets- och näringsministeriet svarar för regionutvecklingen och samordningen i samband med den. Arbets- och näringsministeriet bereder ett regionutvecklingsbeslut som omfattar de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen, och de nationella strukturfondsprogrammen i samverkan med ministerierna, landskapen och andra aktörer som är centrala med avseende på regionutvecklingen.

Arbets- och näringsministeriet svarar för de uppgifter som ska skötas av Europeiska unionens medlemsstater i anslutning till strukturfondsprogrammet, Europeiska unionens program

för samarbete vid de yttre gränserna och programmet för det europeiska territoriella samarbetet samt Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt. Landskapen svarar för utarbetandet av förslag till strukturfondsprogram för sina områden. Arbets- och näringsministeriet bereder de nationella förslagen till strukturfondsprogram för behandling i statsrådet i samarbete med landskapen, ministerierna och andra aktörer som är centrala med avseende på regionutvecklingen.

Arbets- och näringsministeriet sköter de nationella uppgifterna som förvaltande myndighet och attesterande myndighet för strukturfondsprogrammet till den del som arbets- och näringsministeriet inte har överfört dem till andra i 6 § 4 mom. nämnda förmedlande organ. Ministeriet samordnar beredningen och genomförandet av de landskapsprogram som anknyter till landskapens regionutvecklingsuppgift.

Varje landskap svarar inom sitt område för den strategiska helheten för regionutvecklingen och för det allmänna utvecklandet av landskapet samt för det därtill hörande internationella samarbetet och samarbetet med statliga myndigheter, regionens centralstäder, andra kommuner i regionen samt högskolor och andra aktörer i regionen som deltar i regionutvecklingen, samt i landskapet Lappland med sametinget och vid behov med andra landskap. Landskapet utvecklar verksamhetsförutsättningarna för näringslivet inom sitt område med beaktande av kommunernas på olika utgångslägen beroende behov och starka sidor. Landskapet svarar för den regionala prognostiseringen och för samordningen i samband med den.

Genomförandet och verkningarna av i denna lag avsedda program som anknyter till regionutvecklingen följs upp och bedöms med hjälp av uppföljningsindikatorer som fastställs i programmen. Den myndighet som svarar för utarbetandet av programmet svarar för ordnandet av bedömningen och uppföljningen. I fråga om uppföljningen och bedömningen av Europeiska unionens strukturfondsprogram iakttas därtill Europeiska unionens rättsakter.

6 §

Förvaltning av Europeiska unionens strukturfondsprogram

Arbets- och näringsministeriet svarar i enlighet med artikel 125 i förordningen om allmänna bestämmelser i egenskap av förvaltande myndighet för förvaltningen och genomförandet av strukturfondsprogrammet samt sköter de uppgifter som den förvaltande myndigheten ska sköta enligt Europeiska unionens lagstiftning och denna lag samt lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster (/). Den förvaltande myndigheten svarar för att de förmedlande organen anvisas de medel för genomförandet av programmet som är avsedda för dem. Arbets- och näringsministeriet svarar i egenskap av attesterande myndighet för uppgifterna enligt artikel 126 i förordningen om allmänna bestämmelser samt för de uppgifter som den attesterande myndigheten ska sköta enligt denna lag och lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster.

Revisionsmyndigheten i anslutning till finanscontrollerfunktionen vid finansministeriet sköter de uppgifter som revisionsmyndigheten ska sköta enligt Europeiska unionen lagstiftning samt denna lag och lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster. Revisionsmyndigheten svarar också för uppgifterna för det oberoende revisionsorgan som avses i artikel 124.2 i förordningen om allmänna bestämmelser.

Förmedlande organ svarar för de uppgifter som anknyter till beviljande, utbetalning och övervakning av stöd i enlighet med vad som särskilt föreskrivs i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster. Förmedlande organ ska ha tillräckliga förutsättningar att sköta uppgiften.

Förmedlande organ är landskapen, arbets- och näringsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och Innovationsfinansieringsverket Business Finland.

Närmare bestämmelser om den förvaltande myndighetens, den attesterande myndighetens och revisionsmyndighetens uppgifter och om de krav som ställs på och uppgifterna för de förmedlande organen får utfärdas genom förordning av statsrådet.

7 §

Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter

Arbets- och näringsministeriet svarar för de uppgifter som ska skötas av Europeiska unionens medlemsstater i anslutning till Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter och i anslutning till förvaltningen av fonden på det sätt som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning. Arbets- och näringsministeriet svarar för tillsynen av åtgärder som medfinansieras ur Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter på det sätt som närmare föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning. Den enhet vid ministeriet som svarar för tillsynen ska vara funktionellt oberoende av den enhet som svarar för fondens förvaltning.

Landskapen är stödmottagare i fråga om stöd som beviljas ur fonden, och de ska använda medlen på det sätt som föreskrivs i Europeiska unionens lagstiftning.

8 §

Delegationen för förnyelse i regionerna

I anslutning till arbets- och näringsministeriet finns en delegation för förnyelse i regionerna. Delegationen har till uppgift att

- 1) samordna och för sin del dra upp linjerna för den strategiska helheten för regionutvecklingen samt att främja genomförandet av de strategiska riktlinjerna,
- 2) främja samarbetet mellan riksomfattande och regionala aktörer,
- 3) sammanställa och förmedla en regional lägesbild och information om utvecklingsbehov samt att följa och prognostisera regionutvecklingen och åtgärdernas genomslag, och
- 4) behandla centrala reformer som anknyter till regionutveckling.

Statsrådet tillsätter delegationen och utser dess ordförande. Arbets- och näringsministeriet beslutar om ändringar i fråga om delegationens medlemmar. Delegationen kan tillsätta sektioner.

Bestämmelser om delegationens sammansättning, mandatperiod och närmare bestämmelser om de uppgifter som avses i 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet.

9 §

Landskapets samarbetsgrupp

I landskapet ska det finnas en samarbetsgrupp för strategisk samordning av genomförandet av det regionutvecklingsbeslut som avses i 10 § 1 mom., landskapsstrategin och landskapsprogrammet, övriga planer och avtal som påverkar regionutvecklingen samt för samordning av genomförandet av de nationella programmen och de program som medfinansieras av Europeiska unionen. Samarbetsgruppen är dessutom partnerskapsorgan enligt artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser. De centrala aktörerna med tanke på regionutvecklingen i landskapet ska vara väl representerade i samarbetsgruppen på det sätt som föreskrivs i artikel 5 i förordningen om allmänna bestämmelser. I landskapet Lappland ska en representant för sametinget vara medlem i samarbetsgruppen. På medlemmarna av samarbetsgruppen och dess sektioner tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när de utför i denna paragraf avsedda uppgifter. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

Den som står i ett anställningsförhållande av permanent natur till landskapet kan väljas till medlem av samarbetsgruppen.

10 §

Prioriteringarna i regionutvecklingen samt landskapsprogrammet

Statsrådet beslutar om de riksomfattande prioriteringarna i regionutvecklingen (*regionutvecklingsbeslut*). Statsrådets beslut styr utvecklandet av de olika förvaltningsområdena och av regionerna samt samordningen av åtgärderna. För beslutet bereder ministerierna gemensamt målen och åtgärderna för regionutvecklingen.

Varje landskap ska utarbeta ett landskapsprogram som baserar sig på landskapsstrategin och som preciserar genomförandet av landskapets uppgifter i anslutning till regionutveckling under de närmaste åren. Landskapsprogrammet godkänns av landskapsfullmäktige. Landskapsprogrammet ska beaktas i de myndigheters verksamhet som är verksamma inom landskapets område. Landskapsprogrammet bereds i samverkan med kommunerna, andra myndigheter i landskapet samt de sammanslutningar och organisationer samt andra aktörer som deltar i regionutvecklingen. I landskapet Lappland bereds avsnittet om samekultur av sametinget.

Närmare bestämmelser om utarbetandet av regionutvecklingsbeslutet och om innehållet i det får utfärdas genom förordning av statsrådet.

11 §

Regionutvecklingsdiskussioner

Till stöd för de samråd som avses i 13 § i landskapslagen och för att främja samarbetet mellan staten och landskapen diskuterar staten och landskapen årligen målen för och genomförandet av regionutvecklingen. Diskussionerna ska basera sig på statsrådets regionutvecklingsbeslut och på en aktuell lägesbild av regionutvecklingen. Arbets- och näringsministeriet samordnar diskussionerna.

Syftet med diskussionerna är att staten och landskapen uppnår en gemensam uppfattning om målen för regionutvecklingen och om verksamhetsförsättningarna. Diskussionernas slutsatser utgör en del av beredningsmaterialet för det samråd som avses i 13 § i landskapslagen.

12 §

Samarbetsavtal

För genomförandet av de mål som gäller regionutveckling kan samarbetsavtal upprättas mellan staten, kommunen, andra myndigheter som deltar i finansieringen av åtgärderna och andra aktörer som deltar i regionutvecklingen. Ett samarbetsavtal ska stämma överens med regionutvecklingsbeslutet och det relevanta landskapsprogrammet, och för att säkerställa detta deltar landskapet i beredningen av avtalet.

13 §

Områdesindelningar

Landets svagast utvecklade områden kan på basis av områdets utvecklingsbehov utses till stödområde I eller stödområde II genom förordning av statsrådet. Områdesindelningen baserar sig på områden som utgörs av hela kommuner och vid behov också av kommundelar. Områ-

dena bestäms med beaktande av Europeiska unionens system för standardindelning av territoriella enheter och identifiering av områden oberoende av administrativa gränser samt, på en mer detaljerad nivå, med beaktande av åtminstone arbetspendling, servicependling, interkommunalt samarbete och trafikförbindelser inom området.

Statsrådet kan förklara sådana områden som har drabbats eller bedöms komma att drabbas av kraftiga ändringar i antalet arbetstillfällen eller av andra omständigheter med en plötslig inverkan på ekonomin som områden med akuta strukturomvandlingsproblem.

Statsrådet kan efter att ha hört den skärgårdsdelegation som avses i 14 § i lagen om främjande av skärgårdens utveckling (494/1981) utse en kommun som med stöd av 9 § i den lagen har förklarats som skärgårdskommun och en sådan skärgårdsdel i en annan kommun som statsrådet har beslutat att bestämmelserna om skärgårdskommuner ska tillämpas på, till stödområde I eller stödområde II.

3 kap.

Tillväxttjänster och ordnandet av dem

14 §

Tillväxttjänster och ordnandet av samarbete

Tillväxttjänster ordnas och produceras på riksomfattande nivå och på landskapsnivå. Tillväxttjänsterna ska ordnas inom ramen för de tillgängliga anslagen så att de till omfattning och kvalitet motsvarar kundernas behov. Tillväxttjänsterna är beroende av prövning.

Tillväxttjänster ska ordnas som ändamålsenliga och fungerande helheter som är samordnade med statens, landskapets och kommunens övriga tjänster, samt med beaktande av befolkningens och företagens behov och med utnyttjande av elektroniska tjänster. Landskapen ska när de ordnar tillväxttjänster beakta de uppgifter som kommunerna i området i enlighet med 7 § i kommunallagen (410/2015) åtagit sig med stöd av självstyrelsen och sträva efter att samordna tillväxttjänsterna och kommunernas tjänster på ett effektivt sätt. Därtill kan tjänsteansordnare och producenter i samarbete planera, utveckla och genomföra helheter som bildas av landskapens och kommunernas tjänster.

15 §

Riksomfattande tillväxttjänster

Arbets- och näringsministeriet ansvarar i egenskap av anordnare för de tillväxttjänster som produceras på riksomfattande nivå. De riksomfattande tillväxttjänsterna ordnas centraliserat och de finns tillgängliga i hela landet. Bestämmelser om de riksomfattande aktörerna i fråga om tillväxttjänster och om de tjänster som de producerar utfärdas separat.

16 §

Tillväxttjänster på landskapsnivå

Landskapet är skyldigt att ordna tillväxttjänster för att trygga en fungerande arbetsmarknad och tillgången till kompetent arbetskraft samt för att främja integrationen av invandrare. Närmare bestämmelser om dessa tjänster finns i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster (/) och i lagen om främjande av integration.

Landskapet ska reservera anslag för beviljande av lönesubvention. Särskilda bestämmelser om beviljande av lönesubvention finns i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster.

Landskapet kan ordna tillväxttjänster för att främja företagsverksamhet och företagande samt internationalisering, och tjänster som skapar förutsättningar för utveckling av innovationer.

Särskilda bestämmelser om landskapets finansieringstjänster finns i lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster.

17 §

Skyldighet att använda riksomfattande datasystem och plattformar

Landskap och sådana dottersammanslutningar till landskap som inte bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden ska använda i 31 § 1 mom. avsedda datasystem och plattformar som stöder tillväxttjänster, om det inte är nödvändigt att anlita en annan tjänsteproducent i en bestämd verksamhet eller ett bestämt ärende eller en del därav av en grundad anledning som sammanhänger med ekonomiska, verksamhetsmässiga, tekniska eller motsvarande omständigheter.

Närmare bestämmelser om i 31 § 1 mom. avsedda statens och landskapens gemensamma datasystem och plattformar får utfärdas genom förordning av statsrådet. Landskapen och i behövlig omfattning landskapens dottersammanslutningar ska höras innan en förordning av statsrådet utfärdas.

18 §

Landskapets organiseringsansvar

Landskapets ansvar att ordna tillväxttjänster omfattar utöver vad som föreskrivs i 7 § i landskapslagen följande uppgifter:

- 1) val av tjänsteproducenter
- 2) säkerställande av att tillväxttjänsterna finns tillgängliga så att kunden i fråga om så många tjänster som möjligt kan välja en producent för den tjänst som kunden behöver bland fler än ett alternativ.

Landskapet ska sörja för information om kundens rättigheter, skyldigheter och förmåner samt för vägledning och rådgivning i anslutning till användningen av tjänster, samt rådgiva och stöda kunderna vid användningen av valfriheten i samband med tillväxttjänster.

När landskapet ordnar tjänster för arbetssökande ska det beakta de internationella förpliktelser som är bindande för Finland, särskilt att tjänsterna ska finnas tillgängliga på lika och tillgängliga villkor samt att olika kundgrupper och enskilda kunder ska behandlas på ett icke-diskriminerande sätt.

19 §

Främjande av sysselsättningen

Landskapet ska inom ramen för de tillgängliga anslagen inom sitt område tillhandahålla tillräckligt med sådana tillväxttjänster på landskapsnivå, som främjar möjligheterna för arbetslösa att få arbete. Landskapet ska ordna tillväxttjänster för sysselsättningen av dem som har svag ställning på arbetsmarknaden. Bestämmelser om rätten att få möjlighet till rehabilitering, utbildning eller arbete finns i lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklings-

tjänster. Bestämmelser om möjlighet att få sådan integrationsutbildning som ordnas som tillväxttjänst och om samordning av den med andra sysselsättningsfrämjande tjänster finns i lagen om främjande av integration.

Arbets- och näringsministeriet ska på riksomfattande nivå följa sysselsättningsutvecklingen och sysselsättningen samt tillgången till tjänster som främjar kompetensutveckling, och landskapet inom sitt eget område. Om sysselsättningsläget eller tillgången till tjänster i ett landskap avsevärt avviker från andra landskap eller är olika i olika delar av ett landskap, ska staten och landskapet i samband med de diskussioner som avses i 11 § behandla behövliga åtgärder och de resurser som åtgärderna kräver. Beslut om genomförandet av de åtgärder om vilka det avtalats vid diskussionen ska fattas av landskapet.

20 §

Riksomfattande mål för tillväxttjänster

Statsrådet kan vid behov precisera de strategiska målen i regionutvecklingsbeslutet genom att i fråga om tillväxttjänster som omfattas av landskapets organiseringsansvar fastställa åtminstone följande:

- 1) målen för att säkerställa samordningen av och en lika tillgång till samt valfriheten i fråga om tjänster, och för att trygga språkliga rättigheter, och
- 2) allmänna riktlinjer om gemensamma system och utnyttjande av olika produktionssätt samt föremålen för utveckling inom informationshanteringen.

Arbets- och näringsministeriet bereder i samarbete med landskapen ett förslag till riksomfattande mål och riktlinjer. Målen för tillväxttjänster och andra behov att rikta tillväxttjänster behandlas vid de diskussioner som avses i 11 §.

21 §

Samordning av tillväxttjänster

Landskapet ska sörja för att de kundgrupper och kunder som på det sätt som avses i 14 § 2 mom. behöver samordnade tjänster identifieras och att de tjänstehelheter som de behöver fastställs, samt för att information om kunderna nyttiggörs mellan tjänsteproducenterna.

Landskapet och tjänsteproducenterna ska sörja för

- 1) att kunden får tjänsterna som en ändamålsenlig helhet, och
- 2) att kunden hänvisas till ändamålsenliga tjänster.

Landskapet ska dessutom se till att tjänsteproducenterna samarbetar sinsemellan så, att kunderna har tillgång till samordnade tjänster.

22 §

Produktionsstruktur för tillväxttjänster på landskapsnivå

Landskapet kan producera i 16 § avsedda tjänster själv eller i sin dottersammanslutning. Landskapet kan i stället för eller utöver egen produktion välja en eller flera tjänsteproducenter. För val av tjänsteproducenter ska landskapet

- 1) ingå ett ramavtal eller ett upphandlingskontrakt med en tjänsteproducent efter att först ha konkurren utsatt tjänsteproducenter i enlighet med lagen om offentlig upphandling och koncession (1397/2016, nedan upphandlingslagen), eller
- 2) godkänna alla tjänsteproducenter som uppfyller förutsättningarna på det sätt som avses i 26 §.

Landskapet kan bygga upp helheten av tjänster på landskapsnivå

- 1) genom att utnyttja tjänster av tjänsteproducenter som valts på de sätt som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten på olika sätt inom olika områden i landskapet, och
- 2) genom att utnyttja tjänster av tjänsteproducenter som valts på de sätt som avses i 1 mom. 1 och 2 punkten i vissa helheter av tillväxttjänster eller delar av dem.

Landskapet ska behandla tjänsteproducenterna jämnt. Tjänsteproducenter ska när de producerar tjänster enligt denna lag uppfylla de förutsättningar som landskapet ställt upp. Förutsättningarna ska vara lika för alla företag, sammanslutningar och yrkesutövare som producerar likadana tjänster inom samma område, samt för landskapets egen tjänsteproduktion.

4 kap.

Produktion av tillväxttjänster

23 §

Landskapet som tjänsteproducent

Landskapet ska i sin egen verksamhet skilja åt ordnande och produktion av tillväxttjänster.

När landskapet producerar tillväxttjänster i ett konkurrensläge på marknaden ska landskapet överföra uppgiften att skötas av ett aktiebolag, ett andelslag, en förening eller en stiftelse på det sätt som föreskrivs i 112–117 § i landskapslagen.

Utöver vad som anges i 114 § i landskapslagen ska landskapet alltid när det producerar tillväxttjänster i sin bokföring särredovisa tillväxttjänsterna separat från sin övriga verksamhet. Inkomsterna och utgifterna för verksamheten samt tillgångar och kapital ska hållas separat från landskapets övriga verksamhet och ekonomi på det sättet att från uppgifterna kan visas vad som gäller tillväxttjänster. Över tillväxttjänsterna ska för varje räkenskapsperiod upprättas en balansräkning, resultaträkning och finansieringsanalys samt lämnas de noter som gäller dem. Balansräkningen och resultaträkningen ska upprättas med iakttagande av vad som föreskrivs i landskapslagen och bokföringslagen (1336/1997) om upprättande av balansräkning och resultaträkning.

24 §

Allmänna förutsättningar för tjänsteproducenter

En tjänsteproducent ska ha förmåga att producera sådana tillväxttjänster som uppfyller i 25 § avsedda förutsättningarna för produktion av tjänster på det sätt som behoven i landskapet förutsätter. Tjänsterna ska vara av hög kvalitet och tillgängliga för kunderna. Tjänsteproducenten svarar för att den har tillgång till kompetent och tillräcklig personal för tjänsteproduktionen.

Som tjänsteproducent kan inte väljas en aktör för vilken gäller en i 80 § i upphandlingslagen avsedd obligatorisk grund för uteslutning, eller som under de senaste fem åren väsentligen har försummat sina skyldigheter i anknytning till skatter, lagstadgade pensions-, olycksfalls- eller arbetslöshetsförsäkringspremier eller avgifter som tullen tar ut. Landskapet kan dock godkänna en sådan tjänsteproducent om tjänsteproducenten vidtagit korrigerande åtgärder eller om försummelsen är ringa, eller om landskapet av andra särskilda skäl anser det vara ändamålsenligt att välja en sådan tjänsteproducent.

En aktör som producerar tjänster för landskapet kan inte vara en kommun eller en i 15 § i upphandlingslagen avsedd till en kommun anknuten enhet annat än i situationer med mark-

nadsbrist. I situationer med marknadsbrist kan landskapet göra en direktupphandling enligt 40 § i upphandlingslagen också med kommunen eller dess anknutna enhet.

Landskapet har trots sekretessbestämmelserna och andra begränsningar av rätten att få uppgifter rätt att avgiftsfritt få nödvändiga uppgifter av myndigheter och andra som sköter offentliga uppdrag för att utreda de omständigheter som avses i 1–3 mom. Uppgifterna får också lämnas via en teknisk anslutning eller på något annat sätt i elektronisk form.

25 §

Förutsättningar för tjänsteproduktion

Landskapet fattar ett förvaltningsbeslut om förutsättningarna för produktion av tillväxttjänster. Förutsättningarna ska vara lika för alla företag, sammanslutningar och yrkesutövare som producerar likadana tjänster inom samma område, samt för landskapets egen tjänsteproduktion. Alla tjänsteproducenter ska när de producerar tjänster enligt denna lag uppfylla de förutsättningar som landskapet ställt upp. Bestämmelser om landskapets rätt att ensidigt ändra förutsättningarna finns i 28 § 3 mom.

26 §

Godkännande av tjänsteproducenter

Om landskapet för ordnande av tillväxttjänster på landskapsnivå eller en del av dem väljer det i 22 § 1 mom. 2 punkten avsedda förfarandet med godkännande av alla tjänsteproducenter som uppfyller förutsättningarna, ska landskapet i det allmänna datanätet informera om förutsättningarna för tjänsteproduktionen och om de tjänster som produceras på detta sätt. Tjänsteproducenten ska lämna landskapet de uppgifter som behövs för bedömning av förutsättningarna för produktionen och sin förbindelse att iaktta förutsättningarna. Över tjänsteproduktionen ska ingås separata avtal med varje producent. Landskapet ska föra en förteckning över de tjänsteproducenter vars avtal är i kraft. Förteckningen ska vara tillgänglig för var och en.

Landskapet ska inom skälig tid fatta beslut om huruvida förutsättningarna är uppfyllda och i förteckningen över tjänsteproducenter föra in uppgifter om de tjänsteenheter hos tjänsteproducenterna som landskapet godkänt och om de tjänster som produceras vid enheterna, om tillgången till tjänster samt kontaktuppgifter, när det i 1 mom. avsedda avtalet om tjänsteproduktion har ingåtts och tjänsteproduktionen kan inledas.

När de i 2 § 1–3 mom. avsedda förutsättningarna som landskapet ställt inte uppfylls ska landskapet fatta ett negativt beslut i ett ärende som gäller godkännande av en tjänsteproducent eller ändra ett beslut om godkännande när landskapet fått ny utredning om tjänsteproducentens allmänna förutsättningar.

Tvister som gäller i 1 mom. avsedda avtal om tjänsteproduktion behandlas som förvaltningstvistemål på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

27 §

Kundens rätt att välja tjänsteproducent

Kunderna inom landskapets tillväxttjänster har rätt att välja den tjänsteproducent som de önskar bland de tjänsteproducenter som landskapet har valt, om inte något annat föreskrivs i denna lag eller någon annan lag.

Landskapet kan av grundad anledning på begäran av kunden bevilja denne rätt att byta tjänsteproducent.

Om kundens servicebehov har ändrats på grund av förlängd arbetslöshet eller ändringar i kundens kompetens, arbetsförmåga eller någon annan omständighet som inverkar på kundens sysselsättning, eller om landskapets bedömning av kundens behov av tjänster har ändrats på grund av ny information i saken, kan landskapet ålägga kunden att välja en ny tjänsteproducent.

28 §

Tjänsteproducentens skyldigheter

Landskapet ska i ett avtal om tjänster och i de i 25 § 1 mom. 2 punkten avsedda förutsättningarna för tjänsteproduktionen fastställa vad tjänsteproducenten ska göra för att

- 1) iaktta landskapsstrategin och de i 25 § avsedda förutsättningarna,
- 2) säkerställa integrationen av tjänstehelheterna,
- 3) föra in kunduppgifterna i riksomfattande datasystem och de datasystem inom landskapet som landskapet har fastställt,
- 4) trots sekretessbestämmelserna lämna de uppgifter som landskapet förutsätter för kontroll av förutsättningarna för att tjänsterna produceras på behörigt sätt och för att genomföra tillsynen, och
- 5) sköta beredskaps- och kontinuitetshanteringen när det gäller tillväxttjänster och med tanke på kris- och störningssituationer.

Landskapet får ensidigt ändra ett avtal om tjänster och förutsättningarna för tjänsteproduktionen på grund av ändrad lagstiftning och på grund av ett beslut som gäller de i 25 § 1 mom. 2 punkten avsedda förutsättningarna för tjänsteproduktionen.

29 §

Återkallande av godkännande

Om en på ett i 26 § avsett sätt godkänd tjänsteproducent, dess tjänsteenhet eller tjänsteproducentens underleverantör inte längre uppfyller de verksamhetsförutsättningar som föreskrivs i 24 § 1–3 mom., inte iakttar förutsättningarna för tjänsteproduktion eller om tjänsterna har andra väsentliga brister i fråga om tillgänglighet eller kvalitet, ska landskapet ge tjänsteproducenten en anmärkning och sätta ut en skälig tidsfrist för avhjälpande av bristerna. Om producenten inte åtgärdar bristerna eller försummelserna inom utsatt tid, ska landskapet återkalla sitt godkännande. Landskapet ska återkalla sitt godkännande också om producenten har gått i konkurs eller om det endast är en av tjänsteproducentens tjänsteenheter som uppfyller villkoren för återkallande av godkännandet, ska godkännandet återkallas för den tjänsteenheten.

Landskapet återkallar godkännandet av en tjänsteproducent eller dess tjänsteenhet också på grundval av en anmälan från producenten eller om producenten slutar tjänsteproduktionen.

Landskapet ska se till att kunderna, trots att ett godkännande har återkallats, får de tjänster som de behöver utan avbrott.

5 kap.

Gemensamma stödtjänster och datasystem

30 §

Mångformiga tillväxttjänster samt interoperabilitet

Vid ordnandet av tillväxttjänster ska det eftersträvas sådana mångformiga verksamhetsmodeller som främst möjliggör ett digitalt tjänsteutbud och användning av elektroniska tjänster. Bestämmelser om minimikrav på personkunders ärendehantering utfärdas separat.

31 §

Datasystem som stöder ordnande och produktion av tillväxttjänster

Arbets- och näringsministeriet ordnar de datasystem och plattformar som stöder tillväxttjänster som staten och landskapen använder gemensamt.

Landskapet ska vid behov utveckla och förvalta datasystem och plattformar som stöder tillväxttjänsterna inom landskapets område och datasystem och plattformar som stöder samarbetet mellan landskapet och kommunerna i regionen.

32 §

Öppna och användbara datasystem

Arbets- och näringsministeriet ordnar de datasystem som stöder riksomfattande tillväxttjänster så, att de möjliggör och främjar ett gemensamt tjänsteutbud från alla riksomfattande aktörer och så att alla som ordnar och producerar riksomfattande tillväxttjänster kan stödja sig på samma datasystem.

De datasystem som stöder riksomfattande tillväxttjänster och tillväxttjänster på landskapsnivå ska verkställas och förvaltas så att de möjliggör och främjar ett gemensamt tjänsteutbud tillsammans med dem som ordnar tillväxttjänster på landskapsnivå, och så att alla landskap i egenskap av tjänsteanordnare kan stödja sig på samma datasystem.

De datasystem som stöder tillväxttjänster på landskapsnivå ska verkställas och förvaltas så att alla landskap i egenskap av tjänsteanordnare stöder sig på samma datasystem.

6 kap.

Särskilda bestämmelser

33 §

Genomförande och finansiering av försök och sÄrlösningar som anknyter till tillväxttjänster

Genom lag kan det separat föreskrivas om prövning av en ny tillväxttjänstrelaterad verksamhetsmodell eller sÄrlösning i landskapen eller kommunerna.

Arbets- och näringsministeriet kan också med landskapet avtala om genomförande av ett sådant försök eller arrangemang som inte krÄver Ändringar i lagstiftningen. Ett avtalsbaserat försök eller arrangemang kan avse bÄde ordnande och produktion, och fÖr det kan i statsbudgeten anvisas ett sÄrskilt anslag.

34 §

Planering, utveckling och allmän styrning

Den allmänna styrningen och strategiska utvecklingen av tillväxttjänster ankommer på arbets- och näringsministeriet. Ministeriet svarar för den riksomfattande politiken i fråga om tillväxttjänster, för beredningen av de riksomfattande målen och för beaktandet av dem vid styrningen av landskapens verksamhet.

Landskapen ska sätta sådana mål för ordnandet och produktionen av tillväxttjänster som främjar utvecklandet av näringarna, sysselsättningen och företagandet och som baserar sig på de riksomfattande målen som avses i 20 §, samt fastställa åtgärder till stöd för målen och de ansvariga instanserna. Landskapet ska vid planeringen av tjänster bedöma och beakta tjänsternas effekter på olika kundgrupper.

Landskapet deltar i det nationella utvecklandet av tillväxttjänster och samarbetar med kommunerna samt organisationer som bedriver verksamhet inom utbildning, utveckling och forskning.

35 §

Uppföljning av tillgången till och kostnadsutvecklingen av tillväxttjänster

Arbets- och näringsministeriet följer hur lika tillgång till tillväxttjänster och tillräcklig finansieringsnivå för tjänsterna uppnås på riksomfattande nivå och i landskapen. Ministeriet kan vid behov av ett eller flera landskap begära utredning om behovet av tillväxttjänster samt om den realiserade och uppskattade framtida utvecklingen när det gäller tillgång och kvalitet på tillväxttjänster. Dessutom kan ministeriet begära att det i utredningen bedöms vilka åtgärder i landskapet som är nödvändiga med tanke på kostnadskontrollen och eventuella andra åtgärder med vilka lika tillgång till tillväxttjänster och kvaliteten på tjänsterna kan säkerställas med statlig finansiering och annan inkomstfinansiering.

36 §

Landskapets egenkontroll

Landskapet ska utarbeta ett program för egenkontroll i fråga om de uppgifter och tjänster som omfattas av dess organiseringsansvar. I programmet ska det fastställas hur produktionen och tillgången till samt kvaliteten på tillväxttjänster och kundernas jämlikhet ska säkerställas oberoende av om det är landskapet eller annan tjänsteproducent som producerar tjänsten. Dessutom ska det i programmet för egenkontroll anges hur produktionen av, kvaliteten på och jämlikheten i fråga om tillväxttjänsterna ska följas upp och hur konstaterade brister ska åtgärdas.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av programmet för egenkontroll och om den plan för främjande av kvalitetsledning och effektivitet som ska ingå i programmet får utfärdas genom förordning av statsrådet.

37 §

Laglighetsövervakning

Övervakningen av ordnandet och produktionen av tillväxttjänster på landskapsnivå samt styrningen i anknytning till övervakningen ska i andra frågor än de som avses i 2 kap. skötas av Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet.

Om denna lag eller någon annan lag som gäller ordnande eller produktion av tillväxttjänster eller landskapslagen inte har iakttagits vid ordnandet och produktionen av tillväxttjänster på landskapsnivå, kan Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet utfärda ett föreläggande för landskapet att avhjälpa bristerna eller avlägsna missförhållandena. När föreläggandet utfärdas ska det sättas ut en tid inom vilken behövliga åtgärder ska vidtas. Föreläggandet kan förenas med vite.

Landskapet ska trots sekretessbestämmelserna lämna arbets- och näringsministeriet och Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet de nödvändiga uppgifter och utredningar som de begärt för fullgörande av de uppgifter som de ska sköta enligt denna lag eller någon annan lag som gäller tillväxttjänster. Uppgifterna och utredningarna ska lämnas avgiftsfritt.

38 §

Inspektionsrätt

Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet får inspektera landskapets, landskapets affärsverks eller landskapets tjänsteproducents verksamhet enligt denna lag samt de lokaler som används i verksamheten. Inspektioner kan förrättas utan förhandsanmälan.

Inspektören ska ges tillträde till alla i 1 mom. avsedda lokaler som används i sådan verksamhet som avses i denna lag. Inspektion får dock inte utföras i utrymmen som används för boende av varaktig natur. Vid inspektionen ska, trots sekretessbestämmelserna, alla handlingar som inspektören begär och som är nödvändiga för inspektionen läggas fram. Dessutom ska inspektören trots sekretessbestämmelserna avgiftsfritt på begäran få kopior av de handlingar som behövs för inspektionen. Inspektören har även rätt att ta fotografier under inspektionen. Inspektören kan bistås av sådana sakkunniga som behövs för genomförandet av inspektionerna. När en sakkunnig sköter uppgifter enligt denna paragraf tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar på honom eller henne. Bestämmelser om skadestånd finns i skadeståndslagen.

Vid behov ska polisen ge handräckning till Statens tillstånds- och tillsynsmyndighet för genomförande av inspektionen.

I fråga om inspektionen tillämpas i övrigt bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

39 §

Uppgifter som sköts centraliserat

I fråga om strukturfondernas riksomfattande ESF-verksamhet som finansieras i landskapen sköts uppgifterna som förmedlande organ centraliserat av landskapen Päijänne-Tavastland, Södra Savolax, Mellersta Finland och Norra Österbotten. I fråga om uppgifterna som förmedlande organ för strukturfondernas riksomfattande ERUF-verksamhet som finansieras i landskapen sköts uppgifterna som förmedlande organ av landskapet Nyland. Verksamhetsområdet för de landskap som är förmedlande organ i riksomfattande strukturfondsverksamhet är området för Fastlandsfinland.

Arbets- och näringsministeriet förvaltar och koordinerar centraliserat koordineringsuppgifterna enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/589 om ett europeiskt nätverk för arbetsförmedlingar (Eures), om arbetstagares tillgång till rörlighetstjänster och om ytterligare integration av arbetsmarknaderna samt om ändring av förordningarna (EU) nr 492/2011 och (EU) nr 1296/2013 samt det förfarande som gäller godkännande av nya aktörer som medlemmar och partner i nätverket Eures.

Bestämmelser om landskapets uppgifter i anslutning till utbetalningen av vissa stöd och ersättningar inklusive återkrav och om produktion av i 32 § avsedda datasystem och plattformar utfärdas separat.

Närmare bestämmelser om uppgifterna för de landskap som sköter riksomfattande strukturfondsuppgifter får utfärdas genom förordning av statsrådet.

40 §

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut som en statlig myndighet eller en landskapsmyndighet har fattat med stöd av denna lag får begäras på det sätt som anges i 7 a kap. i förvaltningslagen.

Det beslut som meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över förvaltningsdomstolens beslut får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Den som är missnöjd med ett beslut som landskapets samarbetsgrupp och landskapsstyrelsen fattat med stöd av denna lag får begära omprövning på det sätt som föreskrivs i 130 § i landskapslagen. Den som är missnöjd med landskapsfullmäktiges beslut och landskapsstyrelsens eller landskapets samarbetsgrupps beslut med anledning av begäran om omprövning får söka ändring genom landskapsbesvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som föreskrivs i 131 § i landskapslagen. På begäran om omprövning och landskapsbesvär tillämpas bestämmelserna i 17 kap. i landskapslagen.

Den statliga myndighetens eller landskapsmyndighetens beslut får verkställas trots ändringsökande, om inte den myndighet där ändring söktes bestämmer något annat.

41 §

Ikraftträdande

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom en särskild lag.

2.

Lag

om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att säkerställa tillväxttjänster av hög kvalitet och en jämlik behandling av de kunder som använder dessa tjänster i landskapet Nyland. Lagen syftar också till att möjliggöra en samordning av resurserna i kommunerna i landskapet Nyland och resurserna i landskapet Nyland när det gäller tillväxttjänster och livskraftsuppgifter så att Nylands nationalekonomiska och funktionella betydelse utnyttjas effektivt.

2 §

Bildandet av samkommunen och fördelningen av organiseringsansvaret

Städerna Esbo, Grankulla, Helsingfors och Vanda (kommunerna i huvudstadsregionen) kan avtala om att i samarbete i form av en samkommun ordna tillväxttjänster i landskapet Nyland. Den samkommun som kommunerna i huvudstadsregionen bildat sörjer för ordnandet av förvaltningen av, ekonomin för och verksamheten inom tillväxttjänster och för ordnandet av samarbete med de övriga kommunerna i Nyland och med landskapet.

Samkommunen svarar från och med den 1 januari 2020 för ordnandet av tillväxttjänster på det sätt som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster (/).

3 §

Samkommunens uppgifter

Samkommunen ska sköta

1) landskapets uppgifter enligt lagen om regionutveckling och tillväxttjänster, med undantag av de regionutvecklingsuppgifter som avses i 2 kap. 4–13 § i den lagen, dock så, att samkommunen deltar i beredningen av ärenden som gäller tillväxttjänster på landskapsnivå,

2) landskapets uppgifter enligt lagen om offentliga rekryterings- och kompetensutvecklingstjänster (/),

3) landskapets uppgifter enligt lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002),

4) samkommunen Nylands uppgifter enligt lagen om finansiering av regionutveckling och tillväxttjänster (/),

5) landskapets uppgifter i anslutning till integrationsfrämjande tjänster som ordnas som tillväxttjänster enligt lagen om främjande av integration (1386/2010), och

6) landskapets uppgifter enligt utlänningslagen (301/2004).

4 §

Övriga uppgifter

Samkommunens medlemskommuner kan i grundavtalet för samkommunen avtala om att samkommunen utöver de i 3 § angivna uppgifterna kan åta sig skötseln av uppgifter som hör till kommunens allmänna kompetens.

5 §

Tillämplig lagstiftning

Om inte något annat föreskrivs nedan i denna lag tillämpas på samkommunen bestämmelserna om samkommuner i 8 kap. 55–64 § i kommunallagen (410/2015) med undantag av i 56 § 1 mom. 6 punkten om vilken det finns bestämmelser i 7 § i denna lag, och med undantag av 57 § 1 mom., om vilken det finns bestämmelser i 9 § i denna lag.

På en samkommuns verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden tillämpas bestämmelserna om landskap i 112 och 113 samt 115–117 § i landskapslagen (/) och bestämmelserna i 114 § i den lagen om prissättning när landskapet bedriver verksamhet i ett konkurrensläge på marknaden. Den i 119 § i landskapslagen angivna skyldigheten att använda servicecentrets tjänster gäller samkommunen och dess dottersammanslutningar.

På möjligheten för invånarna i landskapet Nyland, tjänsteanvändarna och de sammanslutningar och stiftelser som är verksamma i området att delta och påverka beslutsfattandet i samkommunen tillämpas bestämmelserna om landskap i 23, 24 och 28 § i landskapslagen.

6 §

Samkommunsstämma

Den högsta beslutanderätten i samkommunen utövas av samkommunsstämman.

I samkommunsstämman fördelas medlemskommunernas rösträtt i förhållande till medlemskommunernas invånarantal. Röstandelen för en kommun får dock vara högst 50 procent.

7 §

Samkommunens grundkapital

Samkommunens grundkapital utgörs av den egendom som övergår från staten till samkommunen med stöd av 8 § i lagen om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland (/). Grundkapitalet delas inte upp i medlemskommunsandelar.

8 §

Finansiering av landskapet Nylands tillväxttjänster

Samkommunen beviljas för ordnande av tillväxttjänster statlig finansiering, som motsvarar den finansieringsandel för tillväxttjänster som med stöd av 18 och 19 § i lagen om landskapens finansiering kalkylmässigt bestäms för landskapet Nyland och som dras av landskapets finansiering.

Finansministeriet beviljar samkommunen finansiering för ordnande av tillväxttjänster utan ansökan före utgången av det år som föregår budgetåret. Finansministeriet betalar finansieringsandelen för samkommunens tillväxttjänster direkt till samkommunen med undantag av 23 § 2 mom. i lagen om landskapens finansiering. Samkommunen får begära omprövning i finansministeriets finansieringsbeslut som gäller Nylands tillväxttjänster och anföra besvär över finansministeriets beslut med anledning av begäran om omprövning på det sätt som föreskrivs om landskapets rätt i 27 och 28 § i lagen om landskapens finansiering.

Samkommunen fakturerar inte kommunerna i Nyland för skötseln av sina lagstadgade uppgifter.

9 §

Medlemskap i samkommunen

Med avvikelse från bestämmelserna i 57 § 1 mom. i kommunallagen har även andra kommuner i landskapet Nyland rätt att bli medlemskommuner i samkommunen. Medlemskapet i samkommunen inleds vid ingången av följande kalenderår, om kommunen har underrättat samkommunen om sitt medlemskap minst sex månader före medlemskapet inleds. Det får inte krävas att kommunen betalar grundkapital för att bli medlem i samkommunen.

10 §

Samkommunens samarbete med kommunerna, landskapet och staten

Samkommunen sköter sin uppgift i samarbete med landskapet Nyland och de kommuner i landskapet Nyland som inte hör till samkommunen. Ett avtal ska ingås om ordnandet av samarbetet.

Samkommunen är part i de samråd mellan staten och landskapet som avses i 13 § i landskapslagen och i vilka Nylands tillväxttjänster behandlas. Dessutom är samkommunen part i de regionutvecklingsdiskussioner som avses i 11 § i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster vid sidan av landskapet Nyland.

11 §

Ändringssökande

Rätt enligt 137 § i kommunallagen att söka ändring i samkommunens beslut har utöver medlemskommunerna i den samkommun som avses i denna lag och deras kommunmedlemmar också de kommuner i landskapet Nyland som inte är medlemskommuner i samkommunen och deras kommunmedlemmar.

12 §

Ikraftträdande

Bestämmelser om ikraftträdandet av denna lag utfärdas genom en särskild lag.

3.

Lag

om införande av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Författningar som träder i kraft

Följande lagar träder i kraft den 1 januari 2020:

- 1) lagen om regionutveckling och tillväxttjänster (/)
- 2) lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland (/).

2 §

Författningar som upphävs

Genom denna lag upphävs lagen om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (7/2014), nedan den lag som upphävs.

Statsrådets förordning om utveckling av regionerna och förvaltning av strukturfondsverksamheten (356/2014), som utfärdats med stöd av den lag som upphävs, förblir dock i kraft till dess att den upphävs separat.

3 §

Övergångsbestämmelser om Europeiska unionens strukturfondsuppgifter

Följande bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster tillämpas till dess att Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 avslutas i enlighet med vad som föreskrivs om avslutandet i Europeiska unionens lagstiftning:

- 1) bestämmelserna i 12 § i den lag som upphävs tillämpas på förvaltning och genomförandet av Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst ställt,
- 2) bestämmelserna i 14 och 15 § i den lag som upphävs tillämpas på sammansättningen hos strukturfondsprogrammets övervakningskommitté och på dess sekretariat, medlemmarnas ställning och verksamhet,
- 3) bestämmelserna i 31 § i den lag som upphävs tillämpas på hållbar stadsutveckling, och
- 4) bestämmelserna i 36–44 § i den lag som upphävs tillämpas på förvaltningen av strukturfondsprogram mellan Europeiska unionens medlemsstater.

Dessutom tillämpas följande bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster till dess att tiden för stödberättigande enligt den unionslagstiftning som gäller Europeiska unionens strukturfondsperiod 2014–2020 upphör:

1) bestämmelserna i 26 § i den lag som upphävs tillämpas på sammansättningen hos och uppgifterna för sekretariatet för landskapets samarbetsgrupp,

2) bestämmelserna i 33 § i den lag som upphävs tillämpas på landskapsprogrammets genomförandeplan till den del som det är fråga om genomförandet av strukturfondsprogrammet, och

3) bestämmelserna i 27 § 4 och 5 mom. i den lag som upphävs tillämpas på beslutsfattandet och förvaltningsförfarandet i landskapets samarbetsgrupp.

Landskapsförbunden och närings-, trafik- och miljöcentralerna kan efter ikraftträdandet av lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avtala om hur uppgifterna som förmedlande organ för Europeiska unionens strukturfondsprogram organiseras genom samarbete mellan landskapen från ingången av år 2020 till och med det att Europeiska unionens strukturfondsprogramperiod 2014–2020 avslutas. Arbets- och näringsministeriet samordnar avtalsförhandlingarna i egenskap av förvaltande myndighet för strukturfondsprogrammet.

4 §

Övergångsbestämmelser som gäller ärenden som är anhängiga vid landskapsförbunden samt personalen

Om det någon annanstans i lag har föreskrivits att ett landskapsförbund ska sköta en i 6 § 1 mom. 9 punkten i landskapslagen avsedd uppgift, sköter det behöriga landskapet uppgiften och använder den behörighet som anknyter till uppgiften från och med den 1 januari 2020.

I 1 mom. avsedda ärenden som är anhängiga vid ett landskapsförbund, ingångna avtal och förbindelser liksom även de rättigheter och skyldigheter som följer av dem övergår till det behöriga landskapet från och med den 1 januari 2020. Bestämmelser om landskapens egendomsarrangemang finns i lagen om införande av landskapslagen, lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om ordnande av räddningsväsendet (/) samt i lagen om införande av lagstiftningen om omorganisering av statens tillstånds-, styrnings- och tillsynsuppgifter (/).

Överföringen av de uppgifter som avses i 1 mom. och av den personal som sköter uppgifterna från landskapsförbunden till landskapet och till landskapens nationella servicecenter betraktas som överlåtelse av rörelse.

Som överlåtelse av rörelse betraktas också överföringen av stöduppgifter för i 1 mom. avsedda uppgifter och av den personal som sköter dem, om minst hälften av de faktiska uppgifterna för den person som sköter uppgiften är stöduppgifter för i 1 mom. avsedda uppgifter.

Landskapet svarar för den semesterlöneskuld som förfallit före utgången av 2019.

Vad som föreskrivs i 3 och 4 mom. tillämpas även på överföring av uppgifter och personal till senast den 31 december 2021 inrättade sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller där landskapen har bestämmande inflytande.

5 §

Övergångsbestämmelser som gäller ärenden som är anhängiga vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter

Ärenden som vid ikraftträdandet av denna lag är anhängiga vid närings-, trafik- och miljöcentralen, arbets- och näringsbyrån samt närings-, trafik- och miljöcentralernas och arbets- och näringsbyråernas utvecklings- och förvaltningscenter (*utvecklings- och förvaltningscenter*) och som enligt lagen om regionutveckling och tillväxttjänster eller någon annan lag ankommer på landskapet överförs till det landskap till vars område de hör enligt 5 § i lagen om införande av landskapslagen, lagen om ordnande av social- och hälsovård och lagen om ordnande av räddningsväsendet, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag.

Med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter i anslutning till utbetalning som är anhängiga i utvecklings- och förvaltningscentret separat.

6 §

Överföring till landskapen av närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets egendom

Till landskapen övergår den 1 januari 2020 närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets till skötseln av de uppgifter som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster anknyttande lösöre, de rättigheter som gäller ägande, besittning och bruk av den lösa egendomen samt immateriella rättigheter och tillstånd. Om de uppgifter som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster överförs från närings-, trafik- och miljöcentralen, arbets- och näringsbyrån eller utvecklings- och förvaltningscentret till fler än ett landskap, överförs egendomen till landskapen i förhållande till de uppgifter som överförs, om inte staten eller landskapen avtalar något annat.

Med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter i anslutning till utbetalning, samt överföring av utvecklings- och förvaltningscentrets egendom som anknyter till datasystem och plattformar separat.

7 §

Överföring till landskapen av närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets avtal och förpliktelser

Närings-, trafik- och miljöcentralen, arbets- och näringsbyrån samt utvecklings- och förvaltningscentret överför till landskapet de avtal som anknyter till skötseln av de uppgifter som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster den 1 januari 2020. Om det inte är möjligt att överföra eller dela upp ett avtal, ska staten och landskapet avtala om fördelning av de förpliktelser som anknyter till avtalet.

Landskapet kan till den 31 december 2023 använda de upphandlingskontrakt som Senatfastigheter, Hansel Ab, Statens informations- och kommunikationstekniska center, Statens ekonomi- och personalförvaltning och utvecklings- och förvaltningscentret har ingått, samt de ramavtal och upphandlingskontrakt som Hansel Ab konkurrensutsatt liksom även de ramavtal som utvecklings- och förvaltningscentret konkurrensutsatt.

Med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter i anslutning till utbetalning, samt överföring av utvecklings- och förvaltningscentrets avtal och förpliktelser som anknyter till datasystem och plattformar separat.

8 §

Överföring till samkommunen av egendom, avtal och förpliktelser som anknyter till tillväxttjänster i Nyland

Om de i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland avsedda kommunerna i huvudstadsregionen bildar en samkommun senast den 1 mars 2019, övergår med avvikelse från bestämmelserna i 7 § i denna lag närings-, trafik- och miljöcentralernas, arbets- och näringsbyråernas samt utvecklings- och förvaltningscentrets till ordnandet av tillväxttjänster i

Nyland anknyttande lösöre, äganderätt till lös egendom och rättigheter som gäller besittning och bruk av lös egendom, immateriella rättigheter och tillstånd samt avtal och förpliktelser den 1 januari 2020 till samkommunen. Om det inte är möjligt att överföra eller dela upp avtalen, ska samkommunen och staten avtala om överföring av de förpliktelser som anknyter till avtalet.

Samkommunen kan till den 31 december 2023 använda de upphandlingskontrakt som Senatfastigheter, Hansel Ab, Statens informations- och kommunikationstekniska center, Servicecentret för statens ekonomi- och personalförvaltning och utvecklings- och förvaltningscentret har ingått, samt de ramavtal och upphandlingskontrakt som Hansel Ab konkurrensutsatt liksom även de ramavtal som utvecklings- och förvaltningscentret konkurrensutsatt.

Med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda till landskapet Nylands tillväxttjänster anknyttande uppgifter i anslutning till utbetalning, samt om överföring av utvecklings- och förvaltningscentrets egendom, avtal och förpliktelser som anknyter till datasystem och plattformar separat.

9 §

Ställningen för och övergången av personalen vid närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna samt utvecklings- och förvaltningscentret

Överföringen av de uppgifter som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster och av stöduppgifterna i anslutning till dem samt av den personal som sköter dessa uppgifter från närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna, utvecklings- och förvaltningscentret samt Statens informations- och kommunikationstekniska center till landskapet och till landskapens nationella servicecenter betraktas som överlåtelse av rörelse.

En person övergår till anställning hos landskapet, om de uppgifter som överförs utgör minst hälften av hans eller hennes faktiska arbetsuppgifter.

Landskapet svarar för den semesterlöneskuld som förfallit före utgången av 2019.

Vad som föreskrivs i 1 och 2 mom. tillämpas även på överföring av uppgifter och personal till senast den 31 december 2021 inrättade sammanslutningar som hör till landskapskoncernen eller där landskapen har bestämmande inflytande.

Om kommunerna i huvudstadsregionen bildar en i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland (/) avsedd samkommun, övergår statsanställd personal som sköter uppgifter som anknyter till Nylands tillväxttjänster med avvikelse från 1 mom. till anställning hos samkommunen eller dess dottersammanslutning. Överföringen anses vara en överlåtelse av rörelse enligt arbetsavtalslagen (55/2001) och statstjänstemannalagen (750/1994).

Med avvikelse från 1 mom. utfärdas bestämmelser om i 39 § 3 mom. i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda uppgifter i anslutning till utbetalning, samt om överföring av utvecklings- och förvaltningscentrets personal som sköter uppgifter som anknyter till datasystem och plattformar separat.

10 §

Tilläggs pensionsskydd

En senast den 31 december 2021 inrättad sammanslutning som hör till en landskapskoncern eller där landskapet har bestämmande inflytande ska se till att tilläggs pensionsandelen hålls på en nivå i enlighet med 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn (82/2016) för de personer som med stöd av denna lag eller på grund av landskapsreformen övergår från anställning hos kommunen, samkommunen eller staten till sammanslut-

ningens tjänst och vars anställningsförhållande till sammanslutningen fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet.

De personer som med anledning av landskapsreformen övergår från staten till anställning hos landskapet eller en senast den 31 december 2021 inrättad sammanslutning som hör till landskapskoncernen eller där landskapet har bestämmande inflytande, behåller rätten till tilläggspensionsandel enligt 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn, om

1) anställningsförhållandet före den 1 januari 2020 uppfyller förutsättningen att anställningen fortgår oavbrutet i enlighet med 9 § i den lagen, och

2) anställningsförhållandet till ett medlemssamfund i Keva fortgår oavbrutet på det sätt som den i 1 punkten nämnda paragrafen förutsätter från och med den 1 januari 2020.

11 §

Tilläggspensionsskydd för personalen vid samkommunen Nyland

En senast den 31 december 2021 inrättad sammanslutning som hör till den i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland avsedda samkommunen eller där samkommunen har bestämmande inflytande ska se till att tilläggspensionsandelen hålls på en nivå i enlighet med 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn för de personer som med anledning av arrangemangen i samband med landskapsreformen eller samkommunen övergår från statlig anställning till sammanslutningens tjänst och vars anställningsförhållande till sammanslutningen fortgår oavbrutet fram till pensionsfallet.

De personer som med anledning av landskapsreformen övergår från staten till anställning hos en senast den 31 december 2021 inrättad sammanslutning som hör till samkommunen eller dess koncern eller där samkommunen har bestämmande inflytande behåller rätten till tilläggspensionsandel enligt 8 § 2 mom. i lagen om införande av pensionslagen för den offentliga sektorn, om

1) anställningsförhållandet före den 1 januari 2020 uppfyller förutsättningen att anställningen fortgår oavbrutet i enlighet med 9 § i den lagen, och

2) anställningsförhållandet till ett medlemssamfund i Keva fortgår oavbrutet på det sätt som den i 1 punkten nämnda paragrafen förutsätter från och med den 1 januari 2020.

12 §

Utredning om lösöre och avtal som överförs till landskapen och samkommunen

Närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret ska senast den 28 februari 2019 lämna en detaljerad utredning om den egendom och de avtal som enligt denna lag övergår till landskapet och till den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland.

13 §

Överföring av organiseringsansvaret

Det organiseringsansvar som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster övergår från närings-, trafik- och miljöcentralerna, arbets- och näringsbyråerna och utvecklings- och förvaltningscentret till landskapen den 1 januari 2020.

Om kommunerna i huvudstadsregionen senast den 1 mars 2019 bildar en i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland avsedd samkommun, svarar samkommunen för

ordnandet av tillväxttjänster på det sätt som avses i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster (/) från och med den 1 januari 2020.

Om grundavtalet för samkommunen inte har godkänts inom den tidsfrist som anges i 2 mom., svarar landskapet Nyland för ordnandet av tillväxttjänster i landskapet Nyland från och med den 1 januari 2020.

14 §

Verkställighetsåtgärder som föregår överföringen av organiseringsansvaret

Arbets- och näringsministeriet kan innan organiseringsansvaret övergår till landskapen och den samkommun som avses i lagen om ordnande av tillväxttjänster i landskapet Nyland skilja åt de uppgifter som gäller ordnande och de uppgifter som gäller produktion av i lagen om regionutveckling och tillväxttjänster avsedda tillväxttjänster. Arbets- och näringsministeriet kan grunda bolag och överlåta deras aktiestock, frånträda servicefunktioner genom överlåtelse av rörelse, eller avtala om överföring av sådan personal som behövs för tjänsterna till en privat arbetsgivare såsom gamla arbetstagare. Ministeriet kan också ingå avtal om tjänsteproduktion med en person eller personer som är anställda hos staten, enligt vilket personerna i fråga säger upp sig från sin statliga anställning. Ett sådant avtal får vara i kraft i högst tre år och avtalet får inte ge ensamrätt att tillhandahålla tjänsten i fråga.

15 §

Övergångsbestämmelser om ändringssökande

Ändring i ett beslut som fattats före ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § söks enligt de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

På behandlingen av ärenden som är anhängiga vid en domstol vid ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § tillämpas vid ändringssökande de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Om en domstol upphäver ett beslut som har fattats före ikraftträdandet av de lagar som nämns i 1 § och återförvisar ärendet att i sin helhet behandlas på nytt, ska ärendet behandlas och avgöras enligt de bestämmelser som införs genom denna lag.

16 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 20 . Lagens 2 § träder dock i kraft först den 1 januari 2020.

Helsingfors den 5 april 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Näringsminister Mika Lintilä